

လၢ မိၤစီရိၤသန့ အူ ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်

FROM
DICTATORSHIP
TO
DEMOCRACY

By

Gene Sharp

Translation ။

First reading-----C.D Charles

Second reading-----Saw Lay Doh

Design-----Tee Po Poj

Computer-----Naw Irene

© Copyright by Gene Sharp, 1993. All rights reserved including translation rights. All requests should be addressed in writing to Gene Sharp, Albert Einstein Institution, 50, Church Street Cambridge, Massachusetts 02138, USA, FAX USA + 617-876-7954. They will be sympathetically considered. Reproductions of the individual articles, as by photocopying, by Burmese democrats are permitted provided the author is notified. In order to avoid duplication of work and to ensure the quality of translations, these chapters should not be translated without written permission

ဘဉ်းလးထီၣ်ဒီးဘိကစၢ်ကွဲ(နီ)ရး(ဖ်)

သရၣ်ဒိၣ်စီကွဲ(နီ)ရး(ဖ်) **D.Phil (Oxon)** မ့ၢ်ကူၣ်သုထီၣ်အပုၤကူၣ်သုဖဲ **Albert Einstein Institution** လၢမးဆဲးခူဆဲးကီၢ်စၢ်အဖျၢၣ်စီမိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, သရၣ်ဒိၣ်စီအိၣ်ဘုးဝဲဝဲၤအလီၤမံၤမၤက့ၤတၢ်ဖဲ **Darmouth** ထံၣ်ကီၢ်သဲးဖျၢၣ်စီမိၤ ဒီးဘဉ်ထွဲစုၢ်ကီးဘိမ့ၢ်ဂီၢ်မ့ၢ်ဂီၢ်ကလုာ်ကလုာ်ဖျၢၣ်စီမိၤဖဲ **Harvard** န့ၣ်လီၤ. အဝဲကွဲးထုးထီၣ်စုၢ်ကီးလံာ်အါဘုၣ်ဒီးလၢ အကျိမ့ၢ်ဝဲ **The Politics of Non-violent Action** (၁၉၇၃), **Social Power and Political Freedom** (၁၉၈၀) ဒီး **Civilian-based Defence** (၁၉၉၀) သုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤန့ၢ်စုၢ်ကီးသရၣ်ဒိၣ်စီတၢ်လၢကဝီၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤပဲၣ်ထံလံာ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်

လၢ (ခေတ်ဖြိုင်) **New Era** အပုၤပဲၣ်ထံလံာ် (ဦးတၢ်မောဝ်ဝင်း)အတၢ်ဃုကညးအဖီခိၣ် ကူၣ်သုထီၣ်သရၣ် **Dr. Gene Sharp** ကတိၢ်ကတိၤလံာ်တဘျီ အံၤအိၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤဆီတဖၣ် ဘဉ်းလးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ကလုာ်ကလုာ် ဒီးတၢ်မၤအကျိၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲတဖၣ်ဒီးသီးတၢ်ကဒီးန့ၢ်က့ၤတၢ်ထုၣ်ဖျးလၢမိၤစီရိၤတဖၣ်အအိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤရဲၣ်ကျိၤအံၤအတၢ်လၢာ်ဘျီလၢကဝီၤအဖီခိၣ် (ခေတ်ဖြိုင်)ကဟံးန့ၢ်မူဒါလၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၤအပုၤကလံာ်ဆဲးဆဲးဝီသတးဒီးအဆိကတၢ်ကထုးထီၣ်အသးလၢ အဲကလံးကျိၣ်ဝဲၤကဝီၤထီၣ်အံၤလၢပယီၤကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢ မိၤစီရိၤသန့ ဆူ ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်

FROM

**DICTATORSHIP
TO
DEMOCRACY**

By

Gene Sharp

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်

ကဘျဲးပၤ

တၢ်ကတိၤလၢညါ	၈
အဆၢဒိၣ် (၁)	၁၂
ကွၢ်ဆၢၣ်မံၣ်မိၤစီၤရီၤသန့ၣ်အဂ့ၤဝဲကြးဝဲ	၁၂
တၢ်ဂ့ၢ်ကိၤလၢအကတၢ်တအိၣ်	၁၃
ဒီဖျါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတၢ်သဘျ့အိၣ်ထီၣ်သုၣ်	၁၅
တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိကမီၤ, တၢ်ဃုထၢတၢ်ဖး	၁၇
မ့တမ့ၢ်ကိၤချၢပုၤအုၣ်ခိၣ်တၢ်လဲၣ်	
ကွၢ်ဆၢၣ်မံၣ်တၢ်အမ့ၢ်အတီ	၁၉
အဆၢဒိၣ် (၂)	၂၁
တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အတၢ်လီၤပျံၤ	၂၁
တၢ်ဃုထၢဒီးတၢ်ဟံးပနီၣ်တၢ်တဲကျဲၤတၢ်	၂၂
ဘၣ်တဲကျဲၤတၢ်လၢကဟံးလီၤစုကဝဲၤအဂီၢ်ခါ	၂၂
တၢ်တဲကျဲၤလၢအအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်စိကမီၤဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ	၂၄
မိၤစီၤရီၤဖိလၢအသ့ၣ်လဲၣ်သးလဲၣ်	၂၅
တၢ်ဃုတၢ်မ့ၢ်အကလုာ်ဒ်လဲၣ်	၂၆
တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်မ့ၢ်လၢအဂီၢ်တဖၣ်	၂၇
အဆၢဒိၣ် (၃)	၂၉
တၢ်စိကမီၤတဖၣ်ကဟဲဝဲဝဲလဲၣ်	၂၉
တၤအုးကစၢ်အပူ	၂၉
ထံၣ်ကိၤသးသဟီၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်	၂၉
ဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးအဝဲၤလီၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်	၃၃

ကဘျားပၤ

အဆၢဒိၣ် (၄)

၃၆

မိၤစိရိၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်တဖၣ်

၃၆

တၢ်ယုထံၣ်အၣ်ခွဲၤလဲး (Achilles)အခီၣ်နၢၣ်ခံအဂ့ၢ်

၃၆

မိၤစိရိၤတဖၣ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်တဖၣ်

၃၇

ဒုးနၢၤကွဲၣ်မိၤစိရိၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်

၃၉

အဆၢဒိၣ် (၅)

၄၀

တၢ်မၤကွၢ်တၢ်အသဟီၣ်

၄၀

တၢ်မၤတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု

၄၁

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအစုကတဲၤဒီးတၢ်ဒိကနၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ

၄၁

ဟံးယၢ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံးအစုကတဲၤကျၢၤကျၢၤ

၄၃

တၢ်ဖျါဖျါပျီပျီ, တၢ်နူသ့ၣ်ခဲလၢာ်လၢအပတီၢ်ထီ

၄၄

တၢ်ဆီတလဲတၢ်စိတၢ်ကမီၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်

၄၅

တၢ်ဆီတလဲလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒၣ်အတၢ်လွံၢ်ကလုာ်

၄၆

ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခီၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤဒုးအိၣ်ထီၣ်

၄၈

ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အစၢတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤလၢအဘၣ်ဘူဆးယၤအသး

၅၀

တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ-ကစုဒုတၢ်ဒုးအကျဲတဖၣ်

၅၁

အဆၢဒိၣ် (၆)

၆၄

တၢ်ဟံၤလီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်လိာ်တဖၣ်

၆၄

တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢအခီပညီအိၣ်

၆၅

တၢ်တိာ်ကျဲၤကရီကဒး

၆၆

တၢ်ကတိၤအကါဒိၣ်လွံၢ်ဖျါၣ်လၢဒုးယၤရဲၣ်

၆၉

ကျဲၤအတၢ်တိာ်ကျဲၤအဂီၢ်

ကဘျုံးပၤ

အဆာဒိန် (ရ)	၇၃
မၤတၢ်ပၢ်ဆၢအတၢ်ဒုးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ	၇၃
တၢ်ဆိကမိၣ်ဟံၣ်စၢၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ	၇၃
တၢ်ယုထၢကျဲတဖၣ်	၇၅
တၢ်ကတံၣ်ကတိၤဆိလၢဒိၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ကျဲသနူအဂီၢ်	၇၆
တၢ်ချၢအတၢ်မၤစၢၤ	၇၇
တၢ်ကရဲၣ်ကျဲဒုးယၤရဲၣ်ကျဲခိၣ်သုၣ်ဒ်လဲၣ်	၇၈
တၢ်ကထုးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲလၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်	၈၀
ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲတခါဘၣ်တခါအပူၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်	၈၁
ဟ့ၣ်အါထီၣ်တၢ်သုၣ်ညါဒ်သီးအသုတမၤဃုာ်မၤသကိး	၈၃
တၢ်ဒီးမိၤစီရိၤပဒိၣ်	
တၢ်ဆီၣ်တံၢ်ဒီးတၢ်ပၢ်ဆၢက့ၤအကျဲတဖၣ်	၈၅
တၢ်မၤထွဲတၢ်တပယုာ်ဃီဒ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲဟံၣ်ဒုးယၤဂ့ၢ်ဝီ	၈၆
အကျဲအသိး	

အဆာဒိန် (၈)	၈၈
တၢ်သုထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်	၈၈
ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ခိၣ်ဆၢအကျဲ	၈၈
ဒုးန့ၢ်တၢ်အပနီၣ်လၢနတၤပုၤမိၤစီရိၤ	၈၉
တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤမူဒါ	၉၀
ပညိၣ်ဃီတၢ်ဆူမိၤစီရိၤအစိကမိၤ	၉၁
တၢ်ကူၣ်တရံးကျဲကူၣ်သုဒ်အဝီဒ်ဝဲ	၉၄

ကဘျုံးပၤ

အဆာဒိန် (၉)

၉၅

တၢ်မၤလီၤပျီၣ်ကွံာ်မိၤစိရိၤ

၉၅

တြျၢ်ကွံာ်တၢ်စိကမိၤလၢမိၤစိရိၤအစုပူၤ

၉၅

မၤအါထီၣ်တၢ်သဘျု

၉၇

တၢ်မၤပြုၣ်ကွံာ်မိၤစိရိၤသန့

၉၉

တၢ်မၤနၢၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိၣ်ထီၣ်မူဒါ

၁၀၀

အဆာဒိန် (၁၀)

၁၀၃

တၢ်ဆီလီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်က

၁၀၃

အိၣ်ထူၤအိၣ်ရၣ်အဂီၢ်

တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢမိၤစိရိၤကစၢ်အသီတဂၤကဟဲပၢ်ထီၣ်အဂီၢ်

၁၀၄

တၢ်တြိဃာ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤ

၁၀၄

တၢ်ကွဲးထုးထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲစးခိၣ်သ့ၣ်ပတြိာ်

၁၀၅

ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဒီးတဒၢအကျဲသန့

၁၀၇

တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢအအိၣ်ဝဲထီၣ်ဘိတဖၣ်

၁၀၈

တၢ်မၤမူဒါလၢအကဲဘျုးကဲဖိၣ်ဝဲတဖၣ်

၁၀၉

တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တိတခါဘၣ်တခါအတၢ်ကွဲးနီၣ်တနီၤ

ကညီဝီၢ်သြဲလၢလံာ်တဘျုးအံၤအပူၤ

တၢ်ကတိၤလၢညါ

အါန့ၢ်အါလါအတိၢ်ပူၤ တၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးယၤအဒိၣ်ကတၢၢ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မုၢ်လၢ လၢကဒိတဒၢ ဒီးမၤလီၤမၤမိၤစီရီၤဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးအဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးမူထီၣ်ဂဲၤထီၣ်တုၢ်လံၤအိၤတချၢ်တဒု, အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ တၢ်န့ၣ်ဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိတဖၣ် တၢ်တဘၣ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၤ ဒီးမၤဟးဂီၤအိၤ လၢတၢ်ပၤတၢ်ပြးဒ်န့ၣ်အသီးသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ယတၢ်န့ၣ်အံၤဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲလၢယဖးဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်သဘျူအကါဒိၣ်ဒ်လဲၣ် ဒ်လဲၣ်, မိၤစီရီၤသန့အန့ဆၢၣ်အိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ် (စးထီၣ်လၢအရံးတိၣ်တၢ်, Aristotle တုၤ လၢပုၤကွၢ်ထံဆိကမိၣ်လီၢ်ခၢၣ်သးတၢ်ဖိၣ်ပျံၤသန့တဖၣ်) ဒီးမိၤစီရီၤသန့တဖၣ်(လီၤဆိ ဒၣ်တၢ် နၢ်စံၢ် ဒီး စတၢ်လုၢ် အကျဲသန့တဖၣ်)န့ၣ်လီၤ.

တဘျီဘျီယမၤန့ၣ်ဘၣ်အစွဲး လၢကသ့ၣ်ညါဘၣ်ပုၤတနီၤ တၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ် ဖဲန့ၢ် စံၣ်အတၢ်ပၤဆူၣ်ပၤနၤအခါအဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးပုၤလၢအအိၣ်ဘၣ်လၢနၢ်စံၢ်အဒဲပုၤတနီၤ အိၣ်မ့ၢ်ဒဲးဝဲတနီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲနီၣ်ဝုအကီၢ်န့ၣ် ယဘၣ်သကၢ်ဒီးပုၤလၢအဂဲၤထၢၣ်ပၢ်ဆၢ ဖဲးဆုးအတၢ်ပၤ ဒီးအိၣ်မ့ၢ်ဒဲးဝဲတဖၣ်,ဒီးန့ၣ်ဟူဘၣ်စ့ၢ်ကီး ပုၤလၢအသးသမူဘၣ်လီၤမၤကွံာ်ဝဲ တဖၣ်အဂ့ၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ယတဲသကိးဘၣ်တၢ်ဒီးယူဒၤဖိ လၢနၢ်စံၢ်မ့ၢ်တံာ်အိၤအခါ ယူဒၤလၢအယုၤပူၤဖျဲးတဖၣ် ဒီးပုၤလၢအမၤပူၤဖျဲးအဝဲသ့ၣ်ပုၤယူဒၤဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ် လီၤ.

ဒိၣ်မူန့ၢ်အတၢ်ပၤတၢ်ပြးလၢထံကိၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အဂ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်အိၤခီဖျိ တၢ်ဖးလံာ်လဲၣ်တဖၣ်အါန့ၢ်ဒဲးတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်အိၤ လၢတၢ်ယုသ့ၣ်ညါအိၤလၢပုၤကညိအ အိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၤ ဒီးတၢ်အိၣ်တူၢ်အိၣ်ကလိၤအက့ၢ်ပနီၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ် လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်သဘျူအယိ မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဒိယသးဖးလီၤသးဆါဘၣ်ယၤတဒိး ကွဲးဘၣ်.

ခီဖျိယတၢ်ဟးအိၣ်သကိးပုၤအိၣ်လၢမိၤစီရီၤအတၢ်ပၤထံကိၢ်ဖၣ် ဒ်အမုၢ်ပနါမါ, ဖိလဲၣ်,ခွဲၣ်လဲၣ်, တံးဘဲးဒီးကိၢ်ပယီၤဖဲပူၤကွံာ်ဆဲးဆဲးန့ၣ်အကတိၢ်န့ၣ်ယထံၣ်ဘၣ်တၢ်မၤ အသးတဖၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်နီၢ်နီၢ်လၢအဖျါထီၣ်ဝဲပိုၢ်ပိုၢ်စဲယဲၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတံးဘဲးဖိတဖၣ်

ဒုးထီၣ်ဒါတရူးခိၣ်မွူးနံးအတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၤအီၤရၢၢ်ရၢၢ်စၢၢ်စၢၢ်, အတၢ်မၤနၤပုၤဖိလဲၣ်ဖိတဖၣ်ဖဲသ့ၣ်ခၢၣ်လၢအိၣ်ကူးအတၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤဒီးကွီၣ်တၢ်အတၢ်ဂံၢ်လိာ်ကစုၣ်ဘၣ်ဃးသုးကပတၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ကိတၢ်ခဲအပူၤ ယဃုသုၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်အါထီၣ်ဘၣ်ယဲၣ်မိၤစီရိၤသန့အဂ့ၢ်အကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ယတၢ်သးအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဒိၣ်ပုၤပိာ်မုၢ်ပိာ်ခွါလၢအသ့ၣ်ဒုးဒုးထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၤအတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၤအီၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးအတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ် မံာ်ဝဲတၢ် လီၤပျဲၤလီၤပုး ဒ်အမုၢ်တၢ်သံတၢ်ပုၢ်တၢ်မၤအာမၤသီသ့ၣ်တဖၣ်အါထီၣ်ဖဲယထံၣ်ဘၣ်အဝဲ သ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ဒုးဒုးလၢယတၢ်ဟံးအိၣ်သကိးအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ယထံၣ် ဘၣ်အီၤဖဲယလဲၤဟးဆူပနၤမၤလၢနီၤရံၢ်ဂံၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၤအီၤ. Vilnius, လဲၤသ့ၣ်နံၤလၢ လၢစိတၢ်ယံၣ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၤအီၤတပယုၣ်ယီတဖၣ်,တရူးအတၢ်မၤသံကွီၣ်ဖိအကထိလၢအဟံၣ်ဖျါတၢ်ဟံးသးထီၣ်ဒါပဒိၣ် ဖဲပုၢ်ပံၢ်ကုထံၤယဲၣ်နမံၤအပျီၤဖးလဲၣ်ဖဲသုးဒီးကဟံၣ်ထးတဖၣ်ယီၢ်တၢ်သံအဝဲသ့ၣ်ဒီးလၢခံကတၢ် နဝတ အတၢ်ခးတၢ်ဆိၣ်တၢ်မုၢ်အိၣ်ယုၣ်အမၤနၤပျီၤအ ခါန့ၣ်လီၤ.

တဘျီဘျီယလဲၤဟးကွၢ်ပုၤလၢအသံတုၢ်တဖၣ် အလီၢ်အကျဲတဖၣ်ဒ်အမုၢ် Vilnius အကွဲၤဟူဖျါပျီၢ်ဖးထီၣ် ဒီးတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်အလီၢ်မုၢ်ဂုၤ, Riga အဖိကရၢၢ်ဖဲပုၤဂီၢ်မုၢ်ဘၣ်တၢ်ခးသံအီၤအလီၢ်မုၢ်ဂုၤ, အံၤတလံကလံၤစီး Ferrara အတၢ်ပျီၤဖးလဲၣ်အပူၤ ဖဲးဆံးတဖၣ်ရဲၣ်လီၤပုၤဒ်ကွီၣ်ဒီးခးသံဝဲပုၤပၢၢ် ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်အလီၢ်မုၢ်ဂုၤ ဒီးကညိကီၢ်မၤနၤပျီၤအပူၤတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လၢသး စၢ်အါဂၤသံတုၢ်ဝဲအလီၢ်မုၢ်ဂုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဖၣ်အံၤဟံၣ်ဖျါထီၣ် မိၤစီရိၤတဖၣ် အတၢ်မၤအအါအသီန့ၣ် အကတၢ်မုၢ်တၢ်ဟးဂီၤ လၢပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်သံဒၣ်ကလိကလိဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ယလဲၤစီဖျါထီၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယီၤ တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးယၤဘၣ်ဃးတၢ်ဒိတဒၢတၢ်ပၢဆူၣ်ပၢနၤအံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့ဖဲယဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ်အိထီၣ်ဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢကထီၣ်ဒါမိၤစီရိၤသန့ မၤနၤတၢ်ကသုဝဲ,ဖဲကမျၢၢ်ဂီၢ်မုၢ်ကဂဲၤဆၢထၢၣ်ထီၣ်ဒါမၤလီၤပိုၢ်ကွံာ်တၢ်လၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ယီအခါန့ၣ်,ယမုၢ်လၢယဲၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သံတၢ်ပုၢ်, တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကျဲတအိၣ်ဝဲ မ့တမုၢ်စုၤဝဲအပူၤ ပကဘၣ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ်မိၤစီရိၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် ယကျဲးစးဆိကမိၣ်ထီၣ်ယဲၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

လာတင်အံ့အကီၣ် ယကွၢ်ထံဆိကမိၣ်ထီၣ်ကုၤစီၣ်စီရီၤသန့လၢ အအိၣ်ဝဲယံၣ်လံအပူၤ တၢ် ပာ်ဆၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ် ဒီးလီၤဆီဒၣ်တၢ် တၢ်ဂဲၤလီၢ် လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်တဘျုးအံၤ ကမ့ၢ်တၢ်ကစီၣ်ဒီး ယသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးယဲလၢ တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢ တၢ်ပဲၤဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ဒီးလံာ်အံၤ ကကဲထီၣ်တၢ်ဟံး စုန့ၣ်ကျဲတမံၤ လၢကကဲထီၣ် တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်စိတၢ်ကမီၤဘၣ်ဃး တၢ်ထူၣ်ဖျါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီးကဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အ သယံၣ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လာတၢ်လိၣ်ဘၣ်အစီခိၣ်, တၢ်ယုထၢတီၣ်န့ၣ်ဒၣ်တၢ် အစီခိၣ်န့ၣ်လံာ်အံၤ ကွၢ်စိဝဲဘၣ် ဃးပုၤအါဂၤ အတၢ်ဂုၢ်ကီၤလၢကမၤဟးဂီၤဒီးကတြီဘၣ်ဝဲ မီၤစီရီၤသန့မ့ၢ်ဂုၤကဒိတဒၢမီၤ စီရီၤလၢကအိၣ်ထီၣ်ကဒီးအသိမ့ၢ်ဂုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ယတဟ်ဖျါထံကီၢ်လီၤဆီဒၣ်တၢ်နီတ ဘၣ်အဂ့ၢ် ဒီးပဲၤဖးနီၤဖးအီၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ပဲၤဖးထီရီၤ ဒ်သိးကကဲဘျုးထံကီၢ်အါ ဘၣ်လၢအဘၣ်ကွၢ်ဆၢန့ၣ်မံၣ်မီၤစီရီၤ အတၢ်ပၤလၢဘျုးတဂုၤတီၢ်တဘၣ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အ ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အလီၢ်အိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကကွၢ်ထံတၢ်ပဲၤဖးနီၤဖးတဖၣ် ဖိးသဲးစးဆဲးအါ ဒီးတၢ် ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢလံာ်အံၤအပူၤ တၢ်ဆိးကါအီၤလၢတၢ်သဘျုးအတၢ်ဂဲၤလီၢ်အဂီၢ် ကသုဝဲ ဆဲးအါ ဆဲးအါစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

ယကဘၣ်စံးဘျုးစံးဖျါကုၤ ပုၤလၢအမၤဘျုးဘၣ်ယၤလၢလံာ်တဘျုးအံၤ ကကဲ ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. Bruce Jenkins, ပုၤလၢအမၤစၢၤ ယၤတဂၤ အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအ သးလၢယဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်အဒိၣ်အမုၢ်ဆဲးအါလဲၣ်န့ၣ် ယဆိကမိၣ်ဒွဲးထီၣ်အီၤတလၢဒၣ်လံာ်ဘၣ်. အတၢ်ကွဲးဟ်ဖျါအလၢအပူၤဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဟ့ၣ်ဃးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်, အတၢ် ကရၢကရီထီၣ်ကုၤဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်ကဲဘျုးလၢယဂီၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ် လီၤ. Stephen Coady မၤစၢၤယၤလၢပုၤပဲၤထံလံာ် (Editorial) အတၢ်ထံၣ်, Dr. Christopher Kruegler ဒီး Robert Helvey တဖၣ်ပဲၤထံနီၤဖး ဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်ယၤ လၢတၢ်အါမံၤလီၤ. Dr. Hazel Mc Ferson and Dr. Patricia Parkman သ့ၣ်တဖၣ် ဆၢန့ၣ်ယၤလၢကီၢ်အၤခြံးကၤ, လဲးတုၣ်အမဲရကၤအတၢ်ကစီၣ် ဘၣ်ဃးကမ့ၢ်အတၢ်

ဂဲၤလိာ်တဖၣ်တဆဲးတစ့ၤဘၣ်.

လံာ်အံၤကကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်အဂီၢ် ပုၤမၤစၢၤယၤလၢတၢ်ကိးကပၤဒဲးအယီၤ ယမူယ
ဒါအိၣ်ဝဲဒၣ် လၢယကဘၣ်ကွဲးတၢ်ကတိၤလၢခံကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယတၢ်ပံာ်ဖးနီၤဖးမ့ၢ်ဝဲ “တၢ်ခိၣ်ရီၢ်မိၤစီၣ်ရီၤသန့ကစၢ်စံးတၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်အညီ
ဒီးပမ့ၢ်တဂ့ၢ်ကွဲးစးသပုၤပုၤဘၣ်န့ၣ် န့ၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်” လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်တမံၤလၢလၢန့ၣ်
အပူၤကလံၤတအိၣ်ဒီးအကတၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ် အိၣ်တသ့နီၣ်တဘျီဘၣ်. လၢတၢ်ဒုးတြီ
ဆၢမိၤစီၣ်ရီၤသန့ကစၢ်အတၢ်ဒုးအပူၤန့ၣ် သးသမ့မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤတမံၤန့ၣ် ပသမာ
အီၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ယပံာ်ဖးနီၤဖးဒီးဆၢမ့ၢ်လၢယလၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢခိၣ်နၢ်တဖၣ် ကယုကျဲ
မၤစ့ၤ လီၤတၢ်သံတၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တဘျီအံၤ ကမၤဖျါထီၣ်တၢ်အဒီပညီလၢ, မဲၤမိၤစီၣ်ရီၤသန့လီၤပံာ်လဲန့ၣ် တၢ်
ဂ့ၢ်ကီၢ်ခဲလၢာ်ကလီၤမၢ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၢတၢ်ပြဲးတခါ (ပဒိၣ်တဖု)အတၢ်လီၤပိုၢ်
န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအသးညီညီ ဒ်ပဆိကမိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်အီၤအသးဘၣ်. (မ့ၢ်တၢ်တခါလၢပဘၣ်
ဂဲၤလိာ်အီၤ, မၤလီၤပိုၢ်ကွံာ်တၢ်တတီၤတလီၤ, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်ဒီးထံၣ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ဘၣ်
ထွဲသ့ၣ်တဖၣ် လၢထံၣ်ကီၢ်ဖိကဗျၢၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.) ယမ့ၢ်လၢယလၢတၢ်ကွဲးစ့ၤကိာ်ဖိ
လၢတၢ်ကမၤလီၤမၢ်မိၤစီၣ်ရီၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အံၤ ကမ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဘျုးကဲဖျိၣ် လၢပုၤလၢ
အသးအိၣ်ပုၤဖျိးထီၣ် လၢတၢ်ပၢဆူၣ်ပၢန့ၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Gene Sharp

လါအီးကထိဘၣ် ၆သီ ၁၉၉၃န့ၣ်

Albert Einstein Institution

50, Church Street

Cambridge, Massachusetts

02138, USA

အဆာဒိုင်-တာ

ကွ်ဆာဒိုင်မီစီရိယနုဒ်အဂုဝဲကြားဝဲ

တယံဒ်ဒဲးဘဉ်ဖဲနံပုၤကွံာ်အပူၤ မီၤစီရိၤသနုၤ လာအဒွဲဒီးလာအချာၤ လဲၤကဆံၤ ကဆွဲကွံာ်ဝဲဖဲကမျာ်တဖုအတၢ်ဒိုင်ရီၤအီၤအခါန့ၣ်လီၤ. အါစုအါဘျီပထံာ်ဘဉ်လာဗီစီရိၤ လာအသုာ်လီၤအသးဒီး အတၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျၢၤခၢၣ်သန့ၣ်ထံအံၤထံန့ၣ်ဘဉ်ဆဉ် ဒိုင်ဆာထံ ကိၣ်ကမျာ်. ထံရူၢ်ကိၣ်သးအတၢ်ဒိုင်ရီၤအီၤတန့ၣ်ဝဲဘဉ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

တၢ်မၤအသးအဒိ အိၣ်ဖျါဝဲ ဖဲ ၁၉၈၀ အံးစတီနံယါ,လဲာ်ယါ,လဲးသုနံယါ, ဖိလဲာ်, ကွၢ်မန့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ခွဲးဒိုင်စလိာ်ဘး ခံယါ, စလိာ်ဘဲနံယါ, မဒၣ်ကါစကါ, မၤလဲၤ, ဘိၣ်လဲာ် ယါဒီး ဖဲးလဲးပံထံကိၣ်တဖုအပူၤ မီၤစီရိၤသနုၤကစၢ်တဖု ဘဉ်သုာ်မ့ဟးဖျါးလီၤပုၤကွံာ်ဝဲ လာထံဖိကိၣ်ဖိကမျာ်အတၢ်ဒိုင်ရီၤလာအပူၤဖျါးဒီး တၢ်စုဆုၣ်ဒိုင်တကးတဖုအပီၤန့ၣ်လီၤ. ပကထံာ်ဘဉ်ကဒီးတၢ်ပၢၢ်ဆါအတၢ်ဟးတၢ်ဂဲၤ လာအတအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆုၣ်ဒိုင်တကးတဖု မၤန့ၣ်တၢ်မီၤဖျါ တၢ်မၤ အိၣ်ထီၣ်ဒံာ်မိၣ်ခြံာ်စံာ် ဒ်အမုၢ်ဝဲဖဲ နံပီလဲ, သုာ်ရကွၢ်, မၤလၤဝဲၤ, ကွံာ်တဲာ်, ဘုၢ်ကရဲယါ, ဟာၣ်ကရဲာ်, Zaire, နံာ်ကွဲရဲယါ ဒီးဆိဘးယဲးအကီၢ်စံာ်, ဟီၣ် ကဝီၤအါဘျီ လီၤဆိဒ်တၢ်အိၣ်ဖျါကြၢၢ်ကလၢာ်ဖဲ ၁၉၉၁ နံာ်လါအီၣ်ကွဲးတၢ်ဟးန့ၣ်ဆုၣ် တၢ်စိတၢ်ကမီၤအခါသုာ်တဖု မုၢ်တၢ်အုၣ်အသးလီၤ.

အါန့ၣ်အန့ၣ်,ဖဲနံပုၤကွံာ်တဖုအပူၤ, ပကထံာ်ဘဉ်ကမျာ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ဒိုင်ရီၤကဲ ထီၣ်အသးဖဲကိၣ်စံာ်,ကိၣ်ပယီၤဒီးတံးဘးအကီၢ်သုာ်တဖုန့ၣ် ပကထံာ်ဘဉ်အီၤလီၤ. အတၢ်ဂဲၤလိာ်သုာ်တဖုတကတၢ်ဝဲဒဲးဘဉ်, တမၤလီၤပုၤပုၤပုၤဆုၣ် တၢ်သုာ်တဖုဒဲးဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ်, မုမုၢ်အတၢ်ဂဲၤလိာ်လာတၢ်ဒုးသုာ်ညါတၢ်ဆိာ်တၢ်မၤန့ၣ်, တၢ်မၤအာမၤသီအ ဂုၢ်အပုၤတဖုဆုၣ်ဟီၣ်ဒိုင်ချါအတၢ်ကရၢကရိတဖု မုၢ်တၢ်လာအဘျီအဖီၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လာ အပူၤတုၢ်ဘဉ်တၢ်ဖိတဖုအဂီၢ်ကစီဒီန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤ မုၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်အကွၢ်အဂီၢ်တမံၤ ဖုၢ်ကိးလီၤ.

မီၤစီရိၤလာအလီၤပုၤကွံာ် ဒ်အဘဉ်တၢ်ယၢၤထီၣ်အမံၤလာထးအသးသုာ်တဖု အတၢ် ဂုၢ်ကီၤတနီၤ တလီၤမၤကွံာ်ဝဲ ဒဲးဘဉ်. တၢ်ကီၤဒ်အမုၢ် တၢ်ဖီၣ်တၢ်ယာ်, ကွီၢ်မုၢ်, ဘျီၣ်ရီၣ်ခြးအတၢ်မၤကျဲလာအတဘဉ်လီၢ်ဘဉ်စး ဒီးတၢ်မၤဟးဂီၤန့ၣ်ဆဉ်မိၣ်ယၢၤသုာ် တဖုအိၣ်ဒဲးဒိုင်တၢ်လာတၢ်ပာတၢ်ပြးသုာ်တဖုအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲာ်ဒ်လဲာ်ဂုၤ,မီၤစီရိၤသုာ် တဖုန့ၣ်လီၤပုၤဝဲအပီၤ တၢ်ဆိာ်တၢ်မၤန့ၣ်တမီၤစီရိၤတမီၤစီရိၤဝဲအဖီၣ်မိၣ် ကျဲအိၣ်အိးထီၣ်အသး လာတၢ်ကဆိလီၤဟံလီၤက့ၤ ထံရူၢ်ကိၣ်သးကျိၤကွံာ်လာအအိၣ်ဒီးဒ်မိၣ်ခြံာ်စံာ်, ပုၤဂုၢ်ဝီ တၢ်သဘျီဒီးတၢ်စံာ်ညီၣ်ပိတုကမျာ် လာတၢ်တီတၢ်လီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကဗျာဂီတီမိုတိုခိုဇိနို- ခုံးတန့် မိုတိုကတိတဖျာလ် Robert Helvey ဆုန့ဝ်န့လီ. ထံရှုကီသးအတိုခိုဇိနို မိုတိုဂဲလီလ်လ်အတံအိဒီးတံစုဆုခိုဇိ တကးတမံန့လီ. (အဒိ-တံထီဒါ,တံတမလ်တံကရကရီ, ဒီးတံန့လီလ်ဂီဝ်ခိုဇိ တအိ) တံသ့တဖျာအံလ် တံမလ်ကစုဒုလ်ထံရှုကီသးအတံကွံစိန့လီ. တံက တိလ်အံ အခိုထံးဟံအသးလ်တံသ့ဘိဘျု, တံမလ်ကဒ်မိုကဒ်ချာခိုဇိတံ မလ်အိထီ တံဟူးတံဂဲလ်လ်လ်တံစုဆုခိုဇိတကး တအိဝ်ဝဲဘိဖဲအဘိယးဒီးသးသဟီဒ်မိုဂု, တံ ဘျုတံဘါမိုဂုန့ မိုဝဲတံကတိတံစုဆုခိုဇိတကးတအိန့လီ. တံခိုဇိနိုခုံး တံန့ အခိပညီလ်လီ မိုတံတလ်ပုန့ပာစိကမိခိုဇိတံတိကန့, တဟ့ထီတံ လ်အဘိတံယုအိလ်လ်သးသ့တဖျာန့လီ. ထံရှုကီသးအတိုခိုဇိနိုခုံးတံတခိ တံဖျုဝဲဒ်တံခိုဇိတံယာအတံဟူးတံဂဲလ်လ်တံသ့အိဒ်ထံရှုကီသးအကွံအဂီ, ထံ ရှုကီသးအတံကွံစိနို စိကမိလ်သ့တဖျာန့လီ. တံကတိလ်အံလ်တံသ့အိလ် အဂီ ခိုဇိသ့မိုဝဲဒ်သီး ကတံဖျုထံဖိကီဖိကဗျာအတံဟူးဂဲလ်ဆုပဒ်လ်အပာဆုတံဒ်အ မိုတံဒ်ဆုပဒ်တဖျာန့ အစိကမိလ်လီ ဒီးသ့ဝဲကျဲကျဲတံဒ်ဒ်န့အသီးန့လီ. လံတဘျုအံလ်အပူ ထံရှုကီသးအတိုခိုဇိနို, တံဂဲလ်လ်လ်လ်တံစုဆုခိုဇိတကးတ အိဒီးတံဟူးတံဂဲလ်လ်လ်အပူဖျးဒီးတံစုဆုခိုဇိတကးသ့တဖျာန့လီ. တံကတိလ် လ်အံဖျာမို တံလ်အဘိထံဝဲဒီး တံဟူးတံဂဲလ်လ်လ်လ်အဘိအလ်, ပုဂုဝဲ, မိုကျဲလ်လ် ကွံ,သးဂုဝဲညါန့လီ.

တံဂုကီလ်အကတံတံတအိ

လ်န့ဆဲလ်လ်အပူလ်ကွံတဖျာအပူဟီခိုဇိချာအံလ်ဒီးတံမလ်အိထီ ဒ်ခိုဇိ ဖြဲစံဒီးတံဂဲလ်လ်လ်လ်သ့ အတံဟူးဂဲလ်တဖျာ တမံလ်တမံန့လီ. ဒ် Freedom House အတံရဲကျဲအသီး အနံတဆဲအတီပူ တံဟံဖျုထီဝဲ ထံကီလ်အ ဒီးန့တံသ့ ဒီဖျုတံဂဲလ်လ်လ်လ်လ် လ်အဘိဝဲဒီးထံရှုကီသးခွဲယံကွံပနီအသီး န့လီ.†

	သ့လ်လ်လ်	သ့တနီ	တသ့နီတစဲ
၁၉၈၃	ကီ ၅၅ ဘျု	၇၆ ဘျု	၆၄ ဘျု
၁၉၉၃	။ ၅၅ ဘျု	၇၃ ဘျု	၃၈ ဘျု

ဒီလဲင်ဂုၤဂုၤ၊ တၢ်မၤအကျဲဝဲအံၤ အိၣ်ဝဲဒၣ်လာကမျၢၣ်ဂီၢ်မုၢ် လၢအဘၣ်အိၣ်လၢ တၢ်ပၤဆူၣ်ပၤနၤအစုဖီလၢန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ ၁၉၉၃ ယန္တၤအါရံၣ်အပူၤန့ၣ် လၢပုၤ ဟီၣ်ခိၣ် ဖိ ၅၄၅၀ ကကွၢ်အကျါ ၃၁ မျးကယၤအိၣ်ဒၣ်လၢထံကီၢ်. ကီၢ်သရၤတဖၣ် လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အိၣ်လၢ “တသဘျာ်” န့ၣ်လီၤ. အဒိပညီ, အဝဲသ့ၣ်အိၣ်လၢလီၤကဝဲၤ ဖဲထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်သဘျာ် ဘၣ်တၢ်ဖီၤတၢ် ဒီးကမျၢၣ်တၢ်သဘျာ်တၢ်ဖီၣ်ဃးဝဲအပူၤန့ၣ် လီၤ. ထံကီၢ် ၃၈ ဘၣ် ဒီးကီၢ်သရၤ (ကီၢ်ဆၢ) တၢ်လီၤကဝဲၤ ၁၂ တီၤ ကမျၢၣ်တဖၣ် ဘၣ်အိၣ်ဝဲ လၢတၢ်တသဘျာ် ဒီးဘၣ်တၢ်ပၤအိၣ်လၢသးမိၤစီရီၤ (အဒိ-ကီၢ်ပယီၤဒီး Sudan) တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၤဒ်လီၣ်ပၤသန့အသိး (ဆီၣ်ဒ်အရုၣ်ယၢဒီးဘၣ်တၢ်ကီၢ်), ထံ ကီၢ်လၢအပၤလီၤအသး (ဒ်ကီၢ်စံၣ်, အံၣ်ရး ဒီး ကလံၤစီးမိရဲယၢ်, ထံဂုၤကီၢ်ဂၤန့ၣ်လီၤပၤ ဒ်သိးတံးဘဲး ဒီးမုၢ်ထီၣ်တံးမိတဖၣ်.)

မုၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပုၤဂုၤဝီ, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဒီး ထံၣ်ကီၢ်သးသ့ၣ်တဖၣ် လဲလိာ်အ သးချးမလီၤ. ပုၤကွၢ်ဆဲဆဲၣ် န့ၣ်အပူၤထံကီၢ်လၢအန့ၢ်တၢ်သဘျာ်အါထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်, တၢ်လဲ လိာ်လၢအမၤအသးချသးဒီးအဖီခိၣ် တၢ်ဘၣ်ယီၣ်အိၣ်ဝဲ ဒၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကသး အသးဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်ကဒီးမိၤစီရီၤ ကွၢ်ဂီၤအသိတကလုာ်န့ၣ် တၢ်ဘၣ်ယီၣ်တပူၤဘၣ်. သးအ ကရၢ်ဖိတဖၣ်, ပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ (တကရၢ်ဘၣ်တကရၢ်) အတၢ်သးဆူၣ်တဖၣ်. ပုၤလၢ တၢ်ယုထၢအိၣ်, ထံၣ်ကီၢ်သး ပုၤတံၣ်တဖၣ် ကသ့ၣ်န့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ကွၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢ်ထီၣ်ဂုၤန့ၣ်ထံကီၢ်တၢ်ဖိကမိၤ ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးပုၤဂုၤဝီ ဒီးထံၣ်ကီၢ်သးခွဲး ယၢ်ကဘၣ်တၢ်သမၤ (တၢ်ကစီၤတၢ်အိၣ်)ကဒီးန့ၣ် ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်.

လၢဘူၣ်တဂုၤတီၢ်တဘၣ်အပူၤ တၢ်လၢအပူၤကွၢ်တဖၣ် ကအိၣ်ဒီးဝဲဒၣ်တၢ်လၢ ပစုပူၤန့ၣ်လီၤ. မိၤစီရီၤသန့အတၢ်ဂုၢ်ကိအံၤယီၣ်ဝဲဒိၣ်မးလီၤ. ကမျၢၣ်လၢထံကီၢ်အါဘၣ် တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်, ဖီဖျိဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၤ လၢန့ၣ်ဆဲဆဲၣ်တဖၣ် ဒီးစိၤကယၤတဖၣ်ဒၣ် လဲၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. တနီၤကမုၢ်ဝဲထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤဒီးတနီၤကယဲးဖီဖျိလၢကီၢ်ချၢန့ၣ်လီၤ. (တၢ် မၤအသးဝဲအံၤခဲအံၤ လၢပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ, ပုၤပၤတၢ်တဖၣ် အသးပုၤတၢ်အိၣ်ထီၣ်ဃာ်လၢ ပတဲလၢအဂ့ၢ်တဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲအယဲလၢပုၤဂုၤဝီမုၢ်ဂုၤ, ထံၣ်ကီၢ်သးမုၢ်ဂုၤမုၢ်ကျိၤ ဝဲၤကွၢ်ဒီး တုၤလီၤလၢတၢ်ဘၣ်တၢ်အါအပူၤ တၢ်လၢအတလၢဖိတဖၣ်ဒိၣ်စိ ထံကီၢ်ပဒိၣ် ဒီးမၤလီၤစၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်လၢတၢ်ပၤတၢ်ပြးအပူၤ သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.) ဖဲန့ၣ်ကမျၢၣ်ထံမိကီၢ်ဖိ ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကလံၤအိၣ်ဒ်သိးကမၤသကိးတၢ်အဂီၢ်အယဲ တၢ်သဘျာ်လီၤမၤကွၢ်ဝဲသတးဒီး တၢ်အူၣ်လီၢ်သး, တၢ်ဘၣ်ကံၣ်ဂုၤလီၢ်သးကဒဲကဒဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲအယဲ ပုၤမၤတဂၤဒ်အသးဒၣ်ဝဲ တဂၤဒ်အသးဒၣ်ဝဲဒ်လၢညါအသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢပထံၣ်ဖိကွၢ်မျါသ့မုၢ်ဒ်အံၤလီၤ. ကမျၢၣ်တဖၣ်အဂံၢ်ကလီၤစၢ် ဒီးအတၢ် သးခူတလုၢ်လၢကမျၢၣ်ပၤဆၢတၢ် အဂီၢ်ကလီၤစၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံမိကီၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ

တပ်ပျံကအိပ်လားအပူ ၇၂၃၆လဲကတဲနဟူအဒီပုဂံဝင်တဲသကိးဘဉ်းလား အတၢ်သး ဆါပုၤမိၤစီၤရီၤဒီးအတၢ်သ့ၣ်ဝဲသ့ၣ်စ့ၤ တၢ်သဘျုအဂ့ၢ်တဘျုးဝဲဘဉ်န့ၣ်လီၤ. တုၤတၢ် မ့ၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်ဒီး အဘျုးကအိၣ်မနုၤန့ၣ်လဲၣ်? လၢအဝဲန့ၣ်အလီၢ်အိၣ်ဒၣ်ကဘဉ်ကွၢ် ဆၢၣ်မဲၢ်တၢ်ဖျိၣ်လၢတၢ်ကွၢ်စိတအိၣ်ဝဲနီတမံၤ ဒီးတၢ်မုၢ်လၢလၢခါဆူညါအဂီၢ် တအိၣ်ဝဲ လၢတကလုာ်ဘဉ်န့ၣ်သ့ၣ်.

တကီၢ်ခါတၢ်အိၣ်အသး လၢမိၤစီၤရီၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ် လၢအဖျိၣ်န့ၢ်ဒီးလၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွၢ်န့ၣ် ပုၤကအိၣ်ဝဲလၢကမၤထီၣ်တၢ်ပၢၢ် ဆၢဒီးရီၣ်ဖျိၣ်ဟံၤဖျါတၢ်ဘဉ်သးကအိၣ်ဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. သးသဟီၣ်ကဆူၣ်ထီၣ်ဝဲတစိၢ်တ လီၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. တဘျီဘျီပုၤတဂၤဘဉ်တဂၤ, မ့တမ့ၢ်ပုၤကရူၢ်အဆံးတဖၣ် ကမၤအိၣ် ထီၣ်အတၢ်သးဒုဖိတဆံးတက့ၢ် လၢအမၤဖျါဟူးဂဲၤန့ၣ်ဝဲဒၣ်, တဲတၢ်အဒီဖိ, ကဟံၤလီၤဝဲအ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဝဲ မၤဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ခိၣ်ရီၢ် တၢ်တဆံးတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စးထီၣ်တၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤ မ့မ့ၢ်န့ၣ်က တၢ်ဃုထၢလၢအဂ့ၢ်ဝဲဘဉ်ဝဲဘဉ်ဆၢၣ် တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်လၢတမၤန့ၣ်ကမ့ၢ်အတၢ်သးဒု, တၢ်ဒိကန့ၣ်ဒီးမၤလီၤမၤကမ့ၢ်အသး လၢအပျံၤတၢ် တန့ၢ်ဘဉ်အဃိကမၤလီၤဖျိၣ်ကွၢ်မိၤစီၤရီၤသန့တညီဝဲဘဉ်. တၢ်မၤဒ်အံၤအသးအံၤအါစုအါ ဘျီကလီၤကလီၤကွၢ်သ့ၣ် ဒီးကမ့ၢ်ဘဉ်တုၤဘဉ်ခိၣ်တၢ်အါထီၣ်အဃိ အတၢ်မုၢ်လၢတလၢ ပုၤန့ၣ်အီၤဒီးမၤန့ၢ်တၢ်တသ့ဝဲဘဉ်.

ခိဖျိတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး တၢ်သဘျုအိၣ်ထီၣ်သ့ၣ်မါ

တၢ်မၤအသးတဖၣ်အဖိခိၣ် ပကမၤဘဉ်အီၤဒ်လဲၣ်? တၢ်လၢပဆိကမိၣ်လၢကကဲ ထီၣ်သ့ဝဲဒၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ကလီၤကလီၤလီၤ. တၢ်ဘျုသဲစးခိၣ်သ့ၣ်ဒီး ပုၤသ့သဲစးတဖၣ် အတၢ်ဂဲၤလီၢ်ဖိးသးစးမ့ၢ်ဂ့ၤ, စံၣ်ညီၣ်ပီတုအတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံၢ် ဒီးကမ့ၢ်အတၢ်ထံၣ်ခဲလၢာ် မိၤစီၤရီၤပဒ်ခိၣ်တကန့ၣ်ဃုာ်အီၤနီတမံၤဘဉ်. လၢတၢ်ကခိၣ်ဆၢကယံၢ်တၢ်မၤအမၤသီဒ်အ မ့ၢ်တၢ်မၤသးအးသ့ၣ်, တၢ်မၤဆါပယွဲထဲဖိကီၢ်ဖိအနီၣ်ဂံၢ်လီၤမၤ(သ့)ဒီးတၢ်မၤသးမၤပီၤအဂီၢ် ထဲဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် န့ၢ်ပၢၢ်သကိးဝဲလၢကျဲအဘဉ်ကတၢ် လၢကမၤကတၢ်ကွၢ်မိၤစီၤရီၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတုၤဘဉ်တၢ်လၢအသးဃိထီၣ်တၢ်တဘျီ ဘျီကရၢကရီထီၣ်အသး လၢကဒုးဆၢပုၤမိၤစီၤရီၤသန့ကစၢ်တဖၣ် လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး အက့ၢ်အဂီၢ်တမံၤလၢလၢဒီးကမ့ၢ်အတၢ်ဟံၤဖျိၣ်ထီၣ်သးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့မ့ၢ်န့ၣ်က တၢ်တ မံၤလၢအသးတအိၣ်မၤဝဲဘဉ်ဆၢၣ် ဘဉ်မၤဝဲဒၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဖၣ်အံၤအါဘျီမၤ တၢ်ဒုဒုလၢတၢ်ဘဉ်ဒ်ဘဉ်ထံးနးနး ဒီးတၢ်တုၤသးအပူၤန့ၣ်လီၤ. အတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တဘျီဘျီမ့ၢ်တၢ်လၢအဘဉ်တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါသးသ့ ဂ့ၤဂ့ၤအပတီၢ်အံၤထဲအံၤထဲန့ၤဘဉ် ဆၢၣ်တမၤန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်သဘျုလၢအသးလီဝဲတမံၤန့ၣ်နီတဘျီဘဉ်. တၢ်ပူထီၣ်လၢတၢ် စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအက့ၢ်အဂီၢ် အါဘျီဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၢ်ဆူၣ်မဲၢ်ကဲၤမဲၢ်ဖဲက

မျက်တဖှ် တူၢ်ဘဉ်ကုၤတၢ်လၢတၢ်မၤစၢၤအိၤတအိၣ်ဒၣ်လဲၣ်န့ၣ် သ့ဝဲဒၣ်နးန့ၣ်အလီၤတက့ၢ်လီၤ.

လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤသးကျၢၤကျၢၤ ဒၣ်တၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်မိၣ်တကးအကျဲန့ၣ် ပှၤ ဆိၣ်တၢ် မၤနၤတၢ်တဖှ် ထီၣ်ဒီးန့ၣ်တၢ်မၤနၤလၢအပတီၢ်ကထိထီၣ်ဝဲအဂီၢ်တခီန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်မိၤစီၤန့ၣ်သန့ကစၢ်တဖှ် ဟံၣ်ဂံၢ်ဟံၣ်ဘါထီၣ်အသးလၢတၢ်စုဆူၣ်မိၣ်တကး(ဂံၢ်ဘါ)လၢကဆိၣ်လီၤတံၢ်ပှၤပူထီၣ်တၢ်တဖှ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်ဂ့ၤန့ၣ်ဒ်မိၣ်ခြံးအကရူၢ်ဖိတဖှ်အံၤ ဂဲၤလီၤဝဲဆူၣ်ညါ သ့ဒၣ်တၢ်လၢအယံၣ်မုၢ်ဂ့ၤ အတယံၣ်ဝဲဘဉ်မုၢ်ဂ့ၤသတးဒီးသးလၢအပတၢ်အအာသီသီ အသကံၢ်ပဝးအံၤ ကပူၤဖျဲးဝဲဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကဉ်န့ၣ်တညီဝဲဒၣ်ဘဉ်. မိၤစီၤန့ၣ်သန့ကစၢ်သ့ၣ်တဖှ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးအတၢ်ပီးတၢ်လီၤအဒိၣ်အကျၢၤ, ကျိချဲပုၣ်သဉ်တၢ်ဝဲစိၣ်တီၢ်ဆုၢ်ဒီးသးဂံၢ်ဘါလၢလၢပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ. မ့မုၢ်ဒ်မိၣ်ခြံးအကရူၢ်ဖိတဖှ် မုၢ်လၢပုၤဒီးတၢ်သးဒုထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ဘဉ်ဆဉ် (အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်) ပြၢလီၤအသးဒီးမိၤစီၤန့ၣ်သန့ကစၢ်အဂီၢ်တညီဝဲဘဉ်.

ဒ်တၢ်ညီန့ၢ်မၤအသးအသး သးလၢအဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤတဖှ် ဘဉ်တၢ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်နီၣ်အိၤ ဒ်အမုၢ်တၢ်လၢ အတတီတဘဉ်အခါန့ၣ် ပှၤလၢအပတၢ်ဆၢအိၤတဖှ် ယုထၢတၢ်ဒုးစံးပြံးထီၣ်ဒါအိၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ တၢ်ဒုးစံးပြံးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤသပုၣ်ကတၢ်န့ၣ်ကဲဘျူးလၢကမျၢၢ်လၢအတူၢ်ဘဉ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၤတဖှ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ်တၢ်လၢအဆုၢ်အဝဲသ့ၣ်ဆူၣ်ဒ်မိၣ်ခြံးစိၣ်သန့အကျဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးစံးပြံးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအံၤတမ့ၢ်တီၢ်န့ၣ်တၢ်ဘီဘဉ်ကုၤတၢ်ဘဉ်,မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံတၢ်ပှၤ တၢ်ဘဉ်ဒ်ဘဉ်ထံးအထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တခီန့ၣ်လီၤ. မ့မုၢ်တၢ်ကူၣ်တရံးအကျဲသ့ၣ်တဖှ် မုၢ်ဝဲတီဝဲဂ့ၤဝဲထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ထဲဂ့ၤကီၢ်ဂၤအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမုၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လဲၣ် တၢ်ဒုးစံးပြံးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ အုၣ်ကီၤတၢ်နၤတၢ်ယဉ် တသ့ဝဲဘဉ်. အါစုအါဘျီန့ၣ် တၢ်ဒုးစံးပြံးမၤယံၣ်မၤထီထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အါစုအါဘျီပဒိၣ်လၢအပတၢ်ဆူၣ်တၢ်တဖှ် သးကွံၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်အလီၤအိၣ်လီၤဆိးတဖှ်အယီ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖှ်ဘဉ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲ ဒီးအလီၤအိၣ်လီၤဆိးကဆဲကဆွဲဝဲဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးစံးပြံးမုၢ်မၤနၤတၢ်ဒၣ်လဲၣ်အတၢ်ဂဲၤလီၤအံၤ ဟံၣ်စိၣ်တၢ်လၢကဟးဂီၤအကျဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ဖျိပှၤထီၣ်ဒါအိၤလၢကျဲဒ်န့ၣ်အယီ မိၤစီၤန့ၣ်သန့ကစၢ်လၢအပတၢ်ဘဉ်တၢ်တဖှ်အာထီၣ်ဝဲဒိၣ်န့ၣ်အလီၤတခီန့ၣ်လီၤ. စံးဒၣ်ကလိၣ်တၢ်ဒုးစံးပြံးအသးတဖှ်မုၢ်နၤတၢ်လၢခဲကတၢ်လဲန့ၣ် ပဒိၣ်အသီတဖုလၢအပတၢ်ဘဉ်တၢ်န့ၣ် မုၢ်လၢဘဉ်ပာဝဲလီၤမၢၣ်သးတၢ်ဖိၣ်ပျံၤဒီဖျိကဘဉ်မၤအါထီၣ်အသးဂံၢ်ဘါ ဒီးကမျၢၢ်အတၢ်သဘျကလီၤစုၤဝဲ ဖဲအဂဲၤလီၤဆူၣ်ထီၣ်ဒီးဖိၣ်ကျၢၤဒ်မိၣ်ခြံးစိၣ်အတၢ်ကရၢကရီၤသ့ၣ်တဖှ်အယီ ဘဉ်တဘဉ်အတၢ်မၤကျဲကွၢ်ဂီၤတဖှ် ကဆူၣ်န့ၢ်ဒီးမိၤစီၤန့ၣ်သန့ကစၢ်လၢအပူၤကွံၣ်တဖုန့ၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

ပုလဲဒါမီဒီရီသန့်တဖန်အံ့၊ ဂုဏ်ထူးတရားမကျလောအကတမံမံန့လီလီ.

တၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမီၤ,တၢ်ယုထာတၢ်ဖးမ့တမ့ၢ် ကီၢ်ချာပုၤအုၣ်
ခိၣ်တၢ်လဲၣ်?

လၢတၢ်ကဆိၣ်ဖျိးထီၣ်ကွံာ်မီၤစီရီၤအတၢ်ပာတမုၢ်တလၤအဂီၢ် ကျဲအချက
တၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမီၤလၢအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂုၤဂုၤလၢတၢ်မၤ
အဝဲန့ၣ်အပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကိအဒိၣ်အမုၢ်အိၣ်ဝဲအါမးလီၤ. တၢ်အကါဒိၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်တမံၤ
လၢအမုၢ်ကရူၢ်လၢအဂီၢ်ဆူၣ်ပုၤတၢ် လၢအထီၣ်ကွံာ်န့ၢ်တၢ်စိကမီၤတဖၣ်. ဒ်ပဒိၣ်တဖၣ်အသိး,
ကနီၤဟ့ၣ်တၢ်စိကမီၤဒီးသးမုၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်လီၤဘၣ်စးအဂီၢ်တညီၤဘၣ်. လၢတၢ်လဲၣ်
ကွံာ်ပုၤလီၤလဲၤ ဒီးပုၤအကရူၢ်အလီၢ်လၤန့ၣ်ပုၤအသိတဖၣ်န့ၣ်လီၤဝဲတခီ ကမ့ၢ်တၢ်အ
ဘၣ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ကျဲအမုၢ်အတီအဖီခိၣ်န့ၣ် ပုၤတဖၣ်အံၤကြးမုၢ်ပုၤလၢအမျိုကပုၣ်ဒီး
ဟံးသးပျိုလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြးတံးအကျဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂုၤဂုၤ, တၢ်လၢအက
ထီၣ်ဒါတၢ်န့ၣ် တလီၤမၤဝဲနီတဘျီဘၣ်.

တုၤတၢ်ပာတၢ်ပြးထၢၣ်ဂၢၢ်လီၤအသးန့ၢ်ထီၣ်ဝဲအခါန့ၣ် ပုၤအသိတဖၣ်အံၤဘၣ်တ
ဘၣ်ကအာကသိ, မ့တမ့ၢ်အတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ ကဒိၣ်န့ၢ်ဒံးပုၤလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
လီၤ. ညီန့ၢ်တၢ်ကထီၣ်အသးလၢအဖီထီၣ်အခဲန့ၣ်, ပုၤအသိတဖၣ်လၢတၢ်မုၢ်လၢတုၤအီၤ
အံၤကမၤတၢ်ဒ်အသးဆၢမၤဝဲလၢတဘၣ်ကျဲဘၣ်ပုၤ ဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြးစံၣ်မုၢ်ဂုၤ, ပုၤဂုၤဝီခွဲး
ယာ်မုၢ်ဂုၤန့ၣ်ဘၣ်.လၢတၢ်အံၤအယီၤ တၢ်ထီၣ်ဂုၢ်န့ၢ်တၢ်စိကမီၤအံၤ တမ့ၢ်ကျဲအဘၣ်လၢ
ကဘျီဘၣ်မီၤစီရီၤသန့်အတၢ်ဂုၢ်ကိန့ၣ်ဘၣ်.

ဒ်သိးတၢ်ကဆိတလဲထံၣ်ရှၢၢ်ကိၢ်သးအကုၢ်အဂီၢ်အဂီၢ် လၢမီၤစီရီၤသန့်ကစၢ်တ
ဖၣ်အစိကမီၤဖီလၢန့ၣ် တၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖး တမ့ၢ်တၢ်စုကဝဲလၢအဘျးအါထံန့ၣ်ညါဘၣ်. မီၤ
စီရီၤအတၢ်ပာတနီၤ, အဒိ-ဆိဘးယံးမုၢ်ထီၣ်ကဝီၤ, ဒ်သိးကအိၣ်ဖျါဝဲဒ် ဒံၣ်မိၣ်ခြး အကုၢ်
အဂီၢ်အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲတၢ်ယုထာလၢတၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖးအကုၢ်အဂီၢ်အကျဲကစီဒီလီၤ. ကွၢ်ဖဲ
တၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖးအတၢ်မၤအကျဲကအိၣ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်ဆိၣ်သန့း
အယီၤ ပုၤမီၤစီရီၤဖီတဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်တူၢ် လီၤတၢ်ယုထာတၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖးန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်မၤထွဲဝဲက
စီဒီဘၣ်ဆၣ်ကမျၢၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ယုထာထီၣ်အီၤတဖၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဂီၤဖီလၢအဘၣ်ဟူးဝး
လၢပျံၤတဖၣ်မီၤအီၤန့ၣ်လီၤ. စံးဒၣ်ကလိာ်,ကမျၢၢ်ခါၣ်စးတဖၣ် မ့ၢ်မၤနၤလၢတၢ်ဖးဒၣ်လဲာ်
အကတၢ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပျံၤမုၢ်ဂုၤ, တၢ်ဖီၣ်အီၤဒီးတုၤလၢတၢ်မၤသံမၤစီးအီၤဒၣ်လဲာ်
န့ၣ်အဒိအိၣ်ဖျါလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤမၤနၤလၢတၢ်ဖးဖဲ ၁၉၉၀ နံၣ်ဒီး နံၣ်ကွဲၣ်ယၢၢ်ဖဲ ၁၉၉၃
နံၣ်တဖၣ်တုၤခဲအံၤ ပုၤမီၤစီရီၤတဖၣ် တကန့ၣ်ယုၣ်အတၢ်ဖးအစၢန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤမီၤစီရီၤ
ဖီတဖၣ် ကပျဲတၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖးအစၢတုၤလီၤကွံာ်အီၤ လၢအလီၢ်ပစိာ်န့ၣ် တမၤဝဲနီတဘျီဘၣ်.

ခဲဆဲးကဗျာလောအတူဘဲ ပုဗ္ဗိမိရီဖိအတၢ်မၤဆုဒုံမၤစီးတဖၣ်မၤဂၤ. ပုဗ္ဗိလောအယုၣ်တဖၣ် ပုဗ္ဗိဆုကီၢ်ချာမုၢ်ဂၤ မၤပုဗ္ဗိဖျါးထီၣ်အသး လၢမိမိရီဖိအတၢ်ဆီၣ်တံၢ်အဖီလာ်န့ၣ်ဝဲကသုလီၤန့ၣ် တန့ၣ်ဝဲနီတဘျီဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်မုၢ်လၢဝဲထဲတမံၤ လၢပုဗ္ဗိဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤတဖၣ်အံၤ ထူၣ်ဖျါးထီၣ်ကသုဒၣ်ထဲလၢပုဗ္ဗိ (ကီၢ်ချာ) အတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤမိန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ် အတၢ်မၤစၢၤမုၢ်တၢ်လၢအလၢပုဗ္ဗိဒီးဂံၢ်ဘါ လၢကဆီၣ်ဖျါးကွံာ်ပုဗ္ဗိမိရီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုဗ္ဗိလၢတၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤအံၤတဖၣ် ထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒၣ်ဝဲတဖၣ်တမုၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဒိတၢ်သ့န့ၣ်,တဘျီဘျီ,မုၢ်ကစီဒိန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုဗ္ဗိလၢအဘၣ်တၢ်မၤနၢၤအံၤတဖၣ်အံၤ အတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤအသး လၢကဟူးကဂဲၤဝဲတဆီၣ်မုၢ်လၢကကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ပုဗ္ဗိမိရီဖိအဂီၢ် တထံၣ်ဝဲကျဲလၢအမၤထူၣ်ဖျါးထီၣ်အသးအဂီၢ်အယံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယံၣ် ပုဗ္ဗိအါဒ်အါဂၤဟံၣ်လီၤအတၢ်မုၢ်လၢ လၢတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤမိန့ၣ်တၢ်လၢအမၤထူၣ်ဖျါးအံၤသ့န့ၣ် ပဂုဗ္ဗိပၢၢ်အံၤကစီဒိန့ၣ်လီၤ. တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤမိန့ၣ်အဂၤစံးတၢ်န့ၣ်မုၢ်ဝဲ, ကဗျာအတၢ်ထံၣ်ဆီမိာ်, ဘီမုၢ်စၢၤဖျိကရၤ, ထံကီၢ်လီၤဆီဒၣ်တၢ်တဘျီဘျီဘၣ်မုတမုၢ်, ဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ် အမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် ဒီးထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဟံၣ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မုၢ်လၢမ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမၤသးဒ်သီးအမၤမုၢ်ပသးသ့ဝဲ, ဘၣ်ဆၢၣ်ခီဖျိတၢ်သန့ပသးထဲလၢတၢ်ချာအုၣ်က့ၤခီၣ်က့ၤတၢ်အယံၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ကီၢ်ဖးဒိၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်ဂံၢ်ဟံၣ်ဘါဒ်န့ၣ်အသးတဖၣ် မုၢ်တၢ်လၢအကမၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. ညီၣ်န့ၢ်တၢ်မၤအသး လၢကီၢ်ချာပုဗ္ဗိအုၣ်က့ၤခီၣ်က့ၤတၢ်စံးတၢ်န့ၣ် တဟံၣ်နီတဘျီဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်မုၢ်ဟဲတခီ မုၢ်ဒၣ်တၢ်ဂီၢ်စုဂီၢ်ခီၣ်လၢပုဗ္ဗိ အထဲအကီၢ်ပုဗ္ဗိအယံၣ် ပကန့ၣ်န့ၣ်အံၤလၢလၢပုဗ္ဗိပုဗ္ဗိတသ့ဘၣ်.

ခီဖျိတၢ်သန့ပသးလၢကီၢ်ချာအတၢ်န့ၣ်လီၤဂီၢ်စုဂီၢ်ခီၣ်လၢအမၤဟးဂီၤတၢ်တဖၣ်ပုဗ္ဗိလၢတၢ်ဆီကမိၣ်ကွၢ်အံၤထဲထဲဆးဆးန့ၣ်လီၤ.

❖ အါစုအါဘျီထံဂုဗ္ဗိဂီၢ်ဂၤတဖၣ်န့ၣ် ဝဲသးစုဗဲအမဲာ်ညါ,တိစၢၤမၤစၢၤမိန့ၣ်လဲာ် ပုဗ္ဗိမိရီဖိတဖၣ် ဒ်သီးအဝဲသ့ၣ်အမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် ကလဲၤထီၣ်ဆူညါအဂီၢ်တမုၢ်လၢအထဲၣ်ကီၢ်သးအဘျူးအဖျိာ်အဂီၢ်မိန့ၣ်လီၤ.

❖ တဘျီဘျီန့ၣ်ထံဂုဗ္ဗိဂီၢ်ဂၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢကဘၣ်အုၣ်ကီၤတၢ်လၢပုဗ္ဗိဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤအံၤတဖၣ်အတၢ်သဘျူးအလီၢ်န့ၣ်,ဒ်သီးကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘျူးလၢအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်, ဆါလီၤအီၣ်ဒၣ်လဲာ် ပုဗ္ဗိဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤသ့ၣ်တဖၣ်တခီလီၤ.

❖ ထံပုလဲကန်တစ်ခုလုံးကို ပတ်ဝန်းကျင်အသေးစားပုလဲမီးရောင်တောက်မှု မှီခို လာအမှန်ကျိလုပ်ကွပ်ကဲမှု၊ ထံပုလဲကန်သုံးအတက်ဘက်ဘျား၊ မှတမုၢ် အသုံးမှီခိုဝဲအတက်ဒိပ်စီအ ကိရိမီနဲ့လီလီ.

❖ ဖဲပုလဲပာ်ဆာထီဒါမီရီလီသန့်ကစၢ်တဖၣ်အဂံၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ကဒါလၢအတၢ်ဟူးဂဲၤ အခါန့ၣ်တၢ်ချာထံကိၢ်တဖၣ်အံၤ စးထီၣ်မၤဘၣ်ထွဲအသး ဒီးဘီမုၢ်ကိၢ်မုၢ်ထံကိၢ်တဖၣ်အတၢ် ဆီၣ်သနးထီဒါပုလဲဆူၣ်တၢ်တဖုန့ၣ်လီလီ.

လၢထံလီၢ်ကိၢ်ပူၤတၢ်ဟံးန့ၣ်သကိးထံကိၢ်အတၢ်စီကမီၤတလဲၤအသးဘၣ်လီၢ်ဖိး ဒုအဖီခိၣ် မီၤစီရီၤသန့်ကစၢ်တဖၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီလီ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ ထံကိၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ် အဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်လၢကကြီမီၤစီရီၤအတၢ်အိၣ်ထီၣ်အံၤ, တဘျီယီ, မုၢ်လၢတၢ်ထူးတၢ်တီၤဒီး တၢ်စီကမီၤအိၣ်ဖိၣ်အသးလၢ ပုၤအစုၤတဖုၣ်အအိၣ်န့ၣ်အါဝဲအယီၤန့ၣ်လီလီ. ပုၤမီၤစီရီၤဖိတ ဖၣ်အံၤတၢ်ချာအတၢ်ဆီၣ်သနးအံၤ ကအိၣ်ဒၣ်ဝဲထံလဲၣ်ထံလဲၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်လဲၤဒၣ်တၢ် ဆူညါရၢၢ်ရၢၢ်သ့ဝဲန့ၣ် သန့ၤထီၣ်ဒၣ်အသး လၢအထံလီၢ်ကိၢ်ပူၤကရူၢ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်သး အဖီခိၣ်န့ၣ်လီလီ.

ဘီမုၢ်ကိၢ်မုၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါထံလီၢ်ကိၢ်ပူၤ ပုၤပာ်ဆာတၢ်လၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တ ဖုအခါန့ၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆီၣ်သနးလၢမီၤစီရီၤအဖီခိၣ် မုၢ်တၢ်လၢအကဲဘျားဝဲကစီဒီန့ၣ်လီလီ. တၢ်အံၤအလီၢ်ခံ, စံးဒၣ်ကလိာ် အဒိ,ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်မုၢ်ကျိလုပ်ကွပ်ကဲမှုအတၢ်ဒုၣ်ရဲဒုၣ်မၤ, တၢ် ဟ့ၣ်မုၢ်ကျိလုပ်ကွပ်ကဲမှုတၢ်စံၣ်ညီၣ်, တၢ်ဒိၣ်တံၢ်မိၢ်သီအတၢ်ရဲလိာ်ဘၣ်ထွဲ, တၢ်ထူးထီၣ်ကွံာ် အံၤလၢဘီမုၢ်ကိၢ်မုၢ်အတၢ်ကရၢကရီ, ဘီမုၢ်စၢ်ဖိၣ်ကရၢတၢ်မၤစၢၤအဒိၣ်အမုၢ်န့ၣ်လီလီ. ဘၣ် ဆၣ်မုၢ်တမုၢ်ဘၣ်လၢတၢ်အဒွဲပူၤတမီ တၢ်ပာ်ဆာလၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်မုၢ်တအိၣ်နီတခါဘၣ် န့ၣ် တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မၤအသးတသ့ဝဲစုၢ်ကိးဘၣ်.

ကွန်ဆာဗေးရှင်းတၢ်အမုၢ်အတီ

တၢ်မၤကတၢၢ်ကုၤတၢ်မုၢ်တၢ်တီမုၢ်တၢ်ကီတမံၤလီလီ. ပုၤတဖုလၢအဘၣ်သး မၤလီၤပိုင်ကွံာ်မီၤစီရီၤတုၤလီၤတီၤလီလီ လၢအတလၢတၢ်ပုၤတၢ်ကလဲၤသးသမ့ဒီးတၢ် ဘၣ်ဒါအါအါန့ၣ် အဝဲကမၤဘၣ်တၢ်လွဲၢ်မံၤအံၤတကီၢ်ခါလီလီ.

❖ ပုၤတဖုအံၤ ကဘၣ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ် အဂံၢ်အဘါ လၢအအိၣ်ဒီးအတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပာ်သးဒၣ်ဝဲ, တၢ်သးဓူတလုၣ်ဒၣ်ဝဲဒီးတၢ်ပာ်ဆာအတၢ်သ့စံၣ် နီၤသ့ၣ်တဖၣ်.

❖ ပုလတဖုအံင်ကဘဉ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ် ပုလဂုၣ်ဝီသဘျူအကရူၣ်တဖၣ် အဂံၢ်အဘါဒီး ပုလအဘဉ်တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ကရၢကရီၣ်ဘါ,

❖ ပုလတဖုအံင်ကဘဉ်မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢဂံၢ်ဘါလၢတၢ်အဒွဲပုလဒီး

❖ ပုလတဖုအံင်ကဘဉ်မၤဂ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကူၣ်တရံးအတၢ်တိၢ်လၢကမၤလိၣ်ထီၣ်ဖး ထီၣ်တၢ်သဘျူသ့သ့ဘဉ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိၣ်လၢတၢ်ထူၣ်ဖျးအဂီၢ်အံၤတုၤလီၤဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကဘဉ် အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤသးဒၣ်ဝဲ ဒီးမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုလဂဲၤလိၣ်တၢ်အကရူၣ်လၢထံလီၢ်ကီၢ်ပုလဒၣ်ဝဲ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢပုၤအဲၣ်ရဲၣ်ဖိအတၢ်ဂဲၤထၢၣ်ပြုထီၣ်ထီၣ် ဒါတဖၣ် ၁၈၇၉-၈၀ အ နံၣ်န့ၣ် Charles Stewart Parnell ကိးသထီၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်-

“တၢ်သန့ၣ်ပသးလၢထံကီၢ်ပဒိၣ်မ့ၢ်တၢ်ကလီၢ်ကလီၤလီၤ. သုကဘဉ်သ န့ၣ်ဒၣ်သးလၢသုတၢ်ဟံၣ်လီၤသးအဖီခိၣ်, မၤစၢၤလီၤက့ၤနသးဒၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ဂဲၤ ထၢၣ်သကိးယုယု-ပုၤဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်လၢသုကျိန့ၣ်, မၤဆူၣ်ထီၣ်အံၤဂၢၤပိၣ်ထီၣ်န သးဒၣ်န့ၣ်,ကရၢကရီၣ်ထီၣ်နသးဒၣ်န့ၣ်, အန့ၣ်သတးဒီး နကမၤန့ၣ်တၢ်ဖဲတၢ်အဆၢက တီၢ်ဘဉ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤ လၢနကဆီလီၤဟံၣ်လီၤတၢ်သံကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်, မံၤသုတယံၣ်ဝဲဖဲ အဆၢကတီၢ်ကဘဉ်ဝဲအခါအသိးန့ၣ်တဂ့ၤ. သးဂံၢ်ဘါလၢအန့ၣ်န့ၣ်လီၤအသးဒၣ် ဝဲတဖၣ်,လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအံၤတၢ်ကူၣ်တရံးကျိခိၣ်သ့ၣ်, အိၣ်ဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ် တၢ်သိၣ်ဒီးလၢပုၤဝဲလၢတၢ်မၤအိၣ်ဒီးသးဒု,အိၣ်ဒီးဂံၢ်ဘါတၢ်နီၢ်အယီၤ မံၤစီၣ်ရဲၣ်သ န့ၣ်ကစၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ အသးသဟီၣ်ကလီၤစၢ်ကွံၣ်ဝဲပိၣ်ပိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆၣ်, တၢ်ဂုၢ် လၢထးတဖၣ်ကဘဉ်လၢပုၤဝဲဒၣ်သပုၢ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ပိၣ်လၢထးတဖၣ် လုကပီၤဝဲဒၣ်ကျိလၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ထူၣ် ဖျးလၢပုၤမီၤစီၣ်ရဲၣ်ဖိတဖၣ်အအိၣ်ဘဉ်ဆၣ် တၢ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပုၤအံၤသန့ၣ်ထီၣ်ဒၣ်အသးလၢ ကမျၢၢ်အတၢ်ထံးဂံၢ်ထံးဘါ, တၢ်လုၢ်လၢကမၤထူၣ်ဖျးလီၤ အသးဒၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂုၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢထံၣ်န့ၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်လၢအမၤန့ၣ်တၢ်- တၢ်ဂဲၤလိၣ်လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဆူၣ်ထီၣ်တကးလၢကမၤဝဲမၤတၢ်ထံၣ်န့ၣ်ကီၢ်သးတၢ်ဂုၢ်ကီၢ်-ခဲလၢၢ်အံၤအိၣ်ဖျိထီၣ် ဝဲကသုဒၣ်ဖဲကမျၢၢ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ဟူးဂဲၤ,ဘဉ်ဆၣ်တၢ်ယုထၢတစီၣ်မ့ၢ်တလဲၤထီၣ်လဲၤ ထီၣ်နီၣ်တစဲးဘဉ်န့ၣ်, ပကဘဉ်သမံၤသမိးက့ၤတၢ်ယုထၢလုၤတုၤလုၤတီၤဒိတၢ်အဆၢဒိၣ်လၢ လၢတဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.ဒိလဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်အဆိကတၢ်ပကြးကွၢ်ထံတၢ်တဲကျဲၤတၢ်ယု တၢ်ဖိးသ့ၣ်တဖၣ်အဂုၢ်အပီၢ်ဒိအမ့ၢ် ကျဲတဘီလၢအမၤကတၢ်ကွံၣ်ပုၤမီၤစီၣ်ရဲၣ်ဖိအသိး အယီၤန့ၣ်လီၤ.

အဆာဒိုင်-ခံ

တၢ်တဲကျဲတၢ်အတၢ်လီၤပျံၤ

ဖဲပုၤကလၢ်တနီၤဘၣ်သဂၢ်ဒီးတၢ်တဲကျဲတၢ်ဒီးပုၤမိၤစီရီၤဖိအခါ တုၤမ့ၢ်အထံၣ် ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိၤအဒိၣ်အမုၢ်လဲၣ်န့ၣ် အါဒၣ်တက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဂုၤလီၤဝဲဆွဲခံဒီးအိၣ်ယံၤကလၢ်က့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ကွၢ်ဆိမိၣ်တၢ်လဲၣ်အိၣ်လၢအဆာဒိၣ်တၢ်အသိး မ့မ့ၢ်ပုၤတနီၤ, ဒီဖျိအထံၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်မုၢ်လၢလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်အခါန့ၣ် ကတရံးကဒါအသးဆူတၢ်မၤယုလိာ်ဖိးလိာ်ဒီးတၢ်တဲကျဲတဖၣ် ဒ်သိးကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ထူၣ်ဖျိးဒ်သိးကမၤကတၢ်ကွၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအမၤသီသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်ကွၢ်လၢအချၢတဒီ ဖျါလၢတၢ်ယုထၢတၢ်သ့ဝဲဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ထံတၢ်သ့ဝဲဒၣ်ကစီဒီန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်တမံၤလၢလၢ် ဒီးပုၤမိၤစီရီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တမုၢ်တၢ်လၢအမုၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဘၣ်မနုၤအယိပကဘၣ်ယုထၢကျဲအဝဲန့ၣ်လဲၣ်? ပုၤကိးဂၤဒဲးကဟံးန့ၢ်မ့ၢ်လၢကလဲၤကတိၤသကိးတၢ်အဂီၢ် ဒ်သိးကတဲကျဲတၢ်ဒီးမၤကတၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကိၤဒီးပုၤမိၤစီရီၤဖိန့ၣ်တသ့ဘၣ်ခါ. ဒ်သိးတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤပုၤလဲၤကတိၤတၢ်အဂီၢ် ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးအပုၤတဖၣ် ပတဲထီၣ်ပုၤကူပုၤကညီအခွဲးအယၢ် ဆူမိၤစီရီၤသန့ကစၢ်အအိၣ်လၢကသ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အဂီၢ်တသ့ဘၣ်ခါ. ဒ်သိးပုၤ မိၤစီရီၤတဖၣ်ကမၤစ့ၤလီၤအတၢ်ပၤဆူၣ်တစဲး ဘၣ်တစဲးဒီးလၢခံကတၢ်ကဟ့ၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အလၢအပုၤအဂီၢ်ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်မုၢ်ပတဲထီၣ်ဝဲ ဆူမိၤစီရီၤအအိၣ် ဒ်တၢ်ဒိစံၣ်ပုၤကူပကညီခွဲးယၢ်အသိးန့ၣ် တသ့ဘၣ်ခါ.

တဘျီဘျီတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်အမုၢ်အတီ တအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပုၤတဒီပၤခဲလၢ်စီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တဘၣ်ပုၤဒံၣ် မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ် တနုၢ်ပၢ်မိၤစီရီၤသန့ကစၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးအိၣ်လၢအဂ့ၤဘၣ်ဆၣ်မၤကိမၤခဲတၢ်သ့ဝဲအဂီၢ်န့ၢ်ဘၣ်. မ့တမ့ၢ် ဘၣ်ဒီးပုၤတနီၤကဆိကမိၣ်ဝဲလၢပုၤမိၤစီရီၤတဖၣ် မ့ၢ်ထံၣ်ဘၣ်ထံကိၤအတၢ်အိၣ်သးအကီၢ်အခဲန့ၣ် ဒီးကသးကစီၤကွၢ်အသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမိၤစီရီၤသန့ကစၢ်တဖၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်အိၣ်လၢကမၤန့ၤတၢ်အဂီၢ်လၢတၢ်ကဘျီဘၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်ကိၤ ဖဲပုၤတနီၤမၤန့ၢ်လဲဝဲတၢ်မၤန့ၤအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ဆူညါတပတီၢ် အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်န့ၣ် တမုၢ် တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကတိၤဂုၤလိာ်ဝဲဒၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိလၢအပူထီၣ်တၢ်တဖၣ်သးအိၣ်မၤဘၣ်လိာ်က့ၤ တၢ်သဘၣ်ဘၣ်လၢတၢ်တဲကျဲအကျဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတၢ်ကယုထၢအိၣ်ဒိၣ်န့ၢ်ဒဲးတၢ်ဒုးသုးဒုးသံၣ်အကျဲတမ့ၢ်ဘၣ်ခါ.?

တၢ်ယုထာဒီးတၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်တဲကျဲၤတၢ်

တၢ်တဲကျဲၤတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်စုကဝဲၤအဂ့ၤတခါလၢတၢ်ကမၤဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးက့ၤတၢ်သဘၣ်ဘျုးတဖၣ်အယိၣ်တကြး လၢ တၢ်ကွၢ်ကဟ်ကွၢ်အီၤန့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်အိၣ်သးတနီၤနီၤအပူၤတၢ်ကဘၣ်ယုထာဝဲဒၣ် ပုၤလၢအကမၤယုမၤဖိးတၢ်တဖုလၢကလဲၤကျဲၤဆိတၢ်ကတိၤတၢ်ပီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်အဒိအဂ့ၤကတၢ် ဖဲပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်ထီၣ်ဝဲလၢကမၤန့ၣ်အထီၣ်အဘူးအလဲအဂီၢ်အခါန့ၣ် လၢတၢ်ကတဲကျဲၤတၢ်ဒီးတၢ်မၤအကစၢ်အဂီၢ်ပုၤမၤယုမၤဖိးတၢ်တဖုဘၣ်တၢ်ယု ထာထီၣ်အီၤဒ်သးတၢ်ကဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သဘၣ်ဘျုးလၢပုၤမၤတၢ်ဖိကရၢဖိးသဲစးဒီးတၢ်မၤကစၢ်အဘၣ် စၢၤန့ၣ်လီၤဆိဒီးတၢ်သဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဃးပုၤမၤစီရိၤလၢအပၢဆူၣ်တၢ်ဒီးကမျၢၢ် လၢအလိာ်ဘၣ်တၢ်ထုၣ်ဖျိးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဟ်လီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘျုး လၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်.တၢ်ဘၣ်ဒိဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်သဘျုးမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိအ တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်အခါန့ၣ်တၢ်တဲကျဲၤတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သးမဲလၢကဘၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်အဂီၢ် တညီဘၣ်. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤနီၤအဖီခိၣ်တၢ်မၤယုမၤဖိးတၢ်အလီၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်. အိၣ်ဒၣ်ထဲတၢ်ကသးကွၢ်တၢ်စိတၢ်ကစီၤတမံၤမံၤလၢအတဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်တဲကျဲၤန့ၣ်ဘၣ်.အဝဲအံၤ တမ့ၢ်လၢတၢ်တဘၣ်သ့တၢ်တဲကျဲၤန့ၣ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤဖဲမိၤစီရိၤသန့အဂီၢ်ဆူၣ်ဝဲအခါန့ၣ် တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အသဟီၣ်တအိၣ်ဝဲလၢကမၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အံၤ တမ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ယုထာအီၤလၢတၢ်လီၢ်ကိးပုၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုၤမၤစီရိၤလၢအန့ၣ်န့ၣ်လီၤအသးလၢအဂီၢ်အဘၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဂၢ်ဆိးကျဲၤအဖီခိၣ်တဖၣ် ဟံကတၢ်တဲကျဲၤတသ့ဘၣ်. လၢတၢ်အိၣ်အသးဒ်န့ၣ်အပူၤ ပုၤမၤစီရိၤဖိတဖၣ်တၢ်ကံဒ်ခိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အပူၤလၢအထီၣ်ဒါအီၤတဖၣ် အတၢ်တဲကျဲၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်ဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အခါ ပုၤဒ်ခိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိလၢအဂီၢ်လိာ်တၢ်လၢတၢ်တဲကျဲၤအဂီၢ်တဖၣ် လီၤမၢ်ကွၢ်ဝဲလၢတၢ်တဆိကမိၣ်အပူၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တဲကျဲၤတၢ်လၢကဟ်လီၤစုကဝဲၤအဂီၢ်န့ၣ်စါ

ပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ.(မ့)ပုၤအကရၢ်တဖၣ် လၢအထီၣ်ဒါပုၤမၤစီရိၤဖိဝဲၤ ယုထာတၢ်တဲကျဲၤတၢ်တဖၣ် အါစုအါဘျီအိၣ်ဒီးသးလၢအဂ့ၤအဝါလီၤ. လီၤဆိဒ်တၢ်စုကဝဲၤပုၤဟ်ဆၢတၢ်တဖုဒုးပုၤမၤစီရိၤဖိလၢအါန့ၣ်အါလါဒီးတမၤန့ၤတၢ်တဖၣ်ဆၢအိၣ်ဘၣ်က့ၤ

ဝဲမုၢ်မုၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်တၢ်မၤအသးလၢတၢ်ဆၢတဲကျဲတၢ်အံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲပုၤမိၤ
စီၣ်ရီၤအသးကံၤဘၢတလီၤစၢ်ဝဲနီၣ်တၢ်န့ၣ် ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ် အိၣ်ထံအတူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအ
မၤသီဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤတုၤလၢအတူၢ်ဝဲတကဲအခါန့ၣ်လီၤ. တုၤတၢ်အိၣ်အသးဒ်န့ၣ်တစုတၢ်
သးဆူၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်သးအိၣ်မၤကတၢၢ်ကွဲၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးခဲ
လၢန့ၣ်လီၤ.

ပုၤမိၤစီၣ်ရီၤဖိတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အခွဲး လၢဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိကတဲကျဲ
တၢ်ဒီးအိၣ်လၢတၢ်ယုတၢ်မုၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ထီၣ်တၢ်တခါလၢအသံၣ်သ့မိၣ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤ
မိၤစီၣ်ရီၤတဖၣ်အံၤ မုၢ်သးအိၣ်ပတုၣ်ကွဲၣ်အတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်လီၤအပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိကတဲကျဲ
န့ၣ်မၤဝဲဒၣ်အတၢ်သုကစီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မုၢ်ပာ်ကဲဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ဒီးပုၤကူပုၤ
ကညီအလၢကပီၤသၢပျၢၤန့ၣ် လၢတၢ်ဂုၢ်လိာ်တဲအါတဲစုၤတအိၣ်အပုၤ စးထီၣ်မၤတၢ်
ပတုၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး တသ့ဝဲဘၣ်န့ၣ်အဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်သးဘျၢဒၣ်တၢ်အ
ဖီခိၣ်န့ၣ် ပတုၣ်ကွဲၣ်အသးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တၢ်မၤဆါပယုထီၣ်ဒါတၢ်ဖိကတဲကျဲဒီးမုၢ်သး
အိၣ်ဟ့ၣ်ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်မၤဆူကမျၢၢ်န့ၣ် အကစၢ်ဒၣ်ဝဲသးကွဲၣ်အသးလၢပဒိၣ်လၢအ
ပၢတၢ်အလီၤဝဲၤ ဃုကညးကွဲၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဖိကတဲကျဲန့ၣ်မၤဝဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီဘျီန့ၣ်တၢ်မၤအသးသ့ဝဲဒ်အံၤလီၤ. ပုၤမိၤစီၣ်ရီၤဖိအဂီၢ်မုၢ်ဆူၣ်သန့ကွဲ,
ပုၤလၢအပၢၢ်ဆၢတၢ်တဖၣ်တခီ အသးမုၢ်ဃီထီၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်ပုၤမိၤစီၣ်ရီၤ ဖိဒံၣ်တဖုအသး
ကကိးထီၣ်တၢ်တဲကျဲတၢ်ယုတၢ်မုၢ်ဒီး ပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိတဖၣ် ဒီးကဟံၤဖျါဝဲတၢ်သးအိၣ်
တၢ်ယုတၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢအတၢ်ကူၣ်တရံးကျဲခိၣ်သ့ၣ်တခီ အိၣ်ဒီးဒၣ်ဝဲလၢပုၤပၢၢ်
ဆၢတၢ်တဖၣ် ကဟံၤလီၤအစုကဝဲၤအယီၤ မုၢ်တၢ်လီၤဘၣ်ယီၣ်ဒိၣ်မး, အဂီၢ်ဒ်အံၤဖိတၢ်
တဲကျဲၤကတီၤတၢ်အဒၢးပူၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်အာကူၣ်သီကအိၣ်စုသ့ၣ်ဝဲတမံၤမၤန့ၣ်သ့ဝဲဒ်လီၤ.

ပမုၢ်ဘၣ်တဲလၢအဂၤတမံၤန့ၣ်,ဖိပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်တခီအဂီၢ်အဘါမုၢ်ဆူၣ်
ဝဲလီၤဆိၣ်တၢ်ဒီးပုၤမိၤစီၣ်ရီၤဖိတဖၣ်တခီတၢ်မုၢ်မၤပျဲၤအိၣ်တမံၤမၤအခါန့ၣ်. ပုၤမိၤစီၣ်ရီၤ
ဖိတဖၣ်ကယုန့ၣ်ကျဲလၢကတဲကျဲတၢ်ဒ်သီးအသးသမုၢ်ကပူၤဖျဲးဝဲဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တၢ်
ထူးတၢ်တီၤတကဆဲကဆွဲဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မိဖျိကျဲလၢထးတဘျီမုၢ်ဂုၤဒီးကျဲဝဲအံၤမုၢ်ဂုၤ
ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် တဘၣ်ပျဲပုၤမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်ကူၣ်ကလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.
ဒ်သီးပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်အသုတလီၤဘၣ်လၢပုၤမိၤစီၣ်ရီၤဖိတဖၣ် အတၢ်ကူၣ်တရံးအ
ပျဲၤသကွီၤအပူၤတဂုၤအဂီၢ် ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးသ့ဒၣ်အဂုၤက
တၢ်လီၤ.ဒ်ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်မၤကျဲအဖီခိၣ်န့ၣ် ပုၤမိၤစီၣ်ရီၤဖိတဖၣ်တုၢ်လိာ်ဝဲတၢ်တဲကျဲ
တၢ်ဘၣ်ဆၣ် ဂုၢ်ကျဲးစးဒၣ်ဝဲထံပုၤ ပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် ကဟံၤလီၤအစုကဝဲၤဒ်သီးကမၤန့ၣ်ဝဲ
ထံကီၢ်အတၢ်ယုတၢ်မုၢ်ဘၣ်ဆၣ်မုၢ်မုၢ်အဝဲဒၣ်အသးတခီပျဲအမၤအၢၤသီမၤတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်
တကးဒၣ်တၢ်ဒီးတပတုၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်. ဖဲတၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်န့ၣ် ပဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢတၢ်တဲကျဲ

အဲဒါမှန်အလို့အကျင့်တစ်ခုအလို့ တပ်တပ်ကပ်ကပ်အိပ်ထိုင်သတင်းဒီ တပ်တပ်ကျအံ့လ က ကတပ်ကွပ်ကဲခံ ဖဲပုဒ်မိလိမ္မိတဖန်ကယုတ်ပူဖျိုးအကျလအအိပ်ထဲတဘိ လာကလဲလဲ ဝဲဆွဲကဘိယူလျှိုးဒီးယုတ်ထိုင်ဝဲခပ်မိနဲ့နဲ့လီလီ.

တပ်တပ်ကျလအအိပ်ဝဲဒီးတပ်တပ်မိလိဒီးတပ်မုတ်တပ်တိ

တပ်တပ်မျှနပ်ပာ်ဘဉ်ဃးတပ်တပ်ကျလအဂုဏ်အဝဲအဲဒါမှန်မျှလအအိပ်ဝဲဒိပ်မးနဲ့ တပ်ဂုဏ်လအကွေးမျှအသး လအအဲဒါမျှလအတပ်ဆိကမိပ်မုတ်တဖန် ဂုဏ်လအတပ်မလီလီလကဆုတ် အိပ်တဆးတကုဏ်နဲ့လီလီ. ဖဲတပ်တပ်ကျလတပ်အခါနဲ့တပ်ကဘဉ်ဆိ ကမိပ်တပ်မျှမျှဆုတ်နဲ့လီလီ.

ထဲခဲမိယင်္ဂီဆုတ်နီလဲတပ်တပ်လူတစ်ဦးနီဝိနိဉ် လအကကျလဘဉ်လိာ်ကုလတပ်ဘဉ်ကပ်ကပ် တဖန် လအပာ်ထိုင်ဝဲလအပုဒ်ခဲမိအဘဉ်စာလိမ္မိနဲ့ တမုတ်တပ်တပ်ကျလအအိပ်ညီနီနီ, အလအပုဒ်ဒီးဘဉ်. တပ်ဂုဏ်လအကြားတပ်သုဉ်နီထိုင်အိပ်အိပ်ဝဲခဲမိလီလီ. တာတမံလနဲ့ မုတ်ဝဲ, လအတပ်တပ်ကျလတပ်အပူနဲ့ တမုတ်တပ်ကဘဉ်ကွပ်ကဲဆိကမိပ်တပ်သဘဉ်ဘဉ်အဂုဏ်ဝဲလ စံဉ်ညီဉ်ဟ်လီလီတပ်သးလီလီပလိာ်ဒီးနဲ့ဒီးဝဲလဲနဲ့ဘဉ်. ခဲမိလအမံလတပ်သးလီလီပလိာ်လအ အဘဉ်တပ်စံဉ်ညီဉ်တပ်လီလဲတဖန်အံ့လ အစီးခဲမိဟဲဝဲလအပုဒ်တမိဒီးတမိအဂုဏ်ဘိကမိလ အမိခိဉ်နဲ့လီလီ.

အလီလီအိပ်ဝဲလအတပ်ကကွပ်ကဲဆိကမိပ် တပ်သံကွပ်ကဲအကိအခဲသုဉ်တဖန်အံ့လ စုဂ်ကီး လီလီ. စံးဒုဉ်ကလိာ်, တပ်သုဉ်ဆာဖး ကတိာ်မုန်နဲ့လအခဲကတိာ်အနဲ့လ တုလဲအခါလအပုဒ်ခဲမိ ယင်္ဂီအကျအဝဲတကပလ မုတ်တဟုဉ်ထိုင်အတပ်သးလီလီပလိာ်ဘဉ်နဲ့ တပ်ကွပ်ကဲတဖန်က ဘဉ်တပ်မလကုလအိပ်လဲလဲ? တပ်သံကွပ်ကဲခဲမျှဉ်တမျှဉ်မုတ်ဝဲ တပ်သးလီလီပလိာ်အိပ်ဝဲလအခဲမိ ယင်္ဂီခဲဝဲလဲ, ဘဉ်ဆုတ်အဝဲတကပလမုတ်မလဟးဂီလီတပ်အဂုဏ်လီလီဒီးဖိဉ်ထိုင်စုကဝဲလဂ်ဘိဒီးမလ တပ်လအတပ်ကွပ်ကဲခိဉ်ဝဲတမိကမလကုလဲတကုလသုဉ်ဒီးလဲလဲ? ဖဲတပ်စံဉ်ညီဉ်ဟ်ဂါတပ်အ ဘဉ်ဒီးတပ်အကမုတ်တအိပ်ဝဲ လအတပ်ဂုဏ်လအတပ်ဘဉ်ယိဉ်အိပ်ဒီးဝဲအခါနဲ့ တပ်တပ်ကျလအံ့လ တတုလလီလီထိုင်ဘးဝဲလအတပ်ဟ်ဂါဟ်ကျလနီတမံဒီးဘဉ်. ဖဲတပ်ကဘဉ်စံးကတိာ်လတုဉ် ပိဉ်တပ်အဖာမုန်နဲ့တပ်တပ်ကျလအစာတဖန်အံ့လ ဟဲမိမျှဝဲအါတကုလအပုဒ်လအအဂ်ဆုတ်တ ဖုအတပ်စံဉ်ညီဉ်မိနဲ့လီလီ.ပုဒ်ခဲမိဉ်ခြံးဖိတဖန်အတပ်ဃုအဆးကတိာ်ဖိတဖန်ဒုဉ်လဲလဲ တပ်တသမအိပ်ဘဉ်နဲ့အုဉ်ကီလဲဝဲသုကစီဒီးခါ? ပုဒ်မိလိမ္မိတဖန်စုဂ်ကီးကအိပ်ဆာ ထာဉ်ဝဲဒီးမလစာလီလီခဲမိဉ်ခြံးသုဉ်တဖန်ဒုဉ်လဲလဲပမုတ်ဘဉ်တပ်လအဂုဏ်လတမံလနဲ့ ဒ်တပ်သးလီလီ ပလိာ်မုန်အိပ်ထိုင်ဝဲနဲ့ခဲမိယင်္ဂီအစာကဘဉ်တပ်ထိုင်အိပ်တပ်အိပ်လအတမိဒီးတမိ အဂ် ဘိကမိလတုတပ်ကနုဉ်ဆးအဆးအါဝဲဒီး ကထိဉ်ကဒွေးဝဲလအကမလတပ်ကွပ်ကဲကပ်ကပ် လိာ်တဖန်ဒုဉ်လဲလဲဒုဉ်လဲလဲနဲ့လီလီ.

ဒ်သိးတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်သးလီၤပလိၣ်အဂီၢ်အံၤပုၤခဲၣ်အံၤတခါဒီးတခါကတူၢ်ဆါ
အသးဆဲးအါဆဲးအါအဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. တၢ်တဲကျဲၤလၢအကဲထီၣ်
လိၣ်ထီၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ထီၣ်ယူထီၣ်ဖိး (တၢ်ကယူလိၣ်ဖိးလိၣ်) လၢအဟံၤဖျါတၢ်
မၤအသးဒ်တခါဒီးတခါဆိကမိၣ်ဝဲန့ၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တခါ လၢတၢ်တဲကျဲၤကယံၣ်တၢ်အစၢအဂီၢ်
(ကကတၢ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ်) တခါဒီးတခါအိၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တူၢ်ဆါသးန့ၣ်
လီၤ.

ဖဲအဘၣ်ဃးဒီးပုၤမိၤစီရိၤတလၢစီသ့ၣ်တဖၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ်ပုၤလၢအသးလီၤဒ်မိၣ်
မြိၣ်စ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ဆါအသးတၢ်ယၣ်တူၢ်နးလၢတၢ်မၤန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်? ပုၤသးလီၤဒ်မိၣ်မြိၣ်
စ့ၣ်ဖိတဖၣ်ကဒီးန့ၢ်တၢ်ကွၢ်စီမန့ၣ်တဖၣ် လၢပုၤမိၤစီရိၤဖိအအိၣ်န့ၣ်လဲၣ်? ပုၤဒ်မိၣ်မြိၣ်
ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤကယံၣ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံကိၢ်တၢ်ကျၢ
သဲးစးမိၣ်သ့ၣ် အတၢ်ဆိလီၤအသးကွၢ်ဂီၤဆူပုၤမိၤစီရိၤတဖၣ်န့ၣ်ဧါ? မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်သၢပျၢၤဒ်
မိၣ်မြိၣ်စ့ၣ်စံးတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒ်ဝဲဝဲလဲၣ်?

တၢ်မ့ၢ်စံးဝဲလၢတၢ်တဲကျဲၤတၢ်လဲၤအသးဂ့ၤဝဲဒ်လဲၣ်, အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢပုၤဘၣ်
သံကွၢ်-တၢ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်မန့ၣ်တက လုၢ်ကအိၣ်ဝဲလဲၣ်? တၢ်အိၣ်မူကမ့ၢ်ဒ်ထီၣ်. မ့တမ့ၢ်
ကနးန့ၢ်အလီၢ်ဒီးဒ်မိၣ်မြိၣ်ကဂဲၤလိၣ်ဒ်ဒ်တၢ်တခါန့ၣ်လဲၣ်?

မိၤစီရိၤဖိလၢအသ့ၣ်လဲၣ်သးလဲၣ်

မိၤစီရိၤတဖုဒီးတဖု အတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလီၤဆိလိၣ်အသးဘၣ်ဃးဒီးအတၢ်ဟံ
လီၤအတၢ်ပညိၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်စိကမိၤ, လီၤလၢ, တၢ်ထူးတၢ်တီၤ, တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤတၢ်
ကရၢကရိဒီးအဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢပဘၣ်သ့ၣ်နီၣ်တမံၤ မ့ၢ်ဝဲ-အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်
တဖီၣ်ကျၢၤအတၢ်အိၣ်ဂၢ်အိၣ်ကျၢၤဘၣ်န့ၣ်တၢ်လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအီၤတသ့ဘၣ်
အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်တဲကျဲၤတၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်ကျိးစးဖီၣ်ကျၢၤဒ် အ
ဖိတၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်တဲကျဲၤအတၢ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျၢၤအပူၤ ဒ်သိးပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ် ကမၤန့ၣ်ပုၤ
လၢအထိၤအီၤတဖုအတၢ်ဟ့ၣ် လီၤအသးလၢအစုပူၤအဂီၢ်န့ၣ် အဝဲကအၢၣ်လီၤန့ၣ်အီၤတၢ်
တမံၤမံၤဘၣ်ဆၣ် လၢကမၤဟးဂီၤအတၢ်အၢၣ်လီၤလၢတၢ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျၢၤအီၤအဂီၢ် အမဲၣ်
ကဲၤဝဲန့ၣ်တကြးလၢပုၤသးပုၤနီၣ်အီၤနီၣ်တဂၤဘၣ်.

ပုၤသးလီၤဒ်မိၣ်မြိၣ်စ့ၣ်ဖိတဖၣ် ဒီဖျါအအိၣ်ဒ်ဝဲလၢတၢ်ကပျံပုၤအီၤလၢတၢ်ဆိၣ်
တၢ်မၤန့ၣ်အီၤအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဆိတၢ်အတၢ်ပၢၢ်ဆၢသၢပျၢၤကထီၣ်ဘၣ်တၢ်သးဟးဂီၤ

သပွဲကတော်နဲ့လီၤ. အတော်ပာ်ဆာဂ်ဘါလာကီၤပူၤ, ကီၤချာ လာအသုပယာ်တံၢ်တၢ်မ့ၢ် တအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ်မုၢ်လီၤစၢ်ဝဲန့ၣ် ပုၤမီၤစီရီၤဖိတဖၣ် ကဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၤ, မၤအာမၤ သီတၢ်ဒိၣ်န့ၢ်အါန့ၢ်အလီၤတက့ၢ်န့ၣ် ပသမာအီၤအလီၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်. တၢ်ပာ်ဆာလာအ က်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖုမုၢ်လီၤပျီဝဲန့ၣ် မၤသးဒိဂ်ဘါလာထီၣ်ဒါပုၤမီၤစီရီၤတဖုအတၢ်မၤတ ရီၤတပါလီၤမၤကွံာ်, လီၤပာ်ကွံာ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပဒိၣ်လၢအပတၢ်အာအာသီသီတ ဖုအံၤကပညိၣ်အမိၣ် ဆူပုၤလၢအအိၣ်ဒီးမၤဝဲတကၤကၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ‘အဂုၢ်ဒံအံၤ, ပဒိၣ်အအာအသီတဖုအံၤ အိၣ်ဒီးအဂ်ဘါစိကမီၤလၢကဆိၣ်တံၢ်ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးဝဲတ ဖုန့ၣ်လီၤ.’ Krishnalal Shridharani ခြံးနုၤလၢဂရုရံၣ်ဒါရဲနံၣ် ကွဲးဝဲဒၣ်,

တၢ်ပာ်ဆာ, တမ့ၢ်တၢ်တဲကျဲၤဘၣ်အံၤ, မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ် ဖဲတၢ်ဘၣ်ဂံၣ်ဂုၢ်အခါ ဖဲတၢ်ဂုၢ်မိၣ်သ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်လီၤအီၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဘျာလီၤပာ်လီၤတုၢ်လံအီၤလၢာ်လၢာ်ဆု ဆု လံန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤန့ၤတဘၣ်သန့ၤအသးလၢတၢ်တဲကျဲၤမီၤန့ၣ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ်တစိကဘၣ်စူး ကါကယၢ်ကျဲလၢတၢ်ပာ်ဆာအတၢ်မၤ လၢအမၤဝဲသ့တဖၣ်တစိန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်ပတၢ် တၤသပွဲကတၢ်တမံၤ ဒ်ကဘၣ်တၢ်တဲန့ၢ်ပာ်အီၤ လၢခံတပတီၢ်လၢထံၣ်ဂုၢ်ကီၢ်သး အ တၢ်ဒိၣ်ရီၣ်မ့တမ့ၢ် ကစုတၢ်ဒုးမ့ၢ်တၢ်အဂ်ဆူၣ်ကတၢ် လၢပမၤန့ၢ်အီၤသ့ဝဲ လၢပုၤလၢအ ဂဲၤလီၤတၢ် လၢတၢ်တုၢ်ဖျးအဂီၢ် ခဲလၢာ်လီၤ.

တၢ်ဃူတၢ်မုၢ်အကလုာ်ဒ်လဲၣ်?

ဖဲပုၤမီၤစီရီၤဖိဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြံးတဖၣ်မၤတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဃူတၢ်မုၢ်အဂီၢ် န့ၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအကဆီမုၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မး. မ့ၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အလီၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲ အါမးအယီၤန့ၣ်လီၤ. အဂုၢ်ဒံအံၤ ပုၤလၢအကတိၤတၢ်ဃူ တၢ်မုၢ်ကိးကၤဒဲးန့ၣ် တမ့ၢ်ပုၤသးလီ တၢ်ဃူတၢ်မုၢ်နီၢ်နီၢ် ဒီးတၢ်သဘျုးဒီးတၢ်တိတၢ်လီၤန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤမီၤစီရီၤတဖုလၢအလုၢ်သ့ၣ် ခါပတၢ်တၢ်မၤသအုးသဂီၢ်, မၤတရီၤတပါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ဃူတၢ် မုၢ်နီၢ်နီၢ်တသ့နီၣ်တ ဘျီဘၣ်. ဟးတလၢာ်ကိးထီၣ်တၢ်ကတိၤတၢ်ဃူတၢ်မုၢ်အဘျီတဖၣ်အ ဘျီ, အတၢ်ကူၣ်မုၢ်ဒီးသးပုၤကအးလီၤပုၤသး ဒ်အဝဲအံၤ ဒီးဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. မီၤစီရီၤအ တၢ်ဃူတၢ်မုၢ်စးတၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအကမုၢ်ဝဲအါန့ၢ်တၢ်အမုၢ်လၢယိၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ် မိၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အဂၤအိၣ်ဒီးဝဲလီၤ. ပုၤလၢအကိးထီၣ်တၢ်တဲကျဲၤအကစၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ် တဘျီဘျီမၤသဘၣ်ဘၣ် တၢ်တဲကျဲၤအတၢ်ပညိၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်တဲကျဲၤအရဲၣ်အကွဲၤဒၣ်လဲာ် လီၤ. ဆူညါတမံၤန့ၣ်, ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးထံးဖိလၢအတဲကျဲၤတၢ် ဒီးထံဂုၢ်ကီၢ်ကၤအပုၤစံၣ်နီၤ လၢတၢ်တဲကျဲၤဂုၢ်ဝီတဖၣ် တူၢ်လီၤဝဲတၢ်တဲကျဲၤတဖၣ် လၢအဟ့ၣ်ပုၤမီၤစီရီၤဖိတဖၣ် လၢထံလီၤကီၢ်ပူၤဒီးဘိမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ဖိးသးစး လၢပုၤမီၤစီရီၤဖိတဖၣ်ဂုၢ်လီၤတုၢ်ဝဲမ့ၢ်

လၢအဝဲသ့ၣ်နီၤတၢ်ထံကီၢ်အတၢ်စိကမိၤ, တၢ်မၤတရီၤတပၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မၤအာမၤသီသအးသပွၤတဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုၤမိၤစီရိၤဖိ တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တမၤန့ၢ်တၢ်ဖိးသဲးစးနီၤတမံၤဘၣ်န့ၣ် ကပၤတၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤတသ့ဝဲဘၣ်. ဒ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်ယုတၢ်မ့ၢ်အပတီၢ်အဖီခိၣ် ပုၤမိၤစီရိၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ပၤလၢအဖိးသဲးစးတသ့ဝဲဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်မုၢ်လၢ်အဂီၢ်တဖၣ်

ဒ်တၢ်ပာ်ဖျါတုၢ်လံၤလၢညါအသီး, ပုၤပူထီၣ်တၢ်ဖိအခိၣ်အန့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်လၢကတဲကျဲတၢ်အဂီၢ်မုၢ်လၢ အတၢ်ဂဲၤလိာ်ဒ်ဒ်ခိၣ်ခြၣ်စံၣ်အကျဲမုၢ်တအိၣ်တသ့ဝဲဘၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးဂံၢ်ဘါစိကမိၤတအိၣ်တမံၤအံၤဆိတလဲအသးသ့ဝဲကစီဒီန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤမိၤစီရိၤသန့ တမ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်စံၣ်အိၣ်ကျၢၤသ့ဝဲန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤအိၣ်လၢမိၤစီရိၤတၢ်ပၤအစုဖီလၢ်တဖၣ် ကဘၣ်သးဆဲးဝဲအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်, ပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ် ကဘၣ်ဒိၣ်စိဝဲဒၣ်လီၤစိးစံးတၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်စုၢ်ကီးဘၣ်. ပုၤက့ၣ်သ့က့ၣ်ဘၣ် Aristotle^၂ စံးဝဲဒၣ်, ‘ပုၤစုၤတဖၣ်အပတီၢ်ဒီးပဒီၣ်လၢအပၤဆူၣ်ပၤန့ၤတၢ်တဖၣ်အတၢ်ပၤန့ၣ် မ့ၢ်န့ၢ်တၢ်ပၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဘျၢသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.’ ပမ့ၢ်ကွၢ်ဆိခိၣ်ဝဲဒီးပထံၣ်လၢပဒီၣ်လၢအပၤဆူၣ်ပၤန့ၤတၢ်တဖၣ်န့ၣ် တအုၣ်ကီၤအိၣ်နီၤတမံၤဘၣ်. မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်နီၤတၢ်ထံကီၢ်အတၢ်စိကမိၤ, တၢ်မၤတရီၤတပၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်မၤအာမၤသီသအးသပွၤတဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တမၤန့ၢ်တၢ်ဖိးသဲးစးနီၤတမံၤဘၣ်န့ၣ် ကပၤတၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤတသ့ဝဲဘၣ်. ဒ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်ယုတၢ်မ့ၢ်အပတီၢ်အဖီခိၣ် ပုၤမိၤစီရိၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်ဒီးတၢ်ပၤလၢအဖိးသဲးစးဘၣ်. အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်နးထီၣ်ဝဲ ဒီးအတၢ်စိကမိၤကဆဲကဆွဲသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးတၢ်အံၤ အဂ့ၢ်တၢ်ကပာ်ဖျါလၢပုၤဆးဒးဖဲအဆၢဒိၣ်လွံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဖဲတယံာ်ဒဲးဘၣ်အဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဃးမိၤစီရိၤတၢ်ပၤလၢအတယံာ်ဝဲဆဲဆဲန့ၣ်ဒၣ်လဲာ်တဖၣ် လီၤပျီၢ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်လၢအတၢ်အုၣ်ကီၤတအိၣ်နီၤတမံၤအဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်မွူးနးအမိၤစီရိၤအါဖုအတၢ်ဟးဂီၤ အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဖဲ ၁၉၈၁-၁၉၉၀ အနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဖိလဲ (Poland), ဖဲ ၁၉၈၉နံၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ထီၣ်ကွၢ်မနံၣ်ဒီးခွဲးခိၣ်စလိာ်ဘဲးခဲယါလၢအယံာ်ထဲစ့ၤန့ၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၄၄နံၣ်န့ၣ် EL Salvador ဒီး Guatemala ထံကီၢ်တဖၣ်ဒုးထီၣ်ခါအမိၤစီရိၤ လၢအမၤအာတၢ်တဖၣ်လၢခဲန့ၣ်ဒၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်အံၤရၣ်အဂျီစီၤပၤ(Shah)ပၤတၢ်ထဲစ့ၤလိဝဲဘၣ်ဃုာ်ပူၤဖျါးကွၢ်အသးဆူၣ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၈၆နံၣ်ဖဲးလဲဝဲကီၢ်ခိၣ်မဲး ဒီးစံးဒိၣ်စိဒိၣ်ကမိၤထဲစ့ၤလိဝဲမ့ၢ်လၢဖဲးလဲဝဲထံလီၢ်ကီၢ်ပုၤ အတၢ်ဂဲၤဆၢထၢာ်ထီၣ်ခါ တၢ်လၢအမုၢ်ဝဲတီဝဲအဂံၢ်ဆူၣ်ထီၣ်သတးဒီးအမဲရကၤတကန့ၣ်ဃုာ်မၤခိးစံးလၢဘၣ်. လၢကီၢ်ဆိဘဲးယဲး (ခဲအံၤရၢရၢၣ်)အကီၢ်ခိၣ်

ယံးလ်စုဉ်ပာတဂ်အခါဒဉ်လဲဉ် စိန်မျှဉ်နံးပဉ်တဉ်ဂဲၤထာဉ်ထီဒါအီၤဖဲ ၁၉၉၁ ဘဉ်ဆဉ်တယံာ် အါသီဘဉ်ဒီး ယံးလ်စုဉ်စိဉ်ဂၢၢ်က့ၤတၢ်န့ၢ်ဝဲန့ၢ်လီၤ. ဖိာ်ထီဉ်တၢ်အံၤ အခဲရၢရှဉ်အကီၢ်စံဉ် တဖဉ်တၢ်တၢ်ထီဉ်ဝဲတဘုဉ်ဝဲၤတဘုဉ်ဘဉ်ဆဉ်ဒီးလၢစုၤသီ,စုၤန့ၢ်ဒီးစုၤလၢအဆၢကတီၢ်တဖဉ်အပူၤ တၢ်သဘျူအိဉ်ထီဉ်ဝဲဒဉ် လၢကီၢ်စံဉ်သ့ၣ်တဖဉ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်တူၢ်ခီဉ်ပာ်သးလၢပျၢၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်စုဆူဉ်ခီဉ်တကးဟဲစိာ်တၢ်အစၢဆိဆိဒီးတၢ် ကစုဒုအတၢ်ဂဲၤလီာ် (တၢ်ဂဲၤလီာ်လၢတအိဉ်ဒီးတၢ်စုဆူဉ်ခီဉ်တကး) မ့ၢ်တၢ်လၢအယံာ်အ ထၢစံးတၢ်န့ၢ် ဆၢကတီၢ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပတူၢ်လီာ်အီၤတသ့လၢၤဘဉ်. တၢ်ဂဲၤလီာ် ကစုဒုအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအယံာ်ဝဲဘဉ်ဆဉ် လၢတၢ်ဒုးဆၢမီၤစီရိုၤအဂီၢ်တဘျီဘျီတၢ်ဂဲၤ လီာ်ကစုဒုအံၤ ဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်အစၢလၢအဆိအချု သ့ဝဲကစီဒီးန့ၢ်လီၤ. တၢ်တဲကျဲၤတၢ်စံး တၢ်န့ၢ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအဆိတၢ်ဒုးလၢအဒုးလီၤပီၢ်ကွဲာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ပာ်လီၤစုကဝဲၤ လၢတအိဉ်ဒီးပၤၤဘီမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၢ်ဘဉ်. တၢ်အဒိဘဉ်တၢ်ပာ်ပျၢၤတၢ်လဲဝဲလၢအဆၢဒိဉ်တၢ်အပူၤ ကွဲာ်လၢအတဲန့ၢ်ပၤၤပုၤလၢအသးလီၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်ပၤၤ ဒီးတၢ်သဘျူတဖဉ် ကဃုထၢဝဲဒ် လဲဉ်အဂ့ၢ်, အဒိ, ထံရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခီဉ်ရီၢ်န့ၢ်လီၤ.

အဆာဒိုင်-သု

တၢ်စိတၢ်ကမိၤသ့ၣ်တဖၣ်ကဟဲးဝဲးလဲၣ်

တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်သဘျုမ့ၢ်မ့ၢ်ခုၣ်စံးတၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်မၤလၢအညီၣ်ဘၣ်. လိာ်ဘၣ်
ဝဲတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမိၣ်သ့ၣ်သ့သ့ဘၣ်ဘၣ်, တၢ်ကရၢကရဲၣ်မ့ၢ်နီၣ်နီၣ်ဒီးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအကျိၤ
အကွၢ်တဖၣ်လီၤ. လၢတၢ်ခဲလၢာ်အဖီၣ်ခိၣ်, တၢ်စိကမိၤအသဟီၣ်လိာ်ဝဲဒ်ဒ်မးလီၤ. ပုၤဒ်
မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ် ကဆိၣ်လီၤပီၣ်ပုၤမိၤစီၣ်ရဲၣ်ဖိ ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်ရှၢကီၢ်သးတၢ်သဘျုအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်
မ့ၢ်တသ့အတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဒ်ဝဲ တုၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်ဝဲတသ့နီတဘျီဘၣ်.

ဘၣ်ဆၢ,တၢ်အံၤကဲထီၣ်ဝဲသ့လၢကျဲၣ်လဲၣ်? လၢတၢ်ကမၤလီၤပီၣ်ကွၢ်မိၤစီၣ်ရဲၣ်
ဂံၢ်ဘါလၢအလၢပုၤဒီးသးမ့ၢ်သံၣ်ဘိ, ပၤလီၤကီၢ်ဂံၢ်ဘါတဘၢးဘၢးအံၤအဂီၢ် ပုၤဒ်မိၣ်ခြံးဖိ
သ့ၣ်တဖၣ် ကသ့ၣ်ဂံၢ်ဘါသဟီၣ်ခိၣ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်? တၢ်စံးဆၢသ့ၣ်တဖၣ်အါစုအါဘျီသ
န့ၤထီၣ်ဒ်ဒ်အသး လၢတၢ်တကန့ၣ်ဃုာ်တၢ် ဒီးတၢ်တသ့ဟံၣ်ကဲထီၣ်ရှၢကီၢ်သးဂံၢ်ဘါသဟီၣ်
န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဃုမၤလီၤအီၤ ခီဖျိတၢ်ဆိကမိၣ်ထံထံဆးဆးန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်မၤလၢအကီၢ်ထံန့ၣ်ညါ
ဘၣ်. ဂံၢ်ခိၣ်ထံးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတနီၤမ့ၢ်ဒ်တၢ်ပတီၢ်မ့ၢ်ဖိဒ်လဲၣ်လီၤ.

တၢ်အုးကစၢ်အပူ

လၢစီၤကမၤ (၁၄) အပူၤ ပုၤတရူးဖိအမံၤ Liu-Ji ကွဲးတၢ်တံးမ့ၢ်နီတဂၤ,
ကွဲးဝဲ “တၢ်တကန့ၣ်ဃုာ်ထံၣ်ရှၢကီၢ်သးစိကမိၤသဟီၣ်အဂ့ၢ်” န့ၣ်လီၤ.

ဖဲမိၤအိၣ်ယၢၤအစီၤ, ကီၢ်စံၣ်အကီၢ်စံၣ်ခူၣ်အပူၤ,ပုၤသးပုၤအိၣ်ဝဲတက
လၢအလုၢ်အိၣ်အသးသမုလၢအဘျီတၢ်အုးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤခူၣ်ဖိတဖၣ်ကိး
အီၤလၢ “တၢ် အုးကစၢ်” န့ၣ်လီၤ. ကိးမုၢ်ဂီၤဒဲးန့ၣ် ပုၤသးပုၤအံၤကိးဖျိအ
တၢ်အုးသ့ၣ်တဖၣ်လၢအကရၢဂီၢ်ပုၤ ဒီးန့ၣ်လီၤဝဲတၢ်အုးဖါတၢ်အိၣ်ကတၢ်တဂု
လၢကဆုၤတၢ်အုးအပူၤအဂီၢ်အံၤ ဆုကစၢ်ကျိၤ ဒ်သိးကလဲၤဃုဒဲးန့ၣ်အီၤသ့ၣ်သု
တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်အိၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်မၤန့ၣ်ဝဲဆဲးပူတ
ပူကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဆုသးပုၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတမၤလၢပုၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်အံၤ
ကဘၣ်တၢ်ဖျါအီၤဆါဆါကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အုးသ့ၣ်တဖၣ် တူၤဘၣ်တၢ်ဖးနးညါ
ဘၣ်ဆၢကဒုးကဒုၣ်ဝဲတသ့နီတစုဘၣ်. မ့ၢ်အိၣ်ဝဲတနီၤန့ၣ်တၢ်အုးဖါပျိဖိတဒုသံ
ကွၢ်အဂီၢ်မိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စံးဝဲ, “တၢ် ခဲကျဲၤဒီးသ့ၣ်ထံးဝဲဘိ, သ့ၣ်ပုၤတဖၣ်အံၤ ပုၤ
ကညီသးပုၤတဂၤအံၤသ့ၣ်လီၤဝဲခါ?” အဂီၢ်မိၣ်စံး ဘၣ် အီၤ. “တမ့ၢ်ဘၣ်,တၢ်

သုတ်တဖန်အံ့၊ မဲထီၣ်ဒုၣ် အတၢ်ဒိန့ဆၢၣ်အသီးဒုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.” တၢ်အုးဖါဖိအံၤ သံကွၢ်ကဒီးဝဲ, “ပုၤကညီသးပုၤမုၢ်တဟုၣ်ပုၤအခွဲးဘၣ်ဆၢၣ် ပဒီးအိၣ်ဒုၣ်ပတၢ်ဒုၣ် ပဝဲ တသုဘၣ်ဇါ?” တၢ်အုးအဂၤအတၢ်စံးဆၢမုၢ်ဝဲ, “သုဝဲသုၣ်” န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝဲၤအလီၢ်ခံတၢ်အုးဖါဖိသံကွၢ်ကဒီးဝဲ “မုၢ်ဒိန့ၣ်ဒီး, ဘၣ်မနုၤအယိပဘၣ် သန့ၤထီၣ်ပသးလာပုၤကညီဖုပုၢ်အံၤ, ဘၣ်မနုၤအယိ ပဘၣ်မၤအဝဲဒုၣ်အတၢ်မၤ န့ၣ်လဲၣ်?”

တရျးဒီးဘၣ်လာတၢ်အုးဖါဖိအတၢ်တဲကတၢ်န့ၣ် တၢ်အုးခဲလၢ်အမဲာ် ကဝီၤထီၣ်ဒီးအသးပၢ်ထီၣ်သကိးဝဲခဲလၢ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၤယီၤန့ၣ်တၢ်အုးသုၣ်တဖန် အိၣ်ခိးကွၢ်ဝဲတုၤပုၤကညီဖုပုၢ်မဲဘၣ်အသး အခါတၢ်အုးသုၣ်တဖန်ဖိယၢ်ကွၢ်မၤလီၤပုၤကွၢ်ကရၢ်အခွဲၣ်လာတၢ်ကရၢ်ယၢ် အီၤန့ၣ်ဝဲၤမၤဟးဂီၤတၢ်ခဲလၢ်ဒီးဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲၤအလီၢ်ခံအဝဲသုၣ်ဒီးထီၣ်ကွၢ် သုၣ်သုၣ်တဖန်ခဲလၢ်စီဖုကလုလၢသုၣ်ပုၤဒီးတဟဲကုၤကဒါဝဲနီတဘျီလာဘၣ်. ပုၤသးပုၢ်အံၤ ဟးယုအိၣ်ကုၤသုၣ်သုၣ်သုၣ်တကဲလၢၤတစုလီၤဒီးသံကွၢ်ဝဲဒုၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွဲးပုၤ Yu li zi စံးဝဲဒုၣ်, “ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတနီၤ ဟပုၤကညီသကိးကိး ဒီးအီၤအိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်အတယံတလၢလာတၢ်တီတၢ်လီၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသုၣ်တလီၤကဒီးတၢ်အုးကစၢ်တဂၤအံၤဘၣ်ဇါ” အခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒုၣ်လၢက ပံာ်ကျါန့ၣ်တသုၣ်ညါလီၤကုၤအသးဘၣ်. တုၤမုၢ်အပုၤလာအပာဝဲတဖန်အသးထု ပၢ်ကဝီၤထီၣ်တစုအတၢ်ကွၢ်တရံးသုၣ်တဖန် သုအိၣ်ကုၤဝဲတသုလၢမးလဲၣ်?”

ထံရူၢ်ကီၢ်သးသဟီၣ်လာတၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤ

တၢ်ဘျၢလာတၢ်အံၤအဂီၢ်ညီဝဲကစီဒီလီၤ. ပုၤမီၤစိရီးဖိသုၣ်တဖန် လိာ်ဘၣ်စုၢ် ကိးပုၤလာအပာဝဲသုၣ်တဖန် အတၢ် မၤစၢၤအီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်တမုၢ်တၢ်လၢကမၤ န့ၢ်ဝဲထံရူၢ်ကီၢ်သးသဟီၣ် လၢကဟီၣ်ကီၤဒီးဟံးယၢ်ဝဲသုန့ၣ်ဘၣ်. ထံရူၢ်ကီၢ်သးအသဟီၣ် ခိၣ်သုၣ်လၢအလိာ်ဘၣ်ဝဲတဖန်မုၢ်-

❖ တၢ်န့ၢ်ပၢမၤတၢ်, ကမျၢၢ်န့ၣ်ဝဲလၢပဒိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်မုၢ်ပုၤလာအဖိးသဲးဒီးက မျၢၢ်တစီကဘၣ်ဒီကန့ၣ်ဝဲ.

❖ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးပုၤကညီဂံၢ်ဘါ, ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်ဒီး အတၢ်လၢအအိၣ်ဝဲဒ်အ မ့ၢ်ပုၤလၢအဒိကန့ၣ်တၢ်, မ့တမ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ကဲတၢ်မၤစၢၤလၢပုၤတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်,

❖ ကိၢ်စိဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤ လၢကမၤဖျါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂံၤခီ ဖျါတၢ်ဖဲးသကိးမၤသကိး ဒီးပုၤအကရူၢ်တဖၣ်လီၤဆီဒၣ်တၢ်,

❖ တၢ်မၤလၢပုၤန့ၣ်ပၢၢ်အီၤတသ့, ဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤလၢပုၤဒိၣ်မၤဝဲလၢအတၢ်ထံၣ် ဆီမိၣ်, အတၢ်ကုၣ်မၤဒ်သိးထံဖိကိၢ်ဖိကမ့ၢ်ကသ့ဒိကန့ၣ်ဒီးမၤစၢၤအီၤအဂီၢ်တဖၣ်, ဂံၢ်ခိၣ် ထံးတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တဖၣ်-ဒ်အမ့ၢ်ဝဲထံဖိကိၢ်ဖိကမ့ၢ်လီၢ်ခိၣ်ခိၣ်, ကျိၣ်စု, န့ဆၢၣ်ထူးတီၤအိၣ် ယၢၤ, ဝဲစိၣ်တီဆူၢ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ဒီးမ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲလၢကွၢ် အတၢ်လဲၤတရံးသးတဖၣ်ပုၤတၢ် တဖၣ်ဖိၣ်ဂၢ်ပၢဆူၢ်အီၤန့ၣ်ဝဲအပတီၢ်ထဲလဲၣ်ဒီး

❖ တၢ်ပၢ်လီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်တဖၣ်, တၢ်မၤဖျါမၤဖး ထီၣ်ဒါပုၤလၢအလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်တၢ်ဘျၢတဖၣ်ဒီးပုၤလၢတလူၤဖိၣ်ထွဲတၢ်ဖဲးသကိးမၤသ ကိးတၢ်ဒ်အမ့ၢ်စုလီၤယုၣ်အတၢ်မၤလၢပုၤတၢ်တဖၣ်ပၢ်လီၤဝဲလၢကသ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်မၤ ကျဲသန့တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤခဲလၢၢ် ထံကိၢ်ပဒိၣ်လၢအပတၢ်တဖၣ် မၤန့ၣ်ဝဲသ့ခီဖျါထံဖိ ကိၢ်ဖိကမ့ၢ်အတၢ်ဒိကန့ၣ်, တၢ်မၤသဲးကိးတၢ်ယုၣ်ဒီးပုၤအတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ် မၤယုၣ်မၤသဲးကိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢပုၤဒိၣ်တဖုအုၣ်ကီၤဝဲန့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်မၤသဲးကိးတၢ်, တၢ်ဒိကန့ၣ်ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲအလၢအပုၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအါ ထီၣ်တၢ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤအလီၢ်အိၣ်တဖၣ် လၢတၢ်အသဟီၣ်ဒီး တၢ်လၢအဝဲထီၣ်အ ခဲမ့ၢ်ဝဲပဒိၣ်တဖုအစိကမိၤ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ပဒိၣ်တဖု လၢကသ့မၤတၢ်ထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်အ ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ကဒီးလၢအဝဲတကပၤန့ၣ်, တၢ်အကရၢကရိမ့တမ့ၢ်ပုၤမံၤဒိၣ်သ့ၣ်ဒိၣ် တဖၣ် မ့ၢ်ဆီတုၢ်အတၢ်မၤသဲးကိးတၢ်ဒီးပုၤပၢဆူၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ်မီၤစိရိၤသန့ကစၢ်တဖၣ်န့ၣ် ပုၤတၢ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်ကစၢ်လီၤဝဲဒီး အတၢ်န့ၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဂံၢ်ဘါသဟီၣ်(စိကမိၤ)လၢ ပုၤမၤတၢ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်အီၤန့ၣ် ကတဲၣ်ကွဲၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

ညီနီတၢ်မၤအသးလာပုၤပာဆူတၢ်, ပုၤမိၤစီရ်ၤတဖၣ် အသးစွံကတုၤဒၣ် တၢ်လာအတၢ်ဆီမိၣ်လၢကမၤဝဲတဖၣ် လၢအကဲထီၣ်တၢ်လာအမၤပျံၤမၤဖုၤတၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ ကယၢ်ပုၤလၢအတဒိကန့ၣ်အီၤ, ပုၤလၢအပူထီၣ်ဒုချၢအီၤဒီးပုၤ လၢအတမၤသကိးတၢ်ဒီးအီၤတဖၣ်န့ၣ် မၤပျံၤမၤဖုၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၢၤ, တၢ်မၤတရီၤတပါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ထီၣ်တမ့ၢ်တၢ်အစၢလၢကဟဲစိၣ်တၢ်ဖဲသကိးမၤသကိး တၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသး လၢပဒိၣ်တဖုလၢအမၤတၢ်ဒ်န့ၣ်အ သိးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

လၢတၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၢၤဒၣ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်စိကမိၤသဟီၣ် လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤထီၣ်တၢ်ကွံာ်အီၤ လၢဆၢကတီၢ်အယၢ်အထီၣ်ဒီးအစၢကမ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၤတၢ်လီၤ ဆဲးကလီၤမၤဝဲဒီးတၢ်သဘံဘၣ် ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢမိၤစီရ်ၤသနုကစၢ်တဖၣ်အကျါန့ၣ်သ့ ဝဲလီၤ. ဒီးတၢ်လၢကဟီၣ်ထီၣ်အခံမ့ၢ်ဒၣ်(Political Starvation)မိၤစီရ်ၤဒီးအစိကမိၤ ကလီၤစၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

မိၤစီရ်ၤတၢ်ပာစိကမိၤအံၤ ကလီၤပံာ်ကွံာ်ဝဲကယီၤ မ့တမ့ၢ်ချုချုဒီးအကတၢ် န့ၣ်လီၤပံာ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သဘျုးဒီးတၢ်ပာဆူမၤနၢၤအိၣ်ဒီး ပဒိၣ်တဖုဒ်လဲၣ်ဒ် လဲၣ်န့ၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢထံဖိကိၢ်ဖိတဖၣ် အသးဆူၣ်လၢကတြီဆၢတၢ်ပာဆူအီၤ, တၢ်မၤကုၢ်အီၤတဖၣ် ဆဲးအါဆဲးအါအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ထံဂ္ဂၢ်ကိၢ်သးပီညါသရၣ် (Karl. W. Deutsch) စံးဝဲမဲ ၁၉၅၃အသိး, “တပၣ် တၢ်သ နူမိၤစီရ်ၤပဒိၣ်တဖၣ်ဒၣ်လဲၣ် သန့ၤထီၣ်ဒၣ်အသးလၢကမျၢၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ပာဝဲအယီ တၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအလဲၤထီၣ်ဒါအသး ဒီးကမျၢၢ်အတၢ်ထံၣ်အါတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ”

“အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ “တပၣ်တၢ်သန့အစိကမိၤန့ၣ် ဆူၣ်ဒၣ်ထဲတဘျီတခါၣ်အ ယီတမ့ၢ်တၢ်လၢအဂီၢ်အဘါဆူၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်အံၤအယီ တပၣ်တၢ်သန့အ စိကမိၤအံၤ တၢ်မ့ၢ်သ့အီၤထီၣ်ဒါထံဖိကိၢ်ဖိ ကမျၢၢ်ထီၣ်တဘျီယုၤဃီဒီးကအိၣ်ဝဲ ဒၣ်လီၤစီၤန့ၣ်လီၤ. တပၣ်တၢ်သန့အံၤ ကပၢတၢ်လီၤစီၤအဂီၢ်န့ၣ် ကဘၣ်သ့ဒၣ် တၢ်စိတၢ်ကမိၤ လၢအထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢၢ်အဖီခိၣ် အါန့ၢ်ဒီးပဒိၣ်အဂုၤအဂၤအယီ အဂီၢ်အဘါမ့ၢ်တၢ်လၢအသန့ၤထီၣ်ဒၣ်အသး လၢထံကိၢ်ကမျၢၢ်အဖီခိၣ်, ဒီးအါန့ၢ် အန့ၢ်, လၢအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ် အဝဲလိၣ်ဘၣ်ထံဖိကိၢ်ဖိအတၢ်ဆီၣ်တွဲအ မ့ၢ်အတီ(တမ့ၢ်လၢတၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၢၤအယီစီၤဘၣ်)အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ”၂

စီၤကယၤ ၁၉ တၢ်သိၣ်ထူသရၣ်ဖိးသဲစး John Austin တဲၤဖျါဝဲဒၣ်ဘၣ်ဃး ပုၤမိၤ
စီၤရီၤဖိဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ် ကမ္ဗၢၢ်အသုၣ်ဆုၣ်သးကိၤတဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတဲဝဲဒၣ်လၢ
တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အပူၤဒီးစံးဝဲဒၣ်လၢထံဖိကိၢ်ဖိကမ္ဗၢၢ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးမၤလီၤပုၤပဒိၣ်တဖၣ်ဒီးအတၢ်ဆိၣ်
တၢ်မၤနၢၤတၢ်န့ၣ်,ပဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒီးန့ၣ်ကိၢ်ဃၢၣ်ထံဂ့ၢ်ကိၢ်ဂၤအတၢ်မၤစၢၤဒၣ်လဲၣ်, ပဒိၣ်
လၢပုၤသးဟ့ၣ်ဆိၣ်တဖၣ်အဲၣ် အဂံၢ်အဘါအိၣ်ထၢၣ်ဂၢၢ်တသ့လၢတၢ်ဘၣ်. ကမ္ဗၢၢ်လၢအဆိၣ်ရီၢ်
တၢ်တဖၣ်တၢ်ဆိၣ်ကဒါအိၣ်ဆူခဲတန့ၢ်စ့ၢ်ကိးလၢတၢ်ဘၣ်.

မ့ၢ် Niccolo Machiavelli တစီၤစံးဝဲ “ပဒိၣ်တဖၣ်လၢအဟံၣ်ကမ္ဗၢၢ်လၢအဒုၣ်အဒါန့ၣ်
အိၣ်ကအိၣ်ခိၣ်းတသ့ဘၣ်. အဝဲဒံးမၤအကမ္ဗၢၢ်,အတၢ်ပၢဒံးစၢ်လီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.”

ဒ်တၢ်ကွဲးသၢထံၣ်လၢထးအံၤအသီး ပုၤနီၤပုၤဖိတဖၣ်မၤတုၤလဲဝဲဒ်အတၢ်ရိၣ်ဖိၣ်ဟံ
ဖျါတၢ်ဘၣ်အသးထီၣ်ဒါန့ၢ်စိၢ်အတၢ်ပၢန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်တဘျီအံၤအဆၢဒိၣ်တၢ်အသီး ပုၤ
ဖိလဲဖိ, ပုၤကွၢ်မနဲၣ်ဖိ, ပုၤခွဲးစိဖိဒီး ပုၤအါကလုာ်ပၢၢ်ဆၢထီၣ်ဒါန့ၣ် မျူးနံးဒီး မိၤစီၤရီၤအယိလၢ
ခံကတၢ်ခိၣ်မျူးနံးသန့ဟးဂီၤကွဲၣ်ဝဲလၢကိၢ်ယူရပုၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်အ
လီၤတၢ်လီၤဆီနီတမံၤဘၣ်. တချူးခရၢ်အနံၣ် (B.C) ၄၉၄ အဆၢကတီၢ်န့ၣ် ပုၤဖျါဘံယၢၢ်
(Plebeians) တဖၣ်ထူးဖးကွဲၣ်အသးလၢတၢ်မၤသကိး တၢ်ဒီးရီမုၤအပဒိၣ်(ကစၢ်)တဖၣ်
န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယိ ပထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ် ကစုဒအံၤ မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤ
ကျဲတဘီလၢပုၤအါကလုာ်လၢအရူၢ်, အၤဖြၤကၤ, အမဲရကၤ, အိစိထြၢလဲၣ်ရၢၢ်ဒီးပဆံးဖံး
အမးသမံးအပူၤကိးသ့တဖၣ် ဒီးလၢကိၢ်ယူရပုၤဒၣ်လဲၣ်မၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ဖးဒိၣ်အိၣ်ဝဲသဘာ်ဘၣ်ဃးပဒိၣ်တဖၣ်အစိကမိၤလၢတၢ်ကဟံးယာ်ဖိၣ်ကျၢၤ
မ့ၢ်ဂုၤ,တဟံးယာ်ဖိၣ်ကျၢၤမ့ၢ်ဂုၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ၁-ကမ္ဗၢၢ်အတၢ်သးလီၤဘၣ်ထွဲဒီးပဒိၣ်အစိက
မိၤ,(၂)တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဘၣ်ထွဲဒီးထံဖိကိၢ်ဖိ အတၢ်ကရၢကရီလၢအသဘျီဒီးတၢ်ကရၢကရီ
လၢအဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤ ဒီး(၃)ကမ္ဗၢၢ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လဲၣ်ဂံၢ်ဘါလၢကဟံ
ဂၢၢ်ဟံကျၢၤ အတၢ်ယူဃီလီၤပလိာ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးအဝဲလီၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

ဒံၣ်မိၣ်ခြံးထံးအက့ၢ်ပနီၣ်တမံၤမ့ၢ်ဝဲကမ္ဗၢၢ်အတၢ်သဘျီ လၢအအိၣ်ဖျါဒၣ်တၢ်ဒ်အ
မ့ၢ်ကမ္ဗၢၢ်သဘျီကရၢဒီးတၢ်ကရၢကရီတဖၣ်, ဟံယုာ်ဒၣ်ဒီးပုၤအန့ၣ်, တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါအတၢ်
က ရၢက ရီ, ဆဲးလၢအတၢ်ကရၢကရီ, တၢ်လိာ်ကွဲးအတၢ်ကရၢကရီ, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွဲၣ်အ
တၢ်ကရၢကရီ, ပနံၣ်ကၤကရၢမိၢ်ပုၤ,ကွဲၣ်အကရၢ,ထံၣ်ကိၢ်သးပၣ်တံၣ်, ဒုသဝီ, လီၤကဝီၤ
ဘူးလိာ်အသးအတၢ်ကရၢကရီ,တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအကရၢ, ပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်အတၢ်ကရၢက

---

၃. ကွၢ် John Austin ကဘျီပုၤ-(၁၁၂)
၄. ကွၢ် Machiavelli ကဘျီပုၤ-(၁၁၂)
၅. ကွၢ် Gene Sharp ဘၣ်ဃး Plebeians ကဘျီပုၤ-(၁၁၂)

ရိတဖှ် မှ်တၢ်လာအကါဒိၣ် ဒီးမှ်တၢ်လာအကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လာန့ၣ်အမံၣ်ညါ,တၢ်အကရၢကရိတဖၣ်အံၤ အိၣ်ဝဲဒီးထံၣ်ကီၢ်သးအဂ့ၢ်ဝီလၢအကါဒိၣ်ဒၣ်ဝဲစ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မူတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤတတိၤတလီၤအံၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကတိၣ်ဆၢပုၤအကရၢကရၢ မ့တမ့ၢ် ပဒိၣ်အဂီၢ်အိၣ်ဝဲဒီး အတၢ်ကွၢ်စီဒီးတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟံလီၤဖျါအံၤ (တကနၢ်ယုၢ်အံၤ),ပုၤလၢတအိၣ်ဒီးအတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ် ညီန့ၢ်တၢ်မၤအသးလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ် တၢ်တဟံကဲအိၣ်ဒီးတလီၤကံဒ်ပဒိၣ်လၢဘၣ် ဒီးကဲဝဲပုၤမိၤစီရိၤတသ့ဝဲဘၣ်.

ဒ်န့ၣ်အသိး,တၢ်အကရၢကရိလၢထးသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤသးမှ်ဘၣ်တၢ်ဟံးထီၣ်ကွၢ်အိၣ်လၢပုၤမိၤစီရိၤန့ၣ်ကမျၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မၤတၢ်တသ့နီၣ်တမံၤစ့ၢ်ကီး လၢၤဘၣ်. တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်မှ်ပၤဆၢအံၤ ဒ်မိၤစီရိၤတၢ်ပၤအသိး မ့တမ့ၢ်ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ဖီၣ်ဖျါအံၤလၢမိၤစီရိၤန့ၣ်တၢ်ကဆၢၣ်သၢအံၤ ဒ်ပုၤလၢအကဘၣ်ယုထၢထီၣ်အကရၢဖိ လၢအတၢ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤဒီး အတၢ်ကရၢကရိအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်လဲၣ်ဂုၤဂုၤ,ကမျၢၢ်သဘျူကရၢတဖၣ်အံၤ အတၢ်သဘျူဒီးအတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤသးမှ်န့ၢ်ကဒါက့ၤဝဲတစီ(လၢပဒိၣ်တၢ်ပၤအချၢ)အဝဲသ့ၣ်ကမှ်ပုၤအကါဒိၣ်လၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရိၢ်အတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်အဒိလၢတၢ်ဟံဖျါအံၤတဖၣ်ဖျါဝဲအသိး မိၤစီရိၤသ့ၣ်တဖၣ် မှ်လီၤမှ်ပြီၤမ့တမ့ၢ်လီၤမၤကွၢ်ဝဲန့ၣ် ကကဲထီၣ်တၢ်သးဆူၣ်ထီၣ်လၢကမျၢၢ်တဖၣ်ကသ့ ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရိၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ဟံဖျါဝဲအသိးတၢ်စီကမိၤဂံၢ်ဘါအလီၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကရၢကရိအခိၣ်တယၢ်တဖၣ်လၢကမျၢၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်ကဟ့ၣ်တၢ်ဆိၣ်သနံးမ့တမ့ၢ်ကပၢၢ်ဆၢမိၤစီရိၤအတၢ်ပၤတၢ်ပြးသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆူညါန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကကဲထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အကွၢ်အဂီၢ် လၢအကါဒိၣ်လၢတၢ်ကရၢကရိလၢ အသဘျူတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်သဘျူလၢအလဲၤဆူညါရၢၣ် ဒီးအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အံၤ အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်မှ်တၢ်လၢ ပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်သဘျူတဖၣ်လိာ်ဘၣ်ဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

စံးဒၣ်ကလိာ်, ပုၤမိၤစီရိၤအတၢ်မၤဟးဂုၢ်ဟးဂီၤ မ့တမ့ၢ်အတၢ်ခိၣ်စီဒိၣ်ကမိၤလၢတၢ်ကရၢကရိလၢအသဘျူတဖၣ်အဖီခိၣ် မှ်အိၣ်ဝဲတစီ ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်ကရၢကရိဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီအကရၢလၢအသဘျူတဖၣ်မ့တမ့ၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒ်ခိၣ်ခြံၣ်

စံၣ်အတၢ်ပၤတၢ်ဆူၤလၢကဝီၤလၢအအိၣ်တၢ်ဒီးဝဲတဖၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရီၤလၢတၢ်ပၤ
ဒၣ်အိၣ်တနီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဒိန့ၣ်, ဖဲ ၁၉၅၆-၅၇ နံၣ်န့ၣ် (လၢအိၣ်မူးနံးတၢ်ပၤအ
ကတီၢ်အပူၤ) ပုၤဟ့ၣ်က့ၣ်ရံၣ်ပၤဆၢတၢ်ဖိ တဖၣ်ကရၢကရီၤထီၣ်ဝဲဒၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ကီၣ်ကး,
တကးဒီးဘၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ကီၣ်စံၣ်စၢ်ဖိၣ်သန့လၢစ့ၤန့ၣ်အဆၢကတီၢ်လၢအအိၣ်ဒီး
တၢ်ပၤတၢ်ပြးအကူၢ်အဂီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၈၀ နံၣ်တဖၣ်အပူၤပုၤခိၣ်ယၢၢ်အပူၤ မၤတၢ်ဖိအက
ရၢသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲရံၣ်ဖိၣ်ဃုဖိး အတၢ်ကရၢကရီၤ (Solidarity) လၢအဖီၣ်ပျံၤပနံၣ်ကၤကရၢလၢ
ခိၣ်မူးနံး ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်တဖၣ်ဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရီၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်လဲၤ
ထီၣ်လဲၤထီတဖၣ်အံၤ မ့တၢ်အကါဒိၣ် လၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂီၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်န့ၣ်သက့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်, တၢ်ကူၣ်တရံးအကျဲတဖၣ် ကမၤလီၤပီၢ်မ့တမ့ၢ်မၤစၢ်လီၤမိၤ
စိရီၤန့ၣ်တညီကဲၣ်ဆိးဝဲဘၣ်, တစံးစ့ၢ်ကီးဝဲလၢတၢ်မၤအကျဲတဖၣ်ပုၤဖျးဝဲဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်
ထံး, တၢ်သံတၢ်ပုၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒိအံၤ, ပုၤလၢအကဲမိၤစိရီၤအပျံၤတဖၣ် ဒုးကဒါက့ၤ
ပုၤပၤဆၢတၢ်ကမျၢၢ်တဖၣ်ဒိသိး ကမၤသကီးတၢ်ဒီးအိၣ် ဒီးကဒိကန့ၣ်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မိၣ်စံးဝဲဒၣ်အသးလၢတၢ်မၤလီၤမ့ၢ်ပြဲၣ်မိၤစိရီၤန့ၣ်
မ့ၢ်တၢ်လၢအကဲထီၣ်သးသ့ဝဲဒၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. မိၤစိရီၤသန့န့ၣ်အိၣ်ဒီးအကူၢ်ပနီၣ်လီၤဆိဒၣ်
တၢ်တနီၤလၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ် အတၢ်မၤလၢအဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤ
တဖၣ်မၤဟးဂီၤအိၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကလဲၤသကီးဆူၣ်တတီၤလၢတၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်
ဆးတၢ်အကူၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢပုၤဆးဒးန့ၣ်တက့ၢ်မိၢ်.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

အဆာဒိုင်-လွှာ မီးစီရီးယားအိုင်ဒီးတင်ဂ်စာဘါစာတဖန်

အါစုအါဘျီပူလထံပဲလါ မီးစီရီးယား တင်မးဟးဂီၤအီၤတန့ၣ်ဝဲဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤ
ဆါအသးထံး, သးဂံၢ်ဘါ, ဟီၣ်, တင်ဒးယာ်ကယာ်အလီၤ, ဒီးတင်မးသံတင်အလီၤတဖန်
ဘဉ်တင်ပာဆါဒဉ်အီၤလါပုၤတစီၤဖီန့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်အကျိၣ်စ့, န့ဆါထူးတီၤအိုင်ယာၤ
ဒီးတင်ထူးထီၣ်ပနံၣ်ဂံၢ်ဘါတဖန် ဘဉ်တင်သုကမဉ်အီၤ လါပုၤမီးစီရီးယားတဖန် ဒီးမုၢ်တင်လါ
အကဲဘျးဒဉ်လါအဝဲသုၣ်အတင်ဆါန့ၣ်အဂီၢ်မီးန့ၣ်လီၤ.

တင်မုၢ်ထီၣ်သကြီၤအီၤန့ၣ်, ဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးဂံၢ်ဘါ မုၢ်တင်လါအစၢ်ဝဲဒိၣ်ဒိၣ်ကလံၣ်,
တတုၤလီၤတီၤလီၤဒီး အစကမီၤတအိုင်ဝဲဘဉ်န့ၣ်လီၤ. တင်ထံၣ်ဆီမိၣ် လါပုၤပူထီၣ်တင်
ဖီတဖန် မုၢ်တင်လါအစကမီၤတအိုင်အံၤ မုၢ်တင်လါအကမဉ်ဝဲဒဉ်န့ၣ်လီၤ. ဒီလံၣ်ဂုၤတင်
အံၤတမုၢ်တင်ဂုၢ်အလါအဂ့ၤဒီခါညါဒံးဘဉ်.

တင်ယုထံၣ် Achilles အခိၣ်နာၣ်ခံအဂ့ၢ်

ပုၤဟးလုၣ်ဖီအတင်တဲယံၤ လါတင်သုၣ်ညါအီၤအါအိုင်ဝဲတယုၢ်လါအ
ဘဉ်ယးတင်လါပုၤမးဒီးအီၤတသ့ (တင်လါအခါၣ်)အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. သးခိၣ်ဖးဒိၣ်
အခွဲလံးစံ Achilles မုၢ်ပုၤတဂၤလါပုၤမးဒီးအီၤတဆါ, ဘီစီၤနးမီးကျိၣ်အီၤဆဲးအီၤ
တန့ၣ်ဝဲဘဉ်. ဖဲအအိုင်ယျုၣ်ထီၣ်သီအခါအမိၢ်စုၣ်လီၤအီၤလါထံကျိၣ်လါအဂ့ၢ်အပိုၢ်
တဘီ, လါတင်ကီးဝဲစတံးစံ(Sixx) အပူၤန့ၣ်လီၤ. တင်နာၣ်ဝဲလါပုၤလါအဘဉ်တင်
ဘျးနာၣ်အီၤလါထံအံၤန့ၣ်တင်အါ ဘဉ်အီၤတန့ၣ်နီၣ်တမံၤဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်
တင်ဂုၢ်ကီၢ်အိုင်ကဒီးဝဲတမံၤဒံးလီၤ. တင်ဖဲဝဲဒဉ်, ဖဲအမိၢ်ဘျးနာၣ်အီၤလါထံကျိၣ်န့ၣ်
မုၢ်လါအမိၢ်ဖီၣ်ယာ်အခိၣ်နာၣ်ခံဖီတဖန်အယီတဘဉ်စီၣ်ကစီၣ်ဘဉ်. အမိၢ်ပုၤဒီဂၤ
ဘဉ်စီၣ်နာၣ်ကုအခိၣ်နာၣ်ခံဖီတဖန်တဘဉ်စီၣ်ကစီၣ်ဘဉ်. တုၤမုၢ်အခွဲလံးစံဒိၣ်
ထီၣ်ဝဲဒဉ်ဒီးအ မံၤဟူသုၣ်ပျါလါအခုၣ်အဒါကျိၣ်အီၤ, ဆဲးအီၤ, ခးအီၤတန့ၣ်ဝဲနီၣ်တ
ဘျီဘဉ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီတင်ဒးကဲထီၣ်ဝဲဖဲဂုၢ် (Troy) န့ၣ်လီၤ. တင်ဒးအံၤဘဉ်
တင်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤလါပုၤရဲၣ်မုၢ်ဖီလါအသုၣ်ညါဝဲအခွဲစံလံးအခိၣ်နာၣ်ခံမုၢ်အလီၤဖဲ
တင်ကျိၣ်အီၤဆဲးအီၤ နာၣ်ဝဲသုအဂ့ၢ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. လါတင်ဒးတဘျီအံၤ ပုၤရဲၣ်မုၢ်
သးဖီလါအမုၢ်ခွဲလံးစံအခုၣ်အဒါတဂၤအံၤ ပုၤညီၣ်ဝဲအပျါလီၤလီၤအခွဲလံးစံအ
ခိၣ်နာၣ်ခံသတးဒီးပုၤဂံၢ်ဆုၣ်တဂၤအံၤ လီၤဝဲလါတင်ဒးအံၤသုဝဲဒဉ်န့ၣ်လီၤ.

လာတင်အံအယိ တင်ကတိၤလွဲလံးစံအိၣ်န့ၣ်ခံဟူထီၣ်သါလီၤဝဲတုၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤဟံၣ်ဖျါဝဲလာတင်ဂ်စာဘိစာအိၣ်ဝဲအလီၤန့ၣ်လီၤ. တင်ဂ်စာဘိစာအလီၤအံၤတၢ်ဒိတဒၢအီၤတအိၣ်ဝဲနီတမံၤဘၣ်.

တင်အံၤမုၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်တိတမံၤယီၤဒီးမီးစိရိၤသန့ကစၢ်တဖှ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်မၤန့ၤမၤယုၤအံၤသ့ဝဲဒၣ်ဖဲတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်တင်ဂ်စာဘိစာအိၣ်ဝဲအလီၤန့ၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဒီး, မၤဒၢၣ်တၢ်န့ၤညီၤ, ချီဒီးတၢ်လၢၣ်တၢ်န့ၤတဖှ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

မီးစိရိၤတဖှ်အတၢ်ဂ်စာဘိစာတဖှ်

ပုၤမီးစိရိၤတဖှ် အတၢ်ဂ်စာဘိစာအကျါ တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢတဖှ် မုၢ်တၢ်ဂ်စာဘိစာန့ၣ်လီၤ.

- (၁) တၢ်ကမၤအသးလၢထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢၢ်, ပုၤအကရူၢ်တဖှ်ဒီးတၢ်အကရၢကရိတဖှ်အတၢ်ဖဲးသကိးမၤသကိး န့ၣ်မီးစိရိၤကစၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤအယိ, အတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖှ်အံၤတၢ်ကဖိာ်ဃဲး, မ့တမုၢ်ထူးကွံာ်အီၤသ့ဝဲ,
- (၂) တၢ်ပၢတၢ်ပြးအသန့ လၢအပူၤကွံာ်အတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကၢာ်အဖီခိၣ် ကဲထီၣ်တၢ်လၢအဟိာ်ထွဲပဒိၣ်(မီးစိရိၤ)လၢအဖီထီၣ်တၢ်မၤအခံအယိ ဒ်သိးတၢ်ကဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါအဂီၢ်မီးစိရိၤပဒိၣ်အံၤကဘျီဂ့ၢ်ဘၣ်ကျဲသန့ ဒ်အသးဒၣ်ဝဲန့ၣ်တညီဘၣ်,
- (၃) တၢ်မၤအတၢ်လဲၤတရံးသးလၢအပူၤကွံာ်တဖှ် သံထီဃာ်အသးအယိ ဒ်သိးတၢ်အသိကဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်လီၤ ဘၣ်စးအီၤလာတင်အိၣ်အသးအသိအဂီၢ်န့ၣ်ကိဝဲဒိၣ်မး,
- (၄) ပုၤကညီဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပုၤလိာ်ဘၣ်အီၤ လၢတၢ်မၤလၢအအိၣ်ဖျါတုၢ်လံတဖှ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်တမၤန့ၤအီၤ ညီညီဘၣ်,
- (၅) လၢပုၤမီးစိရိၤတဖှ်ကဟံလီၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်အဂီၢ်န့ၣ် ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါတဖှ်တဟံဖျါထီၣ်တၢ်လၢလၢပုၤပုၤ မ့တမုၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးဖျါတၢ်ပျံၤဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်လၢထးတဆီဘၣ်တဆီ,
- (၆) တၢ်ထံၣ်ဆီခိၣ်တဖှ်ကလီၤကယးကွံာ်ဝဲ, တၢ်စံးဟံဒီးတၢ်လုၢ်တၢ်လၢအ

ပနီတဖန် ကကဲထီၣ်တၢ်မး ဂၢ်မးကျၢၤ (ပုၤတဟ်ကဲအီၤ),

- (၄) တၢ်ထံၣ်ဆိမိၣ်လၢခါဆၢကတီၢ်အပူၤ အသဟ်ၣ်မုၢ်ဆူၣ်ဝဲဒီးလုၢ်ဘၢကွံၣ်တၢ်ထံၣ်အမုၢ်အတီၤသၢပျၢၤ ပုၤမုၢ်သ့ၣ်ညါဟ်ကဲဒၣ်ထဲအီၤ ဒီးတၢ်တကန့ၢ်ယုၣ်တၢ်အိၣ်အသးနီၢ်နီၢ်ဒီးတၢ်အလိၣ်တဖၣ်လၢၤဘၣ်.
- (၅) တၢ်အိၣ်လၢအိၣ်ပုၤဆဲးလီၤစ့ၤလီၤဝဲ ဒီးတၢ်ပြၢလိာ်သး လၢတၢ်ဒိၣ်စိဒိၣ်ကမိၤအသိသန့တဖၣ် အသဟ်ၣ်ကလီၤဘျါဝဲဒၣ် လၢတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤအပူၤ.
- (၆) တဂၤဘၣ်တဂၤအတၢ်ပြၢလိာ်သး.တၢ်တဘၣ်လိာ်ဖိဒု တၢ်ထီၣ်ထီၣ်ဒါလိာ်သးဒီးထံလိာ်ကီၢ်ပူၤ အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် အတၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ပုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အယိမိၤစီရိၤအတၢ်မးလၢအလဲၤတရံးအသးတဖၣ် ကဘၣ်ဒိဝဲဒီးကဆဲကဆွဲဝဲဒၣ်.
- (၇) တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒီးပုၤမးလိတၢ်ဖိတဖၣ် ခီဖျိတၢ်ဖိၣ်ဃး.တၢ်သိၣ်ဃီၣ်သီဃီၣ်ဒီးတၢ်ဆိၣ် တၢ်မးနၢၤအယိ တၢ်ဂၢ်တၢ်ကျၢၤတအိၣ်လၢအဂီၢ်.
- (၈) လၢတၢ်ပၤဆူၣ်ယံၣ်အယိ ကမျၢၢ်တဖၣ်အတၢ်သးကညီၤ (ပဒိၣ်)တအိၣ်, တၢ်န့ၢ်(ပဒိၣ်)တအိၣ်ဒီးတုၤဒၣ်လဲၣ် ကထီၣ်ထီၣ်ဒါကုၤပဒိၣ်.
- (၉) တၢ်ဘျီတၢ်ဘါ.လိာ်ကဝီၤ,ပုၤအပတီၢ်, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးကလုာ်တဖၣ်ကလီၤဆဲးလီၤစ့ၤဝဲ.
- (၁၀) တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤဆူပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ မိၤစီရိၤတၢ်ပၤအပူၤတၢ်ဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါတအိၣ်အံၤယံၣ်ထီၣ်ဒီးကနးထီၣ်ဝဲ, လိာ်လၢလၢပုၤတဂၤဒီးတဂၤတဂၢ်တကျၢၤ, ပုၤတနီၤကထီၣ်တနီၤ ကလီၤကွံၣ်ဒီးတနီၤကဘၣ်တၢ်ဆိတလဲကွံၣ်အီၤ.
- (၁၁) သးဒီးပၤကီၢ်အကရူၢ်တဖၣ် ကဂဲၤလိာ်လၢအတၢ်ပညိၣ်အဂီၢ် ကမးတၢ်ထီၣ်ဒါမိၤစီရိၤအတၢ်ဘၣ်သး ဒီးတုၤ တၢ်ဂုၢ်န့ၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤကအိၣ်ထီၣ်ဝဲ.
- (၁၂) မိၤစီရိၤမုၢ်ပုၤ အသိအယိ လိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဆၢကတီၢ် လၢကဆိလီၤအ

အဆာဒိဉ်-ယံ တၢ်မၤကွၢ်တၢ်အသဟီဉ်

ဖဲအဆာဒိဉ်တၢ်န့ဉ်ပကဟ်သ့ဟ်သးဘဉ်ဃး သးအတၢ်ပၢၢ်ဆၢထီဒါပုၤမိၤစီရိၤ တဖဉ်ဖဲအဂံၢ်အဘါစၢ်အခါအါန့ၢ် အဂံၢ်ဆူဉ်အခါအဂုၢ်န့ဉ်လီၤ. ဒီဖျါတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအယီုပုၤ ခံဉ်မိဉ်ခြံးဖိတဖဉ်ဘဉ်စိာ်ဝုၤစီၤ, သးထီဉ်သးလီၤအကျိၤချုဟ်သ့န့ဉ်လီၤ. တၢ်မၤအဝဲအံၤ မ့ၢ်ဒုဉ်လၢအထိးနါတအိဉ်ဝဲဘဉ်န့ဉ်လီၤ. အဂုၢ်ဒ်အံၤ ပုၤမိၤစီရိၤစုၢ်ကိးလၢအတၢ်လီၢ်တၢ် ကျဲဒုဉ်ဝဲအပူၤန့ဉ် မ့ၢ်ပုၤလၢအစဲနီၤဟ်စၢၤလဝဲ လၢတၢ်ကိးမံၤဒဲးအပူၤလဲန့ဉ်လီၤ. လၢ န့ဉ်အမဲဉ်ညါအဝဲသ့အိဉ်ဒီး တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလၢကမၤန့ၢ်ကိၢ်ချၢ အတၢ်တံၤစၢၤမၤစၢၤစုၢ် ကိးန့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအဆာဒိဉ်ခံအပူၤတခီ တၢ်ဟ်ဖျါတုၢ်လံဘဉ်ဃး တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်တဲ ကျဲၤတၢ်လၢစီးနီၤခိဉ်အဂုၢ်န့ဉ်လီၤ.

လၢခံဉ်မိဉ်ခြံးထံးအတၢ်ပၢၢ်ဆၢကအိဉ်ထီဉ် ဒီးတၢ်ခွဲးဂုၤယာ်ဘဉ်အဂီၢ်ဒီးကသုဉ် ညါဘဉ်မိၤစီရိၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်တဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်ကယုထီဉ်န့ၢ်ဝဲကျဲဒ်လဲဉ်? လၢအဆာဒိဉ် သၢအပူၤ စံးကတိၤဝဲကျဲကျဲသ့မတၤတဘီ လၢကမၤတၢ်ဒ်သိးတၢ်သိဉ်ထူဘဉ်ဃးထံရူၢ် ကိၢ်သးအသဟီဉ်ကအိဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲအဂီၢ်န့ဉ်ဒ်လဲဉ်န့ဉ်လီၤ.

ထံရူၢ်ကိၢ်သးအတၢ်ခိဉ်ရီၢ်အကုၢ်ပနီဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ဒ်လံာ်အသိးန့ဉ်လီၤ.

- ❖ ဘဉ်ဃးတၢ်ကဲထီဉ်အသးလၢစီးစီရိၤ အတၢ်ဒုးလၢအယုထာဝံန့ဉ်ထံရူၢ်ကိၢ်သးအ တၢ်ခိဉ်ရီၢ်အံၤ တတူၢ်လိာ်ဝဲဘဉ်, လၢစီးစီရိၤကဒုးဆၢအီၤအဂီၢ်ကိဝဲ.
- ❖ မၤနးထီဉ်မိၤစီရိၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်ဝဲမၤဘဉ်ဒ်အစိကမီၤအဂံၢ်ခိဉ်သ့တဖဉ်.
- ❖ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖျါလီၤပြီလီၤပြုဘဉ်ဆဉ်လၢအတၢ်ကွၢ်စိတခီကၤဖျိလိာ်အသးန့ဉ်ဝဲ.
- ❖ မၤကမဉ်မိၤစီရိၤအတၢ်ဆိကမိဉ်လၢကစံဉ်ညီဉ်တဲတၢ်အဂီၢ်.
- ❖ တၢ်ကမၤကတၢ်ပုၤစုၤဂၤအတၢ်မၤအမၤသီအဂီၢ်အဝဲသ့သ့ထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢၢ်တုၤ လီၤတီၤလီၤ, ဒီးလၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အဂီၢ်သ့သ့တၢ်ကရၢကရိတဖဉ်ဒီး
- ❖ လၢတၢ်ကရၤလီၤဟ့ဉ်တၢ်စိကမီၤအဂီၢ်လၢတၢ်ကရၢကရိအပူၤအဂီၢ်ကဲထီဉ်ဝဲတၢ်မၤ

စၢၤသ့သ့ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးဒီးဖိၣ်ဂၢၢ်တၢ်ကရၢကရိၣ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု

ဒ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ မၤတၢ်အလီၢ်လဲၣ်ဝဲအသိး ထံၣ်ကွၢ်ကိၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်မၤလၢပုၤတၢ်မုၢ်လၢအကလုာ်ကလုာ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. မၤန့ၣ်အဒုၣ်အဒါအသးလၢကဟူးဂဲၤအကလုာ်ကလုာ်အဂီၢ်, မၤအိၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်ဘၣ်ဂံၣ်ဂုၢ်အစၢလၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ် ဒီးမၤလီၤပြီၤလီၤပြါကွၢ်အဒုၣ်အဒါအတၢ်ပၤတၢ်ပြးန့ၣ်လီၤ. တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ, ထံၣ်ကွၢ်ကိၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤကျဲးစးထီၣ်အသးလၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးသ့ဝဲစုၢ်ကိးလီၤ. ကျဲးကျဲးတရံးခံၣ်မၤလိာ်ထီၣ်ဂဲၤတၢ်ဂဲၤလိာ်ဘၣ်ဆၣ်, မၤဝဲတကၤတမံၤတဒ်သးလိာ်အသးဘၣ်. တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအတၢ်ဘၣ်ဂံၣ်ဂုၢ်အကျဲးမုၢ်တၢ်လၢပုၤသ့ၣ်ညါအီၤဂ့ၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စုကဝဲၤမုၢ်တၢ်လၢအမၤပျဲၤမၤဖုးတၢ်, မၤဆါတၢ်, မၤသံတၢ်ဒီးမၤဟးဂီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုမုၢ် တၢ်လၢအဒိၣ်အလဲၣ် ဒီးတၢ်မၤကျဲးအိၣ်ဝဲအါကလုာ်လၢအအါန့ၣ်ဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးန့ၣ်လီၤ. အတၢ်စုကဝဲၤမုၢ်တၢ်ကျဲးသ့လၢအဘၣ်ဃးသးဂ့ၢ်ပီၤညါ. ပုၤဂ့ၢ်ဝီဒီးမုၢ်ကျဲးဝဲၤကွၢ်ဂ့ၢ်ဝီ လၢအဘၣ်တၢ်စုးကါအီၤလၢပုၤဂီၢ်မုၢ်ကမျၢၢ်ထံၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စုကဝဲၤတဖၣ်အံၤအမံၤမုၢ်ဝဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျါဘၣ်သး-တၢ်ပြုထီၣ်, တၢ်ဃၣ်ဒုၣ်ချါ, တၢ်ဒုၣ်ရ, တၢ်တဘၢရၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံၣ်ကိၢ်ပဒိၣ်အစိကမိၤန့ၣ်မူသ့ဒ် လၢကမျၢၢ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲ, တၢ်မၤသကိး, တၢ်ဒိကန့ၣ်ဒီးကမျၢၢ်အတၢ်ကရၢကရိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်စိကမိၤအဂီၢ် ထံၣ်ကွၢ်ကိၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်တဒ်သးဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအတၢ်ဒုးန့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအစုကဝဲၤဒီး အတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ

လၢထံၣ်ကွၢ်ကိၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အပူၤတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢညီၣ်န့ၢ်တၢ်မၤကမၣ်တၢ်အိၣ်ဝဲခံၣ်လၢအမုၢ်တၢ်မၤတၢ်ထီၣ်ကမျၢၢ်ဒီးကမျၢၢ်အတၢ်ရိဖိၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်နီၢ်တဒိန့ၣ် တၢ်မၤအကျဲးအိၣ်ဖျါထီၣ်အါကလုာ် လၢအဟ့ၣ်တၢ်အခွဲးလၢတၢ်ကကွၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ်ကျဲးကျဲးတရံးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤအကလုာ်အိၣ်ဝဲဒ်ခံကယၤလၢအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဘျူးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအကျဲးတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်နီၤဖးရဲၣ်ကျဲးလီၤအီၤလၢအကျဲးအကွၢ် မိၢ်ပုၤသၢက့ၤလၢအမုၢ်ဝဲ- တၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဒီးကွဲး န့ၣ်လွဲန့ၣ်တၢ်, တၢ်မၤလီၤပြီၤလီၤပြါတၢ်, ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤမၤတံၢ်တံၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်ကစုဒုဒီးတၢ်ကွဲးန့ၣ်လွဲန့ၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်လၢအဟံၣ်ဖျါတၢ်ပနီၣ်ဒ်တၢ်ရိဖိၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးလၢအဟံၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟးလၢကျဲးမိၣ်. တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲးလၢဒီးတၢ်ထုကဖၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. (အိၣ်ဝဲ ၅၄ကလုာ်).

တၢ်မၤလီၤမုၢ်လီၤဖးတၢ်အကျဲၤနီၤလီၤကဒီးအသးသာကလုာ် (က) တၢ်မၤလီၤဖးပုၤဂ့ၢ်ဝီ (၁၆ ကလုာ်),

(ခ)တၢ်မၤလီၤဖးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်မၤပာ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဒုၣ်စုဒီးပုၤ (၂၆ ကလုာ်)ဒီး တၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤ (၂၃ ကလုာ်, ဒီး (ဂ)တၢ်မၤလီၤမုၢ်လီၤဖးထံၣ်ကီၢ်သး(၃၈ ကလုာ်) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒ်အတၢ်မၤတံာ်တၢ်န့ၣ်, ဒ်သးပီၤညါဂ့ၢ်ဝီ, ဒ်နီၣ်ဒ်တၢ်ထွဲ, ဒ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ထွဲ,ဒ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်မုတမုၢ်ထံၣ်ကီၢ်သးအကျဲဒ်အမုၢ် တၢ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်,တၢ် အိၣ်ပတုၣ်တၢ်မၤလၢတၢ်ကစုဒ်ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ပဒိၣ်ထီၣ်ဆ့ၣ် (၄၁ ကလုာ်) န့ၣ်မုၢ်တၢ် လၢခံကတၢ် အကၢၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲလံာ်တဘျီအံၤ အပူၤတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒ်အကျဲ ၁၉၈ ကလုာ်ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ ဒ်အတၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲလၢခံတဖၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်တုၢ်စၢ်လီၤဂံၢ်ဘါတအိၣ်ဒီးလၢတၢ်ကူၣ်သ့အပူၤ တၢ်မုၢ်သ့ကျဲကျဲတရံး လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ (ဒီးသ့ထံၣ်ကီၢ်ဖိ ကမျၢၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိာ်အီၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် ဒီးယုထာကျဲ ၁၉၈ ဘီအကျါတဘီဘီန့ၣ်ပဒိၣ်လၢအတဖိးသဲးတဖုအံၤကဘၣ်သဂၢၢ်တၢ်ဂီၤဖးနးန့ၣ် ပယမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. အဝဲအံၤမုၢ်ကျဲလၢတၢ်ကဘၣ်မၤပုၤမီၤစီရိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လီၤဆီဒီးသုးဂ့ၢ်ဝီအတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်န့ၣ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒ်အကျဲတဖၣ်တၢ် ထီၣ်အီၤတံာ်အီၤဒ်တၢ်အိၣ်အသးအသးသ့ဝဲဒၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ,ဘၣ်ဃးမီၤစီရိၤအဂ့ၢ် အပီၢ်အံၤ မုၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံး ထံၣ်ကီၢ်သးအယံ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒ်ထံၣ် ကီၢ်သးအက့ၢ်အဂီၤအံၤတပူၤဖျး ဒီးပုၤအါဂၤအတၢ်သံကွၢ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်ထံနီၤဖးန့ၣ်ဘၣ်. ကအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်မီၤစီရိၤအတၢ်ကဲပဒိၣ်ကဖိးသဲးဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤမုၢ်လီၤဖးတၢ် န့ၣ်ကြးလၢအဘၣ်တၢ်သ့အီၤဒီးကျဲသနူ လီၤလီၤဆီ ဆီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ ဆၢကတီၢ်ယံာ်ယံာ် ဒီးတၢ်သုးတၢ်ဆၢကတီၢ် ဘျီဘျီဘျီဘျီဘျီ, ဒီးတဘျီဘျီတၢ်ကမၤ အသးလၢကမျၢၢ်တဖၣ် တုၢ်ဝဲတကဲလၢဘၣ်ဒီး တၢ်ရီၣ်ဖိာ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးဒီးတၢ်ပြုထီၣ်တ ဖၣ်အိၣ်ဖျါထီၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢအဝဲတကပၤတခီန့ၣ်, မီၤစီရိၤမုၢ်ကဆံကဆွဲ လၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဆီၣ် သနး, မုတမုၢ်, တၢ်ပူထီၣ်ထီဒ်အီၤ လၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်မုၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ် မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အ တၢ်မၤဃး ဒ်အမုၢ်တၢ်ဒုၣ်စုသကီးမုတမုၢ် တၢ်ပြုထီၣ်ထီဒ်အီၤတဖၣ် မုၢ်ကျဲလၢအကြး ဝဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. မီၤစီရိၤအတၢ်ဂဲၤပျါဂဲၤဆုး ဘၣ်ထွဲဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ကွၢ် ဆၢဂံမာ်တၢ်ပြုထီၣ်ဖးဒီးထီဒ်အီၤ, တၢ်မၤဆးလီၤစ့ၢ်လီၤအီၤတဖၣ် ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ အီၤတဖၣ်ကထုးကွၢ်အသး(ကဂုၤကုၤဆူခံ)န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပြုထီၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢ တၢ်ကသ့အီၤတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ယုထာအီၤဒ်အဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထုးထီၣ်ပနံၣ်မုၢ်ဂုၤ, တၢ်တီ

ဆၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆၢဟ့ၣ်ပနံၣ်ဃီၤဃၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်တုၤဘျီတၢ်လၢစးဖိကဟ့ၣ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တဖၣ်တြးဘၣ်တၢ်မၤအိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤအကျဲတနီၤ လိာ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤကမၤအိၤလီၤဆိဝဲ ဒီးတၢ်မၤအကျဲပ တီၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ-တၢ်နီၤလီၤလံာ်ကုဖိတဖၣ်, တၢ်စံးကျဲးရၤလီၤခူသ့ၣ်တၢ်တဖၣ်, တၢ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်ရီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သး မ့တမ့ၢ်ရီၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ် သးလၢကျဲပတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအကျဲတဖၣ်အံၤကီဝဲအယီၤ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤန့ၣ်တၢ်မၤအိၤတသ့ညီညီဘၣ်.

တၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤအကျဲတနီၤ လိာ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကမၤအိၤဒီးတၢ်မၤပတီၢ်မ့ၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. အဒိ-လၢကရီၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးအလီၢ်န့ၣ် ကွဲးဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်သးမံတအိၣ်တဖၣ်ဝဲ ဒီးလၢတၢ်မၤအပူၤန့ၣ် မၤဒၣ်တၢ်ကယီၤကယီၤ ဒ်ပုၤလၢအသးစဲတအိၣ်အပူၤ မ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤကမၣ်တၢ်ခဲအံၤခဲအံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤဆါသးဒီး ပတံထီၣ်တၢ်ဆိးကုအခွဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတံထီၣ်ခွဲးယၢ်လၢကမၤတၢ်လၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘၣ်အတၢ်မၤ တမံမံၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံးဃာ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံးအစုကဝဲၤကျၢၤကျၢၤ

လၢထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အပူၤတၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအတၢ်ဟူးဂဲၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ကမၤဝဲတခါတမံၤတခါတမံၤဘၣ်ဆၣ် တဘျီဘျီကဲထီၣ်တၢ်လၢပုၤမီၤစီရီၤဖိန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အခွဲးအယၢ်လၢကသ့တၢ်စီကမီၤမ့တမ့ၢ်တၢ်အဂီၢ်အဘါ (စုကဝဲၤ)သ့ဝဲအယီၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတနီၤကဲထီၣ်တၢ်လၢအမၤလီၤစုၤတၢ်ဘျူးန့ၣ်အိၣ်ဝဲစုၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤန့ၣ်တၢ်သ့လၢကျဲတဘျီဘျီအယီၤ ပုၤပၤတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်သ့တၢ်အဂီၢ်အဘါ ဒီးတၢ်ဂၢ်သ့ၣ်ဂၢ် စီၤဒၣ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤဒၣ်အိၤဖဲအလီၢ်အိၣ်ဝဲအခါန့ၣ်လီၤ.

ခီဖျါတၢ်ဟံးဃာ်တၢ်ကစုဒုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီထီၣ်ဒါပုၤပၤတၢ် (ပုၤလၢဘးခီတကပၤ)န့ၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ဘျူးလၢတၢ်ကစုဒု အတၢ်ဆိတလဲသဟံၣ်လွံၣ်ထံၣ် (ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအိၣ်ဖဲကဘျးပၤဆူညါ)န့ၣ်လီၤ. ထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သးအတၢ်လဲၤတရးအတၢ်မၤကျဲအပူၤတၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မးလီၤ. လၢတၢ်မၤအဝဲအံၤအပူၤပုၤပၤဆူၣ်တၢ်အတၢ်မၤတရီၤတပါအအာအသီ ထီၣ်ဒါပုၤကစုဒုဖိတဖၣ်အတၢ်ဟူးဂဲၤန့ၣ်ဘိးကဒါကွဲၣ်ပုၤပၤဆူၣ်တၢ်တဖၣ် ဒ်ထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သး အကျိၤအကွဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤလၢတၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤအယီၤ တၢ်ထံၣ်လၢအတလီၤပလိာ်တဖၣ် ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤပၤဆူၣ်တၢ်အပူၤဝဲၤလၢပုၤပၤဆူၣ်တၢ်အကျိၤ ပုၤလၢအသးဆိတလဲဒီးသးအိၣ်မၤစၢၤပုၤလၢ

အထိခါတဂ်လာတဂ်ကစုဒုတဖှ် အါထီဒ်ဒ်ထီဒ်အယိ ပုၤပာဆူတဂ်တဖှ်အလီၤအ
လၢအစီအကမီၤတဖှ် ဆီတလဲကွံၣ်အသးသုဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တမံၤဂုၤတမံၤဂုၤ, တဂ်ကစုဒုအတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲၤထီဒ်ဒ်ပုၤမီၤစီရိုၤဖိန့ၣ် တဘျီဘျီက
ဘဉ်တဂ်ဟံပနီၣ်အီၤလၢတဂ်တသုတဘဉ်အဖီဒ်စုၤကီးန့ၣ်လီၤ. တဂ်သးအနုဒီးတဂ်သ့ၣ်
ဟူသးဟူမၤကဲၤထီဒ်တဂ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး အတဂ်မၤသုဝဲလီၤ. ပုၤအကရူၤကအိၣ်ထီဒ်ဝဲတ
နီၤလၢအသးစုၤတကဲ ဒီးပၤယၢ်တဂ်ကစုဒုအတဂ်မၤတကဲလၢန့ၣ်ကအိၣ်ဝဲစုၤကီးလီၤ.
လၢကျဲၣ်အံၤန့ၣ်, လၢတဂ်ခီၣ်ရီၤတဂ်အဂီၢ်န့ၣ် တဂ်ကြးမၤအီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သ့န့ၣ်, အလီၤ
အိၣ်ဝဲလၢပုၤလၢအကမၤတဂ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတဖှ် ကဘဉ်ထုးဖးအသးဒီးအသကိး
လၢအမၤတဂ်ကစုဒုအပူၤတဖှ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတဂ်ကမၤအီၤ ဒ်ပုၤအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွးကနီၤ
ဖးလီၤအသးအဖီဒ်မ့ၢ်ဂုၤ, လၢတဂ်ဟံပနီၣ်တဂ်ဆၢကတီၢ်မ့ၢ် ဂုၤဒီးတဂ်ဂုၤတဂ်ပိုၢ်အဖီဒ်
န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်သၢပျၢၤ ကကဲထီဒ်ဘဉ်ဖုးတဂ်မၤဟးဂီၤထံၣ်ရူၤကိၢ်သးအတဂ်ခီၣ်ရီၤ
အကျဲလၢတမၤန့ၣ်လီၤတဂ်န့ၣ်သုဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

ထံၣ်ရူၤကိၢ်သးအတဂ်ခီၣ်ရီၤအတဂ်မၤလၢကျဲၣ်အံၤအိၣ်ထီဒ်ဝဲဒီးတဂ်သံတဂ်ပုၤဒီး တဂ်
ဘဉ်ဒ်ဘဉ်ထံးဘဉ်ဆဉ် တထံးဒီး တဂ်ဒုးသးဒုးသံၣ်အဂုၢ်န့ၣ် တဂ်စံၣ်စီၤတစီၤအတဂ်မၤနီၣ်
အိၣ်ဝဲစုၤကီးန့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တဂ်မၤသ့ၣ်တဖှ်အံၤ တဆီတုၢ်တဂ်ဂံၢ်သ့ၣ်ဂံၢ်စီၤဒီးတဂ်
မၤအမၤသီသ့ၣ်တဖှ်န့ၣ်ဘဉ်.

တဂ်ကစုဒုအတဂ်ဟူးဂဲၤလိာ်ဘဉ်ဒီးကြးကွၢ်ဆီမိၣ်တဂ်ပျံၤပုၤပာတဂ်အတဂ်ဆီၣ်
တံၢ်မၤန့ၣ်လီၤလၢကအိၣ်ထီဒ် ထီဒ်အီၤ ကဒီးအဂုၢ်စုၤကီးန့ၣ်လီၤ. တဂ်ပျံၤမ့ၢ်စုၤန့ၣ်မ့ၢ်တဂ်မုၢ်
လၢလၢတဂ်ကဆီၣ်လီၤပိုၢ်ပုၤပာဆူတဂ်မီၤစီရိုၤအစီကမီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တဂ်ပျံၤပျံၤပျံၤ, တဂ်ခူသ့ၣ်ခဲလၢၣ်လၢအပတီၢ်ထီ

တဂ်ခူသ့ၣ်, တဂ်လီၤန့ၣ်ပျံၣ်ဂုၤဒီးဟီၣ်လၢအတဂ်ကူၣ်တရဲးတဖှ် ဒုးအိၣ်ထီတဂ်ကီ
တဂ်ခဲလၢတဂ်ကစုဒုအတဂ် ဟူးတဂ်ဂဲၤအဂီၢ်တဆဲးတစုၤဘဉ်. လၢတဂ်ကသးယံၤပၤဂီၢ်ဒီး
ပုၤတဂ်မံၣ်ချဲတဖှ်ယံၤဒီးတဂ်မၤလီၤမၤဒီး တဂ်တံၢ်ကျဲၤဒီး တဂ်ဟံလီၤသးအဂုၢ်အကျဲၤအဂီၢ်
မ့ၢ်တဂ်လၢအကီဝဲစုၤကီးန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဘဉ်ကွၢ်တဂ်ဟူးတဂ်ဂဲၤ အတဂ်အိၣ်ပျံၤတစီ တဂ်ခူသ့ၣ်
န့ၣ်ဟံလၢတဂ်ပျံၤတကးဘဉ်, မ့ၢ်တဂ်လၢအမၤအိၣ်ထီတဂ်ပျံၤလၢအမၤလီၤကတြုၣ်တဂ်
ပၢၢ်ဆၢအသးသဟီၣ်ဒီးမၤစုၤ လီၤ(မ့တမ့ၢ်တြုၣ်သ့) ပုၤလၢကန့ၣ်လီၤမၤတဂ်လၢတဂ်
ဟူးတဂ်ဂဲၤအဂီၢ်လီၤ. လၢတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲၤတဖှ်အပူၤတဂ်ကစုဒုဒီး တဂ်ခူသ့ၣ်မၤအိၣ်ထီတဂ်
ဆီမိၣ်ကမၣ်, တဂ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၤဒီးတဂ်စံၣ်ညီၣ်ကမူၤကမၣ်ပုၤလၢအဘဉ်တဂ်ဆီမိၣ်အီၤ

လၢအမၤဒုၣ်ဒါအတၢ်မံၣ်ချဲၣ်အံၤဒ်န့ၣ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤကအိၣ်ဖျါက
စုဒုအဂီၢ်တၢ်စုသ့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်အကၢ်အစီန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဖျါဖျါဖျါတခါမ့ၢ်
တၢ်လၢအမၤအိၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဟူးဂဲၤအသၢဟံၣ်တခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အံၤ
မ့ၢ်တၢ်လၢအစီပညီလံာ်န့ၢ်ဒီးတၢ်လၢပဟ့ၣ်ကူၣ်တ့ၢ်လံာ်အံၤ ဒီးတၢ်မုၢ်လၢစုၢ်ကီးဝဲလၢတၢ်
ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤ လိာ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်စုသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးလံာ်လံာ်,တၢ်ထူးထီၣ်ရၤလီၤလံာ်လံာ်, တၢ်သုကွဲးရၤလီၤတၢ်ကလုာ်ဒီးပုၢ်
ဆါအတၢ်ထံၣ်လိာ်တၢ်ပီၣ်သကိးတဖၣ် လိာ်ဘၣ်တၢ်စုသ့ၣ်အဒိၣ်အအါန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်ကီးခါအပူၤ တၢ်ဟံးဃာ်တၢ်ဟံးသးလၢအပတီၢ်ထီၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ
အကါဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မးလၢတၢ်ဟူးတၢ် ဂဲၤကစုဒုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သးဒုဒီးတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢတၢ်ဟူးဂဲၤကစုဒုအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်လိာ်
ဘၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အကါဒိၣ်တမံၤ လၢပကဘၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ပုၤကညီအနီၣ်
ဂံၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်ဆီတလဲလီၤဆီဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤအ
နီၣ်ဂံၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်အံၤ ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဖဲတၢ်ဖီၣ်ဃာ် တၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်
ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆီတလဲတၢ်စိတၢ်ကမီၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်

လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤထံၣ်ရၢၢ်ကိၢ်သးအတၢ်ခီၣ်ရီၢ်န့ၣ်ပုၤလၢအဆီလီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ
ခီၣ်သ့တဖၣ် ကြူးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် လၢတၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤမုၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ထီ
ဒါဒုၣ်ဒါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤမုၢ်ဂ့ၢ် ဆီတလဲဒၣ်အသးထီၣ်ဘိအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စိတၢ်ကမီၤအ
တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢဘၣ်ဃးဒီးပုၤတကၤမီၤမုၢ်ဂ့ၢ်, ပုၤအါကၤမုၢ်ဂ့ၢ် သန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်
ဆီတလဲလၢအချမုၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဆီတလဲလၢအကဲထီၣ်သးထီၣ်မုၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. (အဝဲအံၤအိၣ်ထီၣ်
အသးသ့ဝဲပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖီတဖၣ်,တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အီၤအခါဒၣ်လံာ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖီၣ်
ဃာ်တၢ်ဟူးဂဲၤကစုဒုလၢအတပတုာ်ဝဲနီၣ်တစုအယီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖီတဖၣ်ဖီၣ်
ကျၢၤအတၢ်ဟူးဂဲၤကစုဒုအံၤတပယုာ်ဃီ, ထီၣ်ဒါတၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အီၤအဖီခီၣ် တၢ်စိက
မီၤအံၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ.

ပုၤထီၣ်ဒါလိာ်သးတကပၤဒီးတကပၤ အတၢ်စိတၢ်ကမီၤလီၤဆီလိာ်သးလၢတၢ်
ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအစီခီၣ်အံၤ တလၢကွၢ်ဆူၣ်န့ၢ်ဒီးစိကမီၤအတၢ်လီၤဆီလၢအအိၣ်ထီၣ်အသး
လၢတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး အတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမံၣ်ညါ တၢ်စိကမီၤအ
တၢ်လီၤဆီလိာ်သးအံၤ အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲချသဒီး ဒီးတၢ်သးတလဲလီၤပလိာ်တဖၣ် အါထီၣ်ဝဲဒ်
ထံၣ်ရၢၢ်ကိၢ်သးအတၢ်ဘၣ်ထွဲအသးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်လီၤဆီလိာ်သးဒ်အံၤအယီၤ ပုၤပၢၢ်ဆၢ

တၢ်ဖိအတၢ်မၤတဖၣ် တခါဒီးတခါကစဲဘူးလိာ်အသးလီၤဆီၣ်ဒုၣ်တၢ် ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်သးဆၢ ကတိၢ်ဒီးတၢ်လိာ်အိၣ်အသးအသီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤ အစၢလၢအတုၤလီၤတီၤလီၤတ မိမ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘါ မ့တမ့ၢ် မၤစၢ်လီၤဂံၢ်ဘါလၢတခါဒီးတခါ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆူညါတမံၤန့ၣ်, ပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢအတၢ်မၤဒုၣ်ဝဲန့ၣ်, အ တၢ်လုၢ်ဘၢစိကမိၤကအိၣ်ထီၣ်ဒါ(အသဟီၣ်ကဆူၣ်ထီၣ်) ဖဲအဒုၣ်အဒါ(ပုၤလၢအဝဲတခါ)အ ဂံၢ်အဘါဆူၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ စၢ်လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ အါဒီးန့ၢ်ဒီးတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ် လၢအအိၣ်ထီၣ်အသးလၢ သးအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. အဒိ, ပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုၣ်တဖၣ် လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤဃး ဃးလၢအသ့ၣ်ဒုးဒုးသ့ၣ်တဖၣ် ကမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်တန့ၢ်န့ၢ်လိာ်သး, တၢ်တမ့ၢ်တလၢလၢ သးမ့ၢ်အပူၤ ဖဲပုၤမၤဆူၣ်တၢ်တဖၣ် အတၢ်မၤတအးသပူၤထီၣ်ဒါအီၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲအခါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ်လၢသ့ၣ်ဒုးဒုးအဖီခိၣ် ကီၢ်ချၢအတၢ်ဒုၣ်ခွဲၣ်ဟံၣ်ရၢ်ပုၤမိၤစိရိၤဖိက ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂၤတမံၤန့ၣ်, ခီဖျါအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအဂဲၤလိာ်ထီၣ်ဒါမိၤစိရိၤ တဖၣ်အဃိပုၤလၢအဆီၣ်ထွဲပုၤမၤဆူၣ်တၢ်တဖၣ် အဂီၢ်ကစၢ်လီၤဝဲဒီးကအိၣ်က့ၤဒုၣ်အတၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကန့ၢ်လီၤဝဲဆူပုၤဂဲၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ် တဖၣ်အအိၣ်တကပၤ, အါန့ၢ်အန့ၣ်, လၢသး မ့ၢ်အ ပုၤဒုၣ်လိာ်တၢ်ထီၣ်ဒါထီၣ်ဒါ, တၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်သ့ ဖဲတၢ်အိၣ်အသးအံၤရးထီၣ်ဝဲအ ခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆီလဲလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒုၣ်အတၢ်လွံၣ်ကလုၢ်

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီတလဲလၢကျဲလွံၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. ကျဲအခီၣ်ထံးတ ဘိန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးလၢပုၤသ့ၣ်ညါအီၤတသ့ကဲၣ်ဆိး ခီဖျါလၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ အဆးအဃိန့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၤ အီၤတဖၣ် ဂဲၤလိာ်တၢ်လၢတၢ် ကစုၣ်အပူၤန့ၣ်ပုၤလၢအဝဲတခါ(ဒုၣ်ဒါ)အသးလဲလိာ်ထီၣ်အသးဖဲ အထံၣ်ဘၣ်ပုၤဂဲၤလိာ်တၢ် ကစုၣ်တဖၣ်အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခီၣ်ဘၣ်အခါ, မ့တမ့ၢ်ကထံၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်လၢပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုၣ် ဒုတဖၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအတီဝဲ ဒီးအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်တူၢ်လိာ်ပုၤဂဲၤလိာ်ကစုၣ်တဖၣ်ဖိတ ဖၣ်အတၢ်ကွၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲဒုၣ်လီၤ. တၢ်ဆီတလဲဒုၣ်တၢ်အံၤပကီးလၢတၢ်သးလဲလိာ်အ တၢ်ဆီလဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲလိာ်ဒ်အံၤတကလုၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ် တနီၤစိၤအိၣ်ဖျါထီၣ် ဝဲအဃိ လၢတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်လဲလိာ်ဒ်အံၤ တကလုၢ် တၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ် အီၤဘၣ်.

ဒ်သးပုၤဘးခီတကပၤ (ပုၤအိၣ်ဒီးတၢ်စိကမိၤ)အမၤတၢ် ဖဲအသးသုတညီတဂ့ၤအ ဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုၣ်မၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအကဆီတလဲတၢ်အိၣ်အသးန့ၣ် ဒီးတၢ် လဲလိာ်တၢ်တမံၤအံၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲအဖီခိၣ် တၢ်လဲလိာ်အဂၤသၢမံၤ ဝိၣ်ထီၣ်ဝဲအခဲလၢအမ့ၢ်ဝဲ-

တၢ်လူၤမၤတၢ်ပုၤသး, တၢ်မၤန့ၣ်ဆိၣ်ခဲကစုဒု ဒီးတၢ်မၤလီၤမၤပျံၤ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါတ မံၤမံၤ သန့ၤထီၣ်အသး လၢပုၤဒ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်သတး ဒီးတၢ်အစိကမိၤ ဘၣ်တၢ်သးကွဲၣ်အိၤနီၤလီၤအိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပိုၢ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တိၣ်န့ၣ်တၢ်ပတီၢ်မၤဘၣ်, ပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ယု မ့ၢ်တကဲထီၣ်တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးတၢ်ဒီးဂံၢ်ဘါတဖၣ် အတၢ်ပြၢလီၢ်သးမ့ၢ်တဆိလဲစိကမိၤအတၢ် ဘၣ်ထွဲဘၣ်န့ၣ်တၢ်သဘံဘၣ်လၢအကဲထီၣ်အသးတကီၢ်ခါအံၤ ကဘၣ်တၢ်မၤကတၢ်ကွဲၣ် အိၤလၢတၢ်သးလီၤပလီၢ်, မ့တမ့ၢ်, တၢ်မၤလီၤကဆုၣ်ကွဲၣ်တၢ်တဒ်သီးလီၢ်သးတဖၣ် မ့တမ့ၢ်,တၢ်ယုလီၢ်ဖိးလီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲလီၢ်အဝဲအံၤ ပကိးလၢတၢ်မၤယုလီၢ်ဖိးလီၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢကျဲၣ်အံၤတၢ်ဘၣ်က့ၤ တၢ်ပြုထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တစုၤဝဲဘၣ်. အဒိ,မ့ၢ်ဝဲပုၤခံဖုလၢအတုၤထီၣ်ဝဲ ဆူအတၢ်ကွၢ်ဖိ,ဘၣ်ဆၣ်တစီၤစိမး တမၤန့ၢ်ဒီးတၢ် လၢအသးလီၢ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်. ပဒိၣ်အံၤကသ့ၣ်ညါဝဲလၢအကဘၣ်မၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤ တၢ်ဒ်သီးတၢ်ကကဲဘျးဝဲအဂီၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိမ့ၢ်မၤလီၤစၢ်ကွဲၣ်တၢ်ဖုၣ်ဆာတဖၣ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အတီၢ်အဘၣ်, မ့တမ့ၢ်မၤဘျးမၤဝါထီၣ်အတၢ်ပၤလၢကဗျါဂ့ၤလၢထံဂ့ၤကီၢ် ဂၤအဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အသိ,ဒ်သီး တၢ်မၤယုလီၢ်ဖိးလီၢ် လၢအဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၢ်အိၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤ တၢ်လဲစါန့ၣ် တၢ်ယုထၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤ လီၢ်လၢကမၤကတၢ်ကွဲၣ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်တဖၣ်အံၤအကျါနီၣ်တခါဘၣ်.

တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကစုဒု မ့ၢ်တၢ်လၢအသဟီၣ် ဆူၣ်န့ၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်သးလဲလီၢ် ဒီးတၢ်မၤ ယုလီၢ်ဖိးလီၢ်တဖၣ်ဟံၤဗျါဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်လီၤ.

တၢ်ခီၣ်ရီၢ်န့ၣ်လဲလီၢ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီဒီးထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်အိၣ်သး, လီၤဆိဒ်တၢ်, တၢ်ဖိ ကမိၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအစိကွဲၣ်ပုၤမိၤစိရီၤပဒိၣ်အဂံၢ်ဘါ လၢအပၤမၤက့ၤဝဲၤကွဲၣ်, ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်မၤ လၢအဘၣ်သးဒီးပဒိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်သးတဖၣ်အံၤတၢ်န့ၣ် န့ၢ်အိၤတအိၣ်လၢဝဲဘၣ်, အိၣ်ထဲကဘၣ်ဒိကန့ၣ်ပုၤမိၤစိရီၤအတၢ်ကလုၢ်လၢကဆိၣ် တၢ်ပုၤလၢအပၤဆာတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၤတစုပုၤတၢ်ခီၣ်န့ၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်န့ၣ်သက့ လၢအလီၢ်အလၢအဖီခိၣ်ဘၣ်ဆၣ် အထူးအစိလၢကပၤတၢ်အဂီၢ်လီၤဘျါကွဲၣ် ဝဲဒ်လဲ. အဝဲအံၤပကိးလၢတၢ်မၤန့ၣ်ဆိၣ်ခဲကစုဒု (Non-violent Coercion) န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်အိၣ်အသးတနီၤလၢအလီၤဆီၣ်န့ၣ်တၢ်ဂၤတဖၣ်န့ၣ်, တၢ်အိၣ်အသးလၢအ
ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ဆိၣ်ကတုဒုဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဆူညါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အပ
တီၢ်ဝဲန့ၣ်ပုၤမိၤစိရီၤဖိအံၤ အတၢ်တီၢ်ခိၣ်ရီၢ်မဲအသဟီၣ် လီၤမၤကွံာ်ဝဲ ဒီးအစိကမိၤဂံၢ်
ဘါစုၢ်ကီးလီၤတကူၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤပၤဂံၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဆီ အတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲလိာ်သး,
တၢ်မၤသကီးဒီးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဘၣ်လီၤဘၣ်စးဝဲတုၤဒၣ်လံာ် ပုၤလၢအ
ထီၣ်ဒါလိာ်သးဒီးအံၤတဖု(မိၤစိရီၤ)လိာ်ဘၣ်အတၢ်ဟံးယၢ်ကျၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၤစိ
ရီၤအပုၤပၤတၢ်ကဒဲကဒဲဒၣ်လံာ် တတူၢ်လိာ်ကုၤကဒဲကဒဲ အတၢ်တီၢ်ခိၣ်ရီၢ်မဲလိာ်သးလၢအ
ဘၣ်. အပုၤသးဖိဒီးဂၤဂၤကီၢ်တဖၣ်ဒၣ်လံာ် ပူထီၣ်ကုၤအံၤဒၣ်လံာ် ဒီးပုၤလၢအဆိၣ်ထွဲအံၤ
တဖၣ်ဒၣ်လံာ်တကန့ၣ်ဃုာ်ကုၤအခိၣ်အန့ၢ် အတၢ်တီၢ်ခိၣ်ရီၢ်မဲဒီးစးဝဲလၢပုၤပၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်
န့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တအိၣ်ဒီးအံၤ လၢကပၤတၢ်အဂီၢ်အဂ့ၢ် ဒၣ်လံာ်န့ၣ်လီၤ. လၢကျဲၣ်အံၤအ
ဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်အံၤတအိၣ်ဝဲလၢအဘၣ်. မၤသးဒ်န့ၣ် ဒီးတၢ်လဲလိာ်
လွံၢ်မံၤတမံၤလၢအမ့ၢ် ပုၤမိၤစိရီၤဖိအတၢ်လီၤပွီၢ် လၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်ဝဲတုၤဒၣ်လံာ် ဖဲကဟံ
လီၤအစုကဝဲဒၣ်လံာ် အသးသဟီၣ်တအိၣ်ဝဲလၢအဘၣ်. အတၢ်ပၤတၢ်ပြဲးကလီၤဆူလီၤ
ပလုၤကွံာ်ဒၣ်ဒ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်အလီၢ်
အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆီလဲလွံၢ်ကလုာ်အကျါ တၢ်မ့ၢ်ဃု
ထၢအံၤတမံၤမံၤန့ၣ် ကကံထီၣ်တၢ်မၤစၢၤတမံၤမံၤလၢအဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ်လၢဒုးယၤ
ရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကူၣ်တရံးအကျဲ ဒီးကကံဘျုးဝဲလၢတၢ်မၤအတၢ်လဲၤတရံး
အသးအဂီၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဃုထၢထီၣ်တၢ်ဆီတလဲအဂီၢ်န့ၣ် သန့ၤထီၣ်အသး
လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအကရူၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ကရၢကရီၢ်အကရူၢ်တဖၣ် အတၢ်ဟံသးလၢက
ဖိမဲဒီးတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

ထံရှုကိသွေးအတၢ်ခိၣ်ရီၤအတၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြၣ်စံၣ်အ
စၢတဖၣ်

ပမ္မာက္ခယံပံပေးတင်ဂဲလီကစုဒု ဒီးတင်ဂဲလီစုဆူဒ်ခိတ်တကးန့ၣ် ပကထံၣ် ဘၣ်လာတင်ဂဲလီကစုဒု မၤဖျါထီၣ်ဒ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အကုၣ်အဂီၤ လၢထီၣ်ဂီၢ်သးအကျိၤ အကုၣ်ပုၤ အါဒ်တၢ်တက့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အကူၢ်အဂီၤတဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်. အဝဲန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၤနၤဟဲ
ဒီဖျါလၢသးအတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရဲၣ်မဲအယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဒဲသိးအံၤတဖၣ် တဟဲစိၣ်ကမျါၢ်အ
တၢ်ဆီၣ်ထွဲယံၣ်ယံၣ်ထာထာလၢပုၤမိၤစီရိၤ ကတီၢ်ခိၣ်ရဲၣ်မဲတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်ဂဲၤ
လိာ်ကစုဒုအခိၣ်နၢ်တဖၣ် အထူးအစီအိၣ်ဝဲလၢကမျါၢ်တဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထဲတမံၤမိၤန့ၣ်
ပုၤလၢတၢ်ဃုထၢအီၤတဖၣ် မ့ၢ်စံၣ်လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပုၤလၢတၢ်ဃုထၢအီၤအသီတဖၣ် တၢ်ဒၢန့ၣ်
အီၤလၢဃိၣ်ပုၤ(မ့ၢ်)စံၣ်ညီၣ်အီၤတသ့ဝဲဘၣ်.

လၢပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုဒုအတၢ်စံၣ်တဲၤဘၣ်ဃးအတၢ်ဂဲၤလိာ်န့ၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ဘျး
လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစု ဒုလၢအဟ့ၣ်
ကမျါၢ်တဖၣ်အကျဲဒဲသိးကသ့ဒီသဒၢတၢ်လၢအတၢ်ထွဲၣ်ဖျါအဂီၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒဲသိးအသုတကဲ
ထီၣ်ပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢလၢာ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကြးအိၣ်ဝဲ
ဒီးပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုဒုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်လဲၤဒီဖျါကဲထီၣ်တၢ်ဘျးလၢကမျါၢ်တဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်
သးခူတလုၢ်လၢကကွၢ်ဆၢၣ်မံၣ်ပုၤ မိၤစီရိၤအတၢ်မၤပျံၤမၤဖုးဘၣ်ဃးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျဲဘၣ်ဃးတၢ်တမၤသကိးဒီးကသ့ခိၣ်ရဲၣ်တၢ်
လၢကမျါၢ်ကသ့တူၢ်ပုၤမိၤစီရိၤ အတၢ်မၤတတီၤတလီၤလၢအတဖိးမံၣ်ဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအံၤတၢ်သ့အီၤလၢတၢ်ကမၤတၢ်လၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အတၢ်သ
ဘျးအဂီၢ်ဒိအမ့ၢ် တၢ်သဘျးလၢတၢ်ကတီၤ, တၢ်သဘျးလၢတၢ်ကရၢကရီထီၣ်တၢ်အဂီၢ်ဒီး
တၢ်သဘျး လၢတၢ်ရီဖျိၣ်ထီၣ်သးအဂီၢ် ဖဲတၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၤနၤအခူအခါ.

❖ ဒိအဘၣ်တၢ်တဲဖျါလၢညါအသိးန့ၣ်,တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဂၢၢ်
ဆိးကျၢၤ, တၢ်မူထီၣ်ဂဲၤထီၣ်အသီ ဒီးဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ကရူၢ်လၢအဂဲၤလိာ်တၢ်သဘျးတဖၣ်အ
ဂံၢ်အဘါဒီးတၢ်ကရၢကရီတဖၣ်အဂံၢ်အဘါန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအကါ
ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒိအံၤ, မ့ၢ်တၢ်လၢအဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် အသၢဟံၣ်ဒီးက
မျါၢ်အသးသဟံၣ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအပၤဃာ်တၢ် ဒဲသိးမိၤစီရိၤအသုတအိၣ်ထီၣ်ကဒီးအဂီၢ်.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု မၤအိၣ်ထီၣ်ကျဲ ဒ်သီးကမျၢၢ်ကသုစီၤဃာ်ဂံၢ်ဘါသဟီၣ်ထီၣ်ဒါသုးပဒိၣ်ဒီးအပၤၤကိၢ်တဖၣ် အတၢ်ပၤဆူၣ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလိာ်မံၤ.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကူၣ်တၢ်ဖးအကျဲ ဒ်သီးကမျၢၢ်ဒီးပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်သဘျုးအတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ကသးစဲလၢအခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သနူအပူၤဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤတကးဘၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်ပုၤလၢအမၤပျံၤမၤဖုးပဒိၣ်လၢအပၤဆူၣ် တၢ်တဖုသုးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤလၢအဘၣ်ဘုဆးဃၤအသး

ဒ်တၢ်တၢ်ပီၣ်တုၢ်လဲၣ်အသီး,တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု မ့ၢ်ကမျၢၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအကျဲမ့ၢ်ကျဲဘိဘံၣ်အါမး, ဟံဃုာ်ဝဲ ဒီးတၢ်မၤကျဲအါကလုာ်, အိၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်လၢကဘၣ်ဆီတလဲအသးသုဒီးအသူးအသုၣ်လီၤလီၤဆီဆီ ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးဒီးအတၢ်မၤကတုၤလီၤတီၤလီၤလၢပုၤမီၤစီရိၤအဖီမိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ထံၣ်ကိၢ်သီးအ တၢ်ခီၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအပူၤတၢ်ကဘၣ်ကတဲာ်ကတီၤတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအန့ၣ်လီၤဂဲၤလိာ်တၢ်လၢပုၤအါဂၤမုၢ်လၢအီၤတဖၣ်န့ၣ် အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ တၢ်လိာ်ဒီးအီၤမုၢ်မနုၤမနုၤန့ၣ်ကဘၣ်သုၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဒၣ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအလိာ်တဖၣ်ကဘၣ်အိၣ်ပာ်စၢၤအသးလီၤ. တၢ်မၤအကျဲကူၣ်တရံးတဖၣ် အလိာ်အိၣ်လၢတၢ်ကကွၢ်ထံသမံသမီးက့ၤအီၤဒ်သီးတၢ်ဂဲၤလိာ်တဖၣ် တၢ်သုအီၤကတုၤလီၤတီၤလီၤဒ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဃိခဲအံၤ ပကဘၣ်ကွၢ်ဃုမၤန့ၢ်တၢ်လၢပလိာ်ဘၣ်အီၤလၢ တၢ်ကူၣ်တရံးအကျဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဆာဒိုင်-ယံ တၢ်ဂ့ၢ်ပိၣ်ထွဲ ကစုဒုတၢ်ဒုးအကျဲတဖၣ်

တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးလၢတၢ်ကစုဒုအပူၤဒီးတၢ်မိၤန့ၢ်ကွဲၤန့ၢ်ပှၤ
ဆူပအိၣ်အကျဲတဖၣ်

တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်အိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤ

- ၁. တၢ်ကတိၤလီၤတၢ်ဆူကမျၢၢ်
- ၂. လံာ်လံာ်ဘၣ်ဃးတၢ်တြီၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲ
- ၃. တၢ်ကရၢကရီၤအလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ
- ၄. လံာ်လံာ်လၢကမျၢၢ်ထံဖိကိၢ်ဖိဆဲးစုပနီၣ်လီၤအမံၤ
- ၅. လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီ (မ့)တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ်
- ၆. ပှၤဂီၢ်မုၢ်အလံာ်ပတံထီၣ် (မ့)ဃုကညးတၢ်

တၢ်ဆဲးကျၢလၢအဟူၤသါလီၤသကုၤကမျၢၢ်လဲၣ်လဲၣ်ဃးဃး

- ၇. ထါဆဲးတိၢ်, တၢ်ဂီၤလီၤနံၤ, ဒီးတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်
- ၈. လံာ်နီၣ်တယၢ်, လံာ်သလၣ်ဒီးလံာ်ကွဲးလီၤသးလၢကမျၢၢ်အကျဲတဖၣ်
- ၉. လံာ်ကဘျံးတဖၣ်, လံာ်ခီဆှၢဒီးလံာ်ဖိတဖၣ်
- ၁၀. တၢ်ပရၢပစၢၢ်ဒီးကွၢၤန့ၢ်တဖၣ်
- ၁၁. ကလုာ်ဘျုးကွီၤ, ကွဲၤလုလီၤဒီးကွဲၤဟူဖျါတဖၣ်
- ၁၂. လံာ်လၢတၢ်ကတိၤဖျါအိၣ်လၢမူဖးဖိဒီးဟီၣ်ခိၣ်မံာ်ဖဲခိၣ်လၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤ
လီၤအဂီၢ်တဖၣ်

ကရူဂ်တၢ်ကရၢကရိခၢၣ်စးတဖၣ်

၁၃. တၢ်ပျဲလီၤခၢၣ်စး

၁၄. တၢ်ဟ့ၣ်လၢအမၤလီၤနံၤတၢ်

၁၅. တၢ်ဂဲၤလိာ်စံၣ်တဲၤ(ရဲၤန့ၢ်)တၢ်ဖးလၢပုၤဒိကရူၢ်

၁၆. တၢ်တြီၤဃာ်တၢ်ပြုထီၣ်

၁၇. တၢ်ဃုထၢတၢ်ဖးလီၤနံၤဘၣ်ဖၣ်လဲတဖၣ်

တၢ်မၤဖျါဂဲၤဖျါတၢ်အဒိလၢကမျၢၢ်အကျါ

၁၈. ယုၣ်ဖျါထီၣ်နီၣ်တယၢ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်မၤဖျါတၢ်အလွဲၢ်တဖၣ်

၁၉. တၢ်မၤဖျါထီၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်ကူတၢ်ကၤအလီၤ

၂၀. တၢ်ထုကဖၣ်ဒီးတၢ်ဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်

၂၁. တၢ်စိာ်ဝုၤစိာ်ဝီၤတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ်

၂၂. တၢ်ဘုၣ်လီၤတၢ်ဘီၤဒီးဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး

၂၃. တၢ်မၤဟးဂီၤကွဲၣ်နီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်

၂၄. တၢ်ခွဲၣ်ကဝီၤဖျါထီၣ်မ့ၢ်အူၣ်တၢ်ပနီၣ်တမံၤ

၂၅. တၢ်ရၤလီၤဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤတၢ်ဖီၣ်တဖၣ်

၂၆. တၢ်ခဲၣ်ဖျါကသံၣ်အလွဲၢ်လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးအဂီၢ်

၂၇. တၢ်ဘိးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ပနီၣ်ဒီးမံၤအသီတဖၣ်

၂၈. တၢ်မၤသီၣ်တၢ်အကလုာ်လၢအအိၣ်ဒီးအပနီၣ်တဖၣ်

၂၉. တၢ်ဟံးန့ၢ်ကဒါကၤတၢ်အပနီၣ်တဖၣ်

၃၀. တၢ်နဲၣ်စုနဲၣ်ခီၣ်အရၢၢ်အစၢၢ်တဖၣ်

တၢ်မၤတံာ်တၢ်ပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ

၃၁. တၢ်မၤပျဲပဒိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ

- ၃၂. တၢ်မၤသးအုက်ပဒိၣ်အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ
- ၃၃. တၢ်လဲၤရူတံၤရူသကိး
- ၃၄. တၢ်အိၣ်စီၣ်မံၣ်စီၣ်နါ

တၢ်ဂဲၤဒိပူဒီးမၤတၢ်ဒုးသးဝံၣ်

- ၃၅. တၢ်ဂဲၤပူလီၤနံၤမၤလီၤနံၤလီၤအုတၢ်
- ၃၆. တၢ်ဂဲၤပူဒီးဒုသ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢတၢ်
- ၃၇. တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢတၢ်

ပူၤဒိပူဒိဂီၢ်အတၢ်လဲၤဝုၤလဲၤဝီၤ

- ၃၈. ပူၤဂီၢ်မုၢ်ပိၣ်ထီၣ်ကျဲ
- ၃၉. ပူၤဂီၢ်မုၢ်ဟးတရံးကျဲ
- ၄၀. ပူၤဘါတၢ်ဖိဂီၢ်မုၢ်ဟးတရံးကျဲ
- ၄၁. တၢ်လဲၤဘျဲၣ်ထူၤဘါယွၤ
- ၄၂. တၢ်ဟးတရံးကျဲမုၢ်တဖၣ်ဒီးသီလုၣ်တဖၣ်

တၢ်ဟ့ၣ်ယူးယီၣ်လၤကဝီၤဆူပူၤလၢအသံတုၢ်တဖၣ်

- ၄၃. တၢ်ဟံၣ်ဖျါထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မး
- ၄၄. တၢ်ဆၢလီၤပူၤသံဒ်အမုၢ်တၢ်မၤလီၤနံးလီၤကျဲၤတၢ်
- ၄၅. တၢ်သံအဘျဲၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်နဲၣ်ဖျါထီၣ်ဒါတၢ်ဘၣ်သး
- ၄၆. တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ယူးယီၣ်ဖဲတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်

တၢ်ရိဖိုင်ထီၣ်သးဖဲကမျၢၣ်ထံၣ်သ့အလီၣ်

- ၄၈. ရိဖိုင်ထီၣ်သးလာတၢ်ထီၣ်ဒါမတမ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲအဂီၢ်
- ၄၉. တၢ်အိၣ်ဖိုင်လာတၢ်ကထီၣ်ဒါတၢ်အဂီၢ်
- ၅၀. တၢ်ဖျိၣ်လဲၣ်ဖျိၣ်ဒီးအိၣ်ဖိုင်ထီၣ်ဒါတၢ်ဘၣ်သး
- ၅၁. တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤလီ တၢ်နၢ်ပၢၢ်

တၢ်ဂုၤခံဒီးတၢ်ညိကွၢ်တၢ်

- ၅၂. တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးခိဖျိတၢ်ဟးထီၣ်
- ၅၃. တၢ်အိၣ်ဘျုးအိၣ်ဃိကလံာ်
- ၅၄. တၢ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤတၢ်လီၤတၢ်လၢအတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်
- ၅၅. တၢ်အိၣ်ဃၣ်ခုၣ်ချၢသး

တၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်တကန့ၣ်ဃုၣ် ပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတဖၣ်
ဒီးတၢ်တြုၤကွၢ်ပုၤလၢတၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်

- ၅၆. ပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်ဃၣ်ခုၣ်ချၢသး
- ၅၇. လီၤကဝီၤလီၤဖျါပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်ဃၣ်ခုၣ်ချၢသး
- ၅၈. ပုၤမၤဟးဂီၤတၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်ကွၢ်ဒၣ်အီၤဃိကလံာ်တမၤအီၤနီၣ်တမံၤ
- ၅၉. တၢ်ဒိၣ်တံာ်တၢ်ဆဲးကျဲၤ
- ၆၀. တၢ်ဃၣ်ခုၣ်ချၢသးဒီးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါဂ့ၢ်ဝီ

တၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်ဃၣ်ခုၣ်ချၢသးဒီးခူသဝီဂ့ၢ်ဝီ,တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါဂ့ၢ်ဝီ,
စံၣ်ညိၣ်ပီတုၤ,ထူသန့ဒီးကယံၣ်ပုၤအတၢ်ကရၢကရိၣ်ဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတဖၣ်

၆၁. တၢ်ဆိတုၤကွၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲအမူးဒီးကယံၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညိအမူးလၢခူသဝီပူၤ

- ၆၁. တပ်မတော်အဖွဲ့အစည်းတစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့တပ်မတော်မလဲလှယ်
- ၆၂. ကွဲမိအတပ်မတော်အဖွဲ့
- ၆၃. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အတပ်မတော်သိတပ်မတော်
- ၆၄. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အတပ်မတော်အဖွဲ့

တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း

- ၆၅. အိပ်ခန်းတပ်မတော်အဖွဲ့အစည်း
- ၆၆. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၆၇. ပုလဲတပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၆၈. အိပ်ခန်းတပ်မတော်အဖွဲ့အစည်း
- ၆၉. လီမံကွန်းတစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၇၀. ဟံသာတပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း

- တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၁. မှန်ကန်စွာတပ်မတော်အဖွဲ့အစည်း
- တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း

- ၇၁. ပုလဲတပ်မတော်အဖွဲ့အစည်း
- ၇၂. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၇၃. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၇၄. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၇၅. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၇၆. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း
- ၇၇. တပ်မတော်တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အဖွဲ့အစည်း

တၢ်လာပုၤမၤတၢ်ဖိဒီးပုၤထူးထီၣ်ပနံၣ်တဖၣ်မၤဝဲ

၇၈. ပုၤမၤတၢ်ဖိအတၢ်ဃဉ်ဒူချၢအသး

၇၉. ပုၤထူးထီၣ်ပနံၣ်တဖၣ်အတၢ်ဃဉ်ဒူချၢအသး

တလိာ် (Middle Man) တဖၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

၈၀. ပုၤဆုၢဟ့ၣ်ပနံၣ်ဒီးဝံစိာ်တိဆုၢပုၤမၤတၢ်ဖိအတၢ်ဃဉ်ဒူချၢသး

ပနံၣ်ကၤကစၢ်ဒီးပၤဆုၢတၢ်မၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

၈၁. ပုၤကၤတၢ်ဖိအတၢ်ဃဉ်ဒူချၢ

၈၂. တၢ်ဂုၤလိာ်တၢ်ဒီးလဲၤဒီးတၢ်ဆါတၢ်ပုၤတၢ်ဖိတၢ်လဲၤ

၈၃. သီးတၢ်ဃဉ်ကျဲးပဲတြီ

၈၄. တမၤစၢၤဘၣ်ထွဲစးဖိကဟ့ၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ(တၢ်သမၤဟ့ၣ်)

၈၅. ပုၤပနံၣ်ကၤတၢ်ဖိအတၢ်ဃဉ်ဒူချၢသးအကလုာ်ကလုာ်

ကျိၣ်စ့ကစၢ် ပုၤလၢဆီၣ်ထွဲတၢ်မၤလၢ

ကျိၣ်စ့တဖၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

၈၆. ထူးထီၣ်ကွံာ်စ့အိၣ်လၢစုတးပူၤတဖၣ်

၈၇. တၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤ, ဒုၣ်ကမၢ်,

တၢ်ဆၢပုၤဆၢကလံၤတဖၣ်တၢ်တဟ့ၣ်အိၣ်ဘၣ်လီၤဘၣ်စး

၈၈. တၢ်တလိာ်တူၣ်ကွံာ်ကမၢ်မ့ၢ်ဂုၤ, တဟ့ၣ်စ့အထိးနီၤဒီးအိၣ်ဒုၣ်အတၢ်

၈၉. ပတုန်ကွံာ်စုဆိန်ထွဲမၤစၢၤဒီးတဟ့ၣ်ဒုးလိာ်စုဘၣ်

၉၀. ဂုၤလိာ်တၢ်ဟ့ၣ်က့ၤခိသွဲ

၉၁. တၢ်တတူၤလိာ်ပဒိၣ်အစုတဖၣ်

ပဒိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

၉၂. ဆိတုၢ်ထံလိာ်ကိၢ်ပူၤတၢ်ကူလဲၢ်မၤကၤ

၉၃. ကွဲးန့ၢ်ပုၤကၤတၢ်ဖိတဖၣ်အမံၤလၢမံၤဟးဂီၤစရီပူၤ

၉၄. ဘီၣ်မုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ပုၤဆါပနံၣ်တဖၣ်ပတုန်ကွံာ်အတၢ်ဆါဟ့ၣ်ပနံၣ်

၉၅. ဘီၣ်မုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ပုၤပုၤပနံၣ်တဖၣ်ပတုန်ကွံာ်အတၢ်ဆါတၢ်ပုၤပနံၣ်

၉၆. ဘီၣ်မုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ပတုန်ကွံာ်ပနံၣ်ကၤတၢ်မၤ

၂. တၢ်ယုၣ်ဒုၣ်ချၢ

တၢ်ယုၣ်ဒုၣ်ချၢပနီၣ်တဖၣ်

၉၇. ဩဃာ် ဟံၣ်ဖျါတၢ်ယုၣ်ဒုၣ်ချၢ

၉၈. ဟံၣ်ဖျါယုၣ်ဒုၣ်ချၢဟးထီၣ်တၢ်မၤတကီၢ်ခါ

ပုၤသုၣ်ဖျးတၢ်ဖိအတၢ်ယုၣ်ဒုၣ်ချၢ

၉၉. ပုၤသုၣ်တၢ်ဖိ, ဒုဖိသဝီဖိအတၢ်ယုၣ်ဒုၣ်ချၢ

၁၀၀. ပုၤထူစံာ်မၤဝဲၤအတၢ်ယုၣ်ဒုၣ်ချၢ

ပုဇာအဖုကရၢလီၤဆီတၢ်ယုၣ်ဒူချၢ

၁၀၁. ပုဇမၤတၢ်ဖိစဉ်နီၤတဖၣ်အတၢ်ယုၣ်ဒူချၢ

၁၀၂. ပုဇယိၣ်ဖိအတၢ်ယုၣ်ဒူချၢ

၁၀၃. ပုဇစုသုဖိတဖၣ်အတၢ်ယုၣ်ဒူချၢ

၁၀၄. ပုဇသုလံာ်လံာ်တဖၣ်အတၢ်ယုၣ်ဒူချၢ

ပတီၢ်မုၢ်စဲးဖိကဟၣ်တၢ်မၤလီၤအတၢ်ယုၣ်ဒူချၢ

၁၀၅. တၢ်မၤကစၢ်အတၢ်ယုၣ်ဒူချၢ

၁၀၆. စဲးဖိကဟၣ်အတၢ်ယုၣ်ဒူချၢ

၁၀၇. တၢ်ယုၣ်ဒူချၢလၢအဆိၣ်ထွဲပုဇဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး

တၢ်ယုၣ်ဒူချၢလၢအဆိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤတၢ်အဆၢ

၁၀၈. တၢ်ယုၣ်ဒူချၢလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး,အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

၁၀၉. တၢ်ယုၣ်ဒူချၢလၢအကမၤထံဒၣ်အမၤတံာ်တၢ်မိၤ

၁၁၀. တၢ်ယုၣ်ဒူချၢလၢအမၤယံာ်မၤနီၣ်တၢ်တမံၤမံၤ

၁၁၁. န့ၣ်လီၤဆူတၢ်မၤလီၤထံဒၣ်ကန့ၢ်ဘၣ်ခွဲးယၢ်န့ၢ်ပကတိၤတၢ်အဂီၢ်မိၤ

၁၁၂. ဟံၣ်ဖျါဝဲလၢအဆိးကုဆါဘီဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤတၢ်မၤ

၁၁၃. ပတံာ်ထီၣ်လံာ်လၢကဟးထီၣ်တၢ်မၤ

၁၁၄. ယုၣ်ဒူချၢသးအိၣ်ဟံၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤအဆၢကတိၢ်,လီၤကျဲ

၁၁၅. ယုၣ်ဒူချၢအသးဒ်အသးအိၣ်ဒီးဝဲအသိး

စဲးဖိကဟၣ်တၢ်မၤအတၢ်ယုၣ်ဒူချၢလီၤဘီလီၤမုၢ်တဖၣ်

၁၁၆. တၢ်ယုၣ်ဒူချၢသးလၢအဆိၣ်ဒီးပၤဘီ (မြင်းချက်)

၁၁၇. ထံကီၢ်ဒီးဘုၣ်တၢ်ယုၣ်ဒူချၢဖးဒိၣ်

တၢ်ဃၢ်ဒုၣ်ဃၢ်သးတၢ်ဘျီဃီအိၣ်ဒီးတၢ်ကးတံၢ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်

၁၁၈. တၢ်ဆိတုၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ

၁၁၉. တၢ်ကးတံၢ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ပဲၤတြိ

တၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်တကနၣ်ဃုာ်ထံၣ်ရှၢ်ကီၢ်သး

တၢ်သမၢကွၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ

၁၂၀. အိၣ်ဒုၣ်တၢ်ဒိပုၤတသုၣ်တီသးရၤဒီး (ပဒိၣ်), ထုးထီၣ်ကွၢ်အမံၤလၢတၢ်သုၣ်တီသးရၤလိာ်သး.

၁၂၁. တတူၢ်လိာ်ကမျၢၢ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဘၣ်.

၁၂၂. လိာ်လံာ်တဖၣ် (မု) တၢ်ဟးစံၣ်တဲၤလီၤကမျၢၢ်ဒ်အမုၢ်တၢ်အုၣ်သးဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပုၤထီၣ်တၢ်အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်.

ကမျၢၢ်အိၣ်ဒုၣ်အတၢ်လၢအတမၤစၢၤပဒိၣ်အဂီၢ်

၁၂၃. ဃၢ်ဒုၣ်ဃၢ်သးဒီးပုၤရဲၣ်ကျဲၤထုးထီၣ်သဲးစးကရၢ.

၁၂၄. ဃၢ်ဒုၣ်ဃၢ်သးဒီးတၢ်ဃုထၢတၢ်ဖးတဖၣ်.

၁၂၅. ဃၢ်ဒုၣ်ဃၢ်သးဒီးပဒိၣ်အလီၢ်အလၤဒီးတၢ်မၤမူဒါ.

၁၂၆. ဃၢ်ဒုၣ်ဃၢ်သးဒီးပဒိၣ်အဝဲၤကျိၤဝဲၤဒုဒီးအတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်.

၁၂၇. ဟးထီၣ်ကွၢ်လၢပဒိၣ်အကူၣ်သုဆဲးလၢဝဲၤကျိၤဝဲၤဒုဒီးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်.

၁၂၈. ဃၢ်ဒုၣ်ဃၢ်သးဒီးတၢ်ကရၢကရိလၢပဒိၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤတဖၣ်.

၁၂၉. တဟ့ၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူဝဲၤလီၢ်,ဝဲၤဒၢးလၢအဖီးသဲးစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီဃံးဃံးတဖၣ်ဘၣ်.

၁၃၀. မၤဟးဂီၤလီၤမၢ်ကွၢ်နီၢ်ကစၢ်လီၢ်လၢအတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဒီးအလီၢ်အကျဲတဖၣ်.

၁၃၁. ဓိၣ်နၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤမူဒါန့ၣ် သမာဝဲ(တတူၢ်လိာ်ပးကဲဝဲဘၣ်)

၁၃၂. ဝဲၤကၟိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်တၢ်မ့ၢ်မၤအမၤဟးဂီၤဝဲၤန့ၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲ.

ကမျၢၢ်အတၢ်တဒိကနၣ်တၢ်ကလုာ်

- ၁၃၃. မၤတၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်တပၣ်သးတပၣ်, မၤတၢ်ဃာဃာ, ကဒုဒု
- ၁၃၄. ပျဲပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအကွၢ်တၢ်မၤတအိၣ်အခါအိၣ်ဒၣ်အတၢ်တမၤတၢ်ဘၣ်.
- ၁၃၅. ပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်လၢပုၤအါကၤလၢအထီဒါတၢ်ကလုာ်အကျါ.
- ၁၃၆. ပၣ်မၤအသးဒ်အတအဲၣ်ဒီးဒိကနၣ်တၢ်.
- ၁၃၇. လၢပုၤရိဖိၣ်ထီၣ်သးအခါ ပဒိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါမ့ၢ်မၤအထူးဖးအသးန့ၣ်တကနၣ်ဝဲဒီးအိၣ်ဒၣ်အတၢ်.
- ၁၃၈. မၤတၢ်ဃုာ်ဒုၣ်ချၢသးစီဖျါအဆုၣ်နီၤအိၣ်လၢတၢ်ရိဖိၣ်သးအပုၤ.
- ၁၃၉. ပုၤမ့ၢ်မၤအီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤဂံၢ်ဘါန့ၣ်တမၤဝဲ, တၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဟးထီၣ်ကွၢ်န့ၣ်တကနၣ်ဃုာ်ဝဲဘၣ်.
- ၁၄၀. အိၣ်ဗူသ့ၣ်, ဃုာ်ကွၢ်, လဲကွၢ်အမံၤဒီးလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိး, (မ့ၢ်)တဟ့ၣ်အမံၤဒီးလီၢ်ကျဲလၢအဘၣ်ဘၣ်.
- ၁၄၁. တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအဖိးသဲးန့ၣ်ထီဒါဝဲ.

ပဒိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

- ၁၄၂. တတူၢ်လိာ်ပဒိၣ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတနီၤ.
- ၁၄၃. တၢ်ကလုာ်လၢထးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ပရၢအတၢ်ကွဲးမ့ၢ်ဂ့ၤမၤတၢ်တၢ်ဝဲ.
- ၁၄၄. ပဒိၣ်အတၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်တြီၣ်ဝဲ, မၤဝဲဒ်သီးအသုတဝဲၤချၢအဂီၢ်.
- ၁၄၅. တၢ်ပၢတၢ်ပြဲးအတၢ်မၤအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ် တန့ၣ်လီၤမၤစၢၤဝဲဘၣ်.
- ၁၄၆. တၢ်မၤမူဒါခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ပၣ်မၤအသးဒ်အတနၢ်ပၢၢ်တၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၤပုၤမၤတၢ်ဖိမ့ၢ်တမၤတၢ်န့ၣ်တဟံထီၣ်အသးဘၣ်.
- ၁၄၇. တၢ်ပူထီၣ်တၢ်.

ထံလီၤကီၢ်ပူၤပဒိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

၁၄၈. ပဒုၣ်ကွံာ်အသးလာတၢ်တၢ်မၤပူၤခိၣ်ပူၤကစၢ်ဒီးမၤယံာ်တၢ်
၁၄၉. ပတုၣ်ကွံာ်ကယံာ်တၢ်မၤပူၤခိၣ်အဝဲၤဒုဝဲၤဆူၣ်တဖၣ်

ဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

- ၁၅၀. ဆီလဲကွံာ်မိၣ်သီမိၣ်လါဒီးခၢၣ်စးမုၢ်ဒါလီၢ်ကျဲ
- ၁၅၁. မိၣ်သီမိၣ်လါအတၢ်ကယာ်ကယံာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ပတုၣ်ကွံာ်မုၢ်တမုၢ်သုးနံၤသုး
နံၤသုးသီကွံာ်ဝဲ
- ၁၅၂. ဆီတုၢ်တၢ်ဟံးကဲသုၣ်ညါမိၣ်သီမိၣ်လဲ
- ၁၅၃. ဒိၣ်တဲာ်ကွံာ်မိၣ်သီအတၢ်ဆဲးကျာ
- ၁၅၄. ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ကရၢကရိ
- ၁၅၅. တၢ်န့ၣ်လီၤဆူဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်အခွဲးအယာ်န့ၣ်ဂ့ၢ်လီၢ်ဝဲ
- ၁၅၆. ထုးထီၣ်ကွံာ်အသးလၢဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ကရၢကရိဘၣ်ထွဲ

တၢ်န့ၣ်လီၤဂီၢ်စုဂီၢ်ခိၣ်မၤပၢၢ်အကျဲလၢအပူၤဖျဲးဒီး
တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး

တၢ်န့ၣ်လီၤဂီၢ်စုဂီၢ်ခိၣ်မိၣ်ဖျါတၢ်မၤဘၣ်ဒီးသးသဟီၣ်

- ၁၅၇. ဆာထၢၣ်အိၣ်လၢတၢ်ကီၢ်ကျါ,လၢမူခိၣ်စုၤ,လၢတၢ်ဂီၢ်ပစီၤထံကျါဒီးဟံးဖျါတၢ်
ဘၣ်သး
- ၁၅၈. အိၣ်ဒီးသး(ဒုၣ်သးဆီမိၣ်)
  - (က)ကီၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးလၢတၢ်လူၤထွဲသးအတၢ်မၤခဲလၢာ်
  - (ခ)ဒုၣ်တၢ်အိၣ်ဟံးဖျါတၢ်ဘၣ်သး
  - (ဂ)အိၣ်ဒီးသးဒီးကီၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးလၢတၢ်တီတၢ်လီၤအပူၤ

၁၅၉. တၢ်သမံသမီးမၤကွၢ်ခိၣ်ခံတၢ်

၁၆၀. တၢ်မၤတံၢ်တၢ်တၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတအိၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤကိၣ်စုကိၣ်ခိၣ်မၤတၢ်လၢနီၣ်ခိၣ်ခိၣ်ခိ

၁၆၁. တၢ်အိၣ်ဆုၣ်နီၤယုၣ်ခူၣ်ချၢ

၁၆၂. တၢ်ဆာထၢၣ်ယုၣ်ခူၣ်ချၢ

၁၆၃. တဖိုၣ်န့ၣ်လီၤဒီးသိလုၣ်ဒီးလုၣ်ဖိၤလီၤဖိၤ

၁၆၄. ဆွဲန့ၣ်လီၤသးဆူပုၤအိၣ်ဆိးလိာ်အပူၤ

၁၆၅. ပုၤဒိဖုတဖိုၣ်န့ၣ်လီၤဆူပုၤဂီၢ်မုၢ်အကျါ

၁၆၆. န့ၣ်လီၤကမျၢၢ်ကျါဘါထုကဖၣ်တၢ်

၁၆၇. န့ၣ်လီၤမၤဖုးမၤပျီၣ်တၢ်လၢအကလုာ်အသိၣ်ဖးဒိၣ်

၁၆၈. န့ၣ်လီၤမၤပျီၣ်မၤဖုးတၢ်ဒီးကဘီယုၤ

၁၆၉. န့ၣ်လီၤဂုၢ်ဆူၣ်ဖျိဆူၣ်တၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဘၣ်

၁၇၀. တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတဟံၣ်ဘၣ်, ထဲန့ၣ်လီၤယါဖုးတၢ်

၁၇၁. ဩတၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတအိၣ်

၁၇၂. န့ၣ်လီၤဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်လၢအပူၤဖျိးဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး

တၢ်န့ၣ်လီၤကိၣ်စုကိၣ်ခိၣ်လၢပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲ

၁၇၃. ဆီလီၤပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ရုလိာ်ဘၣ်ထွဲလၢကွၢ်ဂီၤအသိ

၁၇၄. ထံ, မ့ၣ်အူၣ်အမ့ၢ်ကမျၢၢ်အတၢ်သူစွဲန့ၣ်သူဝီၤသူဖျိးကွံာ်ကလီလိ

၁၇၅. တဖိုၣ်န့ၣ်လီၤမၤကတၢ်, မၤတံၢ်တၢ်ဘီကျိၣ်တၢ်

၁၇၆. န့ၣ်လီၤဟးစံၣ်တဲၤနီၤဖိၤတၢ်

၁၇၈. သူၣ်ထီၣ်ကရၢထီၣ်ဒါတၢ်

၁၇၉. မၤအိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒါဆဲးကျၢတၢ်မၤ

တၢ်န့ၣ်လီၤမၤတံၢ်တၢ်ဘၣ်ထွဲမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်

၁၈၀. ထီၣ်ဒါတၢ်ယၢ်ခွၢ်ချၢ (Converse Strike)

၁၈၁. လၢတၢ်မၤလီၤပူၤဆုၣ်နီၤမၤတၢ်ယၢ်ခွၢ်ချၢ

၁၈၂. ဟံးန့ၢ်ဆုၣ်ကွၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်စုဆုၣ်ခိၣ်တကး

၁၈၃. အိးထီၣ်ကွၢ်တၢ်လၢပဒိၣ်ကးတၢ်ဝဲတဖၣ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်စုဆုၣ်ခိၣ်တကး

၁၈၄. ကယံၢ်ထံၣ်ရှၢၢ်ကီၢ်သးအတၢ်မၤတဖၣ် မၤဝဲလၢတၢ်လီၤတၢ်ပျီၢ်

၁၈၅. ပူၤဆိဟ်ဖိၣ်ယၢ်ပနံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ

၁၈၆. စိုၣ်တၢ်ယၢ်ဝဲတၢ်လၢပုၤဂ့ၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်

၁၈၇. ညိကွၢ်တၢ်ကွၢ်တၢ်

၁၈၈. အလီၢ်မုၢ်အိၣ်န့ၢ်လီၤဒုးန့ၢ်ပျီၣ်ဆုၣ်တၢ်လၢတၢ်စုဆုၣ်ခိၣ်တကးတအိၣ်

၁၈၉. မၤထီၣ်ဝဲဖျါကဝီၤလၢအကဒါတကပၤ

၁၉၀. မၤထီၣ်ဝဲဝဲစိၣ်တိဆုၢ်လၢအကဒါတကပၤ

၁၉၁. မၤထီၣ်ဝဲမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်လၢအကဒါတကပၤ

ထံၣ်ရှၢၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ဂိၣ်စုဂိၣ်ခိၣ်

၁၉၂. ဒ်သီးပဒိၣ်အတၢ်ပတၢ်ပြဲးတၢ်မၤကအါမၤတချုးတနၢၤအဂီၢ်မၤတံၢ်တၢ်ဝဲ

၁၉၃. မၤပျါထီၣ်ဝဲန့ၢ်ဘျၢသ့ၣ်တၢ်မၤအဂီၢ်အဂဲၤအပုၢ်ဆုၢ်တဖၣ်

၁၉၄. ဒီးဖိၣ်န့ၢ်လီၤအသးဆုၣ်ယိာ်ပူၤ

၁၉၅. ထီၣ်ဒါဝဲသးအတိအလီၤတဖၣ်

၁၉၆. တၢ်မၤလၢအလီၤဘၣ်အီၤတဖၣ်တမၤဝဲအမဲၣ်ညါဟးမၤတၢ်ဖဲအသးဒၣ်ဝဲ

၁၉၇. သ့ၣ်ထီၣ်ပဒိၣ်ထီၣ်ဆုၣ်, ဟံၣ်ထီၣ်စီၤပၤထီၣ်ဆုၣ်.

အဆာဒိုက်-ယု

တၢ်ပၣ်လီၤဒူးယၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်လိၣ်တဖၣ်

ထံရှူကီသီးအတၢ်ခိၣ်ရီၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢကျဲအါဘိ ထီၤခါပုၤမိၤစီရီၤဖိက
ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်အိၤစဲးန့ၣ်လီၤ. လၢခါပုၤကွံာ်န့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒ်သီးအံၤ တအိၣ်နီၤ
တဘျီဘၣ်န့ၣ် ပံးသ့လီၤ. တၢ်လၢအဘၣ်ဒ်ဆါ လီၤဆီဒ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဆီၣ်
တစူထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ် လံာ်လံာ်ယံာ်ယံာ်ဘၣ်ဆၢအါစုအါဘျီအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်မၤတ
ရီၤတပါတဖၣ်, တၢ်ဖီၣ်ပုၤ, မ့တမ့ၢ် မၤသံပုၤ မၤဒိၣ်သ့ၣ်ဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ကလုာ်လၢအ
ဖီၣ်ပံးတၢ်တဖၣ်,တၢ်အိၣ်တၢ်အိၤလီၤတူၣ်လီၤက့ၢ်, တၢ်တပးကဲတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါအတၢ်စုာ်
တၢ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်တပးကဲန့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ်လီၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အိၤသ့ၣ်တဖၣ်. တဘျီ
ဘျီပုၤမိၤစီရီၤတဖၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ တနီၤကဲထီၣ်ထံဖီကီၤဖိအတၢ်သးကဲၤထီၣ်တပျုာ်
အယိအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သးထီၣ်ကပျီၤထီၣ်ကွံာ်ဝဲဒ်တၢ်တၢ်ထီၣ်လၢတနီၤကတၢ်က့ၤဝဲတသ့
ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဖီခိၣ်န့ၣ် ပုၤတဂၤ ဂၤ,မ့တမ့ၢ်, ပုၤကရူာ်တ
ခါခါသးအိၣ်ထီၣ်လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤလၢအသးကဲၤထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီး
လီၤ. ဒီဖျါတၢ်သးဘၣ်ဒ်တဖၣ်အယိ ပုၤလၢအသ့ၣ်ညါတၢ်ပးကဲပနီၣ်အိၤတဖၣ်, ဒ်အဝဲသ့ၣ်
လီၤဒီဖျါဘၣ်ဝဲအသီး, န့ၣ်လီၤမၤသကီး ဃုာ်တၢ်ဒီးပုၤလၢအကိၤထီၣ်ခါပုၤမိၤစီရီၤန့ၣ် အိၣ်ဝဲစ့ၢ်
ကီးန့ၣ်လီၤ. တဘျီဘျီပုၤလီၤခါတၢ်ဖီတဖၣ် အတၢ်ဃုတၢ်ကိၤတၢ်မၤစၢၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်စးဆါ
အိၤဒ်သီးကမၤန့ၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲ လၢအဒိၣ်အမုၢ် လၢအတမုၢ်လၢတုာ်ဝဲဒ်ဒ်လဲာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
အိၣ်ဝဲလီၤ.

ဖဲတၢ်လၢအကထီၣ်ဒၣ်အသးအံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်လၢအကဘျူးအဖၤမၤန့ၣ် အါဘျီတၢ်လၢအမၤဟးဂီၤတၢ်အိၣ်ထီၣ်အသး သုဝဲစၢ်ကိးလီၤ. ပုၤဒ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ် တမၤတၢ်တရီၤတပါအတၢ်မၤလၢကခိၣ်ဆၢပုၤမိၤစီရီၤဖိတဖၣ်အယီၤ တူၢ်ဘၣ်တၢ်နးနးကလဲၣ်တုၤဒၣ်လဲၣ်ဘၣ်ဟးဂီၤ, ဘၣ်လီၤပီၤဝဲန့ၣ် အိၣ်ခဲအံၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. အါဘျီပုၤလၢဒ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအယီၤ ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်လၢကဘၣ်ခဲၣ်ညီၣ်တံာ်ဝဲလၢအကီၤအခဲန့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်သးဒီး တၢ်ကီၤတၢ်ခဲဒီးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအကီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမိၤစီရီၤမ့ၢ်မၤလီၤစၢ်အတၢ်ထီၣ်ဒုးအခါဒၣ်လဲၣ်, ပုၤဒ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်မ့ၢ်လၢအတၢ်တီၢ်ကျဲၤတအိၣ်နီၤတမၤဒီးကဘၣ်ပၤဆၢတၢ်ဖဲတၢ်ဘၣ်စၢၤအခဲခါဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ် မၤဝဲတသ့အယီၤ အတၢ်ကရၢကရီၤဘၣ်ပျဲတၢ်အခွဲးလၢမိၤစီရီၤအသိတဖုကအိၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢအခီပညီအိၣ်

မ့ၢ်ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးဖိတဖၣ် အတၢ်တိာ်ကျဲၤ လၢအဂ့ၤတအိၣ်ပာ်ဝဲအယီၤ ခါဆူညါ လၢအကဟဲအပူၤန့ၣ် ပုၤပူၤထီၣ်အီၤအသီတဖၣ် ကအိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ခါအီၤဒၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ပသမာ အလီၤတအိၣ်ဘၣ်. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်ဂ့ၤန့ၣ် လၢတၢ်ကထုးလီၤပိုၣ်ပုၤ မိၤစီရိၤဖိလၢတကီၢ် ခါအဆၢကတီၢ်ခဲအံၤအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ယုထၢထီၣ်ကျဲ လၢကမၤတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤဖဲ ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်အိၣ်သးအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဝဲ ဒီးလၢတၢ်ကမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အဆိကတၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အခါဖဲ အံၤတၢ်ဆိကမိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢအသ န့ၤထီၣ်အသး လၢတၢ်ခိတၢ်သ့ဘၣ်ကျဲဘၣ်ကပူၤ လၢအဘၣ်လိာ်အသးဒီးထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ် အိၣ်သးလိာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီး တၢ်ကယုထၢန့ၣ်ဘၣ်ကျဲလၢ ကမၤတၢ်တုၤလီၤတီၤ လီၤ ဒ်တၢ်အိၣ်သးဂုၢ်ခးအသိး လၢတၢ်သဘျူကန့ၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဂၤလၢအသးအိၣ် လၢကမၤဝဲၤတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ် ကဘၣ်ပာ်လီၤတၢ်တိာ်ကျဲၤ သုသုဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ကွၢ် စီအကါဒိၣ်အသိး, မ့တမ့ၢ်, ဒ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါစၢ် အါဝဲအ သိး,တၢ်ကဘၣ်ပာ်လီၤတၢ်တိာ်ကျဲၤဒီးဂ့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်တိာ်ကျဲၤအကျဲခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ အမၤအိၣ်ထီၣ်တၤလုာ် ကံၢ်စီလၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤလၢကမၤတၢ်တုၤ လီၤတီၤလီၤအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. အဝဲအံၤတီဝဲလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ် လၢကဟံၤပနီၣ်ဂံၢ်ဘါတၤလုာ်ဒီး သုပလီၤဆိအသး လၢပုၤမၤစၢၤတၢ်လၢကကဲတၢ်မၤဟးဂီၤတဖၣ်အဂီၢ် ဒီးလၢတၢ်ခဲလၢာ် အဖီခိၣ်အဂံၢ်ဘါကဆူဝဲလၢကထုးလီၤပိုၣ်ကွၢ်ပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. လၢအတ ကပၤတခီစုၢ်ကီး, ပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ် ညီန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်အကံၢ်အစီအါခါဂီၢ်ဂီၢ်, တၢ်က ရၢက ရီလၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢကမၤတရီၤတပၢ်တဖၣ်စုၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအံၤန့ၣ် “ဒုးယၢၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်အတၢ်တိာ်ကျဲၤ”မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ဒုးပာ်လီၤကျဲအ ကျဲၤအကွၢ်လၢတၢ်ကဟူးဂဲၤ မၤတၢ်ဒ်သိးကဆူတၢ် အိၣ်သးခဲအံၤအပတီၢ်ဆူခါဆူညါတၢ် ကွၢ်စီအတၢ်အိၣ်သးအပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်တၢ်လၢအဂၤတမံၤန့ၣ် “ မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢ ပုၤမိၤစီရိၤအစုဖီလၢဆူဒံၣ်မိၣ်ခြံးစံၣ်သန့အပူၤ ” န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးတၢ်ကွၢ်စီကလၢထီၣ် ပုၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်, တၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကွၢ်အဂီၢ် လၢကဆိတ လဲအသးတဆိဘၣ်တဆိဒီးတၢ်ကရၢကရီအတၢ်မၤလၢအမၤဆူထီၣ်ကမျၢၢ်လၢအဘၣ် တၢ်ဆိတၢ်အီၤတဖၣ် အဂံၢ်အဘါပိုၣ်ပိုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတမံၤဒ် အံၤလီၤ. တၢ်ကွၢ်စီအံၤ တမ့ၢ်ထံလၢကမၤလီၤပိုၣ်ပုၤမိၤစီရိၤဖိန့ၣ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ်တခီ မ့ၢ်တၢ်ပာ်လီၤတၢ်မၤကျဲအကွၢ်အဂီၢ် လၢဒံၣ်မိၣ်ခြံးစံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကျဲခိၣ်သ့ၣ် လၢအအိၣ်ဒၣ် ထံတၢ်ကွၢ်စီ လၢကမၤလီၤပိုၣ်ပုၤမိၤစီရိၤဖိန့ၣ် အကျဲတမ့ၢ်လီၤဘီလီၤ မ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်မၤန့ၤတၢ်ခဲလဲာ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိၣ်တၢ်ဘၣ်ယီၣ် လၢပုၤပၤတၢ်အာအာသီသီ အသီ တဖၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ကဒီးဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တိၢ်ကျဲၤကရီကဒး

ပုၤဟူးဂဲၤလၢတၢ်သဘျူအဂီၢ်လၢပထံၣ်ဘၣ်အိၤ လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတနီၤတအိၣ်ဒီးကံၤစိ လၢပဲၤလၢကတူၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိ လၢကမၤန့ၢ်တၢ်သဘျူအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. ထဲတနီၤစိအိၣ်ဒီး ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်လၢအဟံၤလီၤဝဲလၢတၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးမ့ၢ်မ့ၢ်နီၢ်နီၢ်အပူၤ တချူးလၢအစးထီၣ်မၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဒိသီးအံၤတၢ်တထံၣ်ဘၣ်အိၤအါအါဘၣ်.

ပုၤလၢအတၢ်ထံၣ်စိအိၣ်လၢကမၤန့ၢ်ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ထူၣ်ဖျိုးလၢအပုၤက လုၢ်အဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ်မနုၤယိတကတဲာ် ကတိၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် လၢကမၤန့ၢ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်? တၢ်ဘျုးတၢ်တီၢ်တဂ့ၢ်တမံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ် ပုၤကမျၢၢ်အိၣ်လၢတၢ် ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်အဖီလၢတဖၣ်အံၤတနၢ်ပၢၢ်ကျါဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်တဟ့ၣ်အိၤတၢ်သိၣ်လိမၤဒီးအယိမ့ၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်ထံၣ်ဆိမိၣ်အပူၤ တၢ်ကွၢ်တရံးအကျဲတအိၣ်ထီၣ်ဝဲနီၣ်တဘျီဘၣ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤအကီၢ်အခဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ် အခိၣ်အန့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်လၢအဘၣ်တူၢ်ပုၤမိၤစိရီၤအတၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်တပယုၣ်ယိအယိမ့ၢ်ဂ့ၢ်, အတၢ်မၤသတူၢ်ကလၢတဖၣ်အိၣ်လၢအခိၣ်လီၤအယိ အဝဲသ့ၣ်ကမၤအါထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကွၢ်တရံးအဂီၢ်တချူးဝဲဘၣ်.

လၢကဆိကမိၣ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအလီၢ်န့ၣ် ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤညီၣ်နီၣ်ထီၣ်ဒါဒၣ်ဝဲတၢ်လၢပုၤမိၤစိရီၤဖိတဖၣ်မၤဖိၣ်တၢ်ဝဲတဖၣ်မိၤန့ၣ်လီၤ.တုၤန့ၣ်တစု ပုၤပူၤထီၣ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲပုၤမိၤစိရီၤအတၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်အိၤအယိ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကျိးစးဂၤအတၢ်သဘျူလီၢ်ကဝီၤဖဲအအိၣ်တၢ်ဒီးအိၤတဖၣ်, မ့တမ့ၢ်ဆိကျၢၤထီၣ်ဝဲအမံၤညါ တၢ်လၢအမၤသ့အဂ့ၢ်ကတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒၣ်ကမၤကယိလီၤဝဲ ပုၤမိၤစိရီၤဖိတဖၣ် အခိၣ်ခါလၢအသဖိထီၣ်တၢ်တဖၣ် ဒီးတြိဆၢမၤတံာ်တၢ်အတၢ်မၤကျဲတဆးတက့ၢ်မိၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤ, မ့တမ့ၢ်, ပုၤ အကရူၢ်တနီၤနီၤန့ၣ် တထံၣ်တၢ်လၢအယံာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထူၣ်ဖျိုးအတၢ် တိၢ်ကျဲၤလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၤန့ၣ်ဘၣ်. လၢအဝဲန့ၣ်အလီၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တူၢ်ခိၣ်ဟံးဒၣ်ဝဲကစုဒုလၢအမ့ၢ်ဒုးတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်, ကျၢၤမုဆူၣ်န့ၣ်ကတုၤ လၢအဖီတၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တနီၤစိဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အုၣ်အသးလၢအတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်ဒၣ်ဝဲအဖီခိၣ် ဖဲအဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်ကိတၢ်မဲတဖၣ်န့ၣ်ကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ကသ့ဝဲတဘျီန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအမၤတၢ်လၢတၢ်သးစွဲကတုၤတိတိလီၤလီၤတဖၣ် လီၤပတြၢၤကစီၤ, ဘၣ်ဆၣ်ကမၤကတၢ်ပုၤမိၤစိရီၤဒီးမၤန့ၢ်အတၢ်သဘျူတအိၣ်နီၣ်တဘျီဘၣ်.

ပုၤထီၣ်ခါမိၤစိရီၤတဖၣ် ဆိမိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤလီၤဖိလၢမ့ၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ် လၢတၢ်စုကဝဲန့ၣ်ကမၤန့ၢ်တၢ်သဘျူ သပုၢ်ကတၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်, ဒိတၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ် ဟံဖျါဝဲအသီး တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်လၢစုကဝဲၤအကျဲန့ၣ် တအိၣ်နီၣ်တဘျီဘၣ်. လၢတၢ်စုကဝဲၤတၢ်

ဒုးအယီၤ, လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်သဘျူအလီၤန့ၣ်ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မံာ်တၢ်မၤန့ၣ်မၤယၢ်, တၢ်ဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးအဒိၣ်အမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တခီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမိၤစီၤရဲၣ်တခီၣ်အတက့ၢ် မ့ၢ်ပုၤလၢအဂီၤကၢ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢလၢပုၤပုၤ ဒီးတမ့ၢ်ပုၤလၢကဟ့ၣ်တၢ်သးကညီၤလၢပုၤဒ်မိၣ်ခြံးဖိအဂီၢ်နီၣ်တစုန့ၣ်ဘၣ်.

ပုၤလၢအဂဲၤလိာ်တၢ်အိၣ်ဝဲတနီၤလၢအသန့ၤဒၣ်အသးလၢကဘၣ်မၤတၢ်လၢအထံၣ်ဝဲအဂ့ၤမၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဒ်အံၤတဖၣ် တမ့ၢ်ထဲအဘၣ်ဒ်အီၤ တဖုတကရၢၢ်စီၤဘၣ်. မ့ၢ်တကထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလၢကမၤန့ၣ် တၢ်သဘျူအ ဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအသ့ၣ်လီၤအသး လၢတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဖျါဆုၣ်လၢအအိၣ်ဝဲဒီး ပုၤတနီၤနီၤန့ၣ်တအိၣ်အါအစုၢ်ကိးဘၣ်. တၢ်လၢပလိာ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအသ့ၣ်လီၤအသးလၢတၢ်ထီၣ်ဟံးဒုးဟံးတၢ်မုၢ်မုၢ်နီၣ်နီၣ် လၢကခါထီၣ်အခီၣ်ဆူၣ်ညါအဂီၢ်လၢကလဲၤဘျီန့ၣ်ပုၤမိၤစီၤရဲၣ်ဖိန့ၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲဟံးနီၤဖးတၢ်က့ၣ်တရံးအကျဲၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပုၤဟံးဆၢၣ်တၢ်အခီၣ်န့ၣ်တဖၣ် တသ့ၣ်ညါကွၢ်ဖျါခီၣ်ခါဆူၣ်ညါတခါကြးဝဲမန့ၤမန့ၤန့ၣ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ လၢတၢ်မၤန့ၣ်အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်တဆိမိၣ်ဒုးကွၢ်ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢကဘၣ်ခါထီၣ်အခီၣ်ကါဒ်လဲၣ်တကလုာ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးလၢအဒုးကထီၣ်လိာ်ထီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ဆိမိၣ်လၢအဆုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒ်ဝဲ, ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်ကဘၣ်ဆိးကါအီၤ ဒ်သးဒ်မိၣ်ခြံးတံးဂံၢ်ဘါတဖၣ် ကနၢ်ပၢ်ဆိဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်တသ့ၣ်ညါကမျါၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအထီၣ်ဒါမိၤစီၤရဲၣ်အဂီၢ်ဒီးကဘၣ်စးထီၣ်တၢ်မၤအခါဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ်အပူၤ. ပုၤတနီၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်- “တၢ်ကိးမံၤဒီးန့ၣ်မၤအီၤတပယုၣ်ယီၤအဆၢသ့တလီၤတူၣ်တဂ့ၤ”. တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒ်သးအံၤ ကထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢကျဲၣ်တဘိဘိသ့ကစီၤ, ဘၣ်ဆၢၣ်. လီၤဆီဒ်တၢ်ဖဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အဂံၢ်အဘါစၢ်အခါန့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢ ကထီၣ်တၢ်ဘျူးန့ၣ်ဘၣ်. ပမ့ၢ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်ကဒီးဆူၣ်ညါန့ၣ် ပကျဲၣ်ကတၢ်ဝဲလီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤတၢ်မၤန့ၣ်အသး တကလုာ်တဟ့ၣ်ပလီၤပုၤလၢပကဘၣ်စးထီၣ်တၢ်ဖဲလဲၣ်, ပကဘၣ်မၤတၢ်အကါဒ်ဒ်မန့ၤလဲၣ်, ဒီးတၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ဂံၢ်ဘါလၢအဘၣ်တၢ်ဟံးပနီၣ်လီၤဆီအီၤတဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

ပုၤတဂၤဂၤ,မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤတနီၤနီၤ ထံၣ်စိတၢ်လိာ်လၢတၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဘၣ်ဆၢၣ်ဆိမိၣ်ဒ်ဝဲထဲတၢ်ဆၢကတီၢ်အဖုၣ်အဂီၢ်စီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပုၤလၢဆၢကတီၢ်အယံာ်အထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်တိာ်ကျဲၤမ့ၢ်တၢ်အကါဒ်ဒ်လဲၣ်တခီၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲတက့ၣ်သ့ၣ်ဘၣ်. ဒ်တၢ်က့ၣ်တရံးအတၢ်မၤကျဲၤကွၢ်အသးန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲဒီးဟံးနီၤဖးဝဲတထီၣ်ဘးဘၣ်.

လာကျွန်သီးအံးန့ၣ် အဝဲသုၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲဒီးပဲာ်ဖးနီၤဖးဝဲ တထီၣ်ဘးဘၣ်. လာကျွန်သီး အံးန့ၣ်ပုၤကထံၣ်ဆိကမိၣ်ဆဲးအံးန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံးန့ၣ် အတၢ်မၤဝဲန့ၣ် ကမျိုၤထီၣ်ဝဲဒ်တၢ်ပူၤ ထီၣ်ဖိတခါ ဒီးတထီၣ်ဘးဒ်မိၣ်ခြံးတံး အတၢ်ပၤဂံၤဆၢပတီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်မၤလၢအက တၢ်ဖုၣ်ကိၣ်ဖိအဂီၢ် မၤလၢန့ၣ်သုၣ်လၢသးဝဲအယီၤ တုၤမ့ၢ်ကဘၣ်မၤဝဲလၢအဆၢကတီၢ်အယံၣ် ဒ်သီးကတုၤဝဲ လၢအတၢ်ကွၢ်စိဖိတၢ်အဂီၢ်တခီၣ် ခိၣ်န့ၣ်ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရီၣ်မဲတၢ်တဖၣ်အံးမၤ ကုၤဝဲတထီၣ်ဘးလၢဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲတမံၤမ့ၢ်ဝဲ- ပုၤဒ်မိၣ်ခြံးခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အံးန့ၣ် ဖဲတကီၢ်ခါတၢ်ဂ့ၢ် ပၤထီၣ်အဖီခိၣ် အဝဲသုၣ်အသးစဲဒ်ဝဲ ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်, လၢကမၤလီၤပှီၢ် ပုၤမိၤစီရိၤအဂီၢ်တခီၣ် ကဟံၣ်လီၤဝဲတၢ်တိၣ်ကျဲၤ လၢပုၤန့ၣ်ပၤဂံၤအံးန့ၣ် သုတအိၣ်ဝဲဘၣ်. လၢအ ဝဲသုၣ်အသးကိၣ်ပူၤန့ၣ် အတၢ်န့ၣ်တအိၣ် လၢအဝဲသုၣ်အဂီၢ်ဘါဒ်ဝဲ မၤလီၤပှီၢ်မိၤစီရိၤသန့ ကသုဝဲန့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤအဝဲသုၣ်ထံၣ်ဒ်ဝဲလၢ တၢ်ဟံၣ်လီၤကျဲၤထီၣ်အတၢ်တိၣ်ကျဲၤ အံးန့ၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်မ့ၢ်တၢ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကလီၤကလီၤတကဲဘျုးကဲဖှိၣ်ဝဲဘၣ်တခီၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢ တၢ်ထုၣ်ဖျိုးအဂီၢ်ပုၤဂဲၤလိာ်ထီၣ်ခါ မိၤစီရိၤအသီတဖၣ် ထီၣ်ဘျုးဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲသုးဂံၢ်ဘါ ဒီးပၤလၢကီၢ်ဂံၢ်ဘါလၢအဆူၣ်တဖၣ် ဒီးဆိကမိၣ်ဒ်ဝဲထဲပုၤမိၤစီရိၤတဖၣ်ဒ်အဆိမိၣ်ဝဲအ သီးမၤလၢပုၤဝဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသုၣ်တဖၣ်အံးန့ၣ်, မ့ၢ်လၢအတၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်စိနီၣ်နီၣ်တအိၣ်ဝဲအ ယီၤ လၢအတၢ်ခိၣ်ရီၣ်ပုၤမိၤစီရိၤအပူၤဒ်လဲာ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ဒ်သီး ကအိၣ်ဖျိုၤထီၣ်ဝဲ ပုၤအယီၤအတီၢ် ဒီးတၢ်ကဟံၣ်ကဲဝဲလၢစီၤပှီၢ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသုၣ်မ့ၢ်တအၢၣ်လီၤဝဲ မ့ၢ်တမ့ၢ်တတုၢ် လိာ်ဝဲန့ၣ်ကတၢ်မၤတခီၣ် ဟံၣ်ဖျိုၤထီၣ်အံးန့ၣ် လၢတၢ်မ့ၢ်လၢတအိၣ်လၢအဂီၢ် လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး, လၢအဝဲသုၣ်အဂီၢ်န့ၣ် ကျဲၤထီၣ်အတၢ်တိၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ကူၣ်တရံးအဂီၢ်န့ၣ် တဟံၣ်ကဲဝဲန့ၣ်ဘၣ်.

မ့ၢ်လၢတၢ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်တိၣ်ကျဲၤတအိၣ်ဘၣ်အယီၤ တၢ်အစၢလၢအပိာ် ထီၣ်အခံတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ ဂံၢ်ဘါလၢကံၣ်ကွံာ်ဝဲကလီၤကလီၤ. တၢ်ပှးတၢ်ဂဲၤတတုၤလီၤတီၤလီၤ. တၢ်အဂီၢ် အဘါ (စုကဝဲၤ) လၢကံၣ်ကွံာ် လၢတၢ်မၤအဆဲးဆဲးဖိအဖီခိၣ်, တၢ်အစွဲးအယာ်တ ဖၣ်တၢ်တသုအံးဒီးသးသမုလၢအယုၤထီၣ်ကွံာ်ကဲတၢ်ကလီၤကလီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤဒ်မိၣ်ခြံး ဖိတဖၣ်မ့ၢ် တဟံၣ်လီၤကျဲၤကူၣ်တရံးအတၢ်တိၣ်ကျဲၤဘၣ်န့ၣ် အတၢ်ကွၢ်စိလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တသုနီၣ်တဘျီဘၣ်. တၢ်တိၣ်ကျဲၤမ့ၢ်တထီၣ်ဘးဒီးတၢ်ပှးတၢ်ဂဲၤမ့ၢ်စၢဝဲတခီၣ် တၢ်ပၤဂံၤဆၢ အဝဲန့ၣ်အဂီၢ်သဟီၣ်ဆူၣ်တသုဝဲဘၣ်, မ့ၢ်မ့ၢ်တခီၣ် ပုၤမိၤစီရိၤဖိအဂီၢ်ဘါစိကမိၤကဆူၣ် ထီၣ်ဒီးအတၢ်ပၤဂၢၢ်ထီၣ်ယးထီၣ်တခီၣ်န့ၣ်လီၤ. နးန့ၣ်အန့ၣ်တၢ်တိၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ကူၣ်တ ရံးအဂီၢ် မ့ၢ်အိၣ်ဒ်လဲာ် တၢ်မၤပုၤထီၣ်အံးန့ၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဝဲတခီၣ် ပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ် အဂီၢ်ဆူၣ် ထီၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်အလီၢ် ဒီးအသးထီၣ်ထီၣ် ဒီးယံာ်ဝဲအန့ၣ်လၢအဆဲးတဖၣ်ဒ်လဲာ်သုဝဲန့ၣ်လီၤ.

မှတစ်ဆင့်နှုတ်တင်ပြီး ခုနစ်လကျော်လောက်အတွင်းတိုင်ခန့် ကုန်ပျိုးထိပ်ပုလင်းတင်တဖန်အ
တင်မလဲနား လာတင်ဂဲလိပ်အပူနဲ့လီလီ. ဖဲတင်မလဲနားတင်အမှန်နဲ့. တင်ကသုကျဲလား
တင်မလဲနားအစီရိုနဲ့ ခုနစ်လကျော်မှတင်တမဲလား အပပ်ယုတ်ပပ်ကိုင်စုကီးနဲ့လီလီ.

ဖဲပကွဲတင်ဂဲလိပ်အကျဲဒီဘီနဲ့ ပကထံဘဲတင်လာတင်တိုင်ကျဲလဲဒုးယလဲရဲကျဲလဲ အ
ကျဲအံလဲ မှတင်ဆဲကမိပ်ဆဲကမးအခိုင်ထဲး လာတင်ကမလဲဂဲလိပ်တင်ဟူးတင်ဂဲလိပ်အကျဲလဲအ
ကွဲဒီးမှတင်လာအဒုတဖန် ကကလဲဖိုင်ကုလဲတင်လာအခိုင်လီလီဖးအသး တဖန်ဒ်သီးကကဲ
ဘျူးအဲထိုင်လဲကကဲဒုးအိုင်ထိုင်တင်ကွဲစိတဖန်အဂီနဲ့လီလီ. တင်အံလဲဘဲထွဲစုကီးဒီးတင်
ဆဲလီလဲဟဲလီလဲပုလဲလဲအဟူးဂဲလိပ်အကလဲတဖန် လာတင်ဒုးသးကျဲလဲလဲအဆဲးတဖန်အဂီ
နဲ့လီလီ. တင်တိုင်ကျဲလဲလဲဒုးယလဲရဲကျဲလဲအဂီ ကဘဲအိုင်ဒီးတင်ဆဲမိပ်လီလဲတင်လီလဲဆဲး
ဘဲလဲသးတင်လိပ်လာတင်မလဲနားအဂီတဖန် ဒ်အဘဲတင်ယုထာအီလဲလဲ တင်ဟူးတင်ဂဲလိပ်အ
ဂီနဲ့လီလီ. တင်ကူတဲတရဲလီလဲဆဲလိပ်ဘဲတင်လီလဲလဲဆဲဆဲနဲ့လီလီ. တင်လာအလိပ်တဖန်
တင်မလဲပုလဲအီလဲဖဲဝဲ ဒီးသုဝဲလဲဘဲဆဲ, လာတင်မလဲနားတင်အဂီတဖန် တမုတင်လာတင်ပု
ဒ်ဘဲ. တင်ကဘဲဟဲဖိုင်အဲထိုင်ခဲအီလဲစုကီးလီလီ.

ဖဲတင်ယုဒုးယလဲရဲကျဲလဲတဖန်အမဲလဲအသု(အတပ်ပနီ)နဲ့ ပုလဲဒ်မိပ်ခြံဖဲတဖန်
ကဘဲတဲပျိုးထိပ်အတပ်ပညိုင်အခီပညီပျိုးဆုံဆုံဒီးစုံ ညိုင်ဟဲလီလဲတင်ဂဲလိပ်အတင်တု
လီလီ တီလီလဲလာတင်ကမလဲနားအီလဲအဂီတဖန်နဲ့လီလီ. တင်ဟဲလီလဲ တင်အခီပညီဒီးတင်ဟဲ
ဖးနီလဲဖးဝဲအံလဲ ပျဲဒုးယလဲရဲကျဲလဲဟဲပျိုးထိပ်တင်လာပုလဲကလိပ်ဘဲဆဲအီလဲတဖန်ဒ်သီး တင်ပ
ညိုင်တမဲလဲဘဲတမဲလဲကလဲထိုင်ပုလဲထိုင်ခဲအဂီနဲ့လီလီ. တင်အံလဲလိပ်ဘဲဝဲလာတင်ကူတဲ
ရဲအတင်တိုင်ကျဲလဲနဲ့ တင်ကဟဲပျိုးအခီပညီ ပျိုးပျိုးဆုံဆုံနဲ့လီလီ.

ကျဲကူညီသုဒီးတင်မလဲအကျဲတဖန် ဘဲတင်သုအီလဲလဲကမလဲလိပ်ထိုင်ဖးထိုင်ဒုးယလဲ
ရဲကျဲလဲအဂီနဲ့လီလီ. ကျဲကူညီသုမှ တင်လာအဘဲထွဲဒီးတင် သုသုသုးအဂီဘဲသုသုဘဲ
ဘဲလာတင်ကဲဘျူးအဂုလဲကတင်လာတင်အိုင်သးလာအဘဲတင်ဟဲ ပနီအီလဲအဂီနဲ့လီလီ.
ကျဲကူညီသုအံလဲ မှတင်မလဲလဲအဘဲတင်ဟဲပနီအီလဲ လာတင်ကမလဲနားတင်ပညိုင်အဂီလီလီ.
ကျဲကူညီသုတဖန်ဘဲတင်ပာဆုအီလဲ လာတင်ဒုးအကွဲအဂီလဲလဲအဆဲတလဲအသးအဖီခိုင်
တင်ထိုင်ဆဲမိပ်အိုင်အသးဒ်လဲဒ်လဲ ဒ်သီးတင် ကသုသုကျဲ ဒ်တင်မလဲနားအီလဲသုတဖန် လဲက
မလဲလိပ်ထိုင်ဖးထိုင် ဒုးယလဲရဲကျဲလဲအဂီနဲ့လီလီ. ဒ်သီးတင်ဒုးအံလဲ ကမလဲဘဲဒ်တင်တုလီလီ
တီလီလဲအဂုလဲကတင်အဂီ ကျဲကူညီသုဒီးတင်မလဲကျဲတဖန် ကြူးတင်ယုထာအီလဲသုအီလဲတပ
ယုတ်ယီဒ်သီး ဒုးယလဲရဲကျဲလဲအတင်ကွဲစိကလဲထိုင်ပုလဲထိုင်ခဲအဂီနဲ့လီလီ. ကျဲကူညီသုအစာ
လာတမလဲဆုထိုင်ဒုးယလဲရဲကျဲလဲအတင်ကွဲစိဘဲနဲ့မှ တင်မလဲလဲဂဲဘဲကလဲကလီ
နဲ့လီလီ.

ဒ်ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤ

ဒ်ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်စိုၣ်ဃာ်အသးလၢဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်အသိး ဒုးယၢကျဲၤ ကျဲၣ်တရံးအိၣ်ဝဲလၢဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ အဘၣ်ဃးဒုၣ်ဒီးတၢ်ဒုးတၢ်ယၢဘၣ်ဆၣ်,မ့ၢ်ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤတခီအိၣ် ဝဲဒီးတၢ်ကျဲၣ်တၢ်ဖး အကျဲၤအါဘိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးလီၤဆီဆီတခါခါန့ၣ် ဘၣ်တၢ်နၢ်ပၢၢ်အီၤ လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၢအကျဲၤခဲလၢအတၢ်မၤလၢဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးန့ၣ်တၢ်စူးကျဲၤအီၤလၢ တၢ်ဒုးတဘျီဒီးတဘျီဒ်အတၢ်အိၣ်အ သးဘၣ်ထွဲ(ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်အိၣ်သး,တၢ်ဆီလီၤသးအတၢ်အိၣ်သး)အသိးသန့ၤထီၣ်အသး လၢပုၤအနီၣ်ဂံၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွၢ်စိတမံၤမံၤအဖီခိၣ် တၢ်မၤအီၤလၢဆၢကတီၢ်ဖျၢၣ်ကိၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ် ကျဲၤကျဲၣ်တရံးဒီးဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ် အိၣ်ဖျါဝဲလၢတၢ်မၤအတၢ်ကွၢ်စိလၢအဒိၣ်မ့တမ့ၢ်ဆဲးဝဲအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်ကွၢ်စိအသ့တလဲၤကဒီးကဒါအဂီၢ် ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံး အတၢ်မၤဘၣ်တၢ်ယုထၢအီၤဒ်အဂ့ၤဝဲအသိးလီၤ. ဖဲပုၤထီၣ်တၢ်ဖိဖဲထီၣ်ဒုးတၢ်အခါဒ်သိး တၢ်သုတကဆံကဆွဲတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ် ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးမ့ၢ်စုကဝဲၤတခါလၢပုၤရဲၣ်ကျဲၤ ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးတၢ်တဂၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤတၢ်မၤကျဲၤကျဲၣ်ဂီၤမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်သ မံၤသမိးတၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ကဘၣ်ယုထၢမၤအီၤသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်က တၢ်န့ၣ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးပုၤလၢတၢ်ယုထၢအီၤလၢကဖီၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကျဲၤကျဲၣ်ဂီၤတဖၣ် ကြးတၢ်သိၣ်လိနဲၣ်ယုၤအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

ကျဲဒ်တဖၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်စုကဝဲၤဒီးဟူးဂဲၤအတၢ်မၤကျဲၤအဖီခိၣ်ဒိၣ်မး လီၤ. လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုတၢ် မၤအကျဲၤကျဲၣ်တရံးတဖၣ်အကျဲၤ တၢ်မၤကျဲၤကျဲၣ်တရံးဒီး ကျဲဒ်အိၣ်ဖျါထီၣ်လၢအဆၢဒိၣ်ယံၢ်အပူၤ (တၢ်ယၢ်ဒုၣ်ချၢ, တၢ်တဘၢရၢၢ်)တဖၣ်ဘၣ် ထွဲအဆၢကတၢ်န့ၣ်လီၤ. (ကွၢ်အဆၢဒိၣ်ယံၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဝဲထွဲ).

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ကတုၤလီၤတီၤလီၤဒီးလၢပုၤဝဲဝဲဂ့ၤဂ့ၢ် ကျဲဒ်,တၢ်မၤကျဲၤကျဲၣ်တရံး,ဒုး ယၢရဲၣ်ကျဲၤ ဒီးဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ တၢ်ဟံလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်လူၤဝဲၣ်မၤထွဲအီၤဂ့ၤ ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးလၢတၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤ လိာ်ဘၣ်ပုၤတဂၤအတၢ်ထီၣ် ထံတၢ်ဆးအတၢ်လုၢ်လၢအအိၣ်ဒီး အီၤဒီးစူးကျဲၤဝဲန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢမိၤစိရဲၤသန့အပတီၢ် ဒီးတုၤဃီၤဆူတၢ်သဘျၢအတၢ်လၢတၢ်ပုၤအပတီၢ်န့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကဘၣ်ဟံလီၤအ သးလီၤတၢ်လီၤဆဲးမးလီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဆီလီၤအသးဒုခဲဒိၣ်ဃီၤန့ၣ် ကဟံစိၣ်

တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်.တၢ်ကီတၢ်ခဲသပုၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်စၢၤတက့ၢ်. မ့မ့ၢ်တၢ်မၤလၢအဆီလီၤဟံၣ်လီၤအသးအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ် သုဂုၤဂ့ၤတၢ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်ဖိးမံဒီးတၢ်ဘျၢသဲးန့ၣ် ကဆုၢ်အပူၤဂီၢ်မုၢ်ဆူတၢ်သဘျၢဒီးခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စဉ်အဖီတၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဆာအိပ်-နို့ မၤတၢ်ပၢ်ဆၢအတၢ်ဒုးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ

ဒ်သီးတၢ်မၤန့ၤအကျဲကအိးထီၣ်အသးအဂီၢ် ဒ်န့ၢ်လၢအထီၣ်ဒါပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်သးကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ပုၤလၢအသးလီၤဘျး ဒီးဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်အဘါန့ၢ်လီၤ. ကဘၣ်မၤစၢ်လီၤမီၤစီၤရဲၣ်ပဒိၣ်တဖၣ် အဂီၢ်အဘါဒီးမၤဂၢ်မၤကျဲၤဆူၣ်ထီၣ်ဒ်ဒါမိၣ်ခြံၣ်စံၣ် စုၢ်ကီးန့ၢ်လီၤ. ကဘၣ်သမံသမီးကွၢ်ထံက့ၤဝဲ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်စုၢ်ကီးန့ၢ်လီၤ. အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢကသုသမံသမီးဝဲကျဲၤဖဲလဲၣ်တဘီ ကတုၤလီၤတီၤလီၤဂ့ၤဝဲအဂီၢ်စုၢ်ကီးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သုသမံသမီးဝဲဒ်န့ၢ်မးဒီးကမၤန့ၢ်ဘၣ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါ လၢတၢ်ထွၢ်ဖျိုးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တဖၣ် ဒီးဒုးယၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါစံးတၢ်န့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲလီၢ်သးဘၣ်ဆၢလီၤဆီလီၢ်အသးလၢတၢ်မၤနီၢ်နီၢ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါဘၣ်တၢ်မၤအီၤဝဲၤမးဒီး ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်တၢ်မၤအီၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်ကဒုးတၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်လၢတၢ်ဒုးတခါဒီးတခါအဂီၢ် တၢ်ကသုဟံလီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. လၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤမိၣ်သ့ၣ်ဒ်ခါညါ အတၢ်ကွၢ်ဖိကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၢ် တၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဆိကမိၣ်ပၢ်စၢၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ

ဖဲတၢ်မၤထီၣ်ဒါတၢ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢအကအိၣ်ထီၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဒီးတၢ်လၢပကဘၣ်မၤအီၤအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ပလီၢ်သးအလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါမးလီၤ.

ခဲအံၤမိၣ်ကွၢ်သကိးတၢ်လၢပကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်တက့ၢ်. ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဒ်အပတီၢ်ဒီးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါအပတီၢ်အပူၤ ပကဘၣ်တဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအလီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဖဲတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၤ အခါန့ၢ်ပုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိဟံဝဲတၢ်မၤအသးဒီးခါညါ အတၢ်အိၣ်အသးန့ၢ်လီၤ. တၢ်ကထီၣ်အသးဖဲလဲၣ်? ဒ်စံၣ်မီၤအတၢ်ကွဲးအသးအဖီမိၣ် တၢ်ကမၤအသးဖဲလဲၣ်? လၢပၤပြးတဖီတၢ်ကအိၣ်အသးဒ်လဲၣ်? သုးဂ့ၢ်ဝီတကပၤကအိၣ်အသးဒ် လဲၣ်? ဆဲးလၤတကပၤကအိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်? ပုၤဂ့ၢ်ဝီအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ကမၤအသး ဒ်လဲၣ်ဒ် လဲၣ်န့ၢ်လီၤ. လၢထံၣ်ကွၢ်ကိၢ်သးတဖီ တၢ်ထံၣ်ကအိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်? သးသဟီၣ်ကအိၣ်အသးဒ်လဲၣ်? မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဘီမ့ၢ်တဘျီ

ဒီးတဘျီကအိၣ်အသးဒ်လဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကြးန့ၣ်ပၢၢ်ဟံၣ်စၢၤလဲၣ်ဂ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးစံၣ်စီၤအကျိၤအကွၢ်ဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်သဘၣ်ဘျီတဖၣ်အဖီခိၣ်ကကတံၢ်ကတီၤဒုးယၤအကျိၤအကွၢ်ကသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢ ခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အခိၣ်အန့ၢ် ဒီးပုၤရဲၣ်ကျဲၤဒုးယၤဂ့ၣ်ဝိတဖၣ်ကသ့ထီၣ်ကွၢ်ဒွးကွၢ်တၢ်အကါဒိၣ် လၢဒုးယၤဂ့ၣ်ဝိ ဒုးယၤအတၢ်ကွၢ်စီၤဘျးဘျးဘျးဘျးန့ၣ်လီၤ. ကဘၣ်သမံသမိးထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ဝဲ လၢဒုးယၤအတၢ်ကွၢ်စီၤ အဖီခိၣ်တၢ်ဒုးအံၤအဘျးအဖီၣ်ကအိၣ်ဝဲထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်, ကအိၣ်ဝဲကစီၤဒီၤ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဘျးမ့ၢ်တထီၣ်ဘးတစီၤဘၣ်မနုၤအယီၤအဘျးတအိၣ်ဝဲန့ၣ်ကဘၣ်သမံသမိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကစံၣ်ညီၣ်တၢ်တၢ်ဒုးတဘျီအံၤ အတၢ်ကွၢ်စီၤမ့ၢ်မ့ၢ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထဲတၢ်ကဒုးထီၤဒါ, မ့တမ့ၢ် မၤလီၤပုၤကွၢ် မိၤစီၤရဲၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်ဝဲ, တမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပုၤဒံးဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်တံၢ်ဖျါတုၢ်အီၤဝဲလဲၣ်, တၢ်ဒုးအတၢ်ကွၢ်စီၤတစီၤမ့ၢ်ဝဲ ဒ်သီးတၢ်ကဒုးန့ၣ်တၢ်ဝဲလဲၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အပဒိၣ် ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်ပုၤကညီၤအတၢ်အိၣ်မ့ၢ်အထီၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်စါ ပမ့ၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်အံၤထဲထဲဆးဆးမး ဒီးပမၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလဲၣ်လဲၣ်ယဲၣ်ယဲၣ် ကသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ် လၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်တၢ်ကသ့သုးကျဲၤအီၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဒုး လၢကထီၤဒါကွၢ်တၢ်အစီၤအကမီၤတဖၣ်န့ၣ်ကြးသ့ၣ်ညါယုထီၣ်တၢ်စံးဆၢလၢတၢ်သံကွၢ် လၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်စုၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. အဒိ-ဖဲပဒုးတၢ်လၢတၢ်သဘျီအဂီၢ်အခါ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ, တၢ်ဆျၢၣ်တၢ်မဲမနုၤတဖၣ်ပကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိၣ်အီၤန့ၣ်လဲၣ်

- ❖ ပကမၤတၢ်မနုၤမးဒီးပကန့ၢ်တၢ်သဘျီန့ၣ်လဲၣ်
- ❖ လၢပကမၤန့ၢ်တၢ်သဘျီအဂီၢ်ပကဘၣ်မၤမနုၤတဖၣ်လဲၣ်
- ❖ မိၤစီၤရဲၣ်ပဒိၣ်အဂီၢ်ဘါဆျၢၣ်ဝဲဖဲလဲၣ်တကပၤန့ၣ်လဲၣ်
- ❖ မိၤစီၤရဲၣ်ပဒိၣ်အဂီၢ်စၢ်ဘါစၢ်ဖဲလဲၣ်တကပၤလဲၣ်
- ❖ မိၤစီၤရဲၣ်အတၢ်စီၤကမီၤအဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ကစၢ်လီၤဝဲအဂီၢ်ပကဘၣ်ဒုးအီၤအပတီၢ်တုၤထဲလဲၣ်
- ❖ ခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အဂီၢ်ဘါကရူၢ်ဒီးထဲဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်အဂီၢ်ဘါကရူၢ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်
- ❖ လၢခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်တကပၤတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်
- ❖ အဂီၢ်အဘါကဆျၢၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ပကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ် တကီၢ်ခါအံၤတၢ်သဘၣ်ဘျီအပူၤမ့ၢ်တန့ၣ်လီၤမၤတၢ်နီၤတမံၤဘၣ်ဆၢဆျၢၣ်မိၤစီၤရဲၣ်တကပၤမ့ၢ်ဂ့ၣ်, ဆျၢၣ်ဂဲၤလီၢ်ခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတကပၤမ့ၢ်ဂ့ၣ် မ့ၢ်တန့ၣ်လီၤမၤစၢၤဝဲဒံးဘၣ်ဆၢၣ်ခါလၢကဟဲအပူၤပၣ်တံၢ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဘၣ်စၢၤတဖၣ် အတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသး

မှန်လဲဒ်လဲဒ်? မှန်မလဲဒ်တခါ ကမလဲဒ်လဲဒ်လဲဒ်?

တၢ်ဃုထာကျဲတဖၣ်

အခါထံးအပတီၢ်န့ၣ်ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဖၣ် လၢတၢ်ဒုးလၢက
ဟဲဆဲအဂီၢ် ကဘၣ်သ့ဝဲဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးမနုၤတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ဃုထာဟဲဝဲဒ်န့ၣ်
လီၤ. လၢဒုးယၤအကျဲအါဘိအကျဲ ဒုးယၤအကျဲဖဲလဲဒ်တခါကကဲဘျးဝဲဒ်ဒ်လဲဒ်. ပမ့ၢ်
သ့ဒုးယၤအကျဲတဘီၣ်န့ၣ်အတၢ်ဟဲပနီၣ်အိၣ်ဒ်လဲဒ်ဒ်လဲဒ်အဂီၢ်န့ၣ် ကဘၣ်သ့ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်
ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, ပကသ့ဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးလီၤလဲဒ်တဖၣ်န့ၣ်ခါ? စဲၣ်ဒုးယၤအ
ကျဲခါ? ထံၣ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်ခါ? မ့တမ့ၢ်, ကျဲအဂၤမနုၤအိၣ်ဝဲဒ်လဲဒ်? သ့ၣ်တ
ဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဃုထာဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးအခါပုၤဒုးတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကြးဆိကမိၣ်ဟဲ
စၢၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

❖ ဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးလၢအဘၣ်တၢ်ဃုထာအီၤအံၤအဂီၢ်ပုၤဒ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိ
တဖၣ်အပူၤဂံၢ်ဘါအိၣ်လၢအိၣ်ပဲၤဝဲဒ်န့ၣ်အသိးကစီဒီခါ?

❖ ကဃျၢၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်အီၤတဖၣ် အဂံၢ်အဘါန့ၣ်တၢ်သ့အီၤက
သ့ကန့ၢ်ကစီဒီခါ?

❖ မိၤစီရီၤပဒ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်အိၣ်ဝဲအလီၢ်န့ၣ်တၢ်ဒုးအီၤတုၤလီၤတီၤလီၤက
န့ၢ်ကစီဒီခါ? မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီး ကကဲထီၣ်ကဒါလၢတၢ်န့ၣ်လီၤဒုးမိၤစီရီၤပဒ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်
ဘါဆူၣ်အလီၢ်တခါန့ၣ်ခါ?

❖ လၢတၢ်ဃုထာဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးကျဲဝဲန့ၣ် မ့ၢ်အကကဲထီၣ်တၢ်လၢပုၤဒ်
မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်ကသ့ဟဲဂံၢ်ဟဲဘါလီၤက့ၤအသးအဂီၢ်ကစီဒီခါ? မ့တမ့ၢ်တခါ, ကကဲထီၣ်
ကဒါတၢ်ဟဲဂံၢ်ဟဲဘါဂံၢ်ဘါကဃျၢၢ် လၢတၢ်ဘၣ်စၢၤန့ၣ်ခါ? မ့တမ့ၢ်ကကဲထီၣ်ဝဲဒ်လၢ
တၢ်ကဘၣ်ဟဲဂံၢ်ဟဲဘါကီၢ်ဃျၢၢ်ဘါတခါခါတခါန့ၣ်ခါ? ဖဲန့ၣ်ဃုထာတၢ်ဒုးသးဒုးသံၣ်အ
ကျဲအကမူၤန့ၣ်ပုၤဒုးတၢ်ဖိကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

❖ တၢ်ဒုးသးဒုးသံၣ်အကျဲလၢန့ၣ်ဃုထာအဂီၢ်န့ၣ်ပုၤဒ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်အဂံၢ်အဘါ
ကအိၣ်လၢအိၣ်ပဲၤကစီဒီခါ?

❖ ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ် နထးထီၣ်သ့အီၤကသ့ကစီဒီ
ခါ? မိၤစီရီၤပဒ်အဂံၢ်ဘါစၢ်ဝဲအလီၢ်န့ၣ်န့ၣ်ဒုးအီၤကတုၤလီၤတီၤလီၤဂ့ၢ်လၢလၢာ်ကစီဒီခါ?
မ့တမ့ၢ်, ကကဲထီၣ်ဘၣ်ဖုးလၢန့ၣ်ဒုး မိၤစီရီၤပဒ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်အလီၢ်တခါန့ၣ်ခါ?

❖ ဒုးယၤအကျဲလၢန့ၣ်ဃုထာအီၤန့ၣ် ကမၤကကဲထီၣ်တၢ်လၢန့ၣ်ပုၤဒ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတ
ဖၣ်ကသ့န့ၣ်လီၤအသးဒ်ဝဲကစီဒီန့ၣ်ခါ? မ့တမ့ၢ်, အလီၢ်အိၣ်လၢန့ၣ်ကဘၣ်သ့န့ၣ်ဒုးလၢ

ပုလဲတံဘက်စားဖိတဖုအင်္ဂါအဘါခါ? မုတမုနလိပ်ဘဉ်လာနကဘဉ်သူတင် ချာဂံဂ်ဘါတခါခါခါ?

❖ လာနသူဒုးယၤကျဲဒ်န့ၣ်အယီၤ တၢ်လာနဒုးတွံၣ်န့ၣ်ပုဇ်မီၤစီၣ်ရဲၤဖိအပူၤ တၢ်လဲၤတွံၣ်အသးဒ်လဲၣ်? လာတၢ်ဒုးအဝဲအံၤအပူၤမီၤဖျါနသူဒုးယၤကျဲဒ်န့ၣ်အဖီဒိၣ် တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးကအါထီၣ်ဝဲခါ, မုတမုနကစုၤလီၤဝဲတခီလဲၣ်?

❖ စံးဒၣ်ကလိၣ်နမၤလီၤပုၤကွံၣ်မီၤစီၣ်ရဲၤလဲၣ်,ဘဉ်ဆဉ်,လာတၢ်ဒုးကျဲအဝဲန့ၣ်အယီၤပဒိၣ်အသီကကဲထီၣ်ဝဲတဖုန့ၣ်ခါ?

ဖဲနဆိကမိၣ်ဒုးယၤအကျဲတဖုၣ်အခါ တၢ်မၤလၢအကဒုးဆံးလီၤစုၤလီၤတၢ်ကဲဘျူးတဖုၣ်န့ၣ် တဂ့ၤလာနဆိကမိၣ်အီၤဘဉ်.

ဖဲနထီၣ်သတြီၤဒီးဒုးယၤအကျဲတဖုၣ်အခါ ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခီၣ်ရီၢ်အကျဲဂ့ၤဒိၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၤတၢ်ကဲအဂ့ၢ်န့ၣ် ဘဉ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါတွံၣ်လဲၣ်အီၤလၢအဆၢဒိၣ်လၢညါတဖုၣ်အပူၤ လဲၣ်တမ့ၢ်ဘဉ်ခါ? ပုလဲလၢအထူးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖုၣ်န့ၣ် ဂ့ၤသမံသမီးကွံၣ် ထံတၢ်သဘံၣ်ဘဉ်လၢအမၤတွံၣ်လဲၣ်အသးအတၢ်အိၣ်သးဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. လာနန့ၣ်အမဲၣ်ညါ နမ့ၢ်ဒုးတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခီၣ်ရီၢ်န့ၣ် အလီၤအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကကွံၣ်ထံဆိကမိၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဲဘျူးအိၣ်တအိၣ်ဒီးစံၣ်ညီၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဆိလၢဒံၣ်မိၣ်ခြင်းစဉ် အကျဲသန့အဂီၢ်

လာတၢ်သူထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်ခီၣ်ရီၢ်မီၤဖျါ ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤလီၤပုၤကွံၣ်မီၤစီၣ်ရဲၤအမဲၣ်ညါ မ့ၢ်တၢ်လၢအသ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြင်းစဉ်အသန့ ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအတြီၤဟံၣ်မီၤစီၣ်ရဲၤလၢအကဟံၣ်အိၣ်ထီၣ်အသီအဂီၢ်စုၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

ဒ်သီးနကတုၤယီၤဆူနတၢ်ကွံၣ်စီၤသမံၤလိာ်အဂီၢ် ကျဲကပူၤလၢအဘဉ်တၢ်ယုထၢအီၤန့ၣ် ကဘဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢအသုလဲလိာ်တၢ်နီၤလီၤတၢ်စိတၢ်ကမီၤအကွံၣ်အဂီၢ်လၢအကါဒိၣ်တဖုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲမီၤစီၣ်ရဲၤပတၢ်အခါန့ၣ် ကမျၢၢ်တဖုၣ်အစိ ကမီၤတအိၣ်ဝဲဘဉ်, တၢ်ကရၢကရိတဖုၣ်စုၢ်ကီးအစိကမီၤတအိၣ်နီတမံၤဘဉ်. ထံဒၣ်ပဒိၣ်လၢအပတၢ်တဖုအိၣ်ဝဲဒီးဂံၢ်ဘါစိကမီၤလၢလၢပုၤပုၤမီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဘဉ်ကတဲာ်ကတီၤဟံၣ်စၢၤဝဲ ဒ်သီးဂံၢ်ဘါဖုၣ်ထံၣ်ဖုၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်စိကမီၤတစိတၢ်မီၤအသုတအိၣ်ဝဲတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဟံၣ်မ့ၢ်တၢ်န့ၣ်ဘဉ်န့ၣ် ပဒိၣ်အသီတဖုအံၤ ကကဲထီၣ်ဒၣ်ပုလဲလၢအလီၤကံၤဒီးမီၤစီၣ်ရဲၤပဒိၣ်လီၤလဲၣ်ကဒီးန့ၣ် ပသမၢအီၤ

အလီဂ်တအိဉ်ဘဉ်. တဂ်ဆိတလံဟံးန့ဉ် တဂ်စိကမိဉ်လၢပုဉ်တဖုဒီးတဖုအစုပူဉ် လၢအ
လီဉ်ကိဒီးန့ဉ်စီအတဂ်ဂုဉ်လီဉ်တဂ်စိတဂ်ကမိဉ်န့ဉ် တဂ်တူဉ်လီဉ်အိဉ်တသ့ဝဲဘဉ်.

ဒ်အဘဉ်တဂ်ပာ်ဖျါတုဂ်လံဝဲလၢအဆၢဒိဉ်(၅)အပူဉ်အသိး လၢတဂ်မၤထံရှုဂ်ကီဉ်
သးအတဂ်ဒိဉ်ရီဂ်အကျအပူဉ်န့ဉ် တဂ်ကရၢကရီထီဉ်ထံဖိကီဉ်ဖိကမျၢဒီးဒုးလီဉ်ပိုဉ်မိဉ်
စိရီဉ်ပဒိဉ်န့ဉ် မ့ဉ်တဂ်နီဉ်ဖးဟ့ဉ်လီဉ်တဂ်စိကမိဉ် လၢကျအမ့ဉ်အတိက တဂ်န့ဉ်လီဉ်. လၢတဂ်
အံဉ်အဂီဉ် ကျအဂုဉ်အဂၤအိဉ်ဒံးဝဲစုဂ်ကီးန့ဉ်လီဉ်. ခီဖျါတဂ်သိဉ်လိကမျၢဒ်သိး ကဟူးဂဲဉ်ထီဉ်
တဂ် လၢတဂ်ကစုဒုအကျကုဂ်ဂီဉ်အယံ မိဉ်စိရီဉ်ပဒိဉ်မ့ဉ်ဆိဉ်တဂ်မၤန့ဉ်ထံဖိကီဉ်ဖိတဉ်ဆဉ်,
လၢကမၤပျံဉ်မၤဖုဝဲတခီတသ့လၢဉ်ဘဉ်, ကပျံဉ်ကမျၢဆုးလီဉ်အစိဉ် တုဂ်မုသုတဂ်တသ့ဝဲစုဂ်
ကီးလၢဉ်ဘဉ်. ကမျၢဂ်ကသ့ဒိဉ်ဒဉ်အသးလၢကျတဘိဘိ ဒ်အမၤဝဲသုအသိးန့ဉ်လီဉ်. တ
ဘျီဘျီန့ဉ်မၤဝဲကသ့တုဉ်ဒဉ်လဲဉ် လၢပဒိဉ်မၤဖျါအစိကမိဉ်တသ့ဝဲအပတီဉ်ဒဉ်လဲဉ်လီဉ်.
လၢတဂ်အံဉ်အမံဉ်ညါ, ခီဖျါ နကရၢကရီထီဉ်ကမျၢဒ်သိးကမၤထံရှုဂ်ကီဉ်သးတဂ်ဒိဉ်ရီဂ်အယံ
ကဲထီဉ်တဂ်အခွဲးအယာ်လၢတဂ်ကရၢကရီအသဘျတဖုဉ် ကမၤအိဉ်ထီဉ်အဂံဉ်အဘါအ
ဂီဉ်ကသ့ဝဲဒဉ်န့ဉ်လီဉ်.

ဖဲန့ဉ်ကမျၢဂ်သ့တဖုဉ် ကသ့အတဂ်စိကမိဉ်ဖိလၢအအိဉ်ဒီးအိဉ်တုဉ်လီဉ်တီဉ်လီဉ်
အဂီဉ်တသးပုဉ်နီဉ်ဝဲလၢဉ်ဘဉ်. မ့ဉ်လၢကမျၢဂ်သ့တဖုဉ် သ့ထီဉ်ဘဉ်ထီဉ်ဝဲဂုဉ်လဲဉ်အယံပုဉ်
လၢကကဲထီဉ်ပုဉ်မိဉ်စိရီဉ်ဖိတဖုဉ် ကဆိဉ်တဂ်မၤန့ဉ်အိဉ်ညီညီတန့ဉ်ဝဲလၢဉ်ဘဉ်. မ့ဉ်လၢ
ပသ့စီဉ်စိကမိဉ်ဂံဉ်ဘါထံသိးသိးန့ဉ်ဝဲလဲဉ်အယံ ပသ့ထီဉ်ဒ်ဒ်မိဉ်မြဲဉ်စံဉ်အဂၢဉ်ကျၢဉ်ထုယီဉ်
ကသ့ဝဲအဂီဉ်ကျဲအိးဟီထီဉ်အသးလဲန့ဉ်လီဉ်.

တဂ်ချၢအတဂ်မၤစၢၤ

ဖဲတဂ်ကတံဉ်ကတီဉ်ထီဉ်တဂ်ဟူးတဂ်ဂဲဉ်အခါ, လၢတဂ်ဒုးလီဉ်ပိုဉ်မိဉ်စိရီဉ်ပဒိဉ်အဂီဉ်
န့ဉ်အလီဂ်အိဉ်ဝဲ လၢတဂ်ကဆိကမိဉ်ထီဉ်ဒုးကီဉ်ချၢကီဉ်ပုဉ် ဂံဉ်ဘါအတဂ်ဆိဉ်သနံးတက
ပၤအတဂ်အိဉ်သးစုဂ်ကီးန့ဉ်လီဉ်. ဖဲတဂ်ဆိကမိဉ်ထီဉ်ဒုးတဂ်အံဉ်အခါ တဂ်ဒိဉ်ရီဂ်တဂ်စိတဂ်က
မိဉ်အတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲဉ်ကဘဉ်အိဉ်ထီဉ်ဆိလၢကီဉ်ဒွဲအပူဉ် အဂုဉ်တဂ်တဖျါတုဂ်အိဉ်လၢအဆၢ
ဒိဉ်လၢအပူဉ်ကွဲတဖုဉ် အပူဉ်ဝဲလဲန့ဉ်လီဉ်. တဂ်မ့ဉ်ဒီးန့ဉ် ကီဉ်ချၢအတဂ်ဆိဉ်ထွဲလဲဒဉ်လဲဉ်
သ့ဉ်ညါလၢအဟံးခီဖျါဒဉ်လၢကီဉ်ဒွဲအတဂ်ဂဲဉ်လီဉ်ဟူးဂဲဉ်အယံန့ဉ်တက့ဉ်.

မိဉ်စိရီဉ်ပဒိဉ်အတဂ်မၤတရီတပါဟီဉ်ခိဉ်ဖိခွဲးယာ်, အတဂ်မၤဘဉ်ဒ်ပုဉ်အါဂၤအ
သးအသ့ဉ်လၢကဝီဉ်ဒီးတဂ်ဖိဉ်ပံးတဂ် ဘျီတဂ်ဘါသ့တဖုဉ်တဂ်မ့ဉ်အိဉ်ဖျါထီဉ်ဒ်သိးဟီဉ်
ခိဉ်အဘိအမုဉ်တဖုဉ် ကဒုဉ်ဒွဲဉ်မိဉ်စိရီဉ်ပဒိဉ်အဂီဉ်န့ဉ်တဂ်သးကျဲမၤဝဲသ့ဒဉ်တဂ်န့ဉ်လီဉ်.
ထံဂုဉ်ကီဉ်ဂၤအပဒိဉ်တဖုဉ်, ဘိမုဉ်သကိးဘိမုဉ်အတဂ်ကရၢကရီတဖုဉ် ကမၤတဂ်ကးတဂ်ထံ

ရှက်ကိသီးဝှက် ဝိဒီးမုဂျီၤဝဲၤကွၢ်ဝဲၤအဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ကျဲးစးမၤဝဲၤသ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကး
တၢ်မုဂျီၤဝဲၤကွၢ်တၢ်မၤ, တၢ်တြိတၢ်ဆါစကဝဲၤ, တၢ်ဆိတုၢ်မိၢ်သီမိၢ်လါအတၢ်ဆဲးကျါ
မုတမုၢ်မၤပုၣ်လီၤမိၢ်သီအပတီၢ် မုတမုၢ်ထူးကွၢ်တၢ်ဟံကဲသ့ၣ်ညါဒ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်
ဒုးအိၣ်ထီၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မုတမုၢ်တၢ်တြိမုဂျီၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ, တၢ်တြိ
တၢ်ဘျၢလီၤစုမိၢ်ပုၢ်တၢ်မၤမုတ မုၢ်တၢ်ထူးကွၢ်မိၤစီရီၤအပဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ် လၢဘီမုၢ်သ
ကိးဘီမုၢ်အတၢ်ရဲလိာ်မုၢ်ဂ့ၤ, ဘီမုၢ်စၢၣ်အတၢ်ကရၢကရီၤကျိၤကွၢ်တမံၤမံၤမုၢ်ဂ့ၤ သ့ဝဲဒၣ်
စုၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တုၤအပတီၢ်ဝဲအံၤန့ၣ် ဒံၣ်မိၢ်မြိုင်စံၣ်ကရူၢ်တဖၣ် ယုတၢ်ဆဲးကျါဒီးထံဂ့ၤ
ကီၢ်ဂၤကျိၣ်စုအတၢ်ဆီၣ်ထွဲလီၤလီၤသ့ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤမိၢ်သ့ၣ်

တုၤမုၢ်တၢ်သမံသမိးတယၢ်တၢ်အိၣ်သး, တၢ်ယုထာတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကျဲး တၢ်စံၣ်
ညီၣ်တဲာ်ကီၢ်ချါအတၢ်ဆီၣ်ထွဲဝဲၤဝဲၤန့ၣ် မိၢ်န့ၣ်လၢအရဲၣ်ကျဲၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ်သ့ၣ်
တဖၣ်ကဘၣ်ထူးဟံတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢကဆီလီၤတၢ်ဒုးအကျိၤအကွၢ်အဂ့ၤကတၢ်
န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလဲၣ်လဲၣ်ယံးယံးဝဲအံၤ ကအိၣ်ဝဲစးထီၣ်ဒၣ်လၢတၢ်အိၣ်ထံးခဲအံၤ
ဒီးတုၤဝဲလၢတၢ်ထူးထီၣ်ဒံၣ်မိၢ်မြိုင်စံၣ် ဒီးတၢ်သဘျၢလၢအါဆူညါအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲမိၢ်
န့ၣ်လၢအထူးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲၤလဲၣ်န့ၣ်, အလီၢ်အိၣ်လၢအ ဝဲသ့ၣ်ကသမံသမိးလီၤကုၤအ
သးဒိတၢ်သံကွၢ်လၢလံာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်လၢလံာ်တဖၣ်အံၤမုၢ်တၢ်သံကွၢ်အ
ကါဒိၣ်လၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ်အဂီၢ် လၢထံရှုၢ်ကိၢ်သးအတၢ်မိၢ်ရီၤအမူၤဒီးလၢပွဲၤဆးဒၣ်
န့ၣ်တၢ်သံကွၢ်လၢအပူၤကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁။ တၢ်ဒုးလၢတၢ်ကဒုးအီၤယံာ်ယံာ်အဂီၢ် တၢ်ကစးထီၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်. ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်
ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၤအီၤတဖၣ် အတၢ်န့ၣ်လီၤအသး ကဟံဆူၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ် တၢ်ကမၤဘၣ်
အီၤဒ်လဲၣ်, လၢတၢ်ကထီၣ်ဒါဒိၣ်ရီၤမိၤစီရီၤအဂီၢ် တၢ်ကမၤပုၤကုၤတၢ်ဂီၢ်တၢ်ဘါဒၣ်လဲၣ်လၢ
တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတၢ်အပူၤ တၢ်ကထူးထီၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်တမံၤမံၤကသ့ဝဲဒ်လဲၣ်. ဒ်အဝဲသ့ၣ်
(ပုၤတုၤဘၣ်တၢ်မိ) ညီၣ်န့ၣ်တုၤလဲဝဲဒီးတၢ်အိၣ်အသး ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အသိးန့ၣ်ကဟ့ၣ်
တၢ်မၤစၢၤဆူ ပဒိၣ်အအိၣ်ကကဲဝဲဆဲးအါလဲၣ်. ဒ်သိးဒီးတၢ်ဒိၣ်ဆၢထီၣ်ဒါတၢ်ကအါထီၣ်
အါထီၣ်ဝဲအဂီၢ်တၢ်ကသးကျဲၤဘၣ်အီၤဒ်လဲၣ်? ဒ်ဒံၣ်မိၢ်မြိုင်စံၣ်တၢ်မၤကျဲၤသန့အသိးတၢ်က
ဖီၣ်ဂၢ်ဘၣ်ကမျၢၢ်ဝဲၤလၢမိၤစီရီၤတကပၤတမိၤ ဒ်သိးအဟူးအဂဲၤဝဲအသ့တန့ၣ်အဂီၢ်တၢ်
ဘၣ်ဖီၣ်ယံးဝဲဒ်လဲၣ်? တၢ်ကရၢကရီၤဟူးဂဲၤထီၣ်တၢ်တမံၤဘၣ်တမံၤအတၢ်ကွၢ်ဖိကမုၢ်ဝဲ
မနုၤတဖၣ်လဲၣ်?.

၂။ လၢမိၤစီရီၤသန့အဖီလံာ်တၢ်ကရၢကရီၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျၢအိၣ်ဝဲကစီဒါ? လၢတၢ်
ကဒုးန့ၣ်တၢ်သဘျၢအဂီၢ်တၢ်ကရၢကရီၤလၢမိၤစီရီၤသန့အဖီလံာ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဟံဂီၢ်ဟံဘါ

အိပ်သုအလိပ်ကအိပ်ကစီဒါ။ တၢ်အကရၢကရီအိပ်လၢမိၤစီရီၤအဖီလၢတဖၣ်ဒ်သီးနကထူးနၢ်အိပ်ဆူနအိပ်တကပၤအဂီၢ်န့ၣ် နကမၤအိပ်ဒ်လဲၣ်? မ့တမ့ၢ်,ဖဲမိၤစီရီၤပဒိၣ်အစိကမိၤအိပ်ဝဲအဖၢမၢ် ဒ်သီးဒ်မိၣ်မြိုင်စံၣ်အတၢ်ကရၢကရီကသ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်အသး ဒ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲအသီးအဂီၢ် တၢ်ကရၢကရီအသိမတၤကြးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲအိပ်လဲၣ်?

၃။ လၢတၢ်ထီဒါဆၢက့ၤတၢ်အပူၤ တၢ်ကရၢကရီတဖၣ်အဂီၢ်အဘါ ကဂ့ၤထီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အဂီၢ်နကမၤနဲဒ်လဲၣ်? ပုၤလၢအဟံၤလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤတဖၣ်တၢ်ကသိၣ်လိမၤသ့ထီၣ်အိပ်ဒ်လဲၣ်? လၢတၢ်ရီၢ်ဒိၣ်တၢ်ဒုးအဖၢမၢ်တၢ်လိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်မန့ၣ်လဲၣ်? (အဒိ,ကျိၣ်စ့,တၢ်အပီးအလိအကလုာ်,)ဖဲတၢ်ကရၢကရီထီၣ်ပုၤအခါ ဒ်သီးတၢ်ကရၢကရီအတၢ်မၤကဂ့ၤထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်တၢ်ပနီၣ်ဒ်လဲၣ်တမံၤကြးဘၣ်တၢ်သ့ဝဲအိပ်လဲၣ်?

၄။ ဒ်သီးပုၤန့ၣ်စီန့ၣ်ကမိၤတဖၣ် အတၢ်စိကမိၤကစ့ၤလီၤစ့ၤလီၤဝဲတသ့ဖဲအသ့ဝဲၤ တၢ်လၢအကတၢ်တစီ အတၢ်စိကမိၤကလီၤပံၣ်ကွံၣ်ဝဲခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ကသ့တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤမန့ၤတကလုာ်န့ၣ်လဲၣ်? တုၤဖဲအပတီၢ်မတၤမးဒီး တၢ်ဒ်န့ၣ်အသီး ကမၤအသးန့ၣ်လဲၣ်? ကမျၢၢ်လၢအထီဒါဒိၣ်ရီၢ်တၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤကဒီးဝဲတၢ်မိၣ်ရီၢ်ဆူညါဆူညါဒ်လဲၣ်? တကတီၢ်ဃီန့ၣ်ကမၤဒ်ဝဲ လၢတၢ်ကစုဒုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလီၤန့ၣ်ခါ? လၢတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်အပူၤကမျၢၢ်တဖၣ် ကဒီးန့ၣ်ဂံၢ်ဒိၣ်ထံး အတၢ်လိၣ်လၢအဆၢတလီၤတူၣ်ဝဲအဂီၢ်နကမၤနဲဒ်လဲၣ်? ဖဲမိၤစီရီၤသန့လီၤပုၤကွံၣ်အလီၢ်ခဲ တၢ်ကဘၣ်လဲၤခိကံၢ်တၢ်လဲၤလိာ်အကတီၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးတၢ်ကလဲၤအသးဘျုးဘျုးဆီၣ် လၢတၢ်ဆီတလဲအဖၢမၢ်အဂီၢ် နကဆီလီၤကမျၢၢ်ဒိတပုၤညါအလၢၢ်ခၢၣ်သနၢ်ဒ်လဲၣ်?.

ဖဲတၢ်ဟံၤလီၤကွံၣ်မိၤစီရီၤပဒိၣ်တဖုၣ်ၤ ဒ်သီးတၢ်သဘျုးကအိၣ်ဝဲ လၢကမျၢၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ကျဲအကွၢ်ပနီၣ်အသံ လၢတၢ်ကဟံၤလီၤဝဲတအိၣ်ဘၣ်. တၢ်ကမၤဝဲဒ်ကျဲအကွၢ်ပနီၣ်အသံတဘီၤဒ်တသ့ဝဲစ့ၢ်ကီးဘၣ်. ဖဲမိၤစီရီၤသန့လီၤပုၤဝဲဒ်ဒ်မိၣ်မြိုင်စံၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအဘၣ်တၢ်မၤအိပ်တဖၣ် တဒ်သီးလိာ်အသးစ့ၢ်ကီးဘၣ်, အတၢ်အိၣ်သးတခါဒီးတခါတလီၤကံၢ်လိာ်အသးစ့ၢ် ကီးန့ၣ်ဘၣ်, မိၤစီရီၤသန့ကစၢ်တဂၤဒီးတဂၤစ့ၢ်ကီး တဒ်သီးလိာ်သးအဃိပုၤဒိၣ်ပုၤန့ၣ် လၢအထူးတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအတၢ်ရံၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကဘၣ်သမံသမိးကွၢ်ထံတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်အတၢ်အုၣ်သးလီၤတံၢ်လီၤဆဲး, ကဘၣ်ဃုန့ၢ်ပၢၢ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်ဝဲၤအလီၢ်ခဲကဘၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဒွးကွၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကျဲလၢကမၤဝဲတဖၣ်ဝဲၤမးထူးသကိးဒုးယၤရံၣ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢဘၣ်န့ၣ် လီၤမၤတၢ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိပ် တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးအမဲၣ်ညါ ကျဲသန့လၢကဘၣ်မၤဝဲတဖၣ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲစဲၣ်နီၤထံးဆးမး ဒီးန့ၣ်လီၤဝဲဆူထီဒါဒိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤအပူၤ ကသ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.^၁

၁. ကွၢ် ထီဒါဒိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤ ကဘျးပၤ-(၁၁၃)

ဒုးယာရဲဂ်ကျဲလလာတၢ်ထုးန့ၣ်အိၣ်တဖၣ် တၢ်ကသမံသမီးကွၢ်ထံအိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဝံၤထုးထီၣ်ရၤလီၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ ပုၤလၢကဘၣ်န့ၣ်လီၤဆူတၢ်ဟံးတၢ်ဂဲၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢအသးကထူပၢၣ်ဝဲ ဒီးန့ၣ်ပၢၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်မးဒီးအသ့ၣ်ကဆူၣ်သးဂဲၤဝဲ လၢတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါသ့မၤဝဲတၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကအိၣ်ဝဲတနံၤ လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤကဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအသးလၢကန့ၣ်လီၤမၤတၢ်စ့ၢ်ကီး ကဆူၣ်ဝဲဂ့ၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ကမၤဝဲတၢ်လၢအကြး မၤဝဲတဖၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤတစုလဲန့ၣ် မီၤစီရီၤပဒိၣ်စ့ၢ်ကီး ကသ့ၣ်ညါလီၤက့ၤအသးဒၣ်ဝဲဝဲကမၤစၢ်လီၤဝဲအတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၤကယီၤကယီၤ ခီဖျါအသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤထီၣ်ဒါအိၣ်အပီၤန့ၣ်ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤအဝဲမ့ၢ်တမၤလီၤစၢ်အတၢ်မၤအအာအသီတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်အိၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ် သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျါတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒါရီၢ်ခိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖီခိၣ် ပုၤလၢအအိၣ် လၢမီၤစီရီၤပဒိၣ်တဖၣ်ဒၣ်လဲၣ် တၢ်သးတလီၤပလီၢ်ကအိၣ်ထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါန့ၣ်လီၤ.

အခါဖဲအံၤခိၣ်ရီၢ်ထီၣ်ဒါအဒုးယာရဲဂ်ကျဲလလာတၢ်ပၢ်လီၤအိၣ်လၢတၢ်ကမၤလီၤပီၢ်မီၤစီရီၤသန့တဘီအံၤပုၤကပိၣ်ထီၣ်အိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲခီဖျါအသးလၢတၢ်တသ့တဘီအိၣ်ထီၣ်ဝဲသပုၢ်ကတၢ်မးဒီးထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်တၢ်မၤကျဲၤ လၢတၢ်ထုးပၢ်လီၤဝဲန့ၣ်တၢ်ကထုးက့ၤအိၣ်အသီန့ၣ်လီၤ. တချုးတၢ်ဆိတလဲဒုးယာရဲဂ်ကျဲၤအကျဲဝဲအံၤန့ၣ်တၢ်ကထုးက့ၤအိၣ်အသီန့ၣ်လီၤ. တချုးတၢ်ဆိတလဲဒုးယာရဲဂ်ကျဲၤအကျဲဝဲအံၤန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်အိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဒုးယာရဲဂ်ကျဲၤကွၢ်ဂီၤကမ့ၢ်ကမၤဝဲတမံၤမံၤခါ? မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဒုးအပျီ အတၢ်အိၣ်သးဆိတလဲအသးတမံၤမံၤခါန့ၣ်တၢ်ကကွၢ်ထံသမံသမီးအိၣ်ဝဲမးဒီး တၢ်ကထုးဒုးယာရဲဂ်ကျဲၤအသီတခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထုးဒုးယာရဲဂ်ကျဲၤအသီမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကသမံသမီးကွၢ်ထံအိၣ်ဝဲမးဒီး တၢ်ကဘၣ်အၢၣ်လီၤစံၣ်ညီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ကသ့အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကထုးဒုးယာရဲဂ်ကျဲလလာတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်

ဖဲမီၤစီရီၤအတၢ်ပၢ်လီၤပံာ်ကွံာ်ဝဲၤ ဒ်သီးဒ်ခိၣ်မြတ်စွာအတၢ်ပၢ်တၢ်ပျးကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲအဂီၢ် တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအကျဲတဖၣ် တၢ်ထုးထီၣ်ပၢ်လီၤဝဲထံအံၤထံန့ၤဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်မ့ၢ်ထံတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကျဲခိၣ်သ့ၣ်တခါမီၤန့ၣ် ကအိၣ်ဒၣ်ဝဲလၢမးခီအပူၤဝဲၤ အမိၢ်လဲၤမိၢ်ပုၤတမ့ၢ်လၢကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲနီၤတဘျီဘၣ်. လၢတၢ်ကမၤလီၤကလဲကွံာ်မီၤစီရီၤတုၤလၢအဂီၢ်တချဲကန့ၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကထုးထီၣ်ဒုးယာရဲဂ်ကျဲၤတခါစုာ်စုာ်လၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျါဒုးယာရဲဂ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါ အတၢ်ကူၣ်တရံးတဖၣ်

အဖီခိဉ် တၢ်ကဒုးထီၣ်တံၣ်ကွၢ်မိၤစီၤအဂီၢ်ခဲလၢၣ် ကသုဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကသုဟ့ၣ်
လီၤတၢ်န့ၣ်ကျိၤမိၤတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ လၢပုၤဆးဒးအဖီခိဉ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤနၤ
တၢ်လၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ယုထၢထီၣ်ကျဲၤတရံးတခါဘၣ်တခါလီၤ
တံၣ်လီၤဆးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဂီၢ် ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟံ
ဖျါထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဒုးအကါဒိၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ပုၤလၢအသုစံၣ်နီၤလၢတၢ်ဒုးသုးသ့ၣ်တဖၣ်
ကထုးထီၣ်ဝဲအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဆိၣ်ဒီးဒုးယၤအတၢ်ကွၢ်တရံးတဖၣ် ဒီးကဟံလီၤဝဲကျဲ
လၢတၢ်ကမၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးတၢ်ကဘၣ်သးထူပၢၤ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤကျဲသ့ၣ်
တဖၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ,သုးခိဉ်လၢကလဲၤထီၣ်တၢ်ဒုးတကၤန့ၣ် ကကွၢ်ထံသမံသ
မိးအသုးဖိသံၣ်ဖိ, ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်အိၣ်သးဒုၣ်ဒါအတၢ်အိၣ်သး, ကဆီလီၤဝဲသုးဖိဒ်လဲၣ်,
ကသုဝဲအကျဲကွၢ်တရံးတဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤ
ထီၣ်ဒါဒိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၤဟံစၢၤတၢ်ဆးတစုၤဘၣ်. ကဘၣ်
န့ၣ်ပၢၤတၢ်ဂဲၤလီၤကစုၤဒုအဂီၢ်အခါ, ကျဲသန့တဖၣ်လၢန့ၣ်အမံၣ်ညါ, ထံအသ့ၣ်ညါန့ၣ်
ပၢၤကျဲသန့တဖၣ်န့ၣ်တဝဲၤဒီးဘၣ်, ထံအတၢ်န့ၣ်လီၤဒ်လဲၣ်ဖိတဘျီအံၤအသိး တမ့ၢ်တၢ်
လၢတၢ်ပုၤဒီးဘၣ်, ထံအသုမၤလီၤကဆုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိဖိတဆးတက့ၢ်န့ၣ် ပနၣ်န့ၣ်အိၣ်တသုဒီး
ဘၣ်, တၢ်ဟံကဲထီၣ်အသး ဒ်အဝဲဆိကမိၣ်ဟံစၢၤဝဲအသိးဩၣ်ကလၢန့ၣ်ကဲ ထီၣ်တသုကိး
ဘျီဒီးဘၣ်. လၢအဝဲကသုဒီးအသး, သုမၤဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တကီၢ်ခါတဖၣ် သတူၢ်ကလၢက သုဝဲအ
ဂီၢ်အဝဲကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်ခီဖျါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ခိဉ်န့ၣ်လၢကဘျီလီၤကဆုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်သတူၢ်က
လၢတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤကဘၣ်လၢပုၤဒီးအိၣ်လီၤ.

ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါအပူၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်

တၢ်ဒုးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢတၢ်ကမၤအိၣ်တဆီဘၣ်တဆီအဂီၢ်
ပုၤလၢအထုးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢထီၣ်ဒါဒိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤကျဲတဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဆိကမိၣ်
ဟံစၢၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်လၢအဟံကဲထီၣ်အသးသုဝဲတဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိလၢအအိၣ်ထီၣ်သုဝဲ
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ဖိလၢလၢတဖၣ်အံၤ ဂ့ၤလၢတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးယုၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

❖ တၢ်ဒုးအပတီၢ်တခါဘၣ်တခါ အတၢ်ကွၢ်စိမိၣ်ပုၤဘၣ်မနုၤတၢ်ကဘၣ်စံၣ်ညီၣ်
တံၣ်အိၤဒီးတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ် မ့ၢ်အကဲဘျူးလၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်လိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်အဂီၢ်
ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်?

❖ ဒုးယၤကျဲကုၢ်ဂီၤအကလုာ်ကလုာ်အကျါ ကျဲကုၢ်ဂီၤမတၤလၢအကမၤဖျါထီၣ်
ဒုးလဲၣ်ထီၣ်တၢ်အကုၢ်အဂီၢ်မတၤ, မ့တမ့ၢ်ထံၣ်ကိၢ်သိးစုကဝဲမတၤတကလုာ်ကဘၣ်

တၢ်သုအိၤလဲၣ်စံးတၢ်န့ၣ်တၢ်ကဆိကမိၣ်ဟံၣ်စၢၤအိၤန့ၣ်လီၤ. ဒုးယၤအကျဲကျဲဂီၤတဖၣ်တၢ်ကဘၣ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၤအိၤခဲလၢဝံၣ်ကျဲကျဲတရံးအဆံးဖိဆၣ်ဖိတမံၤလၢအကြးဝဲန့ၣ်တၢ်ကသုအိၤဒီးသိးကတြိမၤတံၣ်တၢ်မိၤစီၣ်ပဒိၣ်အစိကမိၤလၢအဘၣ်ဃးအမုၢ်ကျိၤဝဲလၢကွၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ကဘျးကဲဖီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီၣ်ကါအဆံးဆံးဖိတခါဘၣ်တခါဆူတၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ကခါအိၤတဆိဘၣ်တဆိဝဲမး တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်အမိၢ်ပုၤသ့ဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ်မိတၢ်ကသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်အိၤန့ၣ်တက့ၢ်.

❖ထံရှုကိသးအတၢ်ခိၣ်ရၢ်ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကိ၊ တၢ်ခဲမၤအံၤတၢ်ကြး
ဒုးဘၣ်ထွဲ၊တဒုးဘၣ်ထွဲအီၤအဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အီၤလီၤ၊ တၢ်မုၢ်မၤဘၣ်ထွဲအီၤ
တခိတၢ်ကမၤအီၤဒ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆိမိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ၊ စံးဒၣ်ကလိၣ်၊ မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်
မုၢ်အိၣ်လၢတၢ်အကါဒိၣ်အလီၤတခိ၊ ဖဲမိၤစီရီၤပဒိၣ်အစိကမိၤလီၤပံၣ်ကွၢ်အခါမးဒီးမုၢ်
ကျိၤဝဲၤကွၢ်ကလိၣ်ပံၣ်ဒၣ်ဒ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါပံၣ်စၢၤအီၤန့ၣ်လီၤ၊ တၢ်မုၢ်တသ့ၣ်
ညါပံၣ်စၢၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အဂ့ၢ်အခါးဘၣ်န့ၣ်ဖဲဒိၣ်မိၣ်မြ့ၣ်စံၣ်အဆၢကတီၢ်တုၤပီၤမး ဒီးတၢ်
ဘျီဘၣ်ကုၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကိမုၢ်တန့ၢ်ရသးဒီးဘၣ်န့ၣ်ကမျၢၢ်ကစံးဒၣ်ဝဲ “တၢ်ထံၣ်
ဘၣ်တၢ်တဒိသးတၢ်ဆိကမိၣ်ဆါဒးလဲၣ်” န့ၣ်သ့ၣ်၊ တၢ်မုၢ်လဲၤအသးဒ်န့ၣ်တခိကမျၢၢ်အ
တၢ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ကလီၤဆံးလီၤစၢၤဝဲ၊တုၤန့ၣ်တစု၊ မိၤစီရီၤကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤလၢ
မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဘၣ်ထွဲအီၤတၢ်တဒိး မိၤစီရီၤပဒိၣ်အခိၣ်ကမိၣ်ထီၣ်ကဒီးအသးန့ၣ်
ပသးမၤအီၤအလီၤတအိၣ်ဘၣ်၊ ဖဲန့ၣ်တၢ်သးမကအိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်? တုၤမုၢ်ထံမိၣ်ဂီၢ်ဖိကမျၢၢ်အ
တၢ်န့ၣ်တအိၣ်၊ အတၢ်ထံၣ်မုၢ်တဖျါဂုၤဝဲလၢသးပျၢၤမိၤစီရီၤကရူၢ်တခိ ကဟ့ၣ်တၢ်အာၣ်
လီၤဝဲၤအခိၣ်ကဝံၣ်ထီၣ်ကဒီးအသးပသးန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

❖ ဖဲတၢ်ကစးထီၣ်ဒုးတၢ်လီၤန့ၣ် တၢ်ကလိၣ်ဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်ဒ်လဲၣ်တကလုာ်, တၢ်ဆဲးကျၢၣ်ဒ်လဲၣ်တကလုာ်ကမ့ၢ်ဝဲအဂ့ၤကတၢၢ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်ဆီအီၤလီၤ. ဖဲတၢ်ဒုးအဖၢမုၢ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်နဲၣ်လီၤဆူပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖီတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်အဆၢတဘၣ်လီၤတူၢ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်နဲၣ်လီၤ ဒ်န့ၣ်အဂီၢ်တၢ်ကသုတၢ်ဆဲးကျၢၣ်အကျဲဒ်လဲၣ်, လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်အဂီၢ် တၢ်ကဟံလီၤအီၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆိကမိၣ်ဟံစၢၤလီၤ.

❖ ထိခိုက်ပျက်စီးမှု၊ မီးဘေးဒဏ်အပူငြေ့ဒဏ် ဒီးထုံကုတ်ကပ်တက်ကစီသ နှတဖန်ကသုဉ်ညါဒီးမလံာ် တံဒီးတံယလအကစီတဖန်အင်္ဂါ လာနဝဲဒဏ်တမီနုဉ်နက ဘဉ်ထူးထီဉ်ရလီလီဒဉ်ထ တံကစီအမုဉ်အတီတဖန်မီးနုဉ်လီလီ. လာတါအံလအင်္ဂါ နက ဘဉ်ထူးထီဉ်တါသိုဉ်တါသီဖးဖးနုဉ်လီလီ. အဂုဉ်အံလနမုဉ်ဆွာဟဉ်တံကစီ လာအတ မုဉ်တတီမုဉ်ဂုဉ်, တံကစီလအဘဉ်တံမလံာ်မလအါထီဉ်မုဉ်ဂုဉ်နုဉ် တံနုဉ်နပုဉ်ပာ်ဆါဖိ တသုဝဲလအဘဉ်.

❖ ဖဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤကဲထီၣ်သးအဖၢမုၢ်န့ၣ်နမၤပုၤဟ့ၣ်တၢ်လၢနပုၤလိာ်ဘၣ်အိၤတဖၣ် မုၢ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်နပုၤဒၣ်နဲကနၣ်န့ၢ်နၤ ဒီးနကဘၣ်မၤလၢပုၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢပုၤဂ့ၢ်ဝီၤ ကျဲၣ်သ့ဆဲးလၤမုၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်, အတၢ်လိာ်ဒီးကတၢ်ကတိၤအိၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအတမၤစၢၤနတၢ်ပၢၢ်ဆၢလီၤလီၤ, ဒီအမုၢ်ပုၤဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤသိၣ်ဒုသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး နကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၤတၢ်တမံၤယီၤဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ.

❖ လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတနီၤအဂီၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဒုးဒီခါညါအဂီၢ်မုၢ်ဂ့ၤ တၢ်မၤစၢၤလၢကီၢ်ချၢဒ်လဲၣ်တမံၤကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤသ့ဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ် နကဘၣ်ဆိကမိၣ်ဟံၤစၢၤအိၤလီၤ. လၢနတၢ်ဒုးအပူၤ တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢအတတုၤလီၤတီၤလီၤ,တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ် နသုတသန့ၤနသးလၢအိၤတဂ့ၤ မုမုၢ်တခီဖဲအန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် နကဘၣ်သ့အိၤအဂ့ၤကတၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် ဆိကမိၣ်ဟံၤစၢၤတက့ၢ်. ကမျၢၢ်သဘျုးကရၢတဖၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအပဒိၣ်တဖၣ်, ဘီမုၢ်စၢၤဖိၣ်ကရၢ ဒီးဘီမုၢ်စၢၤဖိၣ်ကရၢအဝဲၤကျိၣ်တဖၣ် အတၢ်ကရၢကရိအတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် နကဘၣ်တူၢ်လိာ်အိၤ လၢတၢ်ဟံၤသ့ၣ်ဟံၤသးလၢနကြးဟံးန့ၣ်တဟံးန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တကးဒီးဘၣ်န့ၣ် ဖဲထဲဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ထီၣ်ဒါဒိၣ်ရီၢ် ပုၤပၤဆူၣ်ပၤစိးတၢ်တဖၣ်အဆၢကတီၢ်အပူၤတၢ်ကဘၣ်လူၤပိာ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီလုၤတုၢ်လုၤတီၤန့ၣ်လီၤ. လၢနကမၤလၢပုၤန့ၣ်ပုၤလၢအပိာ်နခဲတဖၣ်အတၢ်လိာ်ဘၣ်အဂီၢ် နကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤဆိဟံၤစၢၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. နမုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဆိဟံၤစၢၤတၢ်မး ဒီးနသ့ၣ်ထီၣ်ဒ်မိၣ်ခြံးတုးပၣ်တံၣ်ကန့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဒ်ကန့ၣ်ဒ်န့ၣ်အယိကကဲထီၣ်တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်လၢအလိာ်ဝဲနီၢ်နီၢ်တဖၣ်အမဲၣ်ညါကမျၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအတၢ်န့ၣ်န့ၢ်မီၤစီရိၤပဒိၣ်ကလီၤဘျါကွံာ်ဝဲတုၤအဝဲသ့ၣ်ကစံး. “ပုၤတဖုအံၤဒ်အမံၤအသိး ဆီၣ်လီၤဂၢၢ်ကျၢၤသးတံၢ်တၢ်နးမးလဲၣ်” န့ၣ်ပသမၤအိၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

မၤန့ၣ်ပၢၢ်အါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဒ်သိးအသုတမၤဃုာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးမီၤစီရိၤပဒိၣ်

လၢတၢ်မၤထီၣ်ဒါဒိၣ်ရီၢ်မီၤစီရိၤပဒိၣ်ကတုၤလၢတၢ်လၢတၢ်ပုၤအဂီၢ်န့ၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်နၢၢ်ပၢၢ် ဒ်သိးထဲဖိကီၢ်ဖိအသုတဆီၣ်ထွဲမၤသကိးဘၣ်ပဒိၣ်တဖုလၢတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကဘၣ်စဲထီၣ်အသးလၢအဝဲ သ့ၣ်အခိၣ်န့ၣ် ဒ်ပုၤလၢအဟံၤဖျါ “တၤအးအသရၢၣ်”အဂ့ၢ်ဒ်အဖျါတုၢ်လဲၣ်လၢအဆၢဒိၣ် (၃)အပူၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ပဒိၣ်တဖုမုၢ်ပၤဆူၣ်ပၤနၢၢ်တၢ်ထံအံၤထဲန့ၣ်သက့ ထဲဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ဒီးပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်မုၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤစုန့ၣ်ကျဲသပုၢ်ပုၢ်န့ၣ် ပဒိၣ်လၢအပၤဆူၣ်ပၤနၢၢ်တၢ်တဖုအံၤကလီၤပုၢ်ကွံာ်ဝဲဒီးဂၢၢ်ကျၢၤဝဲတသ့လၢဘၣ်.

ကမျာဂ်အိတ်လာပဒိတ်လာအပာဆူဂ်ပာနာၤတၢ်အဖီလၢတဖၣ်ဘၣ်မၤဒၣ်အသးဒ်န့ၣ် အသးလီၤ. ဘၣ်တဘၣ်,အဝဲသ့ၣ် ကနၢ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်အဒိအတၢ်မၤ အသးဒ်န့ၣ်အသး သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယီၤ ပုၤဒ်ဒ်မိတ်မြတ်စံၣ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်နၢ်ပၢၢ်ဒ်သးအံၤ လၢလံၤလဲၤပဲၣ်သံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်အးသရၣ်အပူၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ ပူၤဖိဒ်န့ၣ်အသးတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤက ဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်သါလီၤဆူကမျာဂ်တဖၣ်အနၢ်ပုၤသကုၤဆးဒးန့ၣ်လီၤ. ပူၤဖိဒ်သးအံၤန့ၣ်ကမျာဂ် နၢ်ပၢၢ်အံၤဒီးအသးထူပၢၢ်တကီၢ်ဘၣ်. တုၤတၢ်သ့ၣ်ညါအံၤအိတ်ဟ်လဲန့ၣ် လၢတၢ်ကရၢက ရီဒီးမၤတၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၤအတၢ်ရၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကနၢ်ပၢၢ်သကိးဝဲ ချုၤညီညီန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကဆီတလဲတၢ်အိတ်သးအသိတခါဒီးတခါအဂီၢ်န့ၣ် ထံဖိကိၢ်ဖိကမျာဂ် အသးမ့ၢ်ထူပၢၢ်ဟ်လဲန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တကၤလၢအသန့ၣ်ဒၣ်ဝဲ တကၤလၢအကျိၣ်အကျၢ်ဒၣ်ဝဲ ကတဝဲအစု ဒီးခိၣ်ရီၤဝဲပဒိတ်တဖုန့ၣ်တသ့ဖဲအသ့ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢထံကိၢ်ပဒိတ်တဖုအတၢ်ပာအပူၤ တၢ်ဆဲးကျၢဒီးကမျာဂ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ဒီး တၢ်နၢ်ပၢၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤ ဒီးလၢတၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၤပုၤမိၤစီရီၤအဂီၢ်တြီဆာဒိဒ်ဝဲ ညီထံအံၤထံန့ၤဘၣ်ဆၣ် ပုၤဒ်ဒ်မိတ်မြတ်စံၣ်ဖိဟူးဂဲၤမၤတၢ်သ့ဒၣ်တၢ်ကစီဒီးန့ၣ် တၢ်အုၣ်အ သးအိတ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဒိလၢပသးပုၤန့ၣ်တသ့အိတ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

ဖဲနၢ်စံၢ်ဒီးခိၣ်မူၤနဲးအတၢ်ပာဆူဂ်ပာနာၤအစီၤတဖၣ်န့ၣ် ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်အ ပူၤတၢ်ဆဲးကျၢလိာ်သးကဒဲကဒဲအမၣ်ညါပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိဒီးကမျာဂ်အတၢ်ဆဲးကျၢအိတ်ဝဲ ဒၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤဟ်ဖျါဝဲဒၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ခါ. အဝဲသ့ၣ် ဒုးအိတ်ထီၣ်တၢ်ပရၢပ စၢၢ်လၢတဖိးသဲးစးတဖၣ်,လံာ်ရဲၣ်ဒီးလံာ်အါကလုာ်ဒီးရဲၤလီၤဝဲဆူကမျာဂ်အကျါသ့ဝဲအ မံၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ဆဲးကျၢဒ်အမ့ၢ်ကဲးစံးကွီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကလုာ်ယံၤမ့ၢ်ဂ့ၤခိၣ်မူၤနဲး ပဒိတ်သုမၤတၢ်တၢ်အိၤတနၢၤနီတဘျီဘၣ်.

လၢကျဲဒ်အံၤအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ဆိကမျာဂ်တၢ်ကစီၣ် ဒီးရဲၤလီၤအတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤလၢ ကဘၣ်မၤတၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၤအံၤ ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဒၣ်လဲၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်န့ၣ် လီၤတဖၣ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ကမျာဂ်တၢ်နၢ်ပၢၢ်ဒ်အမ့ၢ် “တၢ်လၢပဒုးခဲအံၤမ့ၢ်မန့ၤ.” ဖဲတၢ်ဂုၢ်မန့ၤမတၤအိတ်ထီၣ်ဝဲအခါ, “ကဘၣ်ဟ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးဒ်လဲၣ်.” “ကဘၣ်အိတ်ဒၣ် အတၢ်ဖဲ ပဒိတ်လိာ် ဘၣ်အတၢ်မၤစၢၤ.” ဒီး “ကဘၣ်မၤတၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤဒ် လဲၣ်ဒ်လဲၣ်.” “သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.စံးဒၣ်က လိာ်တဘျီဘျီဖဲတၢ်ဆဲးကျၢဘၣ်တၢ်မၤတံာ် တံာ်အံၤအခါဒၣ်လဲၣ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢထံဖိကိၢ်ဖိကမျာဂ် သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်တုၤလံာ်တၢ်လၢကဘၣ် မၤဝဲအယီၤ တၢ်န့ၣ်လီၤမ့ၢ်တတုၤဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်မၤဒၣ်အတၢ်န့ၣ် အိတ်ဝဲစုၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤ မိၤစီရီၤပဒိတ်အစုဒုၣ်ခိၣ်တီၤသုးဒီးပၢၤကိၢ် တဖၣ် ကိၢ်စုကိၢ်ခိၣ်ဒီးသ့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤအ တၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤ “အလီအပျီၢ်” ဒ်သးကမၤဟးဂီၤ

ဒ်မိဂ်မြိုင်စံာ်အကမျာ် လာအသုဉ်ညါထံဆးအပုလတီခိဉ်ရိဉ်မဲတဖဉ်အံၤ အိဉ်ဒီးတဂ်ပ လီၤတဂ်ဟံသးဂုၤဂုၤအယိ တဂ်မၤကဒ်ကဒါအိၤတန့ၤဘဉ်.

တဂ်ဆိဉ်တဂ်ဒီးတဂ်ပာ်ဆါကုၤအကျဲတဖဉ်

တဂ်ဆိဉ်တဂ်မၤန့ၤတဖဉ် ဒီးတဂ်ထီဒါဟံးဂုၤဝီဖဲဒ်မိဂ်မြိုင်စံာ်ဂါဘါကရူၤန့ၤလီၤ ခုးတဂ်န့ၤ မိၤစီရိၤပဒိဉ်ကဆိဉ်တဂ် မၤန့ၤမၤဆူၤမၤဆါဝဲဒ်လဲဉ်ဒ်လဲဉ်န့ၤ ပုၤလၢအထူး တဂ်ရဲဉ်ကျဲၤတဖဉ်ကဘဉ်သုဉ်ညါဆိဉ်ဝဲဒ်န့ၤလီၤ. မ့ၢ်အိဉ်ဖျါလၢမိၤစီရိၤပဒိဉ်ကဆိဉ် တဂ်မၤန့ၤဆူၤထီဉ်ဝဲန့ၤ ပုၤထီဒါတဂ်ဖိတမီၤ မိၤအသုတဟ့ၢ်အယဉ်တကၤ, မ့မ့ၢ်တမီၤ ကဘဉ်ပဒုဉ်အသးဒ်လဲဉ်. တုၤဝဲကကဲထဲလဲဉ်ဒီးကဘဉ်မၤကဒါဝဲဒ်လဲဉ်ဒ်လဲဉ်န့ၤကဘဉ် ဆိမိဉ်ဟံစၢၤဝဲဒ် ကျဲန့ၤလီၤ. ဒ်တဂ်မၤရဲဉ်ကျဲၤအသိး တဂ်ဂုၢ်အကါဒိဉ်မ့ၢ်ပာ်ထီဉ်န့ၤ လၢပဒိဉ်အတဂ်ဆိဉ်တဂ်မၤန့ၤအဂီၢ် ကဘဉ်ဟ့ၢ်ပလီၤထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်ဒ်အဂုၤဝဲကြးဝဲအ သိးန့ၤလီၤ. အန့ၢ်မးဒီးတဂ်နးတဂ်ဖီဉ် တဂ်ကီတဂ်ခဲလၢကဟံဘဉ်အဝဲသုဉ်န့ၤ ကမျာ်တ ဖဉ်အံၤကသုဉ်ညါဆိဝဲန့ၤလီၤ.

စံးဒဉ်ကလိာ်,ပဒိဉ်မ့ၢ်မၤဆူၤမၤစီးမၤဆူးမၤဆါတဂ်တမီၤ တဂ်ဘဉ်ဒ်ဘဉ်ထံး အိဉ်ထီဉ်ဝဲသုအယိခိဉ်န့ၤတဖဉ်အံၤ ကရဲဉ်ကျဲၤဟံစၢၤဝဲကသံဉ်ကသီသရဲဉ်သမါဒ်အလီၢ် အိဉ်ဝဲအသိးန့ၤလီၤ. ဒ်အသုဉ်ညါတုၤလဲဝဲလၢပဒိဉ်ကဒိတဒ်မၤဆါတဂ်အသိးန့ၤပုၤရဲဉ် ကျဲၤတဂ်သုဉ်တဖဉ်ကထူးတဂ်ရဲဉ်တဂ်ကျဲၤ ဒ်သိးပဒိဉ်အပုၤတဖဉ်မၤအိၤဆါဆါဘျါဘျါ သုတညီတဂုၤအဂီၢ် အဝဲသုဉ်ကရဲဉ်ကျဲၤကျဲကွဉ်တရံးတဂ်ဒုး, တဂ်ဟူးတဂ်ဂဲၤအကွၢ်အဂီၤ တချူးလၢအန့ၢ်လီၤတဂ်ဒုးအခါန့ၤလီၤ. အဒိ,တဂ်ဟံဖျါတဂ်ဘဉ်သးထီဒါမိၤစီရိၤပဒိဉ်, တဂ်ရဲဉ်လီၤသးဒီးဟးလၢကျဲမ့ၢ်တဂ်လၢအနီးမံဉ်နီးန့ၤပုၤကွၢ်တဂ်ဖိဘဉ်ဆဉ်ပုၤဖီဉ်စုကဝဲၤတ ဖဉ်မ့ၢ်ခးဝဲလၢကျဲန့ၤပုၤကသံလၢအကထီန့ၤလီၤ. လၢကျဲဒ်အံၤပုၤဟံဖျါတဂ်ဘဉ် သးဖိတဖဉ် ဟ့ၢ်လီၤအသးသမူလၢတဂ်ထီဒါထံကီၢ်ပဒိဉ်အဂီၢ်ဘဉ်ဆဉ် တဂ်အစၢလၢအမ့ၢ်ဝဲ လၢအကမၤန့ၤတဂ်ဟ့ၢ်တဂ်ဆိဉ်သနံးတမီၤ မၤဝဲကန့ၤထံသိးအလိဉ်ဘဉ်ဝဲအသိး တုၤထီဉ် ထီဉ်ဘးဝဲတသုဘဉ်. လၢအဝဲန့ၢ်အလီၢ်အဝဲသုဉ်မ့ၢ်ဆူၤနီၤဒုဉ်လၢဟံဒ်ဒီးတလဲၤမၤပဒိဉ် အတဂ်မၤဒီးအိဉ်ဝဲကျဲၤကျဲၤတမီၤန့ၤ ကဲထီဉ်တဂ်ဘဉ်ဒ်ဆါပဒိဉ်အတဂ်မံးတဂ်မၤဒီးအဘျူး ကအိဉ်ဝဲအါဒဉ်တဂ်တက့ၢ်လီၤ.

ပကစးထီဉ်ဒုးဆိပဒုဉ်ပဒါဝဲတဂ်ဘဉ်ဒ်ဘဉ်ထံး, တဂ်သံတဂ်ပုၤမ့ၢ်ဒိဉ်မ့ၢ်အါတမီၤ ပတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲၤအဝဲန့ၢ် အဘျူးတအိဉ်နီတမံၤဘဉ်အယိ ပကဘဉ်ဆိကမိဉ်ကွၢ်ထံအိၤလီၤ တဂ်လီၤဆဲးန့ၤလီၤ. လၢတဂ်န့ၢ်လီၤဒုးတဂ်အဖၢမ့ၢ်ပုၤထီဒါတဂ်ဖိ အကရူၢ်ဒီးကမျာ်လၢ အကွၢ်ကီတဂ်တကပဲၤလၢကဘဉ်အိဉ်လၢတဂ်ဒိကန့ၢ်ကစီဒီန့ၤ တဂ်ကဘဉ်ဆိမိဉ်ဟံစၢၤ အိၤစုၢ်ကီးလီၤ. အဝဲသုဉ်တမၤဆါတဂ်လၢတဂ်ရဲဆူၤဒီတကးဒီးအိဉ်ဝဲကစီဒီမၤ, ပဒိဉ်တက

ပုဗ္ဗမုဒ်ဆူ၍မင်းအိပ်အခါ ပုဗ္ဗမုဒ်တော်ဘုရားဖိတဖန်၊ လာတင်ဒိကနာတော်သိတင် သီအပူဇနာအိပ်ဝဲကစုဒ္ဓကစီဒီခါ၊ လာတင်အံဇအပီ တင်အိပ်ကစုဒ္ဓအကျသနန ဘိက က ဘဉ်မင်းနဂါးအိပ်အလီအိပ်ဝဲလီဇ၊ မင်းသားဒီနနဒီးပုဗ္ဗရံကျဲတင်သုတဖန်အံဇ ကဘဉ် ဟံးနဂါးပဉ်စာၤ ကမျာအတင်အာဉ်လီနနခါ၊ ကဘိးဘဉ်ရဲလီတင်ကစုဒ္ဓအကျသနနခါ၊ ကဆီလီဗဟံလီဝဲပုဗ္ဗလကဖိဉ်ကျဲၤ ကယဉ်ပဉ်ပုဗ္ဗမုဒ်တော်ဘုရားဖိတဖန်နနခါ၊ မုတမုဒ်ကယဉ်ဒုဗျာအသးဒီးအဝဲသုဉ်နနခါ၊ မုတမုဒ်ကထူးထီဉ်ရဲၤ လီလံာ်ဖိလာပုဗ္ဗကဘဉ် အိပ်ကစုဒ္ဓဒီးဒိကနာတော်သိတင်သီအဂီၢ်နနခါ၊ မုဒ်မင်းဝဲဒ်အံဇတမိနနခါမိတင်မင်းကက ထီဉ်တုၤလီၤတီၤလီၤကစီဒီခါသုတဖန်နန ဘိကကဘဉ်ဆီမိဉ်ပဉ်စာၤအီလီၤ၊ တကးဒ်း ဘဉ်နနဒ်သီး ပုဗ္ဗမုဒ်တော်ဘုရားဖိတဖန်အသးကတၢထီဉ်ဝဲ လာတင်ဟူးတင်ဂဲၤဒီးမင်းအိပ် ထီဉ်တၢ်စုဆူဉ်ခိဉ်တကးအဂီၢ် မိၤစီရီၤပဒ်ဉ်ကဘျာနဂါးအပုဗ္ဗ လာအမာနုၤဆီဉ်ခဲတင်ဒ် နနအသီးတဖန်အိပ်ဝဲအဂုၢ်နန ပုဗ္ဗရံကျဲတင်သုတဖန်နန ကဘဉ်သုဉ်ညါဆီပဉ်ဝဲဒ် နနလီၤ။

တင်မၤထွဲတင်တပယုဉ်ဃီဒ်တင်ရဲဉ်ကျဲပဉ်ဒုးယၤဂုၢ်ဝီအကျဲအသီး

ဖဲတင်ဆီလီၤဒုးယၤအကျဲၤအကျဲဝဲၤအဆာကတီၢ်နန မိၤစီရီၤအပဒ်ဉ်တမိ ဒ်သီး ပုဗ္ဗဒ်မိဉ်ခြံဉ်စံဉ်ဖိအခီဉ်ကါကကမဉ်အဂီၢ် အဝဲသုဉ်ကမၤတံာ်တံာ်အံဇ လာတင်တဆဲးတ ကုၢ်ဖိသုဝဲအယီပုဗ္ဗမုဒ်ဆာတင်ဖိတဖန်မိအခီဉ်ကါသုတကမဉ်တဂုၤ၊ လာဒုးယၤရဲဉ်ကျဲၤ မုဒ်ဂုၤတင်ပဉ်လီၤဒုးယၤရဲဉ်ကျဲၤဖိလာတင်ဒုးတင်ယၤတဆီဘဉ်တဆီအဂီၢ်ခိဉ်ကါသုတ ကမဉ်တဂုၤနန ကဘဉ်ပလီၢ်အသးလီၤ၊ ညီနုၢ်တင်မၤအသးလာမိၤစီရီၤပဒ်ဉ်မုဒ်မင်းတံာ်တံာ် တင်ဒ်နနအသီးနနပုဗ္ဗမုဒ်ဆာတင်ဖိတဖန်သးပုဗ္ဗ နီဉ်ကွံာ်အတင်မၤကျဲလကဟူးကဂဲၤဝဲ အဂီၢ်သုဝဲဒ်လီၤ၊ လာတင်မၤအီၤဒီးအမဲဉ်ချဲကဝီၤလာအတမုဒ်တင်နီတမံၤဘဉ်နန အိပ်ဝဲ စုၢ်ကီးနနလီၤ၊ မုတမုဒ်ဘဉ်ဒီးမိၤစီရီၤအပဒ်ဉ်နနလီၤဂဲၤတင်လာတင်စုဆူဉ်ခိဉ်တကး ဒီးတင် မၤသးသုဉ်တဖန်အယီ ပုဗ္ဗမုဒ်ဆာတင်အသးဟးဂီၤနနအိပ်ဝဲစုၢ်ကီးလီၤ၊ ဘဉ်ဆဉ်ဒီး ပုဗ္ဗမုဒ်ဆာတင်ဖိတဖန်မိအသးအသုတဒုဒ်နီတမံၤ ဒီးကဒ်ကဒ်တဂုၤ၊မုဒ်တမိၤမိအပဉ်ဂါၢ် အသးဒီးမၤဒုဒ်တင်ဒ်အရဲဉ်လီၤကျဲၤလီၤပဉ်အသးအသီးနနတကုၢ်၊ ဘဉ်တဘဉ်ကမုဒ် ဒုဒ်ဝဲမိၤစီရီၤပဒ်ဉ်အပုဗ္ဗတဖန် ပဉ်လီၤအတင်ရဲဉ်ကျဲၤဒ်သီးပုဗ္ဗဒ်မိဉ်ခြံဉ်စံဉ်ဖိတဖန် ထီဒါရီၢ် ခိဉ်အီၤအသုတသုတဂုၤအဂီၢ်နနလီၤ၊ မုတမုဒ်ဒ်သီးပုဗ္ဗမုဒ်ဆာတင်ဖိတဖန်အ တင်မၤသုတ ကဲထီဉ်တဂုၤအဂီၢ် မၤကတၢထီဉ်ပုဗ္ဗသးဒ်သီးပုဗ္ဗမုဒ်တော်ဘုရား ဖိတဖန် ကဟူးကဂဲၤ လာတင်စုဆူဉ်ခိဉ်တကးအဂီၢ်နနလီၤ။

ပုဗ္ဗဂဲၤလီၢ်ဒုဒ်မိဉ်ခြံဉ်စံဉ်ဖိတဖန် ကနနနတင်ရဲဉ်တင်ကျဲလကဟူးပဉ်လီၤဝဲတ ဖန်ဝဲဂဲၤလီၢ်ဝဲဒ်အတင်ရဲဉ်တင် ကျဲၤတဆီဘဉ်တဆီဆူညါကွၢ်ကွၢ်နနလီၤ၊ ဖဲအဝဲသုဉ်မၤ ဝဲဒ်အတင်ရဲဉ်ကျဲၤအသီးအခါတင်ကဟဲကဲထီဉ်အသးလာအဂဲၤကအိပ်ဝဲစုၢ်ကီးနနပဉ်

တသ့ဘဉ်. လာတင်မၤအသးအဖီခိဉ် အဝဲသ့ဉ်မုၢ်ကြူးဆီတလဲ အတၢ်ဒုးအကူၢ်ဂီၤန့ဉ်
မၤဝဲသ့လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်. တၢ်လၢခိဉ်န့ၢ်လၢအဂ့ၤန့ၢ်, ဖဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲတဘျီလၢ
လၢန့ဉ်ကဘဉ်မုၢ်ပုၤလၢအသ့ဟံးန့ၢ်တၢ်အထိးနါ ထီဘိန့ဉ်သ့ဉ်နီဉ်ထီဉ်တက့ၢ်. ဖဲနဆီတ
လဲတၢ်ဒုးအကျိၤအကွၢ်အခါန့ဉ်ပလီၢ်နသး ဒ်သိးအသုတလဲၤတပျံတပျံဒီးဒုးယၤရဲဉ်ကျဲၤ
အတၢ်ကွၢ်စိတဂ့ၤ. တဘဉ်လဲၤသဘဉ်ဘုဉ်အသးဒီးတၢ်ဒုးအဆးဖိတဖဉ်စ့ၢ်ကီးဘဉ်.
နကဘဉ်မၤပျံထီဉ်ဒဉ်တၢ်အမိၢ်လဲၤမိၢ်ပုၢ်ဒ်နဒုးယၤရဲဉ်ကျဲၤမိၢ်ပုၢ်အသိး ခီဖျိတၢ်ဒုးအဆး
တဆီဘဉ်တဆီန့ဉ်လီၤ. အန့ဉ်မးဒီးနကတုၤလၢနတၢ်ကွၢ်စိအဖီတၢ်န့ဉ်လီၤ.

အဆာဒိဉ်-ယိုး တၢ်သူထံရှုၤကိၤသးအတၢ်ခိဉ်ရီၢ်

လိာ်ကဝီၤလၢကမျၢၢ်မ့ၢ်ပုၤလၢအပျံၤတၢ်ဒီးအစိကမီၤတအိဉ်ဘဉ်န့ၣ် တၢ်ဘဉ်ယိဉ် စုၤဝဲ ဒီးအလိာ်အိဉ်လၢတၢ်ကဘဉ်မၤဆုၣ်ထီဉ်တၢ်သးခူတလုၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအကလုာ် ဒ်အံၤအဖီခိဉ်, မ့ၢ်လၢအမၤသးဒ်တၢ်သးထီဉ်ပုၤဂၤအကူအသီး(တၢ်လၢအတစီးမံ)အယိ လၢကမျၢၢ်အကျါ တၢ်ထီဉ်ကမူၤကမဉ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲ ဒီးကမျၢၢ်အတၢ်ဟံးန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ် စုၤကိး ကမၤတၢ်လၢတၢ်ထီဉ်တကၤတမံၤန့ၣ် ပသမၤအလိာ်တအိဉ်ဝဲဘဉ်. လၢအဂၤတ ကပၤန့ၣ် လၢထံရှုၤကိၤသးတၢ်ဂ့ၢ် အဆးအဖီခိဉ် အိဉ်ထီဉ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤ ကျဲကျဲတရံးသ့ၣ်တဖဉ် ကဘဉ်ဃုထာဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကြးအဘဉ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အီၤတ သ့ဒီးလၢတၢ်ကဘဉ်သ့ၣ်ညါဟံးကဲအီၤလိာ်လိာ်ဃဉ်ဃဉ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ရၤလီၤတၢ် ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖဉ်အပူၤ တၢ်မၤန့ၤန့ၤန့ၤ မ့ၢ်လၢအမၤဘဉ်က့ၤတၢ်လၢအ ဘဉ်ဒ်ဘဉ်ထံး သ့ၣ်တဖဉ်အမံၣ်ညါဒုးန့ၣ်ပၤတၢ်ကမျၢၢ် လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤအိဉ်ဝဲဒီးတၢ်အစိကမီၤန့ၣ် လီၤ.

တၢ်ကူၣ်တရံးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလၢအယံာ်အဂီၢ်န့ၣ် ခိဉ်န့ၣ်လၢအရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖဉ် အံၤ တကြးဆိကမိဉ်ဝဲဘဉ်ဃး မိၤစီရိၤကလီၤဂီၢ်ဝဲချ့သးဒ်န့ၣ်ဘဉ်. မ့မ့ၢ်တစီကဘဉ် မၤန့ၢ်တၢ်အထိးနါ လၢတၢ်ကွၢ်စိအဖီခိဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကိးခါအပူၤ တၢ်က ဘဉ်ဆၢမ့ၢ်လၢဝဲလၢကမျၢၢ်ကန့ၣ်လီၤသကိးတၢ်စံးတၢ်န့ၣ် တန့ၢ်စုၤကိးဘဉ်. ပမ့ၢ်ဘဉ် ကွၢ်ထံဆိကမိဉ်ဘဉ်ဃးတၢ်မၤလိာ်ထီဉ်ဖးထီဉ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဆီဘဉ် တဆီန့ၣ်တၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအခိဉ်ထံးအဖးဖီဒီး ဖဲတၢ်အကတၢ်ဘူးထီဉ်ဝဲအခါ တၢ်ဂဲၤ လိာ်လၢအယံာ်န့ၣ်တပတီၢ်ဒီးတပတီၢ် လီၤဆိလိာ်သးအဂ့ၢ်န့ၣ် ခိဉ်န့ၣ်လၢအတီခိဉ်ရီၢ်မဲ ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖဉ် ကဘဉ်ဆိကမိဉ်ကွၢ်စုၤကိးဝဲဒဉ်န့ၣ်လီၤ.

ဃုထာန့ၢ်တၢ်ခိဉ်ဆၢအကျဲ

လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အခိဉ်ထံးအပတီၢ်န့ၣ် တၢ်ရၤလီၤမၤဖျါကျဲကျဲတရံးအတၢ်မၤလၢ အအိဉ်ဒီးတၢ်ကွၢ်စိန့ၣ် မ့ၢ်တၢ် လၢအကဲဘူးဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်ကဘဉ်ပိာ်ထီဉ်အခဲတခါ ဝဲၤတခါ,အဒိခဲခါမ့ၢ်ဂ့ၤသၢခါမ့ၢ်ဂ့ၤ ကဘဉ်လဲၤချူးခဲလိာ်သးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤ ကျဲကျဲတရံးလၢ “တၢ်ပၢၢ်ဆၢလၢတၢ်ဃုထာဟံးအီၤ” အဂီၢ်တၢ်ကဘဉ်မၤသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျဲၤလၢအဘဉ်တၢ်ဟံးပနီၣ်အီၤလီၤလီၤဆိဆိအီၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘဉ်ဒ်ပုၤခီဖျိ သးမိၤစီရိၤ အတၢ်ဆီဉ်တၢ်မၤန့ၤန့ၤလၢအကဲထီဉ်တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါသ့ၣ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်ဒ်န့ၣ်အသိး မ့ၢ်တၢ်လၢအကြးဝဲဘဉ်ဝဲ လၢတၢ်ခးပနီၣ်အဂီၢ်ဒ်သိးကမၤလိာ် ထီဉ်ဖးထီဉ်ကျဲကျဲသ့အတၢ်ကွၢ်စိလၢအဆိအချ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ခိဉ်ခြံးတၢ်ဂဲၤဘါကရူၢ်တ

ဖၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤရၣ်ကျဲၤအသဟီၣ် ကျဲၤကူၣ်သ့အတၢ်ကွၢ်စိလၢတၢ်ဘၣ်စၢၤအကတိၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်မၤန့ၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲတဆိဘၣ်တဆိလၢအမၤဂ့ၤထီၣ်သးသဟီၣ် ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိတလဲ လၢအကဲဘျူးကဲဖီၣ်ပီၢ်ပီၢ်လၢတၢ်စိတၢ်ကမီၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ် လၢတၢ်ဂဲၤလိၣ်လၢအယံၣ်အထၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၢၢ်ဆၢလၢအဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်အကျဲၤကူၣ်တရံးသ့တဖၣ်ကြးပၢၢ်ဆၢဝဲလၢပုၤဂ့ၢ်စိ, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မ့တမ့ၢ် ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤလီၤဆိဆိတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဂ့ၢ်စိဒီးထံၣ်ကီၢ်သးဂ့ၢ်စိတ ဖၣ်အံၤတၢ်က ဘၣ်ယုထၢထီၣ်အိၣ်လီၤဆိဒၣ်တၢ် လၢပုၤမိၤစိရီၤအတၢ်ပၢအပူၤ ဒ်သီးကကဲထီၣ်တၢ်လၢပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိပၢဆုၢ မ့တမ့ၢ် ကဂ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်ခါမိၤစိရီၤအတၢ်ကွၢ်စိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပတဲတုၢ်လဲလၢညါအသီး မ့ၢ်သ့တခီန့ၣ် တၢ်ပၢၢ်ဆၢလၢတၢ်ယုထၢအိၣ်အပုၤမၤတၢ်အကရၢၢ်ကြးမၤတဖျါတၢ် ဖဲပုၤမိၤစိရီၤအဂီၢ်စၢ်အိၣ်ဝဲအါဝဲအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤတဖျါတၢ်ဒ်အံၤသီးအံၤအယီၤ ပုၤရီၣ်ဖီၣ်ပာ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးကမၤန့ၣ်အါထီၣ်တၢ်အသဟီၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအဆိတခီပုၤတီခိၣ်ရီၣ်မဲကျဲၤကူၣ်တရံးတဖၣ်အလီၢ်အိၣ်လၢကဟံလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢပုၤလၢအကဟူးကဂဲၤ အဆိကတၢ်တခူၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွၢ်စိလၢတၢ်ဟံပနီၣ်ယၢ်အိၣ်န့ၣ်မ့ၢ် မန့ၤတဖၣ်လဲၣ်? လၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ်အဂီၢ် မၤစၢၤတၢ်မန့ၤသ့လဲၣ်? မ့ၢ်သ့မ့ၢ်ဘၣ်တခီ ဂ့ၤလၢတၢ်လူၤကွၢ်ကအါက့ၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤခဲၣ်မ့ၢ်မ့တမ့ၢ်သၢၤဘျီ လၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရဲၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ကျဲၤကူၣ် သ့ခဲလၢၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲ လၢတၢ်ကမၤလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ယုထၢဒီးမၤအိၣ် ဒ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတက့ၢ်မိၣ်သ့ၣ်အသီးန့ၣ်လီၤ.

ဒုးန့ၣ်တၢ်အပနီၣ်လၢနတၢ်ပုၤမိၤစိရီၤ

လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်အခီၣ်ထံး လၢတၢ်ကမၤပၤဂီၤကွၢ်မိၤစိရီၤအဂီၢ်န့ၣ် ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ပှးတၢ်ဂဲၤအဆိက တၢ်ကဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အကျဲၤတနီၤကဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်အိၣ် ဒီးထူးန့ၢ်အတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံ သးဝဲၤကကတဲၣ်ကတီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢတၢ်ကစးထီၣ်တၢ်ဂဲၤလိၣ် ဒီဖျါတၢ်မၤလီၤမ့ၢ်ပြဲၤတၢ်ဒီးထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခီၣ်ရီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပှးတၢ်ဂဲၤအဆိကတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒီတဒၢအပနီၣ်, မ့တမ့ၢ်တၢ်ပှးတၢ်ဂဲၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလီၤမ့ၢ်ပြဲၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတစီၢ်တလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တခီပုၤ လၢအဒီးသ့လီၤအသးတဖၣ်ဂ့ၤတၢ်ဟံလီၤအိၣ်လၢတၢ်အကါဒိၣ်အလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂၤတကပၤတခီ ပုၤလၢအပှးဂဲၤမ့ၢ်အါဝဲန့ၣ်တၢ်ကအိၣ်ဘျုးယံၣ်မံနဲးမ့တမ့ၢ်အါန့ၢ်အန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်သးအဂၤတနီၤအဂီၢ် တၢ်ကဟံလီၤပုၤလၢအဟံဖျါတၢ်ဘၣ်သး ဒီဖျါတၢ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်အိၣ်

ဘူၣ်တၢ်ဘါအဂ့ၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိကမၤတၢ် လၢအတၢ်မၤဘၣ်ထွဲအဂ့ၢ်, ကမၤဖျါထီၣ်အတၢ်မၤသးတမံၤမၤ, ပုၤကွဲးလံာ်ကွဲးလံာ်တဖၣ် ကထီၣ်တၢ်လၢအဖီၣ်ယံးတၢ်ကွဲးတၢ်လံးအတၢ်ကလုာ်တြီတၢ်တဖၣ်, အန့ၢ်မးဒီးပၤ ကီၢ်အပုၤတဖၣ်ကရၤလီၤအသးလၢလၢပုၤပုၤလၢကဖီၣ်တၢ်အဂီၢ် တညီၣ်န့ၢ်အိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ဟူးဝးထီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ် လံာ်လံာ်လံာ်ဒီးအသဟီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲလဲန့ၣ်ကရူၢ် တနီၤနီၤအိၣ်ဘၣ်ဝဲကဗျးန့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ကွဲးဖျါတုၤလဲလၢအဆၢဒိၣ်လၢညါတဖၣ်အပူၤအသးန့ၣ်, တၢ်ပၤဆၢလၢတၢ်ဃုထၢပာ်အိၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လီၤဆီၣ်ဒၣ်တၢ်လၢကဒိၣ်သဒၢပုၤဂုၢ်ဝဲမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဒီးထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ကရၢကရီၤ အကရူၢ်ဖိလၢအပူၤဖျးဒီးမိၤစီၤရီၤ အတၢ်ပၤတၢ်ပြးလီၤလီၤတဖၣ် အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလီၢ်အလီၢ်ခၢၣ်သးအဂၤတဖၣ် ကီၢ်ဆၢ, ကီၢ်ရူၣ်, အပတီၢ်အစိကမိၤ ကဟ့ၣ်တၢ်ကရၢကရီၤတဖၣ်အဂံၢ်အဘါဒ်သးကဗျာ်တဖၣ် ကသုမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီၣ်သန့မ့ၢ်ဂုၤ ကပၤဆၢမိၤစီၤရီၤအတၢ်ပၤတၢ်ပြးအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤကဗျာ်တဖၣ် မ့ၢ်ပုၤမိၤစီၤရီၤအတၢ်ခးပနီၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပညိၣ်ဃီၤတၢ်ဆူမိၤစီၤရီၤအစိကမိၤ

ဒ်တၢ်ဂဲၤလီၢ်လၢအယံာ်ဝဲထၢဝဲဒိၣ်ထီၣ်ခီဖျိကျဲကျဲတရံးတဖၣ် ဆူတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အကုၢ်အဂီၤအသးန့ၣ်, ပုၤလၢအတီၣ်ခိၣ်ရီၢ်မဲကျဲကျဲတရံးတဖၣ်ကြးထီၣ်ကွၢ်ဒွးကွၢ်ဝဲမိၤစီၤရီၤအစိကမိၤအဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကကျၢၤဝဲဆံးအါ လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပညိၣ်အံၤအပူၤတၢ်မၤလီၤမုၢ်ပြီၤအတၢ်မၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအကမၤဂုၤထီၣ်ကျဲကျဲတရံးအတၢ်အိၣ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဒ်ဒ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်အဂံၢ်အဘါဒ်အိၣ်ထီၣ်, ပုၤတီၣ်ခိၣ်ရီၢ်မဲဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်ကဘၣ်ဟံၤလီၤကျဲၤလီၤအါထီၣ် တၢ်ဒီးကမၤသကးတၢ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်ဒ်သးပုၤမိၤစီၤရီၤဖိတဖၣ် ကတူၢ်ဘၣ်တၢ်ယံးတၢ်စုၤ လၢအတၢ်စိကမိၤအဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အထူၣ်အပျၢ်ကလီၤစၢ်ဝဲဝဲ လၢခံကတၢ်ကလီၤပုၤဂွံၣ်ဒီခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကဗျာ်ဒီးကရူၢ်တဖၣ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲမိၤစီၤရီၤ ဖဲတယံာ်ဒ်ဘၣ်တဖၣ်ကလီၤစၢ်ဝဲအဂီၢ်ဒ်ဒ်မိၣ်ခြံးကရူၢ်ကသုရဲၣ်ကျဲၤဝဲအဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲမိၤစီၤရီၤအသဟီၣ်ကလီၤစၢ်ခီဖျိပုၤမိၤစီၤရီၤအတၢ်မၤတရီၤတပါတဖၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ်, ခီဖျိမိၤစီၤရီၤအမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်လဲၤကဆံကဆွဲအယံာ် ဒီးမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢမိၤစီၤရီၤအတၢ်ပၤကလီၤပုၤဂွံၣ်ကကတၢ်ဝဲဆီဆီအယံာ်န့ၣ်ဧါ?

ပုလုအဆိပ်ထွေမီစီရိလသုတ်တဖၣ် အလီၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကသိၣ်န့ၣ်အနီၣ်ဒ်သးက သုအိၣ်မုဟူးဂဲၤဒ်ပုလုဘၢၣ်စၢၤဖိ, မ့တမ့ၣ်, မ့ၢ်သုတမီ, ကသုယုၣ်အသးဆူဒ်မိၣ်ခြံစဉ်အတၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဟံလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်မၤလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ထံၣ်ရှုၣ်ကီၢ်သးတၢ်ခိၣ် ရီၢ်အခါဆၢကတီၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲမး လၢတၢ်ကဘၣ်ကွၢ်စ့ၣ်ပုလုအဆိပ်ထွေမီစီရိလ, ဒီး တၢ်မၤစၢၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ယုၣ်ဒီးအကရူၢ်ဘျးဖဲဖိတဖၣ်, လီၤဆိဒ်တၢ်အသးမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

သးဖိမုၢ်ဂုၤ, သးခိၣ်မုၢ်ဂုၤ, အတၢ်သ့ၣ်တီသးရဲၤလၢမီၤစီရိလအဖိခိၣ် အိၣ်အပတီၢ် ထဲလဲၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ယုသ့ၣ်ညါန့ၣ်အီၤဝဲၤ, သးမုၢ်အဝဲန့ၣ် ပုၤဒ်မိၣ်ခြံးဖိဒိၣ်စီန့ၣ်အီၤလၢ တၢ်စိကမီၤသုတသ့န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ယုသ့ၣ်ညါအီၤလီၤ. သးဖိအါဒ်အါဂၤအသ့ၣ်တဖၣ်အသး တညီဘၣ်န့ၣ်ခါ? မ့တမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ဆူၣ်အီၤလၢသးခါ? မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးသးဖိ, ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ကွဲန့ၣ်လွဲန့ၣ်, မိၤန့ၣ်အီၤဒီဖျိထံၣ်ရှုၣ်ကီၢ်သး, ခူၣ်ဖိတၢ်ဖိမ့တမ့ၢ်, ပုၤဂုၤ ဝိဘၣ်ထွေအဖိခိၣ်တၢ်ဂုၤတမံၤမၤန့ၣ်ခါ လၢတၢ်ဂုၤမနုၤတဖၣ်အယု သးခိၣ်သးဖိတဖၣ်က လီၤဝဲဆူပုၤဒ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ် အအိၣ်တကပၤန့ၣ်လဲၣ်

လၢအဆိန့ၣ်ကျဲကူၣ်တရံးကဘၣ်အိၣ်ဟံဝဲလၢ တၢ်န့ၣ်လီၤဆဲးကျိးဒီး မိၤစီရိလအ သးမုၢ်ဂုၤ, တၢ်ပၤတၢ်ပြးအပုၤမုၢ်ဂုၤန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိတၢ်ကတိၤမုၢ်ဂုၤ, တၢ်အပနီၣ်မုၢ်ဂုၤ ဒ်မိၣ်ခြံးတံးအကရူၢ်အံၤ ဒုးသ့ၣ်ညါမိၤစီရိလအသးတဖၣ် လၢတၢ်ထုၣ်ဖျိးအ တၢ်ဂဲၤလိာ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအဂၢၢ်ခၢၣ်သန့ၣ်ဟံလီၤသးကျၢၤမုဆူ ဒီးမုၢ်ပုၤအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖၣ်အဂၢၢ်သ့ ဝဲန့ၣ်လီၤ. မိၤစီရိလအသးတဖၣ်အံၤကဘၣ်သ့ၣ်ညါဟံစၢၤဝဲလၢတၢ်ထုၣ်ဖျိးအတၢ်ဂဲၤလိာ် မ့ၢ်တၢ်တခါလၢအဘၣ်တၢ်ဆိလီၤဟံလီၤအီၤလီၤဆိဒ်တၢ်လၢကမၤလီၤပုၤမိၤစီရိလ, ဘၣ်ဆၣ်တမၤဘၣ်ဒီမိၤစီရိလအသးသမုအဂုၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢကျဲဒ်အံၤမိၤစီရိလအသးမုၢ်သ့ၣ် ဘိလၢအဆိပ်ထွေအီၤတဖၣ် အတၢ်သးတိကလီၤမၤကွဲၣ်ဝဲဝဲၤကသးအိၣ်သးတိကုၤဒီးဒ်မိၣ် ခြံးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအကျဲဒ်သးအံၤ တၢ်မၤအီၤလၢမီၤစီရိလအဂၢၢ်ကီၢ် ဒီးမၤပြီၣ်ပုၤမၤ တၢ်ဖိတဖၣ်အဖိခိၣ်သ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကျိးစးမၤန့ၣ် တၢ်ဒိစၢ်တၢ်ဒီးတၢ်လွဲန့ၣ်ပုၤ ဒ်သးအသုတဒိကန့ၣ်ပုၤမိၤစီရိလ န့ၣ်တၢ်တကြးတဖျါအီၤဘၣ်, အဝဲန့ၣ်လၢကျဲတဘိဘိမုၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်တံၤဖးလၢမီၤ စီရိလအပုၤဒ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ဒ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်တ ကြးမၤဖျါအီၤန့ၣ်ဘၣ်. မိၤစီရိလအသးမုၢ်သ့ၣ်ဘိလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဒိစၢ်တၢ်တဖၣ်အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကဒုးန့ၣ်ပၢၢ် အီၤလၢတၢ်ဂုၤန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤဒ်သးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမုၢ်ဂုၤ, တၢ်ပူထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်မုၢ်ဂုၤ တမ့ၢ်တၢ်လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲနီတမံၤဘၣ်အဂုၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိၤစီရိၤအသးခိၣ်နၢ်လၢအသ့ဒိဇာ်တၢ်တဖၣ် မၤတၢ်လၢအကၢၤဒိၣ်တဖၣ်သ့ဝဲ, ဒ်အမၤ,တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တအိၣ်သးတအိၣ် ဒီးတၢ်တဖၣ်သးကိးမၤသကိးတၢ်လၢသးမၤအပူၤ, တၢ်မၤစၢၤလီၤ (ပုၤမၤတၢ်ဖိ) ကံၤစီဒီးတၢ်တဒိကနၣ်တၢ်က လုၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲပုၤလၢအဂ့ၢ်လိာ်မၤတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢဒ်ခိၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်တၢ်ဂံၤလိာ်ကစၣ်ဒ်အပူၤ မိၤစီရိၤသးမၤဒိဒ်အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်အကလုာ်ကလုာ်,ဒ်အမၤ, တၢ်ဟ့ၣ်ကျဲလၢတၢ်ကလဲၤဒီဖျိအိၤ, ကသံၣ်ကသိဒီးတၢ်လိာ်အဂ့ၢ်လိာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

သးမၤဒိဒ်မၤပုၤမိၤစီရိၤအတၢ်စိကမိၤဂံၢ်ဘါခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ,အဝဲသ့ၣ်သးအတၢ်ဒိကနၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ လၢသးဖိအဖီခိၣ်ဒီး တၢ်စုကဝဲဒ်ဒ်သးကစံၣ်ညီၣ်ကယံၢ်ပုၤလၢအတဒိကနၣ်အိၤသ့ၣ်တဖၣ် တဘျီယီၤသ့ဝဲအယီၤန့ၣ်လီၤ. မ်ပုၤတိခိၣ်ရိၣ်မဲကၢၤဒိၣ်ရီၤအကျဲကူၣ်တရံးတဖၣ် ကြးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်လၢမိၤစီရိၤအပူၤပၤကီၢ်, ပၤပြး, သးဂံၢ်ဘါသ့ၣ်တဖၣ် မၤအိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤလိာ်သး,တၢ်ဒိကနၣ်လိာ်သးန့ၣ် တၢ်မၤဟးဂီၤအိၤတသ့ဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. လၢတၢ်အံၤအယီၤ ပုၤတိခိၣ်ရိၣ်မဲကျဲကူၣ်တရံးသ့ၣ်တဖၣ်ကဆိၣ်လီၤ. ပီၤကွဲၣ်မိၤစီရိၤအဂီၢ်န့ၣ် ကဘၣ်ဟံၣ်ဝဲတၢ်မၤဟးဂီၤ တၢ်သ့ၣ်တိသးရၤလၢမိၤစီရိၤအပူၤအံၤလၢတၢ်မၤအကၢၤဒိၣ်တမံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်ခိၣ်ခြံးသးဂံၢ်ဘါတဖၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢမိၤစီရိၤအသးမၤဂုၤ, ပၤကီၢ်မ့ၢ်ဂုၤအတၢ်တဒိကနၣ်တၢ် ဒီးတၢ်တမၤတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤပျံၤဝဲသ့ၣ်ကိးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုၤဒ်န့ၣ်အသိးတဖၣ် ကဲထီၣ်ပုၤပူၤထီၣ်ကဒါဒ်ခိၣ်ခြံးအဂံၢ်အဘါသ့ဝဲစုၢ်ကိးအယီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ခိၣ်ခြံးဂံၢ်ဘါတဖၣ် တဘၣ်ပျံၤပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်ဒါကုၤတၢ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အလီၢ်, ဖဲတၢ်ဆဲးကျဲၤအတၢ်အိၣ်သးဂုၤအခါန့ၣ် ကဘၣ်မၤဝဲတၢ်တဒိကနၣ်တၢ်အဂ့ၢ်အဂီၤဖျါလၢကကူၣ်တရံး တၢ်အဂီၢ် ဒ်သိးစးထီၣ်ဆိတၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ,သးဒီးပၤကီၢ်ကမၤလွဲတၢ်န့ၣ်လီၤ လၢကဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်အဂီၢ် တတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး, ပုၤလၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အိၤတဖၣ်မၤဝဲတန့ၢ်, တမၤဝဲမၤတၢ်တၢ်မၤအာမၤသိအတၢ်မၤဘၣ်,အဒိ, တၢ်ဖီၣ်ပုၤ,တၢ်ဆုၢ်ဖျိးပုၤမ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီး, ကဆုၢ်တၢ်ကစီၣ်တဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဆူအပူၤခိၣ်ပုၤန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်န့ၣ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအတဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးတဖၣ် ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်တဆိဘၣ်တဆိ လၢတၢ်မၤအာမၤနးအဂီၢ်လၢတၢ်တကနၣ်ယုၣ်တၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. သးဖိတဖၣ်ကစးတၢ်ဆူကမျၢၢ်ရီၣ်ဖျိတၢ်ဘၣ်သးတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး,ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် ကလိဆါအသးဒီးအိၣ်ဒ်လၢဟံၣ်ဒ်သိးအတၢ်မၤသုတဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သူတရံးကျဲကူၣ်သ့ဒ်အဝီဒၣ်ဝဲ

ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရံၣ်မဲထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ခိၣ်ရံၣ်အကျဲခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အလီၢ်အိၣ်လာက ဃုသ့ၣ်ညါဝဲဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်အတၢ်မၤကျဲကူၣ်သ့တဖၣ် ကဲထီၣ် လိာ်ထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိန့ၣ်, တၢ်ကမၤအသးလာတၢ်ဂဲၤလိာ်တလဲၤ အသးဒ်တၢ်ဆိကမိၣ်မ့ၢ်လၢအိၣ်အသးန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ် ဝဲတခီအလီၢ်အိၣ်ဝဲ လၢတၢ်ကထီၣ်ကွၢ်ဒွးကွၢ်မ့ၢ်တၢ်ကဘၣ်ဆီတလဲကျဲကူၣ်သ့ဒ်လဲၣ်တ ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကမၤအထီၣ်ဂံၢ်ဘါလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်ဒ်လဲၣ်? ဖဲတၢ်အိၣ်အသးဒ် န့ၣ်န့ၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကမၤဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်, မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤကျဲကူၣ်သ့အကျိၣ်စ့ဂံၢ် ဘါ, ဆီလဲကွံာ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဆူကမျၢၢ်အပူၤ, မၤတၢ်စိကမီၤအဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးမၤဒိၣ် ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအထီၣ်ဒါတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲန့ၣ် တၢ်တိာ်ကျဲၤအသီ ကဘၣ်တၢ်မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်အိၣ်တကီၢ်ခါန့ၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ကွၢ်ကဒီးလာကျဲအဂၤတဘီ, စံးဒၣ်ကလိာ်, တၢ်ဂဲၤလိာ်အံၤလဲၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ န့ၢ်တၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်စိပာ်အိၣ်န့ၣ် သ့ၣ်ညါလၢမီၤစိရဲၤအံၤကလီၤပီၢ်ကွံာ်ဆိန့ၢ်ဒံးတၢ်တယာ် ပာ်စၢၤဝဲဒၣ်တခီန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. ပုၤဒံၣ်ခိၣ်ခြိးဖိတဖၣ် မ့ၢ်လၢအမၤ န့ၢ်တၢ်အထိးခါအံၤ ဆိန့ၢ်ဒံးအတိာ်ပာ်ဝဲအယီၤ ဒ်သီးမီၤစိရဲၤပဒိၣ်ဂဲၤထီၣ်သုတန့ၢ်နီတစံးတဂ့ၤအဂီၢ်က ဘၣ်မၤဝဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် ပကကွၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဆၢဒိၣ်လၢအကဟဲဆူညါန့ၣ်တက့ၢ်မိၣ်.

အဆာဒိုင်-ခွံ တၢ်မၤလိၤမုၢ်ပြဲၤမိၤစီရိၤ

ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၣ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်တဖၣ်ကဘၣ်မၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢအဂီၢ်အဘါ, သ့ၣ်ထီၣ်ဒီးမၤလဲၣ်ထီၣ်အလီၢ်ကဝီၤ မဲၤစီရိၤတခါ အတၢ်မၤလၢအတတူၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်လီၤကယးပိုၣ်ဒီးအခါန့ၣ်လီၤ. ပုၤဟူးဂဲၤတၢ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤမိၤဖျါသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်တတူၢ်လိၣ်တၢ်ဖဲးသကိးမၤသကိးဒီးတၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၣ်သး အတၢ်ခိၣ်ရီၢ်ခိၣ်လဲၣ်ခိၣ်လီၤ. တၢ်လဲၤမိၤဖျါအဝဲအံၤ ကကဲထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ လၢကမ္ဗျၢၢ်အတၢ်ဂဲၤလိၣ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၣ်သး အတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တြုၢ်ကွံၣ်တၢ်စိကမိၤလၢမိၤစီရိၤအစုပူၤ

ဒ်ပတဲသကိးလၢအဆာဒိုင်သၢအသိး, လၢမိၤစီရိၤအစိကမိၤကဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ဒိကန့ၣ်,တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စိကမိၤအဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ် မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် မိၤစီရိၤအစိကမိၤ ကလီၤကဆူၣ်ဝဲကယီၤကယီၤတူၤလီၤလၢအလီၤပိုၣ်ဝဲတစုန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ,တၢ်ထူးလီၤစုၤတၢ်ဆီၣ်ထွဲ အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤမ့ၢ်တၢ်မၤအမိၢ်ပုၤလၢတၢ်မၤလီၤပိုၣ်မိၤစီရိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကကွၢ်ထံကွၢ်ဆးထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၣ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ် မၤတၢ်လၢမိၤစီရိၤအစိကမိၤကလီၤစၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဝဲဆဲးအါဆဲးအါအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကုၢ်ဂီၤဘၣ်ဃး တၢ်ခိၣ်ရီၢ်ဒီးတၢ်မၤလီၤမၢ်တၢ်မၤလၢသ့ၣ်ကဝီၤမ့ၢ်ကျဲတဖၣ် လၢကမၤလီၤပိုၣ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၣ်သးပုၤန့ၣ်စီရိၤကမိၤလၢအပၢတၢ်တဖၣ်အသးသဟီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပဒိၣ်တဖုအတၢ်ဖိးသဲးန့ၣ်လီၤ. ပုၤပၢတၢ်တဖၣ်အတၢ်န့ၣ်ပၢမၤတၢ်ဒဲးအါ,တၢ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤ,တၢ်ဒိကန့ၣ်အကလုၢ်ဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးအီၤဒဲးဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလီၤမၢ်သးသဟီၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤဖျါတဲဖျါအီၤတူၤလီၤတီၤလီၤဒီး ဒီးကမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤပျဲၤမၤဖုးမိၤစီရိၤအတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်ကသုဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထူးကွံၣ်ပဒိၣ်တဖုအသးသဟီၣ်အဂီၢ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကထူးကွံၣ်အစိကမိၤဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆါဆါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စိကမိၤအဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ခံမံၤတမံၤလၢအကါဒိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ပုၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ဘါခိၣ်သ့ၣ်ဒ်အမ့ၢ်ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်, ပုၤသုပုၤဘၣ် (ပုၤလၢအကံၢ်အစီအိၣ်) အကလုၢ်တဖၣ်, ပုၤလၢအဒိကန့ၣ်

ဒီးပုလလအဆိပ်ထွဲပုလတက်သွပ်တဖန်နဲ့လီၤ. တၢ်ထူးဖးကွံာ်တၢ်မၤသကိးတၢ်အတၢ်မၤအံၤ တၢ်မုၢ်မၤအံၤတုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ် ပုလတၢ်တဖန်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိၣ်တၢ်ကိာ်ဆဲးတစ့ၤဘၣ်. အဒိ,ပဒိၣ်အပုလမၤတၢ်ဖိတဖန် မ့ၢ်ဆိတုၢ်အတၢ်မၤလၢအညီၣ်န့ၣ်မၤဝဲတဖန်မ့တမ့ၢ်. တမၤတၢ်ဒီးအိၣ်လၢဟံၣ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်န့ၣ် ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါတဖန်ကဘၣ်ဒိတဆဲးတစ့ၤဘၣ်.

ဒီန့ၣ်အသိးပုလလအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်တမၤသကိးတၢ်တဖန် လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သုတၢ်ဘၣ်တဖန်န့ၣ် မ့ၢ်တဟ့ၣ်ထီၣ်လၢလအတၢ်မၤသၢပျၢၤဘၣ်ဒီးတၢ်မၤဒိခါအတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မၤအဖီအသုၣ်ကဘၣ်ဒိဆါဝဲနးနးန့ၣ်ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. အန့ၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတၢ်ဒီးတၢ်မၤအကျဲသန့ကလီၤစၢ်ဝဲသပုၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒိတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးဒီးသးဝိညါဘၣ်ထွဲအသိး ပုလလအအိၣ်ဒီးသးဆူၣ်သးကိၤတဖန်အတၢ်ကွဲန့ၣ်မိၤန့ၣ်ကမျၢၢ်အဖီမိၣ်ကမျၢၢ်တဖန်အတၢ်ဒိကန့ၣ်.တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပဒိၣ်ကလီၤစၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထူးတီၤဂံၢ်ဘါဒိၣ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢအကံထီၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိမိၤစိရီၤပဒိၣ်သ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲကၠိၣ်စ့,မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်,စုလီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်,န့ၣ်ဆၢၣ်ထူးတီၤအိၣ်ယၢၤ,ဝဲစိၣ်တီဆုၢ်တၢ်မၤဒီးတၢ်ဆဲးကျိးအတၢ်မၤ အိၣ်ဝဲလၢပုၤထီၣ်ဒါတၢ်နီၢ်နီၢ်မ့တမ့ၢ်.ပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖျါဖျါတဖန်အစုပူၤန့ၣ် မိၤစိရီၤပၤတၢ်ကရူၢ်(ပဒိၣ်တဖိးသဲစး)တဖုန့ၣ်အစိကမိၤကကဆဲကဆွဲဝဲဒၣ်ယါပနၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ဖျါ တၢ်ဘၣ်သး,တၢ်ခူၣ်ချၢထီၣ်ဒါတၢ်,တၢ်ဆဲးကျၢဒီးဝဲစိၣ်တီဆုၢ်အတၢ်မၤလၢပုၤထီၣ်ဒါတၢ်အစုပူၤတဖန် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤလီၤစၢ်မိၤစိရီၤအတၢ်ပၢန့ၣ်လီၤ.

ဒိတၢ်တဲသကိးတၢ်လဲလၢညါအသိး မိၤစိရီၤအတၢ်စိကမိၤဒိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဖိၣ်ယံးမၤပျံၤဒီးဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆူပုလလၢတဒိကန့ၣ်အီၤ, ပုလလၢတမၤစၢၤအီၤဒီးပုလလၢအပြုထီၣ်ထီဒါအီၤသ့ၣ်တဖန်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စိကမိၤဒိၣ်သ့ၣ်တဖန်အံၤတၢ်မၤ ဟးဂီၤကွံာ်အီၤသုလၢကျဲခဲဘီၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲအီၣ်ထံးတဘီၣ်မုၢ်ဝဲကမျၢၢ်မုၢ်အိၣ်ကတဲၣ်ကတီၤအသးလၢကတူၢ်ကယံၢ်တၢ်လၢကဟံဘၣ်အီၤတမံၤလၢလၢဒုဒုဒုဒုတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိၣ်တၢ်ဒုးသးဒုးသံၣ်အတၢ်ဒိၣ်ရီၢ်အသိးသၢပျၢၤ မိၤစိရီၤအတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်အသိးတဖန် အသဟံၣ်ကဘၣ်လီၤစၢ်ဝဲ(အဒိပညီ-မိၤစိရီၤအတၢ်ပညီၣ်လၢကမျၢၢ်ကသကူးလီၤအသး ဒီးတုၢ်ယၢၤအသး န့ၣ်လၢပုၤထီၣ်န့ၢ်အီၤတသုလၢဘၣ်)န့ၣ်လီၤ. ကျဲခဲဘီၣ်တဘီၣ်မုၢ်ဝဲ - ဖဲမိၤစိရီၤပဒိၣ်မၤအသးဒီးပၢၤကီၢ်တဖန် မၤအမၤနး ကမျၢၢ်လၢတၢ်ဒိတၢ်တီၢ်, တၢ်ဖိၣ်တၢ်လဲးဘၣ်ဆၢသးဒီးပၢၤကီၢ်တဖန်တဂၤမိၤမုၢ်ဂုၤ, ဒိဖုမုၢ်ဂုၤမုၢ်တမၤဝဲန့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်အစိကမိၤလီၤကဆုၣ်လၢပုၤပၢဆုၣ်တၢ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တုၤမုၢ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်အံၤဆၢၣ်သၢအသးဒီးပၢၤကီၢ်လၢတၢ်မၤအမၤမၤသိၣ်န့ၣ်အသိး မ့ၢ်တသုလၢဘၣ်ဒီးကထံၣ်န့ၣ်တၢ်ယံးတၢ်နးလၢအဂီၢ်ဆါမးန့ၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ဘၣ်တဲာ်လၢအဖုၣ်န့ၣ်, လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်မိၤစီၣ်ရီၤလၢအသုကျၢၤတၢ်အခံတဖၣ်အဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်ကမၤတၢ်ကွၢ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးစိကမိၤတဖၣ် ဒိၣ်ဖျါတၢ်တကန့ၣ်ယုၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ရီၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၤစီၣ်ရီၤပဒိၣ်အံၤတုၤမ့ၢ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးစိကမိၤလၢအကၢၤဒိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်တပယုၣ်ယီၣ်န့ၣ် အဂီၢ်အဘိကစၢ်လီၤဝဲဒီးကလီၤပီၣ်ကွၢ်ဝဲယါပန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ ဒ်သီးတၢ်ကသုပညိၣ်မိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်စိကမိၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤလီၤကသုအဂီၢ် အလီၤအိၣ်ဝဲလၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် တၢ်ကမၤအိၣ်မ့ၢ်နီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.

မၤအါထီၣ်တၢ်သဘျူ

(၁) ဖဲတၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ခိၣ်ရီၣ် တၢ်ဒုးလၢတၢ်ယုထၢတုၤလဲၣ်အိၣ်အဖၢမ့ၢ်န့ၣ်နီၣ်ကစၢ်တၢ်သဘျူအကူၢ်အဂီၢ် ဒ်အတၢ် ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီ. မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးထံးရှုၤကီၢ်သးအကရၢကရီၤတဖၣ် ကဘၣ်မၤလဲၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒ်ခိၣ်မိၣ်ခြံးအကျဲအသီးလၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢအပူၤဒီးမၤအံၣ်လီၤမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်ပၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ကမျၢၢ်အပူၤတၢ်ကရၢကရီၤတဖၣ် အဂီၢ်ဆူၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဒီးမိၤစီၣ်ရီၤဖဲတၢ်ထီၣ်သတြီၤကွၢ်အိၣ်အသီး ပဒိၣ်အံၤကကျဲးစးမၤဒိၣ်ထီၣ်အစိကမိၤဒ်အသးအိၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်, ကမျၢၢ်တမိၤကသ့ၣ်ထီၣ်ဒၣ်အတၢ်သဘျူဒၣ်ဝဲလၢမိၤစီၣ်ရီၤတၢ်ပၢၢ်အချၢတမိၤပီၣ်ပီၣ်န့ၣ်လီၤ. စဲးဒၣ်ကလိၣ်,ဖဲပဒိၣ်အံၤ ဂုၣ်ကျဲးစးန့ၣ်လီၤမၤတံၢ်တၢ်တၢ်ဒ်သီးကပတုၣ်ကွၢ်ကမျၢၢ် “အတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်သဘျူ” အခါန့ၣ်ကမျၢၢ်တမိၤဒ်သီးတၢ်သဘျူအခိၣ်ကမိၤ လၢအန့ၣ်တုၣ်ဝဲအပတီၢ် သုတအံၣ်လီၤပုၣ်လီၤတဂ့ၤအဂီၢ် ကဘၣ်သ့ဝဲတၢ်ဂဲၤလိၣ်ကစုဒုန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်ဒီးမိၤစီၣ်ရီၤပဒိၣ်အံၤ ကထံၣ်ဘၣ်ကဒီးတၢ်ကိန့ၣ်လီၤ.

(၁၁) အဆၢကတီၢ် ဖဲတၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်သဘျူခံမံၤလိၣ်လဲၣ်ယုၣ်တၢ်န့ၣ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်သဘျူအသးအကၢ်ကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဖဲမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်ပၢၢ်ကဆံကဆွဲဝဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒ်ခိၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သန့ အမိၤလဲၤမိၤပုၤကဖျါထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပသမၤအိၣ်အလီၤတအိၣ်လၢဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, ဂီၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်စိတၢ်ကမိၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဆိတလဲကွၢ်အိၣ်လဲၣ်န့ၣ် ကမျၢၢ်အမိၣ်ကထံၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

(၁၁၁) တၢ်အဒိအဂ့ၢ်ကတၢ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဝဲ ဖိလဲၣ်အတၢ်ပၢၢ်ဆၢလၢအယုန့ၣ်က့ၤကမျၢၢ်အတၢ်ကရၢကရီၤခွဲးယၢ်ဖဲ ၁၉၇၀ ဒီး ၁၉၈၀ နံၣ်အဆၢကတီၢ်တဖၣ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခဲသလံးအတၢ်အိၣ်ဖီၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအၢမၤနးအိၣ်တဘးဘးညါ ဘၣ်ဆၣ်ခိၣ်မျူးနးသန့ဒိၣ်စီအီၤလၢၣ်လၢၣ်ဆုဆုတန့ၣ်ဝဲဘၣ်. ဖဲ ၁၉၇၆ နံၣ်န့ၣ်ပုၤသုလဲၣ်သုလဲၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကရၢကရီၤထီၣ်ဝဲပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်ဒိတဒၢကမံးတံၢ် (K.O.R) ဒ်သီးကမၤလဲၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထံးရှုၤကီၢ်သးအတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၈၀နံၣ်န့ၣ်ပနံၣ်ကၤကရၢဖီၣ်လၢအကိးလီၤအသးရီၣ်ဖီၣ်ယူဖိးကရၢ (Solidarity Trade Union)

အံၤဂဲၤထောၣ်ထီၣ်ခါခိၣ်မွဲးနံးပဒိၣ်ဆုၣ်ဆုၣ် တုၤလၢအဝဲသုၣ်ဒုးကဲထီၣ်အကရၢမိၣ်ပုၤအံၤ လၢအဖိးသဲစးန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤကလိတဖၣ်. ကွဲၤဖိတဖၣ် ဒီးကရူၢ်အါကရူၢ်စ့ၢ်ကိးသုၣ်ထီၣ်အ တၢ်ကရၢကရိသဘူတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

(IV) တုၤမုၢ်ခိၣ်မွဲးနံးခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် သုၣ်ညါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ကရၢကရိအကရူၢ်တဖၣ် အံၤဆီလဲကွဲၣ်ထံကီၢ်အတၢ်စိတၢ်ကမီၤလဲန့ၣ် အဝဲသုၣ်မၤဟးဂီၤကွဲၣ်ရဲဖိုၣ်ယူဖိးကရၢမိၣ် ပုၤန့ၣ်ဝဲၤ ဆီလီၤက့ၤကဒီးဝဲသုးအတၢ်ပၤတၢ်ပြးန့ၣ်လီၤ.

(V) လၢသုးအတၢ်ပၤဆူၣ်ပၤနၢၤမၤအာမၤသီ, ဖီၣ်ဒၢန့ၣ်တၢ်ဆူၣ်ပုၤအခါဒၣ် လဲၣ်န့ၣ်ကမ္ဗၢၢ်အတၢ်ကရၢကရိသုၣ်တဖၣ်ဂဲၤလိာ်ဒၣ်တၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိတမံၤမုၢ် ဝဲၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အံၤ ထုးထီၣ်တၢ်ပရၢပစၢ်ဒီးမဲးကစံလံာ်ကွဲးတဖၣ် အဘုၣ်လၢ အဆံတဖၣ်ဒီးရၤလီၤလံာ်လဲၣ် လၢခိၣ်မွဲးနံးသုးပဒိၣ်တပတ်ပနီၣ်အီၤလၢအဖိးသဲစးသုၣ်တ ဖၣ်ဘုၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ပုၤကွဲးလံာ်သုၣ်မံၤဟူသုၣ်ဖျါတဖၣ်ဒုၣ်ရၢထီၣ်ခါကွဲၣ်ခိၣ် မွဲးနံးပဒိၣ်အလံာ်အလဲၣ်တဖၣ်ဝဲၤ အဝဲသုၣ်ထုးထီၣ်ရၤ လီၤအလံာ်အလဲၣ်လၢကယၤတ ဖၣ်ဒီးဒီးန့ၣ်အသိးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အပူၤ တၢ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲသက့ၤကမ္ဗၢၢ် အကျါန့ၣ်လီၤ.

(VI) ခိၣ်မွဲးနံးသုးပၤတၢ်လၢအကိးလီၤအမံၤလၢကရူၢ်စၢၣ်လိစကံ (Jerusalem) တဖၣ်အံၤပုၤစံးဝဲလၢအမုၢ်ပဒိၣ်တဖုလၢ “အစံၣ်ဖျါဖျါလၢကမ္ဗၢၢ်အကျါ” န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒိ အံၤ. ပဒိၣ်န့ၣ်ပၤဘၣ်ဒၣ်ထဲအဝဲဒၢး ဒီးလီၤဆုၣ်နီၤတဖၣ်မိၤဒီးတၢ်လၢအမၤဝဲန့ၣ်န့ၣ် မုၢ်တၢ်ဒၢန့ၣ်ပုၤဆူၣ်ပုၤ, ဖီၣ်ပုၤ, စံၣ်ညီၣ်ပုၤဒီးကးတံာ်ပုၤဒီးစဲကျဲးရၤလီၤလံာ်လဲၣ် လီၤကျဲတဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်မုၢ်မုၢ်ကမ္ဗၢၢ်တမီၤပၤက့ၤဝဲတန့ၣ်လၢဘၣ်. တုၤလၢအပတီၢ်အဝဲန့ၣ် တစုအိၣ်တုၢ်ဒၣ် ထဲကမ္ဗၢၢ်အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ကဟံလီၤကွဲၣ်ပဒိၣ်လၢအပဆူၣ်တၢ်တ ဖုန့ၣ်လီၤ.

(VII) တုၤလၢအပတီၢ်ဝဲအံၤမိၤစိရိၤအိၣ်ဒံးဒၣ်တၢ် ဒိပဒိၣ်တဖုလၢအပယၢာ်ထံ ကီၢ်အယိအလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကယုထၢထီၣ်ပဒိၣ်ထီၣ်ဆုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုၤကထံၣ်ဘၣ် ကမ္ဗၢၢ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အတၢ်ဟံဖျါတၢ်သုၣ်တိသးရၤ, တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ် လူၤထွဲဝိာ်ထွဲပဒိၣ်ဖဲလဲၣ်တဖုဆံးအါဆံးအါန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်မိၤစိရိၤပဒိၣ်အသုးအသုၣ်စိက မိၤကလီၤဘဲကွဲၣ်ဝဲ ဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြံးပဒိၣ်ထီၣ်ဆုၣ်ကကပီၤထီၣ်ယံာ်ထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဟံးန့ၣ်ကွဲၣ် မိၤစိရိၤပဒိၣ်အလီၢ်ကယိကယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဆၢကတီၢ်ဖဲန့ၣ် မုၢ်တၢ်အကတီၢ်လၢထံကီၢ် ပၤပြးတၢ်သိၣ်တၢ်သိသဲစးခိၣ်သုၣ်ကဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ဟံလီၤအီၤ ဒီးမၤတၢ်ကယုထၢထီၣ်ပ

ဒိဋ္ဌိလက္ခဏာတရား နှစ်လေး

တၢ်မၤပြဲၤပြါကွံာ်မိၤစီၤရံၤသန့

ဖဲတၢ်ဆိတလသ့ၣ်ထီၣ်ကမျၢၢ်အတၢ်ကရၢကရိကၢၤဂီၤအခါ တၢ်ခိၣ်ရီၢ်ဒီးတၢ်တ
ဘၢရၢၢ်မၤဃုာ်အတၢ်ဟ့ၣ်ဂၤကြးတၢ်မၤအီၤလဲၢ်လဲၢ်ဃးဃးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတီၣ်ခိၣ်ရီၢ်ခဲၣ်မိၣ်
ခြံးအဂီၢ်ဘါတဖၣ်ကြးဆိမိၣ်ပာ်စၢၤဝဲလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဂံၢ်ဘါတဖၣ် ကဘၣ်မၤဟူးမၤဂၤက
မျၢၢ်အတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အဆၢကတီၢ်ကတုၤဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒံၣ်အံၤ ဆၢကတီၢ်လၢကမျၢၢ်
အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒ်တၢ်ခိၣ်ရီၢ်. တၢ်ပၢၤဆၢအတၢ်မၤလၢတၢ်ကဘၣ်မၤလဲၢ်ထီၣ်အီၤအဂီၢ်
ပုၤတီၣ်ခိၣ်ရီၢ်မဲတၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ဆိမိၣ်ပာ်ဝဲလၢအါန့ၣ်အပူၤကွံာ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဘၣ်
စၢၤအဆၢကတီၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဃုထၢဒီးကရၢကရိကမျၢၢ်လၢတၢ်ပၢၤဆၢအတၢ်ဟူး
ဂဲၤအဂီၢ် ဒီးမၤလဲၢ်ထီၣ်ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကမျၢၢ်လၢပုၤအပတီၢ်ခဲ
လၢၣ်ကြးဟံးဃုာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သိဒီး တၢ်ဟံးလီၤသးတဖၣ် မ့ၢ်လဲၤအ
သးဂုၤဂုၤဘၣ်ဘၣ်လဲၣ်န့ၣ် မိၤစိရီၤအဒွဲပူၤတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်ကဒိၣ်ထီၣ်ဒၣ်အတၢ်ဃါမနုၤန့ၣ်
ပယမၤအီၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

ထံရှုကီသီးအတၢ်ခိၣ်ရီၣ်လၢအသဟီၣ်ဆူၣ် ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကရၢကရီလၢ အသဘျာတဖၣ်-တၢ်ခဲမံၤဟံ ဃုၣ်လီၤ သးအဖီခိၣ် ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအသးစံကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီး ကမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤလၢပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤမိၣ်သီတဖၣ် ကဒုၣ်ဒုၣ်မိၤစီရီၤပုၤတၢ်, ဒုၣ်ရူထီၣ်ဒါအီၤဒီးကမၤတၢ်တြီပနံၣ်ကၤတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒ် သီး ကဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံးကမ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (အဒိ,ဒ်တၢ်မၤအသးလၢဖိလံာ်အ ကီၢ်အသး). ပုၤတီခိၣ်ရီၣ်မဲဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကြးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢမိၤစီရီၤတၢ်ပၤတ နီၤနီၤလီၤပိုၢ်ကွံာ်ဝဲချသဒံးသ့ဝဲဒၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, တၢ်မၤအသးအံၤအိၣ်မျါဝဲဖဲ ဃဉ္စဉ္စမုၢ်ထီၣ်ကျၢမနံၣ်ဖဲထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ခဲလၢၢ် အတၢ်န့ၣ်န့ၣ်ပဒိၣ်တအိၣ်လၢၤဝဲသတးဒီး ပဒိၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်စိကမိၤ (တၢ်စိကမိၤခိၣ်သ့ၣ်)တဖၣ်ထီၣ်တံာ်ကွံာ်လၢၢ်ဒီးပဒိၣ်အံၤလီၤ. ပိုၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယီ ပုၤတီခိၣ်ရီၣ်မဲဒုးယၤ ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကဘၣ်က တံာ်ကတီၤတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤလၢအါနံၣ်အါလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, လၢတၢ်ဆၢက တီၢ်ဖုၣ်ဖုၣ်အ ဂီၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကဘၣ်အိၣ်ပလီၢ်အသးစုၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.) အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ

တၢ်ဒ်သိးအံၤတညီၣ်န့ၢ်မၤအသးညီၣ်န့ၢ်ဘၣ်.

ဖဲတၢ်ဂဲၤလိာ်တၢ်သဘျုအခါ တၢ်မၤနၤတၢ်အကတိၢ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်မၤနၤတဖၣ် ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဆဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဂ့ၤလၢတၢ်ကမၤလၢကပီၤပုၤမၤနၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ကဲသ့ၣ်ညါပုၤလၢအမၤနၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ဂ့ၤဂ့ၤလီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, တၢ်ဟ့ၣ်လၢဟ့ၣ်ကပီၤအမူး ဆျၢၣ်ဆျၢၣ်ဘျဲၣ်ဘျဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဟ့ၣ်ထီၣ်သးသဟီၣ်လၢပုၤန့ၢ်လီၤဒုးတၢ်ဖိတဖၣ် ကဲၤလိာ်မၤတၢ်လၢတၢ်မၤနၤဆူညါအဂီၢ်န့ၢ် ပသမၤအလိာ်တအိၣ်ဘၣ်.

တၢ်မၤနၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိၣ်ထီၣ်မူဒါ

ပုၤလၢအတီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ကဘၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဒုးကွၢ်ဟံၣ်စၢၤဝဲကျဲၤလၢအကဲထီၣ်သ့ ဒီးအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကမၤနၤတၢ်ဒီး ဒ်သိးတၢ်ပလိာ်ဆိအသးလၢပုၤမီၤစီရီၤအသီတဖု အသုတအိၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်ဒီးဒ်သိး ကဟ့ၣ်တၢ်အူၣ်ကီၤလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်သန့ လၢတၢ်ဆီလီၤဟံၣ်လီၤအံၤအံၤ ကအိၣ်ကအိၣ်ခိးအိၣ်ကျဲၤဝဲအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ် ကဘၣ်ထီၣ်ဒုးဟံၣ်စၢၤစုၢ်ကိးဝဲဒၣ်လၢကမၤတၢ်ဆီတလဲအကွၢ်အဂီၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်, ဖဲတၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်လီၤတၢ်ဘၣ်စၢၤပဒိၣ်လၢကဟံးထီၣ်မူဒါဖဲဒီၤစီရီၤကတၢ်ကွံာ် ဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်ဒီခါဝဲၤဝဲအဆၢကတိၢ်န့ၢ်လီၤ. ပဒိၣ်တဖုလၢကဖိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်ဘၣ်စၢၤအဆၢကတိၢ်အံၤကဘၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖုန့ၢ်လီၤ. တဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒၢန့ၢ်လီၤပုၤအသီ ဒ်တၢ်မၤညီၣ်န့ၢ်အီၤလၢကျဲၤလိာ်လဲၤအသိးစုၢ်ကိးဘၣ်. တၢ်ကဘၣ်ထီၣ်ဒုးကွၢ်ထံကွၢ်ဆးဟံၣ်စၢၤဝဲဒၣ်လၢ မ့ၢ်တၢ်အသနၢ်မတၤဂ့ၤတၢ်မၤဟးဂီၤကွံာ်အီၤလဲၣ် (အဒိ-ပၤကီၢ်လၢအလိာ်ကွံာ်မူၢ်ကီၢ်သး) -အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ တၢ်လိာ်လဲၤတနီၤနီၤန့ၢ် မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ဒါဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်သန့န့ၢ်အိၣ်ဝဲစုၢ်ကိးန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်လဲၤလိာ်ကွံာ်ပဒိၣ်အသီတဖုဒိၣ်ညါတခီ မ့ၢ်တၢ်လၢအအိးထီၣ်ကျဲၤလၢကဒုးအိၣ် ထီၣ်ပုၤမီၤစီရီၤအသီန့ၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ.

ဖဲမိၤစီရိၤအပဒိၣ်အဒိၣ်အထီၣ်တဖၣ် အစိကမိၤတအိၣ်ဒီးအိၤအခါန့ၣ် တၢ်ကမၤ
ဘၣ်အိၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂီၢ် တၢ်ဆိကမိၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဟ်စၢၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, တၢ်ကဘၣ်
ဆုၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဆူစံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အအိၣ်ခါ? တၢ်ကဘၣ် ဒုးဟးထီၣ်ကွံာ်အိၤလၢထံကီၢ်
အပူၤလီၤစီၤခါ? တၢ်မၤလၢကဘၣ်တၢ်မၤအိၤအဂ့ၤအဂ့ၤမုၢ်မနုၤ တဖၣ်လဲၣ်? တၢ်က
သ့ၣ်ထီၣ်က့ၤထံကီၢ်ဒီး ဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်သန့အဂီၢ်, ဒံၣ်မိၣ်ကီၢ်သးတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤကျဲအ
သးတၢ်မၤန့ၤအလီၢ်ခံ တၢ်ကဘၣ်မၤမနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်? တၢ်ကဘၣ်ဟးဆုးတၢ်ဂၢ်
သ့ၣ်ဂၢ်စီၤအတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ တၢ်အံၤတမံၤတၢ်ဟးဆုးအိၤမုၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ကဲ
ထီၣ်တၢ်ဟးဂီၤအဒိၣ်အမုၢ် လၢဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်အတၢ်အိၣ်ဂၢ်အိၣ်ကျၢၤ လၢခါဆူညါအဂီၢ်
အါမးန့ၣ် ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

ဖဲမိၤစီရိၤသန့ကလီၤပိုၢ်ဝဲဝဲန့ၣ် ဒ်သးတၢ်ကသ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်က့ၤဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ပ
ဒိၣ်ဒ်အကျဲအကပူၤအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ထုးဟ်စၢၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးမး
ဒီးပုၤဂၤအတၢ်ကရၢကရိၢ်န့ၣ်လီၤကဲသရၣ် (ကဲခိၣ်ကဲန့ၢ်)တညီဝဲဘၣ်. ဒ်သးတၢ်ကသ့
သ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်ပဒိၣ်တဖုလၢအဆီလီၤအသး လၢဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ကျဲသန့အဖီခိၣ်အဂီၢ်မုၢ်ဂ့ၤ,
ပဒိၣ်လၢအကဟ့ၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိအဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ခွဲးယၢ်လၢလၢပဲၤပဲၤအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်
ထုးဟ်စၢၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, သဲးခိၣ်သ့ၣ်လီၤတၢ်လီၤ ဆဲးန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီးတၢ်ပၤ
တခါလၢအဘၣ်တၢ်ပုၤန့ၣ်အိၤ လၢအနံၣ်မိၤလၢမိၤ, လၢသ့ၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်ဘၣ်ဂၢ်လီၤအ
သးလၢအဃိအံၤကမုၢ်ဝဲ တၢ်ဂၢ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

မိၤစီရိၤပဒိၣ်တဖီ ကသ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢအထုးအစိတအိၣ်လၢလၢပုၤဂဲၤလိာ်ဒံၣ်
မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်ဒီးကမုၢ်တဖၣ်အဖီခိၣ်တစုန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢအတၢ်မၤတ
ကဲတၢ်ဘျူးလၢဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲကမုၢ်တဖၣ်တမၤတၢ်လၢမိၤစီရိၤပဒိၣ်အဂီၢ်အမံၣ်
ညါဂဲၤထၢၣ်ဟ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး, ယၢ်ဒုၣ်ဃုၤသးဒီးမိၤစီရိၤပဒိၣ်တစုန့ၣ် ပဒိၣ်တဖုအံၤအ
တၢ်ဆဲးကျၢဟး ဂီၤကွံာ်တုၤလၢကီၢ်ဃုၤအတၢ်ဆဲးကျၢဒၣ်လိာ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဂဲၤလိာ်ဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်
စံၣ်ဖိတဖၣ် ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အံၤမုၢ်ထီၣ်ဘးသၢဖျၢၤ မိၤစီရိၤပဒိၣ်အစိကမိၤကလီၤဟံၣ်ကွံာ်ဒီး
လၢတၢ်ကစုဒုအတၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤ တၢ်မၤန့ၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့ၣ်ဒဲဒဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်ပတဲတုၢ်လၢ
ထးအသး တၢ်ကကဲထီၣ်ဝဲဒ်တၢ်တဲဝဲအသးကီးမံၤန့ၣ်တမုၢ်စုၢ်ကီးဒဲးဘၣ်, တညီစုၢ်ကီး
ဘၣ်. တၢ်မၤန့ၤစံးတၢ်န့ၣ် မုၢ်တၢ်လၢအကီၢ်ဒိၣ်မးလၢတၢ်ဒုးသးဒုးသံၣ်အပူၤ ဒ်တၢ်မၤန့ၤ

အိပ်ဝဲအသီး တၢ်ယုၣ်ကွံာ်စုၣ်ကီးအိပ်ဝဲန့ၣ်သ့ၣ်ညါနဲတက့ၢ်. ဘၣ်ဆၣ်, လၢထံၣ်ကီၢ်သဲးအ
တၢ်ခိၣ်ရီၢ်အကျဲအပူၤ ကျဲအဘၣ်လၢကမၤနၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ် အိပ်ဝဲဒၣ်စုၣ်ကီးလီၤ. တၢ်မ့ၢ်
ထူးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီး, တၢ်မၤနၤအကျဲဒဲးဘူးဝဲန့ၣ်လီၤ. အယီသတးဒီး
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ထူးအိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး, အိပ်ဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်လူၤထွဲ
တၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးတၢ်သးဒူ တၢ်သးဇူတလုၢ်မး ဒီးတၢ်မၤနၤအိပ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ.

★★★★★★

အဆာဒ်-တဆံ

တၢ်ဆီလီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်က အိၣ်ထူအိၣ်ချၢအဂီၢ်

မိၤစီၤရီၤသန့အတၢ်လီၤပျီၢ် သန့ထီၣ်အသး လၢတၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်လၢကပီၤတမံၤ အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်ယံာ်ယံာ်ထာထာ ဒီးဂဲၤလိာ်ဝဲသပှ်ပှ်တ ဖၣ်န့ၣ်ဂ့ၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီအကတီၢ် တဘျီဒ်အတၢ်အိၣ်ဘဲးအိၣ်သါမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ် သ့ၣ်ညါပာ်ကဲအီၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးကယံာ်ပုၤလၢအဂဲၤလိာ်ယုာ်တၢ်ဒီး အီၤခဲလၢာ်လၢကမၤန့ၣ်ထံၣ်ဂီၢ်ကိၢ်သးအတၢ်သဘျုန့ၣ် ဂ့ၤပာ်ကမၤလၢအသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲ သ့ၣ်တထံာ်ဘၣ်တၢ်မၤအသးလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤကိးဂၤဒဲးန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤလၢအမူမ့ၢ် ဂ့ၤအသံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဂ့ၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အီၤဒ်ပုၤဒုပုၤလၢအတူၢ်ထီၣ်သကိးတၢ်သဘျု အမိၤပျီၢ်လၢအထံကိၢ်ဒၣ်ဝဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢဘျုးတဂ့ၤတီၢ်တဘျုးအပူၤတဂ့ၤလၢပမံၣ်ခမံၣ်သပုၤဝဲဘၣ်. လၢတၢ်မၤထီၣ်ခိၣ် ရီၢ်မိၤစီၤရီၤပဒိၣ်အပူၤ မိၤစီၤရီၤပဒိၣ်မ့ၢ်လီၤပျီၢ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်.ဖဲပဒိၣ်အလီၢ်လံၤတဖုဟးဂီၤ ကွံာ်ဒီးတၢ်တဘျုးလီၤဘၣ်စးအဆၢကတီၢ် တၢ်ကဘၣ်ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးဒ်သီးမိၤစီၤရီၤ အသီတဖုအသုတအိၣ်ထီၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်အခိၣ်အန့ၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးဒ်သီး တၢ်ကလဲၤအသးဘျုးဘျုးဆီဆီအဂီၢ် ကဘၣ်ကတဲာ်ကတီၤဆီပာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ကဘၣ် မၤလီၤပျီၢ်ကွံာ်မိၤစီၤရီၤအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဝဲကဘၣ်တုဝဲတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံကိၢ်သဲးစး ခိၣ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်အံၤဝဲကဘၣ်ပာ်လီၤဝဲတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ လၢအပတီၢ်ထီၣ်ဘးလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ် စံာ်သန့ အတၢ်အိၣ်လီၤထူလီၤယံာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိၤစီၤရီၤသန့လီၤပျီၢ်ကွံာ်ဝဲဝဲအလီၢ်ခဲ ပုၤကညီပတီၢ်စိတၢ်အိၣ်မူအသီတခါက အိၣ်ထီၣ်ဝဲတကီၢ်ခါန့ၣ် တၢ်တဘျုးဆီကမိၣ်အီၤန့ၣ်ဘၣ်. တၢ်ကဘၣ်ဆီကမိၣ်ဒၣ်ထဲလၢမိၤ စီၤရီၤသန့အတၢ်လီၤပျီၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်အကတီၢ်တခါလၢတၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ် မၤအသီတခါ အဆၢကတီၢ်ဘၣ်လဲအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်သဘျုးအါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်

ဖဲးတၢ်မၤအဂီၢ်အယီၤ ထံဖိကီၢ်ဖိကအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ဘိၣ်ညီညီအဂီၢ် ကဘၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးမၤ တၢ်ဒီးထံကီၢ်အပဒ်ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ကျဲးဝဲဒ်သီးတၢ်က ကူကလၢလၢထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်လိာ် အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢအကီၢ်ဝဲဒ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်တဖၣ် ကအိၣ်ဒဲးဒဲးတၢ်ဆူညါယံာ် ယံာ်ထာထာန့ၣ်ပသမၤအိၣ်အလီၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်. လၢတၢ်ကဘၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သ့တဖၣ်အံၤအဂီၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ဒီးပုၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ကဘၣ်ဟံးလိာ်အစုဒီးမၤသကိး ဝဲမးကဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢကအိၣ် ထီၣ်လၢခါဆူညါ တဖၣ်တၢ်ကသ့ဘၣ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၢအကဲဘျူးကဲဖိုၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤအိၣ်ဝဲဒ် မးဒီးသန့ကျဲးလၢ အဘၣ်တဖၣ်တၢ်ဟံးလိာ်အိၣ်ကန့ၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢမီးစိရိၤကစၢ်အသီတဂၤကဟဲပၢၢ်ထီၣ်အဂီၢ်

ပုၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အရံးစံထီၣ်လၢယၢ်(Aristotle)စံးဝဲ, “စီၤပၤအအၢအသီတဂၤ န့ၣ်ကဲထီၣ်ကဒီးစီၤပၤအသီတဂၤသ့ဝဲ” န့ၣ်လီၤ. လၢကီၢ်ဖြၢၣ်စ့ၣ်အပူၤ ကွဲးကိၣ်ဘၣ်ဒီးနဝိ လယၢ် (Jacobins and Napoleon), လၢရၢရၢအကီၢ်တစီၤဘီၤန့ၣ် ဘၣ်စံတဖၣ်(The Bolsheviks), လၢကီၢ်အိၣ်ရၣ်တစီၤအယၢ်တိၣ်လၢာ် (Ayatollah) ဒီးလၢကီၢ်ပယီၤတ ခီနဝတ(Storc)သ့တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မီးစိရိၤအသီသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢထံကီၢ်တနီၤ ပုၤအကရူၢ်အိၣ်ဝဲတနီၤကွၢ်စိတၢ်အစွဲးအယၢ်ဒ်သီး ကကဲထီၣ်မီးစိရိၤအသီဖဲ မီးစိရိၤ အလီၢ်လဲၤကလီၤပိုၣ်ဝဲအဆၢကတီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တချုးလၢမီးစိရိၤအတၢ်လီၤပိုၣ်ဘၣ်န့ၣ် ပုၤပၤတၢ်ကရူၢ်အံၤကခါထီၣ်အခိၣ်လၢ တၢ်ဟံးဆူၣ်တၢ်စိကမီၤအကုၢ်အဂီၤ ဒ်သီးကဘျီဆဲပုၤဒ်မိၣ်ခြိးဖိလၢအထီၣ်အိၣ်တဖၣ်အ ခိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤမုမုၢ်တၢ်လၢအမၤဟးထီၣ်ကွဲးမီးစိရိၤ အခိၣ်သ့ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ် တၢ်ဖျုၤဘျုၤထီၣ်မီးစိရိၤအကုၢ်အဂီၤလီၢ်လဲၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တြီယာ်တၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ

တုၤကမျၢၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်သဘျုလဲၤန့ၣ်အသးအိၣ်ထီၣ်လၢကဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိ တၢ်ကမီၤအိၣ်ဝဲသ့ဘၣ်ဆၣ်ကျဲးအိၣ်စ့ၣ်ကိးဝဲလၢတၢ်ကတြီယာ်အိၣ်ကစီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢ

ကဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤတဖၣ်အဂံၢ်ဘၢ အိၣ်ဆံးအါဆံးအါတၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်ညါဆီအီၤန့ၣ်တၢ်ကျဲၤ ဆိဟံးစၢၤကျဲၤလၢကတြီအီၤန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤ. ပုၤတဖၣ်လၢအထီၣ်ဟံး န့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤ န့ၣ်တဘျီဃီလိာ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကသုၣ်ညါဟံးကဲအီၤလီၤ. အစီပညီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးဝဲလၢ ကမျၢၢ်ကတူၢ်လိာ်အီၤဒ်ပုၤအိၣ်ဒီးသူးသ့ၣ် လၢကပီၤလၢထံၣ်ဂီၢ်သးအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်သုတကဲထီၣ်ပဒိၣ်မိးသဲးစးတဖၣ်တၢ်အဂီၢ်တၢ် ကဘၣ်သမၤအီၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤအကၢဒိၣ်ကတၢ်တမံၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤတၢ်အံၤ အိၣ်ဒီးဝဲလၢကမျၢၢ်ဒီးခၢၣ်စး ခိၣ်န့ၢ် တဖၣ်ဆီၣ်ထွဲအီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမ့ၢ်ဘၣ်ဆီၣ်ထွဲအီၤတစီအိၣ်ဒီးဝဲလၢပုၤတမၤတၢ်နီၣ်တ မံၤဒီးအိၣ်ဃီကလၢဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤထီၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်စိ ကမိၤတဖၣ်အံၤ လိာ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်ပုၤ မၤတၢ်ဖိစဲၣ်နီၤတဖၣ်, ပုၤသ့ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်တဖၣ်, ပဒိၣ်အပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်, ပၤပြးအ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်, ပုၤသ့လံာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ဒီးအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတ ဖၣ်ဒီးလၢတၢ်ပၤတၢ်ပြးဘၣ်ထွဲဒ်အမ့ၢ် ဒုသဝီအခိၣ်အန့ၢ်, ကီၢ်ဆၣ်ကီၢ်ရူၣ်ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်, ပၤၤ ကီၢ်ဒီးကယံၤပုၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ထံကီၢ်အနီၢ်အသးအယီၤ ပုၤလၢအဟံး ထီၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးလၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လၢကမၤသကိးတၢ်ကလူၤပိာ်မၤ ထွဲအခဲဒီးဒိကန့ၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ကျဲၣ်ဘိတဘိလၢကတြီယၢ်တၢ်မ့ၢ်ဒ်အံၤလီၤ. ပုၤလၢအထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိက မိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤနီၣ်တမံၤတၢ်ဂ့ၤ, ထီၣ်ဒါအကလုာ်လၢအဟ့ၣ် လီၤဝဲတဖၣ်ခဲလၢာ်တက့ၢ်. အဒိ, ဒ်နထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်မိၤစီရီၤပဒိၣ်အသိးမၤ အီၤဒ်န့ၣ်တက့ၢ်. လၢတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် သးန့ၣ်သးသီနီၣ်တစးဖိတၢ်ဂ့ၤ. ပုၤထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိက မိၤတဖၣ်အံၤ တၢ်မ့ၢ် တကန့ၣ်ယုာ်အီၤ တၢ်မ့ၢ်တဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤနီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ် တ ယံာ်ဘၣ်ဒီးကလီၤပီၢ်ကဒါဝဲချၢသဒံး ဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သန့ ကဘၣ်တၢ်သ့ၣ်လီၤအီၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးထွဲထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်ပတြီၣ်

အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ကွဲးထွဲထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံကီၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲး

စးခိၣ်သ့ၣ်ပတြိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးကဖိးမိဒီးခိၣ်မိၣ်ခြံစံၣ်ပၤပြးအကျဲလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤအ
ဂီၢ်န့ၣ်သဲစးခိၣ်သ့ၣ်ပတြိၣ်အံၤ ကသန့ၤထီၣ်အသး လၢဒ်မိၣ်ခြံစံၣ်ပဒိၣ်တဖုန့ၣ်လီၤ.
လၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ်ပတြိၣ်ဝဲန့ၣ်အပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢာ်တဖၣ်အံၤကဘၣ်ဟ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
ပဒိၣ်တဖုအံၤတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ် တၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ,တၢ်ဃုထၢထီၣ်ပဒိၣ်ပပုၢ်
ဒီးသဲစးအပူၤကွၢ်လိာ်တၢ်တဖၣ်အကျဲ ဒီးတၢ်ဃုထၢအဆၢကတိၢ်, ထံဖိကီၢ်ဖိအခွဲးအယာ်
လၢအိၣ်ဖျါထီၣ်လံၤလံၤ, တၢ်ဆဲးကျၢအကျိၤအကွၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ် ဒီးကီၢ်စဲၣ်အပဒိၣ်ပ
ပုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မုမုၢ်ဒ်ခိၣ်မိၣ်ခြံစံၣ်အကျဲအသီးန့ၣ် လၢလိာ်ခၢၣ်သးပဒိၣ်တဖၣ်အပူၤ ပုၤထူး
ထီၣ်သဲစးဝဲၤကျိၤ, တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ် မၤဝဲၤကျိၤဒီးလၢစံၣ်ညီၣ်ပီတုဝဲၤကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
တၢ်ကဘၣ်ဟ်လီၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်စိကမီၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးန့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးသူး,ပၤကီၢ်ဒီး
ပုၢ်ဆုၢ်မၤတၢ်ဖဲအသးသုတသုအဂီၢ်တၢ်ကဘၣ်ဟ်လီၤ န့ၣ်အီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိသဲစးလီၤတၢ်
လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤမၤသဘံၣ်ဘုၣ်အသး ဒီးထံၣ်ကီၢ်သီးတၢ်မၤ
လၢအဖိးဒီးသဲစးတသုဝဲလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကဖိၣ်ကျၢၤကယာ်ဃုာ်ဒ်ခိၣ်မိၣ်ခြံစံၣ်သန့အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ထူးတၢ်သိၣ်
တၢ်သိလၢကစီၤဃုာ်တၢ်ဒ်သီး မိၤစီရိၤအသိအိၣ်ထီၣ်အသုတန့ၢ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်
ကဘၣ်ထူးထီၣ်ကီၢ်စဲၣ်စၢဖိၣ်အသဲစးအပူၤန့ၣ်ခွဲးယာ်လီၤ လီၤဆီဆီလၢကီၢ်စဲၣ်တဘျီဒီး
တဘျီ အပဒိၣ်အဂီၢ်,ကီၢ်ဆၣ်တဘျီဒီးတဘျီ လၢအတၢ်အိၣ်သးတလီၤပလိာ်အသးတ
ဖၣ်အဂ့ၢ် တၢ်ကဘၣ်ဆီမိၣ်ဟ်စၢၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်လိာ်တနီၤန့ၣ်တၢ်ကွၢ်အဒိ,ဒ်ကီၢ်
စွဲးစလဲၣ်အကီၢ်စဲၣ်စၢဖိၣ်သုဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢသန့ဝဲန့ၣ်အပူၤန့ၣ် ကီၢ်စဲၣ်အဆဲးဖိတဖၣ်
အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးဒ်ကီၢ်လီၤဆီဖိတဘျီဘၣ်ဆၣ် မုာ်လၤဘၣ်ဝဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢအကါ
ဒိၣ်တဖၣ် ဒ်သီးသီးဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်လၢအမၤန့ၣ်တၢ်သဘျီတဘျီအတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤအသီး တၢ်မုာ်ထံၣ်ဘၣ်
ဝဲလၢအအိၣ်ဒီးသဲစးခိၣ်သ့ၣ်လၢအ ဆီလီၤအသးပၣ်ဃုာ်ဝဲ ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်န့ၣ်အသီးသ့ၣ်တဖၣ်
န့ၣ်တၢ်မုာ်ဟံးန့ၣ်သဲစးအဝဲန့ၣ်န့ၣ် ကဂ့ၤဝဲကစီဒီလီၤ. မုတမုာ်ဘၣ်ဒီး ဒ်အလီၢ်အိၣ်အသီး
တၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤအီၤသုဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. စဲးဒၣ်ကလိာ်,တၢ်သိၣ်တၢ်သိသဲစးခိၣ်သ့ၣ်မုာ်တအိၣ်

တဆိၣ်ဟံၣ်ဒံးဝဲနီၣ်တမံၤဘၣ်တခါ တၢ်သုဝဲသဲးစးလၢဒီဖးဘၣ်စၢၤဆၢကတီၢ်အဂီၢ် တမံၤမံၤသုဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးထူးထီၣ်သဲးစးအသီန့ၣ်သုဝဲလီၤ. လၢတၢ်ထူးထီၣ်သဲးစးအဂီၢ်တခါ တၢ်ဆၢကတီၢ်လိာ်ဝဲဖးယံၤဖးစၢၢ်ညါလီၤ. ပုၤကဘၣ်ဆိမိၣ်ကွၢ်ထံတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်တဖၣ်, ကဘၣ်အိၣ်ဝဲအါဂၤ ဒီးလၢတၢ်ကဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျၢၤအိၣ်အဂီၢ် ပုၤအါဂၤကဘၣ်ဟံၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်ဝဲစ့ၢ်ကီး န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်လၢတၢ်မၤကဲထီၣ်အမိၣ်လဲၤမိၣ်ပုၤ တသုတညီတဖၣ်အသုတဟံၣ်ဟံၣ် ဝဲတဂ့ၤအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ပလီၤအသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခံမံၤတမံၤလၢတၢ်ကဘၣ်ပလီၤသးမ့ၢ်ဝဲ “တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤအိၣ်ဒၣ်ထံလၢလီၤခၢၣ်သးစီရီၤအတၢ်ဖိၣ်ပျံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟးဆွဲးအိၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခံမံၤအံၤအယီၤမိၣ် စီရီၤပဒိၣ်အသိတဖုအိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ

တၢ်ဆီလီၤပၤပျးသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်အဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်စူးကါကျိၣ်လၢပုၤအါဂၤန့ၣ်ပၤဂံၢ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတီၤလၢအိၣ်ပညီအိၣ်ထီၣ်ဝဲခံမံၤသမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်ကတီၤလၢပုၤန့ၣ်ပၤဂံၢ်အိၣ်သ့ထံပီၤရီၤ ဒီးပုၤသ့သဲးစးဖိတဖၣ်မိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်တဘၣ်သ့အိၣ်ဘၣ်.

ဒံၢ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဒီတဒၢအကျဲသန့

ကဘၣ်သ့ဒီသဒၢအထံကီၢ် လၢကထူၣ်ပျးထီၣ်သိတဘျီအံၤလၢထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအတၢ်တြိမၤတံၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဂီၢ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီးဂံၢ်ဘါလၢကဒီတဒၢတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအမၤဝဲသ့တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ, ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်ဘျၢလီၤစ့တၢ်မၤ,ထံဂ့ၤကီၢ်သးအတၢ်ဂီၢ်စ့ဂီၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအတၢ်ဟံၣ်ဟံၣ်လီၤသးဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤလၢကလုာ်ဘၢအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်သ့ဒီတဒၢဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မုၢ်အံၣ်ဒီးဖိၣ်ကျၢၤယၢ်ထံလီၤကီၢ်ပုၤ ဒံၢ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သန့တခါအလီၢ်အိၣ်ဒၣ်လၢတၢ်ကသုဂံၢ်ခိၣ်ထံးထံဂ့ၤကီၢ်သးအတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ လၢကလုာ်အတၢ်ဒီတဒၢအဂီၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဆိကမိၣ်အိၣ်ထံထံဆးဆးမးလီၤ. ဂံၢ်ဘါလၢကဒီတဒၢထံကီၢ်န့ၣ် ကလီၤဘၣ်လၢထံကီၢ်ကမျၢၢ်အစုပူၤအဂီၢ်တၢ်ကဘၣ်မၤန့ၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီးထံကီၢ်ကမျၢၢ်အံၤကသုဒီတဒၢလီၤအသးဒၣ်ဝဲဒီးကဆိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးအသးမုၢ်လၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖုန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဒီန့ၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်မုၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ကရၢကရီထီၣ်သးအသိတဖုဒၣ်တၢ်

ဒီးသုးတဖုန့ၣ်တုၤအဂံၢ်အဘါဆူၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ထီၣ်ဒုၣ်ဒါလၢဒ်မိန့်ခြံန့ၣ်ပဒိၣ်အသီတဖု
 အဂီၢ်သုဝဲဒၣ်အမဲၣ်ညါ လၢသုးမုၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ကျိၣ်စုကဘၣ်လၢအါထီၣ်ကဒီးဝဲဒၣ်တခီန့ၣ်
 လီၤ. ပုၤကအိၣ်ဝဲတနီၤလၢအဆိက မိၣ်လီၤအသးဒ်ပုၤမိၤစီရိၤအသီတဖုဝဲၤ သးပုၤနီၣ်
 ဆိကမိၣ်ကွၢ်ထံသဲးစးမိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲစုၢ်ကီးလီၤ. လၢတၢ်အံၤအယီၤ ကမျၢၢ်န့ၣ်ထီၣ်ဘိက
 ဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်တီၣ်မိၣ်ရိၣ်မဲတကပၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဖုဖုလၢအမၤထီၣ်အ
 သးမုၢ်ဖျါလၢပုၤမိၤစီရိၤဖိလဲန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဒုးအီၤ လၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်တီၣ်ရီၢ်, တၢ်
 ကဘၣ်ဆိတၢ်တီၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤ ဒီးမၤဖျါထီၣ်ဒ်မိန့်ခြံန့ၣ်ဝဲၣ်ဝဲ, ပုၤဝဲၣ်ဝဲဒီးမိၣ်ကျၢၤကျဲ
 သန့တဖုန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢအအိၣ်ဝဲထီၣ်ဘိတဖု

တၢ်န့ၣ်လီၤတၢ်ဒုးလၢအပူၤဖျဲးတၢ်စုဆူၣ်တီၣ်တကးန့ၣ် မုၢ်တၢ်ဒုးတခါလၢအဒုးနၤ
 ကွံၣ်မိၤစီရိၤပဒိၣ်, မၤစုၤလီၤ ကွံၣ်အဂံၢ်အဘါအမဲၣ်ညါ မုၢ်တၢ်တမံၤလၢအမၤအိၣ်ထီၣ်ပုၤ
 ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၤအီၤတဖုအစိအကမီၤန့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွံၣ်န့ၣ်ဒ်မိၤစီရိၤပဒိၣ်
 ကမၤဝဲအသီးကမျၢၢ်တဖုန့ၣ် ဘၣ်တုၤဒၣ်တၢ်မုၢ်မုၢ်, ဘၣ်အိၣ်လၢစုတကီၤသးအပူၤဒ်ထံဖိ
 တတၢၤအသီးဘၣ်ဆၣ်, ဒီဖျိတၢ်ကစုဒုအတၢ်ဒုးန့ၣ်ကမျၢၢ်တဖုအံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးဂံၢ်ဘါအယီၤ
 ပုၤလၢအစိကမီၤတအိၣ်နီၤတမံၤတဖုအံၤ အသးကဆူၣ်ထီၣ်ဒီးလဲလိာ်ထီၣ်အသးအဂီၢ်မၤဝဲ
 ဘၣ်ဂ့ၢ်မးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ကမျၢၢ်တဖု ကသုဆိကမိၣ်ဒိၣ်လီၤ က့ၤအသး, ကသုန့ၣ်လီၤအ
 သးဒီးကသုဟံၣ်ဂံၢ်ဟံၣ်ဘါလီၤက့ၤအသးဒ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒ်မိန့်ခြံန့ၣ်ပဒိၣ်အဂီၢ် ဒီဖျိတၢ်တသုတၢ်ဒုးလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်
 စုဆူၣ်တီၣ်တကးအယီၤတၢ်အဘျုးအဖျိၣ် လၢကအိၣ်ထူအိၣ်ရ့ၣ်ဝဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးဝဲတမံၤန့ၣ်လီၤ.
 တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢကအိၣ်ဒီးဝဲမုၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ကီလၢကဟံၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲမုၢ်ဂ့ၢ် ကမျၢၢ်တဖုအံၤကဘျါ
 ဘၣ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ဒၣ်ဝဲအဂီၢ် တၢ်ကီတအိၣ်လၢအဂီၢ်လၢၤဘၣ်. အဒိန့ၣ်လၢခါလၢကဟံၣ်ဆူ ညါ
 အဆၢကတီၢ်, တၢ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပဒိၣ်တဖုမၤနၤလိာ်အသး လၢတၢ်တတိတလီၤအပူၤမုၢ်ဂ့ၢ်, မုၢ်ကျိၤ
 ဝဲၤကွံၣ်အတၢ်တတိတတြၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ထီၣ်ဒါဒ်မိန့်ခြံန့ၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိမုၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲ
 ဒၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်, ပုၤလၢအလဲၤဒီဖျိထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်တီၣ်ရီၢ် တၢ်ဒုးလၢတၢ်က

စုၣ်တဖၣ်အံၤ ကဆုးလီၤအခိၣ်ဒီးတူၢ်တၢ်သုၣ်တဖၣ်န့ၣ် တအိၣ်နီတၢ်ဘျီဘၣ်. ပုၤတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်လၢအလဲၤခီဖျိဘၣ်ဝဲတၢ်ကစုၣ်အတၢ်ဒုးအယံၤ အဝဲသုၣ်ကသုၣ်ဒီးအသးလၢခါဆူညါတၢ်မၤ တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ခါလၢကဟံဆူညါအဂီၢ် လၢတၢ်မၤန့ၣ်တၢ်သဘျုဝဲၤဝဲအလီၤခံ, ဘၣ်ယံး ဒံၢ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်သဘျုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤစုၤဂၤအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်, ခုၣ်ဒုၤသဝီတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်, တၢ်ဒီတဒၢကမျၢၢ်သဘျုကရၢ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်သုၣ်တဖၣ်န့ၣ် မၤဝဲသုၣ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီဘျီတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလံာ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲသုၣ်စုၢ်ကီးလီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ်အဂီၢ် ကျဲအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဘျါက့ၤအီၤ ခီဖျိတၢ်ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးန့ၣ်လီၤ. တဘျီဘျီပုၤထီၣ်ဒါ တၢ်ဖိတဖၣ် ထီၣ်ဒါတၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတုၤ လၢတၢ်ဒုးစးပြီးဒၣ်လဲၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဖဲန့ၣ်ဒံၢ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဂံၢ်ဘါကရူၢ်တခီ ကဂ့ၢ်ကျဲးစးသုဝဲကျဲလၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တ ကးဝဲၤမၤဘျီမၤဘျီအီၤလၢတၢ်အမုၢ်အခုၣ်အကျဲတခီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤမူဒါလၢအကဲဘျုးကဲဖိဝဲတဖၣ်

လံာ်တဘျီအံၤအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ပညိၣ် လၢကမၤန့ၣ်ကျဲလၢကမၤစၢၤပုၤတဖၣ်, တၢ် ကရၢကရိတဖၣ် လၢအသးအိၣ်လၢကမၤလီၤပီၢ်ကွံာ်မိၤစီရိၤပဒိၣ်တဖၣ်လၢအပာဆူၣ်ပၤ နၢၤ,မၤဆါပယွဲကမျၢၢ်တဖၣ်အဂီၢ် ရဲၣ်ကျဲၤကွဲးထူးထီၣ်ဝဲတၢ်ဒုးအကျဲလၢအပူၤဖျဲးဒီး တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး ဒီးထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်စုၢ်ကီးဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်စီဒ်သီးတၢ်ကသုပးကဲဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်, ကသုၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိတၢ်အိၣ်မူအသိဒီး ဒံၢ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သန့ ကအိၣ်ဂၢၢ်ဆိးကျၢၤဝဲဒၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

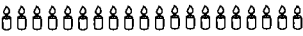
ဒ်တၢ်ကတိၤကျၢၤတၢ်အသိးတၢ်ဂ့ၢ်သၢထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံၤဖျါအီၤဒ်လံာ်အသိးအံၤလီၤ.

- ❖ ပူၤဖျဲးထီၣ်လၢမိၤစီရိၤသန့အစုဖိလံာ်သုဝဲ
- ❖ ပုၤလၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးန့ၣ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢကကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တၢ်ဒုး အကျဲအကပူၤတဖၣ်ဝဲၤရဲၣ်ကျဲၤကတိၤတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး.
- ❖ ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်စိၣ်မံာ်စိၣ်နါ, သုတူၢ်ပံာ်ပါအသး, လူၤပိာ်ထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်

သီဂုလဂုၤ, တဘျီဘျီကဘဉ်ကွၢ်ဆဉ်မဲၣ်တၢ်လီၤဆူလီၤပလုၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤမူၤလီၤမၢ် သုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤညီန့ၢ်စးဝဲဒၣ်, “တၢ်သဘျုန့ၣ် ပတမၤန့ၢ်အီၤလၢအပူၤကလံၤကလီကလီ ဘဉ်” န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတီဝဲဒၣ်လီၤ. ပဂ့ၢ် လိာ်အီၤတန့ၢ်စ့ၢ်ကိးဘဉ်. ပုၤလၢအဘဉ်တၢ်ဆီၣ်တၢ် မၤနၢၤအီၤတဖၣ် လိာ်ဘဉ်ဝဲတၢ်သဘျုသပုၢ်ပုၢ်ဘဉ်ဆဉ် ပုၤကအိၣ်လၢတၢ်ချၢဒီးဟဲဒုးန့ၢ် လၢအဂီၢ်တသ့ဝဲစ့ၢ်ကိးဘဉ်. တၢ်သဘျုန့ၣ်ပုၤလၢအသးလီဝဲတဖၣ် ဘဉ်ကျဲးစးဒုးန့ၢ် ဒၣ်ဝဲလၢအဂီၢ်လီၤ. တမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်လၢအညီတမံၤဘဉ်.

ပုၤတဂၤလၢလၢလၢအသးလီတၢ်ထူၣ်ဖျး လၢအဂီၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်, မ့ၢ်သ့ၣ်ညါဝဲတၢ် လၢအလိာ်တဖၣ်ကမ့ၢ်မနုၤလဲၣ် ဒီးကဘဉ်မၤဝဲဒၣ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲသ့စ့ၢ်ကိးလီၤ. တၢ်အံၤဝဲၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကသ့ၣ်ထီၣ်ဒဲၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်သန့ဝဲၤ ကဘဉ်ကတံၢ်ကတီၤအသးလၢ ကဒီတဒၢဒဲၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်သန့န့ၣ်လီၤ. ကျဲလၢအဘဉ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤကွဲးဖျါအီၤတဖၣ်အံၤ တၢ် မ့ၢ်သ့ၣ်အီၤဒ်အတၢ်နီၣ်လီၤအသိး လုၤတုၤလုၤတီၤဒီးန့ၣ်လီၤဒုးတၢ်န့ၣ်တၢ်သဘျုလၢတၢ်ဒုး န့ၢ်အီၤအံၤကမ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ကအိၣ်မိးတီၢ်န့ၣ် တၢ်လီၤ. တၢ်သဘျုလၢအဘဉ်တၢ်မၤ န့ၢ်အီၤန့ၣ် တၢ်မ့ၢ်ဒီတဒၢအီၤဒဲၣ်ဒဲၣ် ဒဲၣ်ဒဲၣ်ဒဲၣ်တၢ်တမီ သးလၢအဆၢဖီၣ်ကျၢၤတၢ်သဘျု အံၤကဒီတဒၢဝဲတမံၤဘဉ်တမံၤဆူညါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ

အဆၢဒိၣ်တခါစုာ်စုာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်တနီၤ

အဆၢဒိၣ် တၢ

၁။ တၢ်ကတိၤတနီၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဆူးကါအီၤဖဲအံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်စူးကါ အီၤလၢ **Robert Helvey** န့ၣ်လီၤ. ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်စံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂဲၤလိာ်က စုဒုဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သး. တၢ်တဘၢရၢၢ်မၤယုာ်တၢ်, တၢ်တကန့ၣ်ယုာ် မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤမၤတံာ်တၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတအိၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ကွၢ်စိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤခိၣ်ရီၢ် မ့ၢ်တၢ်တၤတၢ်လၢတဟ့ၣ်တၢ်အခွဲး လၢတၢ်ကပၤအီၤအဖီ ခိၣ်မၤဆာဝဲသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်. တဒိကန့ၣ်တၢ်, ဒီးတမၤယုာ်မၤသကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ.

“ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်” တၢ်မၤအကျဲ (ဒ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအသး) ဒီးအတၢ်ကွၢ် စိမ့ၢ်ဝဲ (ဒ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးစိကမီၤအသး) န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဖိအတၢ်ဒုးထီၣ်ခါပုၤပၤ ဆူၣ်ပၤနၢၤတၢ် (မီၤစိရီၤပဒိၣ်) သ့သ့ဘၣ်ဘၣ်. ဒ်သးကမၤန့ၣ်ဝဲ တၢ်စိကမီၤအဂီၢ်မၤဝဲလၢ ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲလံာ်တဘျီအံၤအပူၤ, တၢ်ကတိၤထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ် ခိၣ်ရီၢ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢလၢတၢ်ကစုဒု.တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုသ့ၣ်တဖၣ်အကျဲတၢ်ကတိၤလၢခံက တၢ်တဖျၢၣ်အံၤ ပထံၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအီၤ လၢတၢ်ကွၢ်စိအကလုာ်ကလုာ် (ပုၤဂ့ၢ်ဖိ, မ့ၢ်ကျိၤဝဲလဲ ကွၢ်ဒီးသုးဂ့ၢ်ဖိစုာ်စုာ်) အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂။ **Freedom House** မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်လၢပထံၣ်ဘၣ်အီၤလၢလံာ် **The Annual Survey of Political Rights and Civil Liberties, 1992-93 (New York Freedom House 1993** ကဘျးပၤ (၆၆)

၃။ **Freedom House** ပကထံၣ်ဘၣ်စုာ်စုာ်လၢတၢ်ကွဲး **Freedom In The World** ကဘျးပၤ (၄)

၄။ **Patrick Sarsfield O'hegarty, A history of Ireland Under the Union 1880- 1922 (London: Methuen,1952) PP 490-491)**

၁။ Krishnalal Shridharani War Without Violence: A Study of Gandhi's Method and its Accomplishments. New York: Harcourt, Brace, 1939 and reprinted New York and London: Garland Publishing 1972) Page 260.

၂။ Aristotle, The Politics, translated by T.A Sinclair (Harmondsworth, Middlesex, England and Baltimore, Maryland: Penguin Books 1876 (1962), Book V, Chapter 12, pp 231 and 232.

အဆာဒိန် သာ

၁။ တၢ်တဲမူအဝဲအံၤအိၣ်ထံးန့ၣ်အမံၤမ့ၢ်ဝဲ “ပာတၢ်လာတၢ်ကွၢ်တရံး” လံာ်အမံၤ Yu li zi တၢ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လာ Liu Ji (၁၃၁၁-၁၃၇၅, ဒီး Sidney Tai ကွဲးကျိးကွၢ်အိၣ်လာ အဲကလံးကျိၣ် လာလံာ်ကွဲးအတၢ်ဟံးဃာ် (Rights reserved) လံာ်အံၤတၢ်တၢ်ရၤ လီၤအိၣ်လာ Albert Einstein Institution (Cambridge Mass) ကတြၢ် (၄) နီၣ်ဂံၢ်(၃) မဲ ၁၉၉၂-၉၃ ကဘျံးပၤ ၃ န့ၣ်လီၤ.

၂။ Karl W. Deutsch, အိၣ်ဖျါလာတၢ်ကွဲး "Gracks in the Mondith" in Carl. J fredrich, ed, Totalitazianism (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1954 PP 313-314.

၃။ John Austin, Lectures on Jurispurdence on the Philosophy of Positive Law (Fith edition, revised and edited by Robert Campbell, 2. volumes). London: John Murray, 1911 (1861), Vol.1, P. 296.

၄။ Niccolo Machiavelli. " The Discourses on the first Ten Books of Livy," in the discourses of Niccolo Machiavelli (London: Routledge and Kegan Paul, 1950, vol.1.P. 254.

၅။ See Gene Sharp, The Politics of Nonviolent Action (Boston: Porter Sargent, 1973), vol.1.p.75 and passim for other historical examples.

အဆာဒိဉ် ဃု

၁။ Robert Helvey, personal communication, 15 August 1993.

အဆာဒိဉ် နံ

၁။ Recommended full length studies are the Politics of Nonviolent Action (Boston:Porter Sargent,1973) and Peter Ackerman and Christopher Kruegler, Strategic Nonviolent Conflict (Westport,Connectiout, Praeger 1994).

အဆာဒိဉ် တဆံ

၁။ Aristotle, The Politics, Book V. chapter 12 p.233.

၂။ See Gene Sharp, Civilian-Based Defense: A Post-Military Weapons System (Princeton, New Jersey: Princeton University Press (1990).

Karen New Terms Used In This Book

ဝီရိသြအသိဘဉ်တၢ်သူအီၤလၢလံာ်တဘျဉ်အံၤအပူၤ

နီၣ်ဂံၢ်ရဲၣ်	Karen ကညီ	Burmese ပယီၤ	English အကလး
၁။	ကလုာ်ဂုၢ်ဝီ	လူမျိုးရေး	national
၂။	ကလုာ်ဆံး	လူနည်းစု	minority
၃။	ကလုာ်ဒုၣ်	လူမျိုးစု	ethnic group
၄။	ကလုာ်ကဘျးကွီၤ	တိတ်ခွေ	tape
၅။	ကမျၢၢ်သဘျကရၢ	အစိုးရမဟုတ်အဖွဲ့ အစည်း	NGO
၆။	ကဟဉ်ထး	သံချပ်ကာကား	tank
၇။	ကျဲကုာ်ဂီၤ	ပုံစံ	pattern
၈။	ကျဲဒီ	နည်းလမ်း	method
၉။	ကျဲဒီအသံ	ပုံသေနည်း	formula
၁၀။	ကျဲကုာ်တရံး	နည်းပရိယာယ်	tactics
၁၁။	ခီဖးဘၢဉ်စၢၤကတီၢ်	ကြားကာလ	interim
၁၂။	ခီဉ်ရီၣ်	အန်တု	defy
၁၃။	ဂီၤကၢ်ထီၣ်	တပ်ဆင်	equip
၁၄။	ထီၣ်ဂဲၤထီၣ်	လှုံ့ဆော်	urge
၁၅။	ဂုၢ်လိာ်	ငြင်းပယ်	repudiate
၁၆။	ဂုၢ်ဂီၤအူ	အရေးပေါ်	emergency
၁၇။	စိၤကယၤ	ရာစု	century
၁၈။	စိၤပီၢ်	သမိုင်း	history
၁၉။	ဆိမိာ်ဒွးထံ	ဝေဖန်	judge

	Karen ကညီ	Burmese ပယီ	English အဲကလံး
၂၀။	တဒီးကွဲ	မနဲလှပါ	greatly
၂၁။	တလာစီ	အစွန်းရောက်	extreme
၂၂။	တကီၣ်ခါ	လောလောဆယ်	instant
၂၃။	တၣ်ဂၢ်ကီ	ပြဿနာ	problem
၂၄။	တၣ်ဂၢ်ပိၣ်ထွဲ	နောက်ဆက်တွဲ	appendix
၂၅။	တၢ်ဂဲၤလိာ်စံၣ်တဲၤ တၢ်ဖး	မဲဆွယ်တရားဟေါ	lobby
၂၆။	တၢ်ယၣ်ဒုၣ်ချၢ	သပိတ်မှောက်	strike
၂၇။	တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး	ဆန္ဒပြမှု	demonstration
၂၈။	တၢ်ပြုထီၣ်	ရုတ်ရုတ်သဲသဲဖြစ်မှု	riot
၂၉။	တၢ်တဘၢရၢၢ်,တၢ် တကနၣ်ယုၣ်,မၤသ ကီးတၢ်	စုပေါင်းလုပ်ကိုင်မ ပြုခြင်း	noncooperation
၃၀။	တၢ်တဲကျဲၤ	စစ်စပ်ဆွေးနွေးပွဲ	negotiation
၃၁။	မၤပူၤခီၣ်ပူၤကစၢ်	ခေါင်းရှောင်သည်	abdicate, abrogate
၃၂။	တၢ်မၤသံပုၤဒီဒုၣ်	အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်း	massacre
၃၃။	တၢ်မၤလီၤမုၢ်ပြုပြု တၢ်	အကွဲကွဲပြားပြားဖြစ် စေခြင်း	disintegration
၃၄။	တၢ်သိၣ်ထူ	သီအိုရီ	theory
၃၅။	တၢ်ထံၣ်တလီၤပလီၢ်	အမြင်ကွာဟမှုကွဲ လွဲမှု	dissension
၃၆။	တၢ်ကူၣ်တရးအၢ, တၢ်ကူၣ်အၢကူၣ်သီ	တိတ်တဆိတ်မ ကောင်းကြံစည်မှု	conspiracy

	Karen	Burmese	English
	ကညီ	ပယီ	ဆကလံး
၃၇။	တၢ်လီနုၣ်ပျံၣ်ဝုၤ	လိမ်လည်လည်ဖြး ခြင်း	deception
၃၈။	တၢ်မၤန့ၣ်ဆိၣ်ခံကစုဒု	အကြမ်းမဖက်အဓမ္မ ခိုင်းစေမျု	non-violent coercion
၃၉။	တၢ်သးလဲလိာ်	ပြောင်းလဲခြင်း	conversion
၄၀။	တၢ်မၤဃုလိာ်ဖိးလိာ်	လိုက်လျောညီနီၣ် ခြင်း	accommodation
၄၁။	တၢ်ပူထီၣ်ထီဒါ	တော်လှန်ပုန်ကန်	mutiny
၄၂။	တၢ်ဆဲးကျၢၤဒုၣ်ချၢ	တန်ပြန်ဆက်ဆံမျု	alternative contact
၄၃။	တၢ်နီၤဟ့ၣ်တၢ်စိကမီၤ	အာဏာခွဲဝေမျု	power balance
၄၄။	ထါဆဲးတီၢ်	ဆောင်ပုဒ်	slogan
၄၅။	ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးတၢ်ခီၣ် ရီၢ်	နိုင်ငံရေးအန်တုမျု	political defiance
၄၆။	ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ဂဲၤ ကလံၣ်	နိုင်ငံရေးသိုင်းကွက်	political game
၄၇။	ဒုးယၤကျဲကွၢ်တရံး	တိုက်နည်းပရိယာယ်	tactics
၄၈။	ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ	စစ်ဗျူဟာ	strategy
၄၉။	ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်	မဟာဗျူဟာ	grand strategy
၅၁။	ဒုၣ်ရဲဒုၣ်မ့ၤ	သဘိတ်မှောက်, ဆန္ဒပြ	boycott
၅၂။	ဒုၣ်ချၢထီဒါ	သပိတ်မှောက်	strike
၅၃။	န့ၣ်စီၤတၢ်ဂုၣ်စိဂုၣ် ကမီၤ	နန်းတွင်းအာဏာလုပွဲ	monarchical power game
၅၄။	ပတီၢ်ဒိ	စံပြ	model
၅၅။	ဟံလီၤဖျီၣ်	အထီးချန်သည့်	isolate
၅၆။	ပၤဘီ	ခြင်းချက်	condition

	Karen ကညီ	Burmese ပယီ	English အကလံး
၅ရ။	ပုၤဂုၢ်ဝီ	လူမုၢ်ရေး	social
၅စ။	ပုၤဂုၢ်ဝီခွဲးယၢ်	လူမုၢ်ရေးဆိုင်ရာအ ခွင့်အရေး	social right
၅င။	ပုၤမၤကလိမိ.ပုၤ မၤစံာ်မၤဝဲၤ	တောင်သူလယ်သမား	peasant
၆ဝ။	ဘျါဘဉ်	ဖြေရှင်း	solve
၆၁။	ဘိးကဒါ	မောက်ပြန်	rebound
၆၂။	ဘၢဉ်စၢၤလီၤလီၤ	ဘက်မလိုက်	neutral
၆၃။	မၤစၢ်လီၤ	အခြေအနေလျော့စေ	reduce tension or situation
၆၄။	မုၢ်ကၣ်ၤဝဲၤကွၢ်အ တၢ်စံာ်ညီဉ်	စီးပွားရေးဒဏ် ခတ်မှု	political sanc- tion
၆၅။	လံာ်ခီဆၢ	လက်ဆင့်ကမ်းစာ	pamphlet
၆၆။	လံာ်စံးဆၢ	ပြန်စာ	response,
၆ရ	တၢ်ခီဆၢ	တုံပြန်မှု	feedback
၆စ။	လံာ်ကဘျုး	စာလွှာ	leaflet
၆င။	လံာ်သလဉ်	ပိုစတာ	poster
ရဝ။	လံာ်တယၢ်	နဖူးစီးစာ	banner
ရ၁။	လၢပဲၤဆးဒး	အသေးစိတ်	detail
ရ၂။	သမံသမီးကွၢ်ထံ	သုံးသပ်	analyse
ရ၃။	ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်	တကမ္ဘာလုံး	Universe
ရ၄။	ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်ဘဉ်ထွဲ	အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ	Universal
ရ၅။	ဘိမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်	နိုင်ငံတကာ	international
ရ၆။	ဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်	လူအခွင့်အရေး	human right
ရရ။	အိၣ်ခိးသး	တရားထိုင်သည်	meditate
ရစ။	အကွၢ်ပနီၣ်	လက္ခဏာ	characteristics

တၢ်ဂ့ၢ်လၢခံကတၢၢ်

၁. လံာ်တဘျဉ်အံၤဟးထီၣ်ဝံၤ သၢနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ပုၤဂဲၤလီၢ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သး
မံၤဟူသၣ်ဖျါလီၤဘၣ်ယီၣ်, **James Leander (Leo) Nichols** သံဝဲအုၣ်စ့ၣ်ယီၣ်
ပုၤ, တၢ်စံးဝဲလၢတဘျဉ်တၢ်အံၤအီၤကွၢ်အီၤဂ့ၢ်လၢဘၣ်ဘၣ်အယီၤလီၤ.

နံးခိၣ်လိၣ်စံး (**Nichols**) မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဒီးဆံၣ်ဆၢတၢ်ဆါဒီးသးအတၢ်ဆါ
တၢ်ဂ့ၢ်လီၤ.

၁၉၉၆ နံၣ်လါအုၣ်ဖျး, ဖဲအသးအိၣ် ၆၅ နံၣ်အဝဲဘၣ်တၢ်ဒၢန့ၢ်အီၤလၢယီၣ်
ပုၤဒ်တၢ်ဟံၣ်အီၤတၢ်ကမၣ် လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆးကျိးလီၤဒၢဝီးလီၤတဖၣ် လၢအဘၣ်
တၢ်တြီအီၤဒ် ၁၉၉၃ နံၣ် (နဝတ) အတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၢ်လီၤ.

Nichols မ့ၢ်ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢအဒိတံၤဒီးသကိးဒီးအိၣ်
ဆါစူးကွံာ် ဂ့ၤမးတဂၤစ့ၢ်ကီးန့ၢ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤမူ
ဒါလၢ **Scandinavian** ထံကီၢ်တဖၣ်ဒီး **Switzerland** ဒ်မိၢ်သီခၢၣ်စးဆူကီၢ်ပ
ယီၤလၢခါပုၤကွံာ်တဂၤန့ၢ်လီၤ.

၂. ဖဲ ၁၉၉၆ လါယူၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢ ထံသုးခိၣ်ကျၢၢ်ခံဂၤတ
ဂၤ, သါညိးဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ကွံာ်အီၤလၢသုးဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်ဝံၤ စီထီန့ၢ် လီၤမၤ
ပုၤအမူဒါလီၢ်လၢလၢအလီၢ်န့ၢ်လီၤ.

